

de brabantse leeuw

Tweemaandelijks tijdschrift van de Sectie voor Geslacht-,
Naam- en Wapenkunde van het Provinciaal Genootschap van
Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant

ZEVENENTWINTIGSTE JAARGANG 1978

Redactie:

Mr. G. Berkelmans

J. P. H. Goossens

J. H. G. J. van Heeswijk, secretaris

J. Th. M. Melssen

Redactiesecretariaat:

Postbus 29, 5330 AA Kerkdriel

Administratie: Postbus 1104, BD 's-Hertogenbosch, giro 1092410

Abonnementsprijs per jaargang: binnenland f 19,50; buitenland f 21,— inclusief
porti. Men wordt verzocht te betalen via een toe te zenden acceptgirokaart.
Opzeggingen alleen schriftelijk mogelijk vóór 1 december.

de brabantse leeuw

Tweemaandelijks tijdschrift van de Sectie voor Geslacht-, Naam- en Wapenkunde van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant.

Redactie: mr. G. Berkelmans; J. P. H. Goossens; J. Th. M. Melssen; J. H. G. van Heeswijk, redactiesecretaris, Maasbandijk 30, Postbus 29, Kerkdriel.

Abonnement per jaargang: binnenland f 19,50; buitenland f 21,—; inclusief porti. Men wordt verzocht te betalen via een toe te zenden acceptgirokaart. Opzeggingen alleen schriftelijk mogelijk vóór 1 december.

Administratie: Postbus 1104, BD 's-Hertogenbosch, tel. 073-139484, postgiro 3879363.

JAARGANG 27 (1977) NR. 1

Paymans Stamboom van een Meierijs geslacht (1300-1800)

L. F. W. Adriaenssen

Van der Hoopstraat 85, Amsterdam

Vervolg van De Brabantse Leeuw Jrg. 26 no. 11 en 12, blz. 185.

XIV-c. Goyert Willemse Paeymans, gedoopt te Drunen op 15—5—1706 en aldaar begraven op 6—6—1771, trouwde er op 15—2—1739 met Jenneke Jansse van Breugel. Deze is op 2—3—1790 te Drunen begraven. Van haar kinderen zijn mij de volgende bekend:

1. Willemina Paymans¹⁴⁸ trouwde in eerste echt met Cornelis Tabbers en hertrouwde in 1797 met Willem van Halder.
2. Bernardina, gedoopt te Drunen op 28—12—1745.
3. Willem Goyertse Paaymans, volgt onder XV-b.
4. Jan¹⁴⁹, gedoopt te Drunen op 19—3—1751 en aldaar in 1766 overleden.
5. Antonetta, gedoopt te Drunen op 4—7—1754.
6. Piternella Paaymans, gedoopt te Drunen op 21—9—1760, huisvrouw van Hendrik van Loon¹⁴⁸.

XV-b. Willem Goyertse Paaymans te Giersbergen onder Drunen, gedoopt te Drunen op 26—11—1747, trouwde op 12—11—1778 te Hedikhuizen met Ida van Outheusden, bij wie hij een zoon verwekte, met name:

1. Goyaert Paaymans, gedoopt te Drunen op 1—2—1780. Deze trouwde aldaar op 6—9—1807 met Johanna Michiels Muskens uit Elshout. Uit dit huwelijk stamt nageslacht.

XIV-d. Adam Willems Paeymans, gedoopt te Drunen op 4—1—1712, trouwde aldaar op 21—6—1744 met Adriaentje van Ooyen, weduwe van Arnoldus vanden Eynden. In tweede echt was Adam gehuwd met Maria Kivits, die te Drunen werd begraven op 9—11—1786, nadat zij haar echtgenoot had overleefd. Adams kinderen stammen uit zijn tweede huwelijk:

1. Willemina, gedoopt te Drunen op 10—5—1752.
2. Willem Adam Paaymans, gedoopt te Drunen op 18—12—1753, vermeld in 1801.
3. Hendrina Paaymans, gedoopt te Drunen op 15—1—1756, trouwde te Loon op Zand op 2—11—1783 met Pieter van Beeck.
4. Tinus Paaymans, volgt onder XV-c.

XV-c. Tinus Paaymans, gedoopt Martinus te Drunen op 15—1—1756, trouwde aldaar op 1—2—1789 met Adriana Held uit Kaatsheuvel onder Loon op Zand.

Kinderen:

1. Marinus, gedoopt te Drunen op 14—11—1789.
2. Anna, gedoopt te Drunen op 31—5—1791.
3. Francis, gedoopt te Drunen op 27—9—1793.
4. Adriana, gedoopt te Drunen op 15—7—1796.
5. Helena, gedoopt te Drunen op 9—10—1798.
6. Maria, gedoopt te Drunen op 8—9—1800.
7. Dina, gedoopt te Drunen op 6—1—1803.
8. Bartha, gedoopt Lamberta te Drunen op 23—7—1806 en aldaar op 18—4—1809 overleden.
9. Adriaan, gedoopt te Drunen op 1—7—1808.

XIVe. Wouter Willems Paeymans¹⁵⁰, gedoopt te Drunen op 17—10—1714, trouwde aldaar op 8—6—1738 met Marie Anthony van Oeyen uit Drunen. Waarschijnlijk was Wouter bakker. Hij werd te Drunen begraven op 13—2—1796, nadat zijn vrouw hem op 31—10—1763 was voorgedaan. Wouter en Marie hadden de volgende kinderen:

1. Antonetta, gedoopt te Drunen op 19—11—1738, jong gestorven.
2. Antonetta Paaymans, gedoopt te Drunen op 27—1—1740, trouwde op 17—4—1768 met Cornelis van Dortmond¹⁶¹, geboren en woonachtig aldaar.
3. Maria, gedoopt te Drunen op 4—10—1742.
4. Willem, gedoopt te Drunen op 21—4—1744, jong gestorven.
5. Geert Wouters Paaymans, volgt onder XV-d.
6. Willem Wouters Paeymans, volgt onder XV-e.
7. Jan, gedoopt te Drunen op 25—2—1750 en overleden 1766¹⁵².

8. Adriana Paymans, gedoopt te Drunen op 13—5—1752, trouwde te Loon op Zand met een naamgenoot van haar zwager, Cornelis Aalbertse van Dortmond¹⁵³, jonge man uit Loon op Zand en woonachtig aldaar, zoon van Pieterella Mutsert.
 9. Barend, gedoopt te Drunen op 17—2—1754.
 10. Cornelis Paymans, volgt onder XV-f.
 11. Catharina, gedoopt te Drunen op 22—2—1757. Mogelijk is zij de Catharina Paymans, die op 21—10—1797 te Loon op Zand overleed en gehuwd was met Jan van de Wiel.
- XV-d. Geert Paymans, bakker, gedoopt te Drunen op 28—2—1746, vestigde zich te Oisterwijk, waar hij op 2—8—1772 trouwde met Johanna van Wyck uit Hilvarenbeek, waar zij in januari 1745 was geboren. Zij was een dochter van Gijsbert Adriaans van Wyck en van Adriana Adriaan Maas en werd op 2—7—1802 te Oisterwijk begraven. Geert is daarna te Tilburg gaan wonen, waar hij op 28—3—1814 is overleden. Uit dit huwelijk zijn geboren:
1. Johannes Paymans, gedoopt te Oisterwijk op 19—1—1774, vestigde zich als bakker te Tilburg, waar hij op nieuwjaarsdag 1826 kwam te overlijden. Hij was op 3—5—1802 te Tilburg getrouwd met Johanna Hoevenaars (1779—1844), bij wie hij nageslacht heeft.
 2. Gijsbertus Paymans¹⁵⁴, winkelier en bakker aan het Lind-eind te Oisterwijk, aldaar gedoopt op 15—5—1775 en er overleden op 3—2—1825. Hij trouwde te Oisterwijk op 13—2—1803 met Helena Hendricx, geboren te Sittard in 1776 en te Oisterwijk overleden op 20—2—1863. Uit dit huwelijk nageslacht.
 3. Martinus Geert Paymans^{154a}, bakker, gedoopt te Oisterwijk op 2—12—1776, trouwde aldaar op 21—4—1799 met Cornelia van Loo, dochter van Jacobus van Loo en van Ida van Dooren, gedoopt te Oisterwijk op 30—9—1779. Martinus Paymans vestigde zich in 1827 te Middelbeers en later te Tilburg. Aldaar heeft hij nageslacht uit zijn huwelijk met Cornelia.
 4. Maria Catharina Paymans, gedoopt te Oisterwijk op 18—7—1778. Zij trouwde op 1—5—1808 te Heusden met Christiaan Bogaars uit Oirschot, woonachtig te Heusden. Tevoren was zij evenwel bevallen van een onwettige zoon, genaamd Jan Rypperda. De vader was Sjoerd Rypperda, secretaris van het dorp en griffier van het kwartier van Oisterwijk, bij wie Maria Catharina als meid diende. Sjoerd wist een schandaal te voorkomen door Maria Catharina te alimenteren met 1000 gulden en een remplaçant te kopen: Jan Rypperda werd op 24—5—1803 te Oisterwijk gedoopt als zoon van Augustinus van Oers met de namen Franciscus Gerardus Paymans¹⁵⁵.

5. Pieterrella, gedoopt te Oisterwijk op 23—9—1779 en aldaar begraven op 19—7—1780.
 6. Pieterrella Paymans, gedoopt te Oisterwijk op 7—5—1781. Zij trouwde met Adriaan Vromans te Tilburg, waar zij in 1836 stierf.
 7. Adriaantje, gedoopt te Oisterwijk op 1—11—1783 en aldaar op 7—2—1784 begraven.
 8. Adriejaan, te Oisterwijk begraven op 10—12—1785.
- Xv-e. Willem Wouter Paymans werd op 13—1—1748 te Drunen gedoopt en vestigde zich te Oisterwijk, waar hij op 11—5—1777 in het huwelijk trad met Elisabeth Gijsberts van Wyck uit Hilvarenbeek. Aldaar was zij in maart 1747 geboren als dochter van Gysbert Adriaans van Wyck (waarschijnlijk bakker) en van Adriana Adriaan Maas. Willem werd op 8—2—1794 te Oisterwijk begraven en zijn vrouw in hetzelfde jaar, op 30 oktober.

Hun kinderen zijn:

1. N., te Oisterwijk begraven op 12—10—1777.
2. N., te Oisterwijk begraven op 12—10—1777 (waarschijnlijk is hier sprake van een doodgeboren of ongedoopte tweeling).
3. Maria, gedoopt te Oisterwijk op 10—10—1781 en aldaar op 23—10—1781 begraven.
4. Cornelia Paaymans, gedoopt te Oisterwijk op 20—4—1780, trouwde te Tilburg op 22—2—1808 met Wilhelmus Boenders.
5. Gysbertus, gedoopt te Oisterwijk op 18—1—1783 en aldaar begraven op 2—11—1784.
6. Maria, gedoopt te Oisterwijk op 26—12—1778 en aldaar begraven op 8—1—1779.
7. Johannes, gedoopt te Oisterwijk op 12—9—1785.
8. Petrus, gedoopt te Oisterwijk op 11—3—1787. Hij was waarschijnlijk het niet met name genoemde kind van Willem en Elisabeth dat op 8—5—1787 te Oisterwijk werd begraven.
9. Joanna, gedoopt te Oisterwijk op 5—10—1788 en aldaar begraven op 7—11—1788.

XV-f. Cornelis Paymans¹⁵⁶, roggebrood- en koekbakker te Oisterwijk, werd op 7—5—1755 te Drunen gedoopt en trouwde te Oisterwijk op 23—2—1783 met Anna Maria van Buel. Deze werd op 2—5—1750 te Oisterwijk gedoopt, overleed er op 19—6—1830 en was een dochter van Embert Peters van Buel, voerman op Den Bosch, Breda en Heusden, en van Anna Maria Champignons. Cornelis overleed te Oisterwijk op 13—5—1822 nadat hij bij Anna Maria de volgende kinderen had verwekt:

1. Johannes, gedoopt te Oisterwijk op 18—3—1783 en aldaar op 26—3—1783 begraven.
2. Johannes, gedoopt te Oisterwijk op 11—8—1784.
3. Cornelia, gedoopt te Oisterwijk op 3—4—1786.

4. Anna Maria Paymans, gedoopt te Oisterwijk op 2—10—1787 en aldaar in 1848 overleden. Zij was in 1811 getrouwd met Henri van Selst uit Nieuwkuyk (1784—1861), kleermaker te Oisterwijk, zoon van Cornelis van Selst en van Cornelia Oerlemans.
 5. Petronella, gedoopt te Oisterwijk op 1—7—1790.
 6. Maria, gedoopt te Oisterwijk op 22—1—1793.
 7. Elisabeth Paymans, gedoopt te Oisterwijk op 17—11—1795 en aldaar op 16—3—1874 overleden. Zij trouwde er op 7—5—1825 met Hendrikus van der Horst¹⁵⁷, broodbakker te Oisterwijk, aldaar gedoopt op 25—7—1796. Deze was een zoon van Willem van der Horst en van Wouter van Balthoven. Hij woonde aan het Linseind te Oisterwijk en overleed aldaar op 4—9—1834. Elisabeth hertrouwde op 1—9—1836 te Oisterwijk met Wouterus van der Lee.
 8. Wouter Paymans, gedoopt te Oisterwijk op 4—3—1798 en aldaar overleden op 28—3—1880. Hij was bakker op het Lindeind. Op 19—11—1826 trouwde hij te Oisterwijk met Cornelia van Gorkum, dochter van Jacobus van Gorkum en van Godefrida Danckers, gedoopt te Oisterwijk op 24—3—1794 en er gestorven op 15—2—1873. Uit dit huwelijk stamt een bakkersgeslacht.
- XIII-b. Adam Goyaerts Paeymans¹⁵⁸ werd op 3—10—1679 te Loon op Zand gedoopt. Hij trouwde aldaar op 13—11—1712 met Commerken Anthony vanden Hoven¹⁵⁹, dochter van Anthony Goossens vanden Hoven en van Marya Janssen van Riel. Bij de erfdeling van haar ouders goederen in 1716 erfde Commerken *het geheele woonhuijs met de wederheft van alle de landerijen ende heijde aende vs steede behoorende soo als die bij hare vs ouders gepossedeert ende beseten geweest ende op heden affgepaelt zijn*. Adam woonde met zijn vrouw Commerken in het Moer. Toen hij in 1747 aanstalten maakte om een tweede huwelijk aan te gaan, bleek uit de staat en inventaris van de bezittingen van zijn zeven kinderen, dat hij toendertijd in Mariendaal onder Loon op Zand woonde. Adam Paeymans trouwde te Loon op Zand op 6—8—1747 met Antonetta Wyters, nadat Commerken vanden Hoven aldaar op 7—9—1745 was komen te overlijden. Zelf stierf hij te Loon op Zand op 31—5—1759. Adams kinderen stammen uit zijn eerste huwelijk:
1. Willem Adam Paeymans, gedoopt te Loon op Zand op 21—4—1713. Op 12—1—1741 werd aldaar zijn bastaardzoon Willem gedoopt. De moeder was Elisabeth Cop. Willem senior of junior is op 17—8—1748 te Loon op Zand overleden.
 2. Quiryn Adam Paeymans, volgt onder XIV-f.
 3. Maria Paeymans, gedoopt te Loon op Zand op 7—1—1718, gehuwd met Jan Verheyden¹⁶⁰ te 's-Grevelduin-Ca-

pelle.

4. Hendrick Paaymans¹⁶¹, vermeld in 1771.
5. Anthony Paaymans, volgt onder XIV-g.
6. Goyertje Paeymans is op 7—6—1724 te Loon op Zand gedoopt en trouwde aldaar op 29—10—1747 met haar dorpsgeenoot Jan Kemmeren. Zij overleed te Loon op 11—2—1799.
7. Wouterken, gedoopt te Loon op Zand op 25—11—1727, jong gestorven.
8. Anna Adam Paymans, gedoopt te Loon op Zand op 23—11—1730, trouwde aldaar op 20—4—1754 met Adriaen van Bruggen.

XIV-f. Kryn Adam Paeymans¹⁶², gedoopt te Loon op Zand op 19—1—1716 en aldaar woonachtig in *het Marwiel*. Hij trouwde te Loon op Zand op 9—5—1745 met Maria Adriaense Haemers¹⁶³, dochter van Adriaen Bert Hamers. Nadat deze op 24—8—1765 te Loon op Zand was overleden, trouwde Krijn in tweede echt op 4—7—1767 met Maria van Dongen. Het laatste huwelijk bleef kinderloos. Krijn Paaymans is op 3—3—1792 te Loon op Zand overleden. Zijn kinderen zijn:

1. Maria Paeymans, gedoopt te Loon op Zand op 28—10—1745. Zij trouwde aldaar op 7—5—1775 met Wouter Adam van Weerde¹⁶⁴ uit Schijndel, die toen te 's-Gravel-duin-Capelle woonde, maar zich later te Loon op Zand vestigde.
 2. Jenneke Paaymans, gedoopt te Loon op Zand op 12—2—1747, trouwde aldaar op 3—10—1775 met Laurens Brands.
 3. Willem Paaymans, volgt onder XV-g.
 4. Bert Paaymans, volgt onder XV-h.
 5. Adriaan Paaymans, volgt onder XV-i.
 6. Hendrik, gedoopt te Loon op Zand op 17—12—1752; jong gestorven.
 7. Hendrik, gedoopt te Loon op Zand op 20—10—1754.
 8. Geertruy, gedoopt te Loon op Zand op 30—8—1756 en jong gestorven.
 9. Geertruy Paaymans, gedoopt te Loon op Zand op 31—8—1757, trouwde aldaar op 21—2—1782 met Ambrosius Brouwers.
 10. Adam Quiryn Paaymans, volgt onder XV-j.
 11. Wouter, gedoopt te Loon op Zand op 10—5—1762.
- XV-g. Willem Paaymans¹⁶⁵, gedoopt te Loon op Zand op 23—2—1749, gehuwd met Theodora van Meeuwen, bij wie hij de volgende kinderen verwekte. Hij trouwde te Loon op Zand op 25—5—1788 in tweede echt met Maria van Loo¹⁶⁶, weduwe van Anthony Nouwen. De kinderen zijn:
1. Woutrina Paymans, gedoopt te Loon op Zand op 10—4—1784 en aldaar op 24—5—1807 getrouwd met Jan van Da-

len te Loon op Zand.

2. Magiel Paymans, gedoopt te Loon op Zand op 2—6—1786, trouwde aldaar op 25—11—1810 met Johanna de Jong.

XV-h. Bert Paymans¹⁶⁷ (Robertus, Bartholomeus), geboren rond 1750 en te Loon op Zand overleden op 3—10—1794. Hij was aldaar op 25—5—1776 gehuwd met Johanna van de Graeff, bij wie hij de volgende kinderen won:

1. Gerrit, gedoopt te Loon op Zand op 29—5—1777 en aldaar op 9—7—1777 overleden.
2. Gerrit, gedoopt te Loon op Zand op 29—8—1778 en aldaar op 14—12—1778 overleden.
3. Johannes of Johanna, gedoopt te Loon op Zand op 24—5—1782 en aldaar drie dagen later overleden.

XV-i. Adriaan Paymans is op 19—4—1751 te Loon op Zand gedoopt. Hij vestigde zich te Zevenbergen, waar hij op 23—11—1783 trouwde met Maria van Tetering¹⁶⁸, dochter van Jan van Tetering en van Ida Sijmons. Maria is op 13—4—1760 te Zevenbergen gedoopt en overleed op 6—9—1847. Adriaan Paymans was daar reeds op 21—6—1827 gestorven. Kinderen:

1. Krijn, gedoopt te Zevenbergen op 6—1—1785.
2. Jan, gedoopt te Zevenbergen op 2—11—1786.
3. Maria, gedoopt te Zevenbergen op 26—9—1788.
4. Anthony Paymans¹⁶⁹, gedoopt te Zevenbergen op 6—10—1789. Hij werd in 1812 opgeroepen om in het Franse leger te dienen.
5. Hendrik, gedoopt te Zevenbergen op 13—2—1791.
6. Wouter, gedoopt te Zevenbergen op 16—2—1793.
7. Ida, gedoopt te Zevenbergen op 12—6—1795.
8. Adriaan, gedoopt te Zevenbergen op 15—4—1797.
9. Catharina, gedoopt te Zevenbergen op 23—11—1798.
10. Peter, gedoopt te Zevenbergen op 13—3—1801.

XV-j. Adam Quiryn Paymans¹⁷⁰ is op 14—10—1759 te Loon op Zand gedoopt en vestigde zich op de Kaatsheuvel onder Loon. Bij Antonia Adams was hij vader van:

1. Joanna, gedoopt te Loon op Zand op 21—4—1792 en aldaar overleden op 4—2—1796.
2. Henderika, gedoopt te Loon op Zand op 10—8—1794 en aldaar op 29—11—1802 overleden.
3. Kryn, gedoopt te Kaatsheuvel op 3—1—1798.
4. Joanna, gedoopt te Kaatsheuvel op 3—1—1800.
5. Henderika, gedoopt te Kaatsheuvel op 6—12—1802.
6. Theodora, gedoopt te Kaatsheuvel op 24—5—1806.
7. Wilhelma, gedoopt te Kaatsheuvel op 2—12—1807.
8. Adriaan, gedoopt te Kaatsheuvel op 7—5—1809.

XIV-g. Antony Paaymans¹⁷¹ is op 10—8—1722 te Loon op Zand gedoopt. Hij trouwde met Maria Jansse de Beer¹⁷², dochter van Jan Lucasse de Beer te 's-Grevelduin-Capelle. Na de

dood van Maria's ouders erfden Anthony's kinderen een boerderij te 's-Grevelduin-Capelle. Anthony ging deze met zijn gezin bewonen en sedert 1760 verhuurde hij zijn huis, land en heide op de *Santschil* onder Mariendaal (Loon op Zand) tegen de zeer lage prijs van 2:5:0 per jaar. Anthony Paymans hertrouwde te Loon op Zand op 8—5—1762 met de Loonse Jenneke Cauwenberg. Zijn kinderen stammen uit het eerste huwelijk:

1. Lucas Paaymans¹⁷³, gedoopt te Loon op Zand op 17—10—1749. In 1780 erfde hij samen met zijn broer en zuster van zijn vader een *quaet Huijs en eenige landerijen* te 's-Grevelduin-Capelle.
2. Willem, gedoopt te Loon op Zand op 18—4—1751 en jong gestorven.
3. Adriana Paymans¹⁷⁴, gedoopt te Loon op Zand op 23—2—1753. Zij moet dezelfde zijn, die gehuwd was met Ary van den Ham te Rotterdam. Aldaar werd zij, na te zijn geëxamineerd door het chirurgijns-gilde, in 1780 geadmitteerd als vroedvrouw. In 1782 werd zij aangesteld tot stads-vroedvrouw, een post die zij moest delen met drie anderen tegen het gezamenlijke honorarium van 140 gulden per jaar.
4. Adam, gedoopt te Loon op Zand op 9—10—1754, jong gestorven.
5. Jan Paaymans¹⁷⁵, gedoopt te Loon op Zand op 26—11—1756.
6. Jacoba, gedoopt te Loon op Zand op 28—8—1759, jong gestorven.

De tweede stam

I-b. Jan Peymans, geboren rond 1310, vader van Peter sub II-c.

II-c. Peter Jan Peymans¹⁷⁰, geboren rond 1340 en overleden voor 1421. Hij was gegoed *Twesttilborch in loco dicto dat broeck van huesden*. Bij ene Elisabeth was hij vader van:

1. Henrick Peter Peymans^{170a}, vader van:
 - a. Aleyt dochter Henrick Peter Peymans¹⁷¹, vermeld in 1435, toen zij een halve mud rogge erfpachts verkocht *dat welc peter geheyten peymans jan peymans soen in enen wittigen cope gecregen had*.
2. Peter Peter Peymans, volgt onder III-d.
3. Ghysbrecht Peter Peymans, volgt onder III-e.

III-d. Peter geheyten Peymans sone Peter Peymans. Zijn weduwe Margriet¹⁷⁸ droeg op 23—5—1443 de tocht in een akker aan de Berkdijk op aan haar kinderen. Deze zijn:

1. Elyzabeth Peter Peymans¹⁷⁰, vermeld in 1443 en 1444.
2. Jan Peter Peymans¹⁸⁰ te Tilburg, geboren rond 1400. Mogelijk was hij de vader van de hierna sub a genoemde Peter.

- a. Peter naturael soen Jans geheyten Peymans¹⁸¹, zoon van Juette Peters die Weert. Peter verkocht in 1446 een hof aan de Rijt onder Tilburg.

III-e. Ghysbrecht Peter Peymans¹⁸², geboren rond 1370 en voor 1444 overleden. Hij was te Tilburg gegoed in het broek van Heusden. Van Ghysbrecht ken ik twee kinderen:

1. Dyonys Ghyb Peymans¹⁸³ kocht in 1443 van Jan en Elyzabeth Peter Peymans, zijn neef en nicht, de twee lopen grote *Reeacker* aan de Berkdijk voor *xxiij gouden hertoge arnolde guldens van gelre*.
2. Jan Ghyben Peymans¹⁸⁴ verkocht in 1443 een erf aan Jan Henrick Plumen (III-c-4), dat echter door vernadering werd toegeëigend door diens schoonvader Peter Jan Peymans. Jan was gehuwd met Margriete dochter Willems geheyten Stickers¹⁸⁵.

Dyonys of Jan Peymans had een zoon, die volgt onder IV-c. IV-c. Ghysbrecht Peymans, geboren rond 1430. Over hem is mij geheel niets bekend. Zijn zoon volgt onder V-d.

V-d. Heynryck Ghysbrechts Paymans¹⁸⁶, geboren ca 1470, vestigde zich te 's-Grevelduin-Capelle, waar hij waarschijnlijk moerturver is geweest. Blijkens de talloze akten, waarin Heynryck als geldschietter figureert, moet het hem voor de wind zijn gegaan. Hij was zaakgelastigde van de pastoor (Heer Gherit Jansz van Clootwyck), die hem in 1542 bij wijze van een *dankbaerheijt* 10 stuivers legateerde. Ook de belangen van de volgende pastoor behartigde Heynryck; in 1545 was hij kerkmeester, bovendien was hij schepen. Zijn zoon volgt onder VI-g.

VI-g. Mr. Ghysbrecht Peymans¹⁸⁷ werd op 27—2—1522 als *Isbertus Peymans de Cappella Leodiensis dyocesis* te Leuven als student ingeschreven. Hij studeerde daar medicijnen en verwierf de doctorsbul. Hij vestigde zich te 's-Hertogenbosch en verwierf daar een zo groot aanzien, dat hij werd toegelaten tot de Illustere Broederschap van Onze Lieve Vrouw¹⁸⁸; door de leden van dit genootschap, de zwanebroeders, behorend tot de Bossche aristocratie, werd hij bovendien tot proost benoemd. In eerste echt was Mr. Ghysbrecht gehuwd met Maryken Willegermans¹⁸⁹, dochter van Mr. Boudewyn Willegermans en van Ermgaert Wouters van Middegael; zij was de moeder van zijn kinderen. Hij hertrouwde met Heylwich van Strijpe¹⁹⁰, die hem overleefde. Ghysbrecht Peymans is op 18—8—1561 te 's-Hertogenbosch overleden. Zijn kinderen zijn:

1. Philips Paymans¹⁹¹ vestigde zich te Dordrecht, waar hij trouwde met Joffr. Dircksgen van Beaumont¹⁹², geboren aldaar, dochter van Mr. Jan van Beaumont Govertsz en van Joffr. Johanna Oem Cornelisdr.
2. Boudewyn Peymans, volgt onder VII-d.
3. Henrick Ghysberts Peymans¹⁹³, mogelijk de Henrick Peymans die in 1583 te Antwerpen het huis *den grooten reffer*

ofwel *den groenen Schilt* aan de Oude Korenmarkt kocht; dit huis was in 1562 een kruideniershuis¹⁰⁴.

4. Ermgaert Ghysberts Peymans.
5. Elyzabeth Ghysberts Peymans.
6. Mariken Ghysberts Peymans.
7. Adriana Ghysberts Peymans was gehuwd met Philips Roeloffs¹⁰⁵, zoon van Roeloff Daniel Daemss te 's-Hertogenbosch in de Gouden Leeuw aan de Schapenmarkt en van Anna Joris Wynants van Bernagien. Philips en Adriana woonden te Dordrecht, waar zij op 10—8—1594 testeerden. Philips overleed kort nadien, Adriana leefde nog in 1615. Hun kinderen zijn:
 - Roelof Philips Roeloffs, in 1605 gehuwd met Mariken Albers, bij wie hij nageslacht had. Hij woonde in 1614 te Waalwijk en overleed in 1625 te Breda, waar hij als kapitein was gelegerd.
 - Anna, gehuwd met Jan Lamberts Millinck.
 - Elisabeth, gehuwd met Geraert Jans van Vucht.

VII-d. Boudewyn Ghysbrechts Peymans¹⁰⁶, vulgo Bauwen Ghysberts, werd evenals zijn vader toegelaten als zwanebroeder. In het wapenboek van de illustere broederschap staat zijn wapen afgebeeld¹⁰⁷: het doorsneden schild voert boven een gouden ploeg op een veld van blauw en onder een rode roos op een zilveren veld. Later voerde de familie Paymans nog een helmteken (een antieke vlucht waartussen de roos uit het wapen; de voorste vleugel van de vlucht is goud, de achterste blauw) en het devies *LABORE FLOREBUS*¹⁰⁸. Hij woonde te 's-Hertogenbosch *in den esel* en was koopman in zijden lakenen. Dat blijkt uit een post in de Bossche borgemeestersrekening van 1569/70, waarin de leveranties worden afgerekend, die Bouwen Peymans deed ter gelegenheid van het inhalen van de koningin van Spanje (19—8—1570): *voor 11 ellen min een vierdel florens armozyn, del 2 gul. 9 st., vz. 26 gul. 6 st. 3 ort., noch vanden selven een pont ende een halff loot carmozy zyde, dair die fraengien aff gemaict syn ende 10 syde quispelen aende zelve tabernakel verbesinght, dloot 7 st., vz. 11 gul. 13½ st., noch negen loot twee ende een halff vierdeel loots groen nay zyde, dloot 6 st., vz. 2 gul. 17 st. 3½ ort., noch een loot groen koels zyde lint voor 5½ st.*¹⁰⁹. Boudewyn overleed te 's-Hertogenbosch 22—4—1576, nadat hij bij Jenneken dochter Lambrecht Janss de Haze²⁰⁰ de volgende kinderen had verwekt²⁰¹:

1. Lambrecht Peymans, volgt onder VIII-f.
2. Ghysbrecht Boudewyn Peymans²⁰² is te 's-Hertogenbosch gedoopt op 3—12—1570. Hij is tussen 1595 en 1597 ongetrouwd overleden.
3. Margriet Boudewyn Peymans dochter, gedoopt te 's-Hertogenbosch op 1—12—1572, werd in 1593 *geprofeseyt*

*inden conuent der susteren opden vlenborch*²⁰³ in Den Bosch.

4. Maryken, te 's-Hertogenbosch op 18—7—1574 in de Sint Jan gedoopt en jong gestorven.

VIII-f. Sr. Lambrecht Peymans²⁰⁴, gedoopt te 's-Hertogenbosch op 24—2—1569, trouwde aldaar op 24—11—1594 met Franchyntken Gregoris vander Meer²⁰⁵, dochter van Gregorius Dircxss vander Meer en van Heylken Franchoyss Pelgrom. Franchyntken was de weduwe van Aerd van Werden Henrickss²⁰⁶, een herbergier, die de Bossche magistraat tot zijn klandizie mocht rekenen. Lambrecht Peymans trouwde in de Bossche Sint Jan ten tweede male op 26—10—1604 met Maria Jan Roe-lofs van Heze²⁰⁷.

Van zijn stiel was Lambrecht *cremer*, koopman. Toen eind december 1602 de aartshertogen Den Bosch bezochten, leverde Lambrecht de stad voor 10 gulden *eenen groenen sleutel buydel, by hem gemaect ende geleverd omme daer inne gedaen ende gepresenteert te wordden de sleutels deser Stadt*²⁰⁸. Hij handelde ook in oorlogsammunitie: in 1600 leverde hij op kosten van Den Bosch aan het leger in de Bommelerwaard als volgt: *Item ter ordonnantie als voir opten xvjen maij anno voirss voor vijffhondert negen ende vijftich ponden lonten, ende twelft ponden loots tot gemeijnen hantroers doir Lamberden peijmans ter ordonnantie der heeren Schepenen van Antwerpen doen brengen, ende inne handen der Commissarissen vanden ammonitie deser stadt geleuert, betaelt aenden seluen peymans, volgens de voors ordonnantie in date den xven maij anno 1600 ende zijn acquict, de somme van acht ende tachtentich guldens thien stuvers*²⁰⁹.

Lambrecht bewoonde aanvankelijk in de Bossche Waterstaat het huis annex brouwerij *den kleynen Ketel*; dit pand verkocht hij in 1601. Na zijn tweede huwelijk kocht hij het huis *de Keersboom* aan de Schapenmarkt (1605), een kapitaal pand, dat tot 1760 in de familie bleef, evenals het huis *Balenspoorte* op de Wolvenhoek, dat Lambrecht in 1637 aankocht²¹⁰. Kort na 1637 overleed hij. Behalve de huizen liet hij veel rentebrieven en landerijen na. De kinderen uit zijn eerste huwelijk zijn:

1. Heylwich Lambertss Peymans²¹¹, gedoopt te 's-Hertogenbosch op 23—8—1595 en aldaar op 14—3—1669 ongehuwd overleden. Haar grafzerk kan in de kathedrale kerk van de Sint Jan in Den Bosch nog worden gevonden.
2. Maryken, gedoopt te 's-Hertogenbosch op 16—3—1597, jong gestorven.
3. Boudewyn, te 's-Hertogenbosch gedoopt op 17—4—1599, jong gestorven.
4. Anneken Lambrechts Peymans²¹², gedoopt te 's-Hertogenbosch op 5—4—1601, trouwde voor 1637 met Dirck Jacob Schenck²¹³. Anneken is op 23—2—1657 gestorven en

werd in de Sint Jan begraven in het graf van haar verwant (oom?) Willem vander Meer (stierf 1569). In 1669 voegde zich haar zuster Helena (Heylwich) bij Anneken.

5. Geertruyt, gedoopt te 's-Hertogenbosch op 6—10—1602 en jong gestorven.

De kinderen van Lambrecht Peymans en Maria van Heze zijn²¹⁴:

6. Johan Peymans, volgt onder IX-f..
7. Deliana Peymans, gedoopt te 's-Hertogenbosch op 26—11—1607. Bij de deling van de nalatenschap van haar ouders in 1637 erfde zij een huis, hof, achterhuis en watertrap in de Waterstraat, afkomstig uit de erfenis van de familie Willegermans (hierboven sub VI-g) en een kamer met grond *achter den Arent inde Verwerstraet*, in 1635 aangekocht door haar vader.
8. Jenneken, gedoopt te 's-Hertogenbosch op 2—2—1609, jong gestorven.
9. Gysbert Peymans, volgt onder IX-g.
10. Franchynken, te 's-Hertogenbosch gedoopt op 21—10—1613, jong gestorven.
11. Jeremias Peymans, volgt onder IX-h.
12. Jenneken Peymans, gedoopt te 's-Hertogenbosch op 8—11—1618, erfde van haar ouders land te Kessel, Rosmalen en Osch, alsmede enige erfcijnsen en -pachten. Zij trouwde met Sr. Wouter van Veghel, die zij een dochter baarde: Juffr. Maria Theresia van Veghel²¹⁵, kinderloos overleden.

IX-f. Sr. Johan Peymans is ongeveer in 1605 geboren. Hij erfde in 1637 van zijn ouders een halve boerderij te Vught ter waarde van 2.000:0:0 gulden en vestigde zich te 's-Hertogenbosch in de Verwerstraat. Bij Elysabeth Goyaert Jan Scheffers had hij een dochter:

1. Juffr. Maria Francisca²¹⁶, *bejaerde jonge dochter* te 's-Hertogenbosch, aldaar woonachtig in de Verwerstraat. Zij testeerde op 31—12—1704 voor de Bossche notaris Jacob de Bie en verdeelde haar huizen in de Verwerstraat en de Minderbroedersstraat, haar *blijckerije* achter de Tolbrug, haar landerijen te Tilburg, Goirle, Helvoirt en Rosmalen en haar kapitalen onder haar neven en nichten. Kort daarop kwam zij te overlijden en op 27—1—1705 werd zij te 's-Hertogenbosch begraven.

IX-g. Sr. Gysbert Peymans²¹⁷ is ongeveer in 1611 geboren en erfde in 1637 twee huizen *ter plaetse eertyts de Zyle ende nu achter dwilt vercken* in Den Bosch. Later kocht hij zijn broer Jeremias uit diens ouderlijk erfdeel, het huis Den Keersboom. Waarschijnlijk was Gysbert herbergier: de twee huizen Achter het Wilde Varken waren een openbare herberg, genaamd de Balenspoort. Op 20—5—1637 trouwde Gysbert te 's-Hertogenbosch met Juffr. Hendrina Mombers ofwel Henrica Mommers, bij wie hij de volgende kinderen teelde:

1. Lambrecht, te 's-Hertogenbosch gedoopt op 9—2—1638, jong gestorven.
 2. Sr. Henricus Paymans²¹⁸ is op 18—6—1640 te 's-Hertogenbosch gedoopt en vestigde zich aldaar als *Apothecaris*. Hij erfde van zijn vader het huis *Den Keersboom* en verwierf later het huis *In de Wijnkan* daarnaast en weer daarnaast *Het Roodhuis*. Deze drie huizen vermaakte hij per testament d.d. 10—10—1702 aan de kinderen van zijn broer Boudewyn. Aan zijn neef Lambert van Balen (volgt) liet hij zijn apothekerswinkel en het recht in Den Keersboom te wonen en aan diens broer Gysbert van Balen M.D. zijn huizen in de Kruisstraat en de Waterstraat. Kort na zijn testamentaire beschikkingen overleed Henricus. Hij was ongehuwd.
 3. Sr. Johan Paymans²¹⁹, gedoopt te 's-Hertogenbosch op 10—6—1643, studeerde (medicijnen?) te Leuven. Aldaar liet hij zich in 1663 inschrijven als lid van de Bossche-studentenvereniging. Hij was *pharmacopula* van zijn vak en werkte waarschijnlijk samen met zijn broer en stielgenoot Henricus. Van zijn bezit is mij slechts bekend, dat hij jaarlijks 100 gulden trok uit de erfenis van zijn moeder, 100 gulden uit die van zijn broer Henricus en 50 gulden uit die van zijn nicht Maria Theresia Peymans (IX-f-1). Ook Johan was niet gehuwd.
 4. Adriana Paymans trouwde op 17—12—1673 te 's-Hertogenbosch met Jacob van Balen. Uit dit huwelijk werden twee kinderen geboren:
 - Gysbertus van Balen M.D.²²⁰ te 's-Hertogenbosch.
 - Lambertus van Balen²²¹, apotheker te 's-Hertogenbosch, trouwde met Isabella van Kessel, dochter van Anthonis van Kessel en van Isabella van Boxel. Isabella hertrouwde met Johan Baptist Le Heu en was moeder van:
 - Adriana van Balen, gehuwd met Thomas Cornelis van Ryckevorssel M.D.²²² te Oosterhout. Bij de erfdeling van Anthony Paymans in 1736 heet Adriana *gesepareerde huysvrouw* van Thomas.
 - François van Balen²²³, wijnkoper te 's-Hertogenbosch, later te Udenhout, heeft nageslacht bij Anna Maria de Leeuw.
 5. Boudewyn Paymans, volgt onder X-f.
- X-f. Sr. Baudewyn Paymans²²⁴, meester goud- en zilversmid te 's-Hertogenbosch. Hij trouwde aldaar op 30—5—1677 met Juffr. Elisabeth van Beugen, dochter uit een edelsmedenfamilie²²⁵. Baudewyn en Elisabeth bewoonden waarschijnlijk hun huis achter het stadhuis aan de markt, genaamd *den Prince van Orange*. Zij testeerden in 1706 en in 1712 werden hun bezittingen

gen, ter waarde van 30.000:0:0 gulden, onder hun kinderen verdeeld.

1. Joffr. Cathalya Paymans²²⁶ is in 1678 te 's-Hertogenbosch geboren en trouwde daar op 21—4—1700 met Monsr. Vincent van der Kun²²⁷, wijnkoper te Rotterdam. Vincent was afkomstig uit 's-Gravenhage en een zoon van Richard Cornelis vander Kun en van Catharina vander Ryck. Te Rotterdam hertrouwde hij op 24—4—1714 met Anna de Bode²²⁸, die een bruidsschat van 25.000 gulden inbracht. Ten derde male trouwde hij op 18—7—1717 te 's-Gravenhage met Debora Bredero.
2. Gysbert, gedoopt te 's-Hertogenbosch op 21—7—1679 en jong gestorven.
3. Maria Elisabeth, te 's-Hertogenbosch op 8—2—1681 gedoopt en jong gestorven.
4. Henricus, te 's-Hertogenbosch gedoopt op 18—12—1682, jong overleden.
5. Monsr. Johan Paymans²²⁹ is op 9—7—1684 te 's-Hertogenbosch gedoopt. Hij volgde zijn vader op als juwelier. Uit het testament van zijn moeder (1706) citeer ik: *aan mijn oudste zoon Johannes mijnen winckel van gout ende silverwerck, mits daer voor goet doende te weten vande grooten keur vant silverwerck van ieder once vijftig stuivers, item van het gekeurt gout voor ieder once veertig guldens ende van het gewerkt gout voor ider once sesendertig guldens (. . .) met al het gereetschap tot het gout ende silver ambacht gehoorende als ook de coolen, mitsgaders den diamant rinck die den voornaemden mijnen soon tegenwoordig is dragende.* Johan erfde voorts van zijn ouders onder meer de huizen De Keersboom (huis, erf, kelder, binnenplaats, achterhuis, bleekveld, open plaats, poort en vijf achterhuisjes of woningen) aan de Markt, *agterwaarts door de Peymans poort uijtkomende agter het stadhuijs*, en de Prins van Oranje, dat later *het heusdensche Coffijhuijs* werd genoemd. Van zijn heerneef Anthony Paymans erfde hij in 1736 een huis in de Stoofstraat en in 1741 verwierf hij uit de nalatenschap van zijn broer Christoffel de huizen *den Lantman* aan de Weversplaats en *de Schenckan* achter het stadhuis. Voorts kocht hij nog huizen in de Verwerstraat, de Peperstraat, het Voldersstraatje en Achter het Wild Verken. Johan was ongehuwd. Hij testeerde op 15—6—1759 voor notaris Peter van Bruggen te 's-Hertogenbosch en is binnen een jaar daarna overleden.
6. Gysbertus Paymans, volgt onder XI-d.
7. Monsr. Christoffel Paymans²³⁰ is op 12—12—1688 te 's-Hertogenbosch gedoopt. Hij studeerde in 1710 te Leuven en vestigde zich als koopman in zijn geboortestad. Van

zijn ouders erfde hij de Bossche huizen De Landman, De Schenckan, Het Roodhuis en Het Vergulde Hek. Bij collaterale deling d.d. 17—4—1741 vervielen deze aan zijn drie broers. Christoffel was ongehuwd.

8. Heer Henricus Peymans²³¹ is op 23—4—1692 te 's-Hertogenbosch gedoopt. Te Leuven studeerde hij rechten en theologie; aldaar bekleedde hij de bestuursfuncties van decaan en fiscus van de vereniging van Bossche studenten. Nadat hij was afgestudeerd als licentiaat in het burgerlijke en kanonieke recht (J.U.L.) en tot priester was gewijd, werd hij in 1716 kapelaan van Osch. Van 1725 tot zijn dood in 1754 was hij pastoor van Lith. In zijn nalatenschap bevonden zich buiten een aantal kapitalen de huizen *het bekruijste potje* (Kolperstraat) en het meergenoemde Roodhuis.

NOTEN

148. RA 's-Hertogenbosch, Drunen R 52, f 80, 11—9—1797.
149. Te Drunen overleden in 1766 twee naamgenoten Jan Paaymans; de een werd op 4 mei, de ander op 15 mei begraven.
150. RA 's-Hertogenbosch, Drunen R 50, f 134, 23—10—1763. Zijn nageslacht bij: W. de Bakker & G. Berkelmans. Anderhalve eeuw in Oisterwijk. 's-Hertogenbosch, 1974, p. 241—146; voorts pp. 126, 160—161, 165, 189, 193 en 210.
151. RA 's-Hertogenbosch, Loon op Zand R 135, f 118, 2—3—1782.
152. Te Drunen begraven op 4 of 15—5—1766.
153. RA 's-Hertogenbosch, Loon op Zand R 135, f 118, 2—3—1782. NANB 4636, 24—5—1777; 2—8—1774.
154. GA Tilburg, N 158, no 107, 18 Wintermaand 1809. W. de Bakker & G. Berkelmans. Anderhalve eeuw Oisterwijk. 's-Hertogenbosch, 1974, p. 160 en 369. Kwartierstatenboek; Verzameling kwartierstaten, bijeengebracht ter gelegenheid van de herdenking van het 75-jarig bestaan van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde. 's-Gravenhage, 1958, p. 28.
155. W. de Bakker & G. Berkelmans. Anderhalve eeuw Oisterwijk. 's-Hertogenbosch, 1974, p. 244.
156. De Bakker & Berkelmans, o.c., p. 421. Zijn nageslacht via zijn zoon Wouter bij: G. Berkelmans. Oude bedrijven I. Smulders-Paymans). In: De kleine Meyery XVIII, 1965.
157. De Bakker & Berkelmans, o.c., p. 119 en 183.
158. RA 's-Hertogenbosch, Sprang R 65, f 259v, 7—9—1725. Loon op Zand R 90, f 122v, 19—2—1725. R 97, f 61v, 22—7—1747. R 128, f 12v, 25—1—1753.
159. RA 's-Hertogenbosch, Loon op Zand R 89, f 159v, 6—4—1716.
160. Nihil.
161. RA 's-Hertogenbosch, Loon op Zand R 132, f 122.
162. RA 's-Hertogenbosch, 's-Grevelduin-Capelle R 54, f 217v, 9—6—1784. R 55, f 50v, 29—5—1766. R 56, f 21v, 10—2—1792. Loon op Zand R 104, f 24, 16—5—1767. R 135, f 180, 28—1—1783.
163. RA 's-Hertogenbosch, Loon op Zand R 101, f 181v, 25—2—1762.
164. Onjulet Maria Paesmans bij: L. Adriaenssen. Elf generaties Moonen; Namen, data, anekdotes. In: De Brabantse Leeuw XX, 1970, p. 86.
165. RA 's-Hertogenbosch, Sprang R 69, f 72, 19—6—1802.
166. RA 's-Hertogenbosch, Besoyen R 53, f 131, 12—6—1789; f 221, 20—8—1791; f 231, 8—9—1791. NANB 4636, 27—9—1778.
167. RA 's-Hertogenbosch, Loon op Zand R 135, f 88v, 12—11—1781. R 138, f 8, 5—4—1790; f 48v, 20—3—1791; f 77, 14—9—1791. Besoyen R 53, f 131, 12—6—1789.
168. A. M. A. H. van Tetering & W. Wijnaendts van Resandt, Vijf eeuwen geschiedenis van een Brabants geslacht: (Ruelens-Rullens-Van Tetering). In: Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie XXII, 1968, p. 265.
169. I. de Groot. Personen en felten uit de geschiedenis van Zevenbergen. Zevenbergen, z.j., p. 241.
170. RA 's-Hertogenbosch, Loon op Zand R 139, f 114, 1796. R 140, f 39v, 1801.
171. RA 's-Hertogenbosch, Loon op Zand R 101, f 63, 7—11—1760; f 151v, 8—1—1762. R 103, f 186v, 16—5—1767. 's-Grevelduin-Capelle R 52, f 230, 2—12—1760. R 54, f 60, 22—3—1780.
172. RA 's-Hertogenbosch, 's-Grevelduin-Capelle R 52, f 190v, 16—2—1760. R 53, f 158v, 1—4—1775.
173. RA 's-Hertogenbosch, 's-Grevelduin-Capelle R 54, f 60, 22—3—1780.
174. GA Rotterdam, Ambtenboek 5, p. 29, 12—3—1788, Ambtenboek 6, p. 349, 9—11—1780; p. 393, 4—4—1782. Een andere Adriana Paeymans was gehuwd met Jan Schenkers, smidsbaas op Klyn Dongen onder Dongen (RA 's-Hertogenbosch, NANB 947, f 5, 30—3—1793; testament).

175. RA 's-Hertogenbosch, 's-Grevelduin-Capelle R 56, f 21v, 10—2—1792.
176. RA 's-Hertogenbosch, Oisterwijk R 143, f 51v, in profesto seruacj episcopi 1420.
- 176.a RA 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R 1215, f 230v, 1444/45.
177. RA 's-Hertogenbosch, Oisterwijk R 149, f 35, 5 dagen na St. Dionisius 1435.
178. RA 's-Hertogenbosch, Oisterwijk R 154, f 10v, 23—5—1443.
179. RA 's-Hertogenbosch, Oisterwijk R 154, f 10v, 23—5—1443. R 155, f 3v, post sancto vincency 1444.
180. RA 's-Hertogenbosch, Oisterwijk R 154, f 10v, 23—5—1443.
181. RA 's-Hertogenbosch, Oisterwijk R 156, f 38v, 8—7—1446.
182. RA 's-Hertogenbosch, Oisterwijk R 143, f 51v, in profesto seruacj episcopi 1420.
183. RA 's-Hertogenbosch, Oisterwijk R 154, f 10v, 23—5—1443.
184. RA 's-Hertogenbosch, Oisterwijk R 156, f 8v, 26—2—1446.
185. RA 's-Hertogenbosch, Oisterwijk R 153, f 39, in die sancte lucye 1443. R 154, f 26, 6—6—1544. R 156, f 15v, philippi & jacobii apostolori 1446.
GA Tilburg, R 254, f 16v, 2—5—1500. RA 's-Hertogenbosch, 's-Grevelduin-Capelle R 30, f 388, 3—12—1534; f 390 23—12—1534. R 31, f XVI, 4—12—1536; f XLIIIV, 29—4—1538; f XLVIV, 10—10—1538; f LIII, 12—11—1538; f LXXIII, 24—11—1539; f LXXXVI, 27—9—1540; f XCI, 14—2—1541; f XCVIII, 1—5—1541; f CXXX, 26—4—1542; f CXXXVIII, 20—11—1542; f CXXXVIII, 15—11—1542; f CXXXIX, 15—11—1542; f CLIV, 5—11—1543; f CLXII, 26—2—1544; f CLXV, 6—4—1544; f CLXVIII, 5—5—1544; f CLXXI, 25—5—1544; f CLXXIII, 25—6—1544; f CLXXV, 4—7—1544; f CLXXXIII, 28—7—1544; f CCV, 20—4—1545; f CCIX, 20—12—1544; f CCX, 15—6—1545; f CCXI, 14—5—1545; f CCXII, 19—9—1545; f CCXXV, 11—1—1546; f CCXXXV, 10—5—1546; f CCXXXV, 17—6—1546; f CCXXXVII, 12—7—1546; f CCXLII, 2—11—1546; f CCCIII, 29—10—1548. A. I. Menalda - van der Hoeven. Van der Hoeven (Besoyen) en een speurtocht door de Langstraat (vanaf omstreken 1500 tot 1650). 's-Gravenhage, 1973, p. 353.
187. RA 's-Hertogenbosch, 's-Grevelduin-Capelle R 32, f III, 7—9—1556. A. Schillings. Matricule de l'université de Louvain, deel III. Bruxelles, 1958, p. 671, no 258.
188. C. C. V. Verreyt. Leden der Lieve-Vrouwenbroederschap te 's-Hertogenbosch van 1318—1642. In: Taxandria XVIII, 1911, p. 171—173. G. C. M. van Dijk. De Bossche optimaaten: Geschiedenis van de Illustere Lieve Vrouwenbroederschap te 's-Hertogenbosch, 1318—1973. Tilburg, 1973, p. 456, 457 en 459.
189. A. F. O. van Sasse van IJsselt. De voornamen huizen en gebouwen van 's-Hertogenbosch, alsmede hunne eigenaars en bewoners in vroegere eeuwen; Aantekeningen uit de Bossche Schepenprotocollen lopende van 1500—1810, deel III. Z.p., z.j., p. 359.
190. F. A. Brekelmans, W. J. Formsma & J. P. W. A. Smits. De archieven van het gereformeerd burgerweeshuis te 's-Hertogenbosch. 's-Gravenhage, 1952, p. 95, nrs 1225—1228. J. T. M. Melssen. Gerard Michiels uit Eindhoven en enkele van zijn nakomelingen. In: De Brabantse Leeuw XXIII, 1974, p. 149.
191. RA 's-Hertogenbosch, 's-Grevelduin-Capelle R 31, f XLIIIV, i.m. 9—7—1598; f CCXXV, i.m. 20—12—1593.
192. 'T Begin van Hollant in Dordrecht; Mitsgaders der eerster Stede beschrijvinge, regeringe, ende regeersden: als oock de gedenckvaerdigste geschiedenis aldaer gevallen; Door Ioh. van Beverwyck. Tot Dordrecht, Gedrukt voor Jasper Gorssz. Boeck-verkooper, wonende by de Wijnbrugge in de Griffioen, Anno 1640; p. 323.
193. RA 's-Hertogenbosch, 's-Grevelduin-Capelle R 32, f 176v, 14—6—1568. Te Antwerpen trof ik de volgende personen met de naam Peymans aan; mogelijk zijn het nakomelingen van Henrick:
 1. Adriaen Paeymans, vader van Marie Paeymans, in 1604 en 1612 poorteres van Amsterdam, aldaar woonachtig in de Kalversstraat. In eerste echt was zij gehuwd met ene De Palm ofwel De Palma, mogelijk Jan. Koopman te Rouen. Zij hertrouwde met Arnout Noyen te Namen. Haar bezit vermaakte zij aan haar enige kind, Adriaen de Palma, en na hem aan de armen van Antwerpen (GA Amsterdam, N 26, p. 236, 14—4—1604. N 29, p. 284, 27—9—1612).
 2. Dominicus Peemans, bakker te Antwerpen, gehuwd met Maria Andriessens. Hij kocht ca 1670 het huis de **Drije Beesten** op de hoek van Klapdorp en de Faconsbrug. (SA Antwerpen, SR 695, ongef., 7—6—1646. PK 2312, f 286).
 3. Franciscus Peemans werd in 1679 als **boecxmaecker** geadmiteerd in het meerseniersambacht van Antwerpen. (SA Antwerpen, A 4242).
194. Antwerpsche Archievenblad, 2e serie, I, 1926, p. 74. SA Antwerpen, S.R. 401, f 434, 20—9—1590.
195. De Nederlandsche Leeuw XXVIII, 1910, kol. 317, 350, 382—383; XXIX, 1911, kol. 103—104; XXXIX, 1921, kol. 140. RA 's-Hertogenbosch, 's-Grevelduin-Capelle R 31, f XLIIIV, i.m. 9—7—1598.
196. L. P. L. Pirenne & W. J. Formsma. Koopmansgeest te 's-Hertogenbosch in de vijftiende en zestiende eeuw; Het kasboek van Jasper van Beil 1564—1568. Nijmegen, 1962, p. 72.
197. C. C. V. Verreyt. Leden der Lieve-Vrouwenbroederschap te 's-Hertogenbosch van 1318—1642. In: Taxandria XVIII, 1911, p. 171—173.
198. Taxandria XXII, 1915, p. 321.
199. R. A. van Zuylen. Inventaris der archieven van de stad 's-Hertogenbosch; (Stadsrekeningen van het jaar 1399—1800), deel II. 's-Hertogenbosch, 1866, p. 839.
200. RA 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R 1403, f 4v, 11—10—1576. Van Zuylen, o.c., deel I. 's-Hertogenbosch 1863, p. 668 en 677.
201. RA 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R 1403, f 4v, 11—10—1576. R 1422, f 301, 3—8—1593.
202. RA 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R 1422, f 339, 12—10—1594; f 422, 23—3—1595. R 1423, f 217, 0—11—1597.
203. RA 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R 1422, f 301, 3—8—1593.
204. De Nederlandsche Leeuw XXIX, 1911, kol. 103—104. RA 's-Hertogenbosch, 's-Hertogen-

- bosch R 1423, f 217, 6—11—1597. A. F. O. van Sasse van IJssel. De voorname huizen en gebouwen van 's-Hertogenbosch, etc., deel II, p. 216; deel III, p. 480.
205. Van Sasse van IJssel, o.c., deel III, p. 258. J. Th. M. Melaen. Een Bossche familie zwermt uit..... De familie Pelgrom (van Driel). In: De Brabantse Leeuw XXVI, 1977, p. 111. R 1422, f 306, 13—6—1602.
 206. R. A. van Zuylen. Inventaris der archieven van de stad 's-Hertogenbosch; (Stadsrekeningen van het jaar 1399—1800), deel II, 's-Hertogenbosch, 1866, pp. 997, 1020, 1077 en 1091.
 207. A. F. O. van Sasse van IJssel. De voorname huizen en gebouwen van 's-Hertogenbosch, etc., deel II, p. 91.
 208. R. A. van Zuylen. Inventaris der archieven van de stad 's-Hertogenbosch; (Stadsrekeningen van het jaar 1399—1800), deel II, 's-Hertogenbosch 1866, p. 1148.
 209. GA 's-Hertogenbosch, A 456, rekeningen van Jacob van Leemputte 1599/1600; hierin ook een post van f 39.4:— voor 175 lb londen, geleverd door Lambert.
 210. A. F. O. van Sasse van IJssel. De voorname huizen en gebouwen van 's-Hertogenbosch, etc., deel II, p. 91.
 211. C. F. X. Smits. De grafzerken in de kathedrale Sint Janskerk van 's-Hertogenbosch. 's-Hertogenbosch, 1912, p. 202.
 212. Smits, o.c., p. 212.
 213. RA 's-Hertogenbosch, Raad van Brabant, processtukken 3333, 1681.
 214. RA 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R 1556, f 447, 22—8—1637.
 215. RA 's-Hertogenbosch, NANB 2964, f 163, 12—6—1715: deling.
 216. RA 's-Hertogenbosch, Raad van Brabant, processtukken 2571, 1704. NANB 2741, f 114, 2—3—1705; f 121, 11—5—1705; f 128, 15—6—1705. NANB 2964, f 171, 17—10—1715. GA Tilburg, R 520, f 97v, 1705.
 217. C. C. V. Verreyt. Leden der Lieve-Vrouwenbroederschap te 's-Hertogenbosch van 1368—1642. In: Taxandria XVIII, 1911, p. 172.
 218. RA 's-Hertogenbosch, Oost- en Middelbeers R 30, f 2v, 20—1—1717. NANB 2741, f 35, 10—10—1702. NANB 2964, f 31, 8—7—1710.
 219. H. Hens. Naamlijst van studenten, afkomstig uit de stad 's-Hertogenbosch, studerende aan de Leuvense universiteit 1644—1797. In: De Brabantse Leeuw VI, 1957, p. 132. H. J. M. van Rooij. Het Oud-archief van het Groot-Ziekengasthuis te 's-Hertogenbosch, deel I, 's-Hertogenbosch, 1963, p. 292, no 3586. RA 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R 1675, f 63, 10—12—1681. NANB 2701, f 475, 17—5—1667. Aanwinsten 1942, no 40, p. 293. GA Tilburg, R 381, f 145v, 9—11—1686.
 220. RA 's-Hertogenbosch, NANB 2964, f 29, 8—7—1710; f 211, 13—7—1717.
 221. RA 's-Hertogenbosch, NANB 2964, f 29, 8—7—1710; f 131, 17—8—1713; f 133, 29—8—1713; f 145, 12—9—1744. A. F. O. van Sasse van IJssel. De voorname huizen en gebouwen van 's-Hertogenbosch, etc., deel I, p. 291—292; deel II, p. 494.
 222. Van Sasse van IJssel, o.c., deel II, p. 48—49.
 223. Van Sasse van IJssel, o.c., deel II, p. 92.
 224. RA 's-Hertogenbosch, NANB 2964, f 29, 8—7—1710; f 107, 4—10—1712. NANB 2741, f 185, 4—6—1707.
 225. H. B. M. Essink. Enige aantekeningen betreffende Bossche ambachtslieden vóór 1800. In: De Brabantse Leeuw IX, 1960, p. 188. RA 's-Hertogenbosch, NANB 2741, f 152, 10—9—1706; f 196, 4—5—1708.
 226. Twee van haar kinderen zijn vermeld in De Brabantse Leeuw I, 1952, p. 183 en bij C. C. V. Verreyt. Leden der Lieve Vrouwenbroederschap te 's-Hertogenbosch van 1318—1642. In: Taxandria XVIII, 1911, p. 173.
 227. De Nederlandsche Leeuw LXIII, 1945/46 kol. 20. C. Roodenburg. Copy poorterboek der stad Rotterdam. In: Gens Nostra III, 1948, p. 18.
 228. GA Rotterdam, N 1962, f 600, 21—3—1714. Anna was een dochter van Barbara Verburgh, ook genoemd sub XI—d.
 229. RA 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R 1750, f 290, 23—6—1750. R 1752, f 72, 29—8—1758. Oirschot R 268, 1—2—1737. Moergestel R 328, f 129, 11—3—1719. NANB 3096, f 341, 11—9—1737; f 460, 30—12—1737. NANB 3097, nov. 1739. NANB 3098, f 313, nov. 1740; f 324, nov. 1740; f 401, april 1741. NANB 3100, f 362, 14—11—1746. NANB 3103, f 146, april 1748; f 275, jan. 1749; f 280, febr. 1749; f 395, juni 1749. NANB 3102, f 231, aug. 1750; f 263, mei 1751. NANB 3103, f 41, mei 1751. NANB 3104, f 121, juli 1753; f 186, febr. 1754; f 192, febr. 1754; f 269, okt. 1754; f 283, febr. 1755; f 319, juni 1755; f 344, juli 1755; f 360, nov. 1755. NANB 3105, f 10, 7—2—1756; f 34, 16—7—1756; f 177, 7—1—1757; f 278, 6—1—1759; f 296, 15—6—1759; f 307, 9—7—1759; f 315, 10—7—1759.
 230. RA 's-Hertogenbosch, NANB 2964, f 147, 7—9—1714. NANB 3096, f 172, 24—11—1736; f 431, 17—12—1737; f 452, 21—12—1737. NANB 3097, f 106, apr. 1738; f 377, sept. 1739. H. Hens. Naamlijst van studenten, afkomstig uit de stad 's-Hertogenbosch, studerende aan de Leuvense universiteit 1644—1797. In: De Brabantse Leeuw VI, 1957, p. 148.
 231. Hens, o.c., p. 148. L. H. C. Schutjes. Geschiedenis van het bladom 's-Hertogenbosch, deel IV. Sint-Michielsgestel, 1873, p. 727; deel V, Sint-Michielsgestel, 1876, p. 450. RA 's-Hertogenbosch, NANB 2964, f 111, 10—10—1712; f 131, 17—8—1713; f 149, 7—9—1714. NANB 3098, f 414, april 1741. NANB 3099, f 79, sept. 1741. NANB 3102, f 79, nov. 1749.

(wordt vervolgd)

Het boerengeslacht Bruystens rondom Heusden aan de Maas

H. J. Bruystens,

Vondellaan 19, 2902 AR Capelle a.d. IJssel

In een schepenakte van Heusden d.d. 8 september 1297 komt de eerste Bruystens voor en wel een zekere Jan Brusten, die een stuk land koopt op het Oudheusdensed Veld; wellicht dezelfde Johannes Brusten die schepen is te Heusden van 1313 tot 1316. In 1360 treft men ook nog een pastoor Bruystinus in Heusden aan.

Rond 1350 ziet men nog een kleine kern Bruystens in Oisterwijk; na 1400 een grote kern Bruysten, landbouwers en ambtenaren rondom Over- en Neerasselt; evenzo Bruystens R.K. landbouwers te Someren en na 1500 vele gegoede N.H. burgers te Zaltbommel van dezelfde naam. Enig verband onderling is nog niet gevonden.

„Bruystens” blijkt afkomstig te zijn van Ambrosius: vele malen is zowel bij Heusden als bij Someren een Ambrosius aangetroffen, alias, ook wel Bruystens genoemd.

Bovengenoemde Jan Brusten mag wel de stamvader van het grotendeels R.K. geslacht genoemd worden; vele nakomelingen zijn mij wel bekend maar voor een verantwoorde reeks moet wel begonnen worden met:

IXa: Dirck Bruystens, geboren rond 1570, landbouwer te Herpt, gegoed, overleden Herpt vóór 1643, tr. Heesken (Thonissen) Philipsen. Uit dit huwelijk bekend (Herpt):

1. Hubert Dircksoon, volgt Xa.
2. Adriaen Dircksoon, volgt Xb.
3. Simon Theodori, ged. 21—3—1604, volgt Xc.
4. Johannes Dirck, volgt Xd.

IXb: Petrus Adriani Bruystens huwde N.N.

Uit dit huwelijk bekend (Hedikhuizen):

Aegricus Petri, volgt Xe.

Xa: Hubertus Theodori Bruystens, landbouwer te Luttelherpt, gegoed ald., overleden vóór 1670, tr. (1) Maria Antony voor schout in 1637 en R.K. 26—12—1639 en (2) Elisabeth Rochen te Herpt 6—10—1647.

Uit het eerste huwelijk geboren te Herpt:

1. Antonius ged. 24—10—1638.
2. Antonia ged. 24—4—1641, tweeling met:
3. Antonius, overleden vóór 1665.

Xb: Adriaen Dircksoon Bruystens, landbouwer te Luttelherpt, gegoed, overleden vóór 1677, tr. Maria Luyben.

Uit dit huwelijk bekend (Herpt):

1. Maerten Arienssoon, volgt Xla.
 2. Adrianus ged. 9—2—1640, volgt Xlb.
 3. Ambrosius Arisse (waarschijnlijk), volgt Xlc.
- Xc: Simon Theodori Bruystens, ged. 21—3—1604, landbouwer, schepen te Herpt en Bern, gegoed, overleden vóór 1665, tr. Elisabeth Antoni 9—4—1640.
- Uit dit huwelijk:
1. Antonius ged. 21—5—1641, overleden vóór 1670.
 2. Antonia ged. 2—2—1643, huwde Simon van de Westacker.
 3. Jan, volgt Xld.
- Xd: Johannes Dirck Bruystens, tr. N.N., had als enig erfgenaam:
1. Johanna, tr. Maerten Arienssoon Bruystens (Xla) te Herpt 5—9—1656.
- Xe: Aegricus Petri Bruystens, tr. Joanna Anthony 30—3—1641.
- Uit dit huwelijk geboren te Hedikhuizen:
1. Petrus ged. 17—11—1641.
 2. Petrus ged. 19—1—1645, volgt Xle.
- Xla: Maerten Arienssoon Bruystens, landbouwer te Luttelherpt, overleden Heusden 8—3—1679, tr. Joanna Joannesdr. Bruystens op 5—9—1656 te Herpt.
- Uit dit huwelijk gedoopt te Heusden:
1. Maria Maerten, tr. Jac. Mertens van Beers op 8—2—1682.
 2. Antonia ged. 11—9—1669.
- Xlb: Adriaen Adriaensz Bruystens, ged. 9—2—1640, landbouwer, welvarend overleden Heusden 8—5—1696, tr. Geerborg Peeters te Herpt 16—10—1672.
- Uit dit huwelijk gedoopt te Heusden:
1. Adrianus 30—10—1672, volgt Xlla.
 2. Adriana 3—2—1675, overleden 5—10—1752, tr. J. J. van Roy te Hedikhuizen 19—7—1705.
 3. Theodorus 10—11—1676.
 4. Maria Adriana 28—9—1678, tr. L. Th. van Outheusden te Hedikhuizen 21—11—1701.
- Xlc: Ambrosius Arisse Bruystens, overleden te Herpt 22—11—1680, tr. Anne Jansen.
- Uit dit huwelijk gedoopt te Heusden:
1. Adrianus 15—1—1673, volgt Xlib.
 2. Dirck Ambrosise, geboren 1675, volgt Xllc.
 3. Dimpna 13—5—1677.
 4. Henrici 1—11—1680.
- Xld: Johannes Simonsz Bruystens, landbouwer te Herpt, gegoed, tr. (1): Anneke Peters van Giessen (weduwe van Arien Jansen van Herpen); tr. (2): Anne van Bockhoven, geboren rond 1647; tr. (3): Sijken Arienss de Wildt j.d. te Heusden 9—9—1673.

Uit het 1e of 2e huwelijk is zoon Theodorus voortgekomen, volgt XIId.

Zoon uit 1e, 2e of 3e huwelijk:

2. Petrus Johannes, volgt Xlle.

Xle: Petrus Bruystens, ged. Hedikhuizen 19—1—1645, tr. Hendrina Wijntrack te Schoonhoven 29—4—1695.

Uit dit huwelijk gedoopt te Schoonhoven:

1. Dirk 10—1—1696, volgt XIIIf.

XIIa: Adrianus Adriaansz Bruystens, ged. te Heusden 30—10—1672, landbouwer te Bern, welvarend, overleden 1725, tr. (1) Yda Michielsdr Swaens op 19—8—1697; tr. (2) Adriaantje Janse van Herpt te Heusden 2—8—1717.

Uit het eerste huwelijk gedoopt te Heusden:

1. Adrianus 21—7—1700.

2. Maria.

3. Magtelt (Gieltje) 19—4—1703, overleden te den Haag op 28—11—1778, tr. Ant. van Gardinge te den Haag 30—5—1735.

Uit het tweede huwelijk gedoopt te Heusden:

4. Adrianus 26—8—1717, volgt XIIIa.

5. Jan 1—2—1719 landbouwer te Oudheusden in 1779.

6. Adriana 15—2—1721, tr. 10—11—1742 W. van Herpt.

7. Dirk 9—6—1723; leeft nog in 1779.

8. Gerardus 3—4—1725.

XIIb: Adrianus Ambrosy Bruystens ged. Heusden 15—1—1673, landbouwer te Herpt, gegoed, tr. Maria Theodori de Roy te Herpt 15—5—1713.

XIIc: Dirck Ambrosise Bruystens, landbouwer te Herpt, begraven 30—3—1705, tr. Syken Hand. Vaen. Uit dit huwelijk:

1. Ambrosius, geboren rond 1705, volgt XIIIb.

XIIId: Theodorus Johannes Bruystens, overleden Hedikhuizen 27—4—1729, tr. (1) Elisabeth Adriani van Genderen te Hedikhuizen op 19—3—1685; tr. (2) Huybertje Jansse van Schijndel te Haarsteeg 13—6—1714; tr. (3) Helena Geritze van Baardwijk (van Drunen) te Haarsteeg 29—8—1717, overleden 17—11—1723.

Uit het eerste huwelijk geboren te Hedikhuizen:

1. Anna ged. 23—12—1685, overleden 8—8—1762, huwde A. van Rooy.

2. Arnoldus ged. 29—3—1687.

3. Maria ged. 29—2—1689, huwde M. Reck.

4. Adrianus Theodorus rond 1692, woont te 's-Hertogenbosch in 1730.

Uit het derde huwelijk geboren te Hedikhuizen:

5. Johannes ged. 5—8—1717, volgt XIIIc.

Xlle: Petrus Johannes Bruystens, geboren Hedikhuizen, landbouwer, overleden Hedikhuizen 15—4—1741, tr. Sophie (Sey-

ke) Lucia Henrici Vaen (weduwe van XIIc) te Hedikhuizen 4—9—1706.

Uit dit huwelijk geboren te Hedikhuizen:

1. Johannes ged. 11—4—1707, begraven 19—2—1712.
2. Henricus ged. 26—3—1710, begraven Heusden 22—3—1749, tr. Jenneke Peterse Mallant te Herpt N.H. 20—4—1742.

XIIIf: Dirk Bruystens, ged. Schoonhoven 10—1—1696, Mr backer, tr. (1) Anna Catharina Janszen te den Haag 23—4—1730 in de Hoogduitse Geref. kerk; tr. (2) Anne Jaspers van de Kieboom te Scheveningen 6—9—1733 in de Geref. kerk.

Uit het eerste huwelijk gedoopt in Den Haag:

1. Katharina 3—8—1732, huwde Willem Meurs te Katwijk 15—5—1756.

Uit het tweede huwelijk gedoopt in De Lier:

2. Machteldje 15—1—1736.
3. Jasper 3—2—1737, volgt XIIIId.
4. Klaas 30—3—1738.
5. Dirk 10—7—1740.

XIIIa: Adrianus Bruystens, ged. Heusden 26—8—1717, landbouwer te Herpt, overleden te Herpt vóór 1774, tr. (1) Geertruy van Drunen te Heusden 10—8—1749; tr. (2) Antonia de Leeuw te Herpt 30—10—1763 N.H.

Uit het eerste huwelijk geboren te Herpt:

1. Adriaan ged. 30—9—1750, volgt XIVa.
2. Antonia ged. 4—11—1752, tr. 23—10—1774 J. Biestraten.

Uit het tweede huwelijk geboren te Herpt:

3. Maria ged. 21—1—1764.
4. Thomas 1—2—1766, tr. 28—2—1808 Johanna van Laarhoven te Oudheusden.
5. Adriana 24—9—1769, ongehuwd overleden op 31—12—1848.
6. Thomas (waarschijnlijk) geboren 1770, volgt XIVb.

XIIIb: Ambrosius Dirck Bruystens, landbouwer, gekoed, overleden vóór 1765, tr. Johanna Maria van Bijnen te Herpt 24—5—1739.

Uit dit huwelijk:

1. Theodorus ged. 28—10—1739, volgt XIVc.
2. Antonetta ged. 31—8—1741.
3. Johannes Ambrosius ged. 27—11—1743, ongehuwd.
4. Matthias ged. 2—12—1745.
5. Lucia ged. 11—5—1750, tr. Zuykerbuyk.

XIIIc: Johannes Bruystens, ged. te Hedikhuizen 5—8—1717, overleden te Oudheusden —3—1777, tr. Maria van Drunen te Heusden 30—4—1752.

Uit dit huwelijk geboren te Heusden en Oudheusden:

1. Adrianus ged. 4—11—1752, volgt XIVd.

2. Antonia geboren 1753, overleden 4—8—1815, tr. G. der Kinderen.
3. Maria geboren 1756, overleden 10—3—1833, tr. J. de Vries.
4. Adriana geboren 1758, overleden 17—5—1831, tr.. G. Verhoeven.
5. Thomas geboren 1760, overleden 13—3—1813 ongehuwd.
6. Gerrit geboren 1767, volgt XIVe.

XIIId: Jasper Bruistens, ged. de Lier 3—2—1737, tr. Engeltje van de Hoeven.

Uit dit huwelijk geboren te Maasland en De Lier:

1. Dirk 14—12—1766.
2. Pieter 8—5—1768, volgt XIVf.
3. Leendert 27—5—1770.
4. Johannes 20—7—1771.
5. Cornelis 9—8—1772.
6. Maria 26—12—1773.
7. Jacobus 5—3—1775.
8. Ary 11—1—1778.
9. Nicolaas 19—3—1780.
10. Geertry 12—5—1782.
11. Helena 18—12—1785.

XIVa: Adrianus Bruystens, ged. Herpt 30—9—1750, herbergier te Herpt, overleden Heusden 5—12—1812, tr. (1) Mechlina Meesters te Vlijmen 22—2—1784; tr. (2) Adriana Witloks te Heusden 11—9—1796.

Uit het eerste huwelijk geboren te Herpt:

1. Adrianus ged. 24—12—1784, volgt XVa.
2. Gerardus ged. 1—3—1787, volgt XVb.
3. Anna Maria ged. 12—4—1789.
4. Anna Maria ged. 23—8—1792.
5. Henrica ged. 2—2—1796.

Uit het tweede huwelijk geboren te Heusden:

6. Antonius ged. 29—4—1797, volgt XVc.
7. Mechlina ged. 16—1—1799, overleden 24—12—1812.
8. Cornelis ged. 31—5—1800.
9. Cornelia ged. 13—8—1801, tr. H. Ansems.
10. Anna ged. 19—10—1803.
11. Johannes ged. 28—4—1806, overleden 15—8—1806.
12. Johannes ged. 2—10—1807, overleden 15—9—1814.
13. Antonia ged. 21—5—1810, tr. Cribelier.

XIVb: Thomas Bruystens, geboren Herpt 1770, tr. Gerarda Meeuwisse te den Haag 13—1—1803.

Uit dit huwelijk geboren te den Haag:

1. Antonia ged. 23—1—1804.
2. Gerardus ged. 25—8—1806.
3. Antonia ged. 22—3—1809.
4. Joanna ged. 24—5—1811.

5. Adrianus ged. 31—5—1814.

XIVc: Theodorus Bruystens, gedoopt Herpt 28—10—1739, landbouwer, overleden vóór 1787, tr. Johanna van de Griendt, overleden 22—2—1787.

Uit dit huwelijk geboren te Oudheusden:

1. Maria, geboren 1758, overleden 21—1—1830, tr. Ant. Kocks te Oudheusden 10—5—1781.

2. Johannes geboren 1759, volgt XVd.

3. Wilhelmus ged. 22—8—1766.

XIVd: Adrianus Bruystens, geboren Heusden 4—11—1752, landbouwer te Doeveren, overleden Doeveren 28—11—1812, tr. Johanna van Carstanien te Doeveren 21—11—1779.

Uit dit huwelijk geboren te Doeveren:

1. Theodorus ged. 21—11—1780.

2. Arnolda ged. 17—10—1782, overleden 25—5—1850, tr. A. Verbunt.

3. Theodorus ged. 20—11—1786.

4. Johanna ged. 14—8—1791, overleden 23—2—1837, tr. J. Schippers.

XIVe: Godefridus Bruystens, geboren Oudheusden 1767, landbouwer te Oudheusden, overleden Oudheusden 1—1—1822, tr. Petronella van Speyk te Heusden 18—1—1788.

Uit dit huwelijk geboren te Oudheusden:

1. Johannes ged. 8—4—1788, volgt XVe.

2. Adrianus ged. 15—11—1791, landbouwer te Oudheusden, overleden Herpt 4—5—1857, tr. Alida Catharina Abspoel te Oudheusden 10—8—1842.

3. Theodorus ged. 26—6—1796, landbouwer-herbergier te Heusden, overleden Heusden 17—1—1855, tr. Arnolda van Diessen te Heusden 29—10—1840.

4. Maria ged. 19—1—1798, overleden 8—1—1865, tr. A. de Hart.

5. Adrianus ged. 18—5—1799, overleden 29—1—1864.

XIVf: Pieter Bruysten, gedoopt te Maasland 8—5—1768, tr. Jannetje de Pijper.

Uit dit huwelijk geboren te Rozenburg:

1. Arendje ged. 25—11—1798.

2. Engeltje ged. 2—2/3—1800.

3. Jaspert ged. 23—5—1802, volgt XVf.

4. Maria ged. 15—4—1804.

XVa: Adrianus Bruystens, gedoopt Herpt 24—12—1784, schippersknecht te Breda, tr. Agnes Christiana Quintstadt te Breda 12—8—1819.

Uit dit huwelijk geboren te Breda:

1. Adrianus 16—12—1820, volgt XVIa.

XVb: Gerardus Bruystens, gedoopt Herpt 1—3—1787, arbeider te Dussen, overleden Dussen 14—9—1830, tr. (1) Petronella van der Pluym te Dussen 28—7—1814; tr. (2) Maria

Leemans te Dussen 9—6—1825.

Uit het eerste huwelijk geboren te Dussen:

1. Adriaan 1815, volgt XVIb.
2. Meggelina 11—7—1816.
3. Johanna 3—6—1818, stammoeder, volgt XVIc.
4. Andries 4—5—1820, overleden 25—5—1820.

Uit het tweede huwelijk geboren te Dussen:

5. Pieter 11—8—1825.
6. Elisabeth 4—6—1829.

XVc: Antonius Bruystens, gedoopt Heusden 29—4—1797, arbeider te Luttilherpt, schipper te Rotterdam, overleden Rotterdam 24—7—1860, tr. (1) Hendrika de Hart te Heusden 21—4—1819, overleden Hedikhuizen 28—7—1833; tr. (2) Johanna Vermeulen te Hedikhuizen 2—5—1835; tr. (3) Willempje Pijl, geboren 1829 te Rotterdam, 16—9—1855.

Uit het eerste huwelijk geboren te Hedikhuizen:

1. Adrianus 15—4—1821, volgt XVI d.
2. Johannes 13—3—1823.
3. Cornelis 1—1—1826, schipper te Rotterdam, overleden Rotterdam 18—11—1891, tr. Anna Pijl te Rotterdam 14—7—1886.
4. Antonius 11—4—1833, overleden 25—12—1833.

XVd: Johannes Bruystens, geboren Oudheusden 1759, dagloner te Heusden, overleden te Heusden 13—11—1816, tr. (1) Laurentiana Pruysen te Heusden 6—3—1791; tr. (2) Elisabeth van Balkom te Heusden 6—5—1805.

Uit het tweede huwelijk geboren te Oudheusden:

1. Theodorus ged. 16—6—1806, volgt XVIe.
2. Helena ged. 26—9—1808, overleden 23—12—1875, tr. achtereenvolgens Joh. van Overbeek en Nic. van Delft.

XVe: Johannes Bruystens, gedoopt Oudheusden 8—4—1788, landbouwer te Hedikhuizen, overleden Hedikhuizen 25—7—1865, tr. Goverdiena van de Griendt te Heusden 29—12—1813, overleden 4—2—1850.

Uit dit huwelijk geboren te Hedikhuizen:

1. Gerrit 30—12—1814, volgt XVI f.
2. Adrianus 9—12—1816, volgt XVI g.
3. Petrus 28—4—1818, tr. Maria Buys te Heesbeen 28—7—1842.
4. Christianus 3—5—1820, volgt XVI h.
5. Maria 9—10—1822, tr. V. Nefkens.
6. Johanna 8—1—1825, tr. J. van Balcom.
7. Adriana 28—3—1827, ongehuwd overleden 7—6—1865.

XVf: Jasper Bruistens, geboren Rozenburg 23—5—1802, tr. Marretje Verhoeff.

Uit dit huwelijk geboren te Uithoorn:

1. Johanna 1832, overleden 9—6—1918 Rotterdam, tr. D. van Leeuwen.

XVIa: Adrianus Bruystens, geboren Breda 16—12—1820, sergeant-schrijver te Breda, tr. Catharina Boomaars te Breda 22—4—1858.

Uit dit huwelijk geboren te Breda:

1. Frederik 13—4—1859.
2. Cecilia 22—7—1860, overleden 10—8—1943, tr. Grönding.
3. Lambertus 28—1—1862.
4. Adriana 26—10—1866, ongehuwd overleden 18—2—1960.

XVIb: Adriaan Bruystens, geboren Dussen 1815, schippersknecht te Waspik, overleden vóór 1888, tr. Johanna van Turnhout te Waspik 2—5—1844.

Uit dit huwelijk geboren te Waspik:

1. Petronella 27—4—1845.
2. Cornelis 25—10—1846, overleden 29—6—1849.
3. Gerardus 29—10—1848, volgt XVIIa.
4. Johanna 31—10—1850.
5. Cornelis 18—3—1852.
6. Pieter 12—10—1854.
7. Maria 21—6—1857.
8. Adrianus 9—9—1859, overleden 11—9—1859.
9. Adriana 12—12—1861.

XVIc: Johanna Bruystens, geboren Dussen 3—6—1818, naaister te den Haag, overleden den Haag 13—10—1886.

Kinderen:

1. Petrus, geboren Rotterdam 9—5—1842, volgt XVIIb.
2. Augustinus, geboren Nieuwdrop 11—9—1844, volgt XVIIc.
3. Johanna, geboren Amsterdam 19—11—1845. Johanna Bruystens (1818) tr. Petrus Bouten te den Haag 18—11—1846.

XVIId: Adrianus Bruystens, geboren Hedikhuizen 13—4—1821, schipper te 's-Hertogenbosch-Rotterdam, overleden 1861, tr. Cornelia van Straten te Dordrecht 6—11—1844.

Uit dit huwelijk geboren te 's-Hertogenbosch en Rotterdam:

1. Henrice 14—1—1849, overleden Dordrecht 5—8—1850.
2. Johanna —1—1854, overleden Dordrecht 20—3—1854.
3. Johanna 1—10—1855.
4. Antonie 10—2—1859, overleden Rotterdam 24—11—1859.
5. Johanna —1—1861, overleden Dordrecht 29—12—1861.

XVIe: Theodorus Bruystens, geboren Oudheusden 16—6—1806, smid, overleden te Heusden 25—9—1870, tr. Adriana van Gestel te Heusden 14—8—1840.

Uit dit huwelijk geboren te Heusden:

1. Johannes 2—3—1841, volgt XVIIId.
2. Johanna 6—8—1843, tr. M. van Rooy.
3. Gijsbertus 5—2—1846, overleden 27—4—1846.

4. Gerardina 22—4—1847, ongehuwd overleden 19—5—1877.

XVI: Godefridus Bruystens, geboren Oudheusden 30—12—1814, landbouwer te Oudheusden, tr. Maria Bouwman te Oudheusden 16—6—1838.

Uit dit huwelijk geboren te Oudheusden:

1. Goverdina 14—11—1838, tr. (1) J. Krol en (2) W. van Krugte.
2. Johannes 22—3—1841, overleden 20—6—1841.
3. Petronella 30—5—1842, tr. (1) M. van Ooyen en (2) Chr. Smolders.
4. Gerrit 29—12—1844, overleden 5—4—1864.
5. Jacobus 25—2—1846, volgt XVIIe.
6. Adrianus —1848, volgt XVIIe.
7. Maria 18—11—1850, tr. J. van Ooyen.
8. Antonie 15—4—1852.
9. Theodorus 18—2—1855, hovenier.
10. Godefridus 30—12—1857, volgt XVIIe.
11. Johanna 13—5—1861, tr. P. van Ooyen.

XVI: Adrianus Bruystens, geboren Hedikhuizen 9—12—1816, arbeider te Herpt, overleden Hedikhuizen 1—7—1896, tr. Johanna van de Grint.

Uit dit huwelijk geboren te Hedikhuizen en Herpt:

1. Goverdina 31—1—1846, tr. A. van Herpt.
2. Johanna 3—1—1848.
3. Petronella 8—2—1849, tr. G. Kipping.
4. Wilhelmus 3—12—1850, overleden 26—8—1852.
5. Johanna 21—11—1852, overleden 3—11—1937, tr. J. Pirron.
6. Johannes 16—12—1855, tr. Cornelia van der Aa (weduwe van G. Montanus).
7. Adrianus 3—8—1859, overleden 8—5—1862.

XVII: Christiaan Bruysters, geboren Hedikhuizen 3—5—1820, landbouwer te Hedikhuizen, overleden Hedikhuizen 3—5—1896, tr. (1) Johanna Hobbelen te Heusden 6—12—1849, overleden 7—1—1857; tr. (2) Adriana Leyten 19—5—1857, overleden 14—11—1865; tr. (3) Antonetta van Geffen 24—5—1866, overleden 23—7—1930.

Uit het tweede huwelijk geboren te Hedikhuizen:

1. Johannes 24—10—1858, volgt XVIIe.
2. Antonius 6—1—1860, volgt XVIIe.
3. Goverdina 22—12—1860, huwde J. Kipping.
4. Christiaan 17—2—1862, overleden 22—7—1862.
5. Johannes 15—4—1863, volgt XVIIe.
6. Isaac 10—8—1864, volgt XVIIe.

Uit het derde huwelijk geboren te Hedikhuizen:

7. Adriana 7—10—1867, overleden 4—11—1891.
8. Antonia 9—12—1868, tr. J. van Ooyen.

9. Johanna 3—1—1870, overleden 24—8—1942, tr. P. Mal-lant.
10. Hendrika 30—4—1871, overleden 26—7—1943, tr. J. Kipping.
11. Daniel 3—5—1872, volgt XVIIl.
12. Maria 21—4—1873, overleden 30—10—1948, tr. H. van Balcom.
13. Levenloos 21—5—1874.

XVIIa: Gerardus Bruystens, geboren te Waspik 29—10—1848, schippersknecht, overleden Sliedrecht 1—1—1913, tr. (1) Maria de Ruyter; tr. (2) Wilhelmina Rosette de Hooze, geboren 1854, waschvrouw, 18—7—1888 Rotterdam; Echtscheiding Rotterdam 13—6—1891.

Uit het eerste huwelijk geboren te Waspik:

1. Christiaan A. 1881, overleden Rotterdam 27—7—1888.

Uit het tweede huwelijk geboren te Rotterdam:

2. Wilhelmus Gerardus 15—4—1889.

XVIIb: Petrus Johannes Bruystens, geboren Rotterdam 9—5—1842, schoenmaker te den Haag, tr. Jacoba Hermine Helena van der Laan te den Haag 29—11—1871.

Uit dit huwelijk geboren te den Haag:

1. Petrus J. K. 23—12—1866, tr. E. Bruinsma.
2. Jacoba W. H. 9—11—1868.
3. Ferdinand P. 18—12—1872.
4. Pauline 31—1—1874.
5. Johanna E. 25—11—1875, overleden 4—1—1876, tweeling met:
6. Johan, overleden 14—1—1876.
7. Johannes K. 23—6—1877, overleden 2—11—1877.
8. Leonard 3—10—1879.
9. Wilhelmina M. L. 27—8—1881.
10. Hendrika H. 4—12—1886.

XVIIc: Augustinus Antonie Johannes Bruystens, geboren te Nieuwdrop 11—9—1844, huisschilder te den Haag, overleden den Haag 16—5—1885, tr. Cornelia Elisabeth van Taanom N.H.

Uit dit huwelijk geboren te den Haag:

1. Wouter E. 2—9—1863, tr. Chr. Hildebrand.
2. Petrus J. 15—11—1871, tweeling met:
3. Johanna M.
4. August P. 20—5—1873, overleden 30—10—1873.
5. Augustinus W. B. 12—5—1875.
6. Cornelia E. M. 15—5—1877.
7. Johanna C. 16—7—1879.
8. Jacobus W. 7—12—1883.

XVIIId: Johannes Bruysters, geboren Heusden 2—3—1841, winkelbediende te 's-Hertogenbosch, tr. Martha van Diem te Heusden 23—11—1871.

Uit dit huwelijk geboren te 's-Hertogenbosch:

1. Theodorus G. 5—10—1872, tr. Josephina van den Berg.
 2. Adriana A. 6—8—1874, tr. G. P. Halewijn.
 3. Gerardina 25—10—1876, tr. J. A. J. Versteyen.
 4. Cornelia J. 28—3—1881, tr. M. J. de Jong.
 5. Johanna M. 13—5—1884, tr. J. M. Geeraets.
 6. Anna M. 17—5—1888, overleden 18—10—1896.
- XVIIe: Jacobus Bruystens, geboren Oudheusden 25—2—1846, gasstoker te Heusden, overleden den Haag, tr. Johanna Dollekens te Heusden 24—11—1870.
- Uit dit huwelijk geboren te Heusden:
1. Gerardus 6—2—1871, overleden 12—6—1871 Heusden.
 2. Gertruda M. 2—4—1872.
 3. Maria J. 9—8—1873.
 4. Gerardus J. 27—8—1874, overleden 25—6—1875 Heusden.
 5. Johanna C. 25—11—1875.
 6. Gerardus J. 28—12—1876.
 7. Theodora J. 26—4—1878, overleden 21—6—1878 Heusden.
 8. Theodora 26—5—1879, overleden 18—3—1880 Heusden.
 9. Gerdina 18—10—1880, overleden 11—9—1881 Heusden.
 10. Gerardus J. 18—1—1882.
 11. Jacobus 2—3—1883, overleden 19—7—1883 Heusden.
 12. Theodora J. 11—5—1884, overleden 12—6—1884 Heusden.
 13. Jacobus J. 29—10—1885, overleden 13—7—1886 Heusden.
 14. Johanna Th. 19—1—1888.
 15. Jacobus M. 18—6—1889, overleden 27—5—1890 Heusden.
 16. Jacobus 2—2—1891, overleden 12—9—1899 den Haag.
 17. Petronella Th. 31—3—1892, overleden 16—5—1895 den Haag.
- XVIIIf: Adrianus Bruystens, geboren Oudheusden 1848, tuinman, tr. Helena Maria van Son te Oudheusden 26—4—1880.
- Uit dit huwelijk geboren te Oudheusden:
1. Gerardus 7—3—1880.
 2. Catharina M. 16—7—1882.
 3. Arnoldus 12—4—1885, overleden 29—4—1886.
 4. Marinus 15—4—1886, overleden 17—11—1888.
 5. Arnoldus 4—2—1888.
 6. Maria C. 23—1—1889.
 7. Adrianus 27—7—1891.
 8. Josephus 15—10—1893, tr. M. A. Kruysen.
 9. Marinus Chr. 27—6—1897.
- XVIIlg: Godefridus Bruystens, geboren Oudheusden 30—12—1857, landbouwer-herbergier te Heusden, tr. Cornelia van Vlijmen te Heusden 30—1—1888.

Uit dit huwelijk geboren te Heusden:

1. Francisca M. 2—6—1888, overleden 4—3—1965, tr. C. van Engelen.
2. Gerardus 29—6—1889, overleden 1—9—1889.
3. Maria 18—6—1890.
4. Isaac 12—3—1892, overleden 17—4—1892.

XVIIh: Johannes Bruystens, geboren Hedikhuizen 24—10—1858, arbeider te Heusden, overleden Hedikhuizen 9—7—1930, tr. Maria Kipping te Hedikhuizen 26—11—1884.

Uit dit huwelijk geboren te Hedikhuizen:

1. Adrianus 9—5—1885, overleden 13—8—1888.
2. Johannes 20—6—1886, overleden 5—3—1935, tr. van Baardwijk.
3. Christina 23—11—1887, overleden 27—2—1965, tr. J. F. Fitters.
4. Adriana M. 24—3—1889.
5. Gijsberdina 24—4—1890, overleden 26—1—1944, tr. van de Linden.
6. Adrianus 9—11—1892, overleden 14—5—1968, tr. de Kort.
7. Gijsbertus 7—6—1895.
8. Christianus 22—4—1897, tr. van de Pol.
9. Johannes 20—5—1900, tr. van Beurden.

XVIII: Antonius Bruystens, geboren Hedikhuizen 6—1—1860, landarbeider-brouwersknecht te Heusden, Wijksepoort, overleden Baardwijk 2—7—1935, tr. Godefrieda van Dal, winkelierster, te Heusden 1—5—1888.

Uit dit huwelijk geboren te Heusden:

1. Adrianus Chr. 19—4—1889, tr. G. Wessing.
2. Maria J. 18—11—1890, tr. A. van Bedaf.
3. Christianus A. 5—2—1892, tr. P. Philipoom.
4. Johanna M. 22—10—1894, tr. E. Verhoeven.
5. Martinus A. 26—1—1896, overleden Heusden.
6. Martinus A. 29—9—1898, tr. J. van de Ouweland.
7. Antonius J. 2—4—1900, tr. H. Wanke.
8. Godefridus P. 10—10—1901, tr. A. Leder.
9. Johannes G. 18—2—1903, tr. Th. van Bree.
10. Hubertus J. 2—11—1904, tr. O. Gerritsen.
11. Allegonda A. M. 24—8—1906, overleden 17—3—1923 Heusden.

XVIIj: Johannes Bruystens, geboren Hedikhuizen 15—4—1863, koetsier-loopknecht te 's-Hertogenbosch, overleden 's-Hertogenbosch 28—11—1948, tr. Adriana Heesbeen te Vlijmen 16—5—1890.

Uit dit huwelijk geboren te 's-Hertogenbosch:

1. Christiaan 20—6—1895, tr. A. Kapiteyn.
2. Adriana J. 24—3—1897, tr. P. Zwanenberg.
3. Leonardus 18—5—1900, tr. A. Kuypers.
4. Cornelia A. 30—12—1902, tr. H. van de Wiel.

XVIII: Isaac Petrus Bruystens, geboren Hedikhuizen 10—8—1864, landbouwer te Hedikhuizen, overleden Hedikhuizen 13—9—1934, tr. Henrica Mimpfen.

Uit dit huwelijk geboren te Hedikhuizen:

1. Adriana, tr. van de Grint.
2. Elisabeth, tr. (1) Verkuil en (2) Verkuil.

XVII: Daniel Bruysters, geboren Hedikhuizen 3—5—1872, landbouwer te Luttelherpt, overleden Luttelherpt 9—9—1955, tr. Cornelia Couwenberg 11—6—1912.

Uit dit huwelijk geboren te Luttelherpt:

1. Christiaan J. 5—6—1914, overleden 8—8—1914.
2. Adriana Chr. 29—4—1916, overleden 16—4—1918.
3. Adriana A. 16—8—1918, tr. J. van Beurden.
4. Antonetta J. 26—9—1921, tr. P. de Rouw.
5. Christianus C. 27—1—1923, tr. P. Laros.

Eindhovenaren als poorters van Utrecht 1300-1700¹⁾

J. Th. M. Melssen

Purmerstraat 14, Eindhoven

Aert Henricx, van Eindhoven		1501
Aert Jans, <i>linnenwever</i> , van Strijp	24 jun.	1620
Arnt Jans, van Eindhoven		1478/79
Bastiaen Hendricx, van Eindhoven	5 jan.	1583
Cornelis Thonis, <i>linnenwever</i> , van Eindhoven	18 feb.	1615
Dirck Aerts, van Eindhoven, „smebrug”		1489
Dirck Henricx, van Eindhoven		1449
Goeyert Henricx, van Eindhoven		1526
Henric van Eindhoven		1414
Henric van Eindhoven		1525/26
Henrick Goossens, <i>linnenwever</i> , van Eindhoven	15 nov.	1599
Henrick Henricx, van Eindhoven		1411
Henrick Henricx, van Eindhoven		1422
Henrick Henricx, van Eindhoven		1487/88
Henrick Hogerts, van Gestel bij Eindhoven		1516
Henrick Jans, <i>wolwever</i> , van Tongeren		1473
Henrick Jans, <i>tijkwerker</i> , van Eindhoven	20 mrt.	1647
Henrick Lamberts, <i>linnenwever</i> , van Woensel	2 feb.	1598
Henrick Peters, van Strijp		1445/46
Henrick Tielmans, <i>linnenwever</i> , van Stratum	14 jul.	1604
Henrick Wauters, <i>timmerman</i> , van Strijp	9 dec.	1540
Jacob Gerits, van Eindhoven	26 mei	1677
Jan Aerts, <i>volder</i> , van Eindhoven		1494

Jan Claes, van Tongeren	1475
Jan Michiels, van Eindhoven	1444
Jan Willems, van Eindhoven	1462
Jelis Philips, van Eindhoven	20 sep. 1600
Lambert Thomas Bogert, <i>linnenwever</i> , van Eindhoven	6 jun. 1601
Lodewich Aernts, <i>wol(wever)</i> , van Eindhoven	1423
Michiel Jans, <i>linnenwever</i> , van Eindhoven	29 sep. 1593
Paulus Tempelaers, <i>linnenwever</i> , van Gestel bij E. ²	4 mrt. 1640
Peter Goerts, van Eindhoven	1679/80
Peter Peters, <i>glaesmaker</i> , van Eindhoven „slijkburger”	1564
Peter Peters, <i>linnenwever</i> , van Stratum	1568
Peter Peters, <i>gelaesmaker</i> , van Eindhoven	4 mrt. 1626
Peter Willems, van Eindhoven	1423
Peter Willems, <i>linnenwever</i> , van Eindhoven	13 okt. 1590
Peter van Eindhoven, <i>tichellaer</i>	1390
Peter van Eindhoven, „ontborgert” (= verbannen)	1437
Pieter Geurts, <i>linnenwever</i> , van Tongeren	10 apr. 1640
Reynder Tempelaers, <i>linnenwever</i> , van Gestel ³	28 mrt. 1640
Steven Jans, <i>linnenwever</i> , van Eindhoven	1519
Symon Jans, <i>linnenwever</i> , van Tongerlo	3 mrt. 1640
Tielman Willems, van Eindhoven	1432
Tonis Gijsberts, van Eindhoven	1486
Thonys van Eindhoven	1466
Tylman Tylmans, van Tongeren	1579
Willem Aernts, <i>wever</i> , van Eindhoven	1492/93
Willem Hendrickx, <i>bakker</i> , van Eindhoven	10 sep. 1608
Willem Jans, van Eindhoven	1480
Willem Lamberts, <i>linnenwever</i> , van Tongeren	1575/76
Willem Maes, van Eindhoven	1472

NOTEN

1. G.A. Utrecht, Burgerboeken. De namen van personen, afkomstig uit Tongeren of Tongerlo zijn onder voorbehoud opgenomen.
2. Paulus Tempelaers, jongman van Gestel bij Eindhoven, † Utrecht als Paulus Reijner 3.7.1648, tr. Utrecht (Ger., St. Jacob) 21 mei 1637 Maycken Hendricks de Groot, jonge dochter van Utrecht; beiden wonen dan in de Catherijnestraat. Zij † ald. 14.11.1659.
Uit dit huwelijk o.a.:
 1. Eva Tempelaers, ged. Utrecht (St. Jacob) 17 juli 1639.
 2. Reynier Tempelaers, volgt II.
 3. Reynier Pauwels Tempelaers, ged. Utrecht (Dom) 4 december 1640, tr. ald. (Ger., Catherijnekerk) 23 april 1660 Francijntje Jans van Lijmlick, jongedochter van Utrecht, wonende op de Ridders-hofstede.
 Uit dit huwelijk bekend:
 1. Paulus Tempelaers, ged. Utrecht (St. Jacob) 31 januari 1661.
 2. Jan Tempelaers, ged. Utrecht (St. Jacob) 9 juli 1663.
 3. Henric Tempelaers, ged. Utrecht (St. Catherijne) 15 januari 1667.
 4. Jacob Tempelaers, ged. Utrecht (Dom) 8 november 1668.
 5. Abraham Tempelaers, ged. Utrecht (St. Catherijne) 27 april 1673.
3. Reynder Tempelaers, weduwnaar van Aeltgen Hendrickx de Groot † ald. 13.4.1640, tr. Utrecht (Ger., Catherijnekerk) 19 januari 1641 Teuntgen Cornelie, weduwe van Jacob Isaacksen, wonende tegen Sersaas over (getuigen: Paulus Hendricks de Groot, zijn oom, en Heiltje Jacobs, haar moeder). Zij † Utrecht 2.9.1672.
Uit dit huwelijk bekend:
 1. Merrichien Tempelaers, ged. Utrecht (Dom) 17 januari 1640.
 2. Aeltgen Tempelaers, ged. Utrecht (St. Nicolaas) 22 augustus 1641.
 3. Cornelis Tempelaers, ged. Utrecht (Buurkerk) 10 september 1643.

William Trockmorton (II)

drossaard van Cranendonk 1653—1660

(aanvulling op B.L., jrg. 26, p. 55)

J. Th. M. Melssen

Purmerstraat 14, Eindhoven

Na het verschijnen van het artikel over William Throckmorton kreeg ik een brief van de heer C. S. Smit uit Heeze (Gemini 21), waaruit ik het volgende citeer: „Jammer dat U het *defecte Kerckeboeck van de Gereformeerde gemeente van Maarhees en Zurendonck* niet hebt geraadpleegd”. Hierin staat het volgende opgetekend:

Register van Lidmaten: Sir William Trockmorton ende Mevrouw Elisabeth Trockmorton, attestatie van Heusden, ontvangen 18 januari 1654.

Joncker William Trockmorton, aangenomen 24 december 1659 in Angliem (?).

Doopboek:

10 (november?) 1658 Georg, zoon van William Trockmorton, drost, en Elisabeth Trockmorton. Getuigen zijn Mevrouw Ameyde en Mejuffr. Philippina Stounton.

Het oude kerkeboek van Budel (1648—1717):

Hierin komen we op 20 december 1654 Guylielm Trockmorton „soon van den heere drossaard” tegen als doopgetuige bij de doop van de predikantenzoon Jacobus Feulingius (deze Jacobus is later schoolmeester te Aalst).

In 1656, op 23 december, zijn de heer drossaard, de broeder van zijn vrouw en zijn zonen present bij de begrafenis van Wouter Hoebens en Lijs Schueten, te Budel”.

Tot zover de mededelingen van de heer Smit, die ik hiervoor bij deze van harte dank voor bovengenoemde waardevolle inlichtingen.

Uit de bovenstaande aanvullende gegevens kan dan ook worden besloten, dat de op blz. 53 van de vorige jaargang van de Brabantse Leeuw genoemde jonker William Trockmorton, ridder (sub 1) de drossaard van Cranendonk is. Zijn kindertal, dat daar wordt opgegeven, kan dan worden uitgebreid met de hierboven genoemde Georg Trockmorton (geb. 1658).

de brabantse leeuw

Tweemaandelijks tijdschrift van de Sectie voor Geslacht-, Naam- en Wapenkunde van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant.

Redactie: mr. G. Berkelmans; J. P. H. Goossens; J. Th. M. Melseen; J. H. G. van Heeswijk, redactiesecretaris, Maasbandijk 30, Postbus 29, Kerkdriel.

Abonnement per jaargang: binnenland f 19,50; buitenland f 21,—; inclusief porti. Men wordt verzocht te betalen via een toe te zenden acceptgirokaart. Opzeggingen alleen schriftelijk mogelijk vóór 1 december.

Administratie: Postbus 1104, BD 's-Hertogenbosch, tel. 073-139484, postgiro 3879363.

JAARGANG 27 (1978) NR. 2

Paymans Stamboom van een Meierijs geslacht (1300-1800)

L. F. W. Adriaenssen

Van der Hoopstraat 85, Amsterdam

Vervolg van De Brabantse Leeuw Jrg. 27/1, blz. 17

XI-d. Monsr. Gysbertus Peymans²³² is op 1—3—1687 te 's-Hertogenbosch gedoopt. Hij studeerde rechten te Leuven en vestigde zich als wijnkoper te Rotterdam, waar hij 15—5—1716 werd ingeburgerd. Hij was daar op 25—7—1714 getrouwd met Anna van Lier, dochter van Jan van Lier en Barbara Verburg²³³, gedoopt te Rotterdam op 16—9—1690. In tweede echt trouwde Gysbertus met Cornelia Bosch²³⁴, gedoopt te Rotterdam op 24—2—1691, dochter van Franciscus Bosch en van Maria Claes, overleden 1768/69.

In 1760 verkocht Gysbert Peymans zijn Bossche bezittingen, aangekomen van zijn ouders en van zijn drie kinderloos gestorven broers: 15 huizen ter waarde van 12.979:0:0, land te Orthen, Cromvoirt, Helvoirt, Oirschot en Sint-Michielsgestel ter waarde van 3.296:0:0, 130:0:0 erfcijns, 338:0:0 erfpacht en 5.750 uitstaand kapitaal. Hij overleed te Rotterdam op 25—1—1767. Uit zijn eerste huwelijk werd geboren:

1. Johannes, te Rotterdam gedoopt op 7—5—1715, jong gestorven.

Uit het tweede huwelijk²³⁵:

2. Balduin Paymans²³⁶, gedoopt te Rotterdam op 23—2—1718 en aldaar op 4—4—1751 getrouwd met Catharina Govaerts, een Mechelse jonge dochter. Het paar vestigde zich metterwoon te Mechelen en procreëerde enige kinderen²³⁷.
 3. Maria, te Rotterdam gedoopt op 6—4—1719, jong gestorven.
 4. Heer Franciscus Peymans²³⁸ is op 31—8—1720 te Rotterdam gedoopt. Hij studeerde eerst rechten te Leiden en werd later opgeleid tot priester. Nadat hij kapelaan te Kethel geweest was, werd hij op 31—10—1746 overgeplaatst naar Noordwijkerhout en 's-Gravenhage.
 5. Dr. Henricus Peymans²³⁹, te Rotterdam gedoopt op 22—12—1721, werd in 1741 als student in de medicijnen aan de universiteit van Leiden ingeschreven. Hij trouwde in zijn geboorteplaats op 27—9—1752 met Maria Theresia de Mol²⁴⁰, dochter van Gerardus de Mol en van Petronella Catharina Huysberg, weduwe Richard van der Kun. Zij was op 16—2—1724 te Rotterdam gedoopt en overleed aldaar op 29—1—1766, op 12—12—1777 gevolgd door haar weduwnaar. Uit dit huwelijk:
 - a. Cornelia Petronella Theodora Peymans, te Rotterdam gedoopt op 3—5—1754, aldaar overleden op 3—5—1807. Zij trouwde te Rotterdam op 26—7—1780 met Jacobus Elizeus de Vogel²⁴¹, zoon van Adrianus de Vogel en van Machtildis Barbara Mulder. Deze is op 3—1—1735 te Rotterdam gedoopt en daar gestorven op 20—2—1806.
 - b. Gerardus Gysbertus Petrus, te Rotterdam gedoopt op 10—11—1756.
 - c. Gysbertus Franciscus Antonius Peymans, te Rotterdam gedoopt op 13—3—1762 en op 14—11—1784 aldaar getrouwd met Christina Hartsteen uit Den Bosch²⁴².
 6. Antonius Jeremias Peymans^{242a} is op 26—7—1723 te Rotterdam gedoopt en trouwde op 28—2—1753 *ten huise van de Bruit* met Anthonetta Anna van Mol. Zij hadden een dochter:
 - a. Cornelia Petronella Theodora Peymans, op 17—9—1755 te Rotterdam gedoopt en op 11—6—1777 aldaar getrouwd met Cornelis van Geel.
- IX-h. Sr. Jeremias Paymans²⁴³, gedoopt te 's-Hertogenbosch op 14—8—1615, erfde van zijn ouders het kapitale huis De Keersboom. Dit verkocht hij echter aan zijn broer Gysbert, nadat hij zich in het dorp Goirle gevestigd had. Te 's-Hertogen-

bosch trouwde hij op 5—3—1643 met Anthonetta Aert Smits uit Breda, bij wie hij de hiernavolgende kinderen verwekte. Jeremias was schepen in de bank van Tilburg en Goirle en oefende waarschijnlijk het chirurgijnsambacht uit. Hij was een van de Goirlenaren die actie ondernamen tegen de protestantse schoolmeester, een *Geuse hont ende schelm*²⁴⁴. Oir:

1. Aert, te Goirle in oktober 1645 geboren en jong gestorven.
2. Antonis, op 16—6—1648 te Goirle gedoopt, jong gestorven.
3. Maria Paymans²⁴⁵ is op 28—7—1650 te Goirle gedoopt. Zij vestigde zich te 's-Hertogenbosch, waar zij een van haar ouders geërfd huis in de Voldersstraat bewoonde. Zij is daar op 14—3—1722 begraven.
4. Gysbert Paymans²⁴⁶, gedoopt te Goirle op 22—12—1652, eenlopige jongeman, te Goirle begraven op 30—9—1720.
5. Johan Paymans²⁴⁷, gedoopt te Goirle op 12—9—1655, was waarschijnlijk degene die wordt genoemd in een schepenbrief van Kessel, Maren en Alem d.d. 26—6—1682 en een van Tilburg en Goirle d.d. 3—8—1685. In de delingsbrief van zijn nicht Maria Francisca Paymans wordt hij niet meer genoemd, dus hij zal voor 2—3—1705 (kinderloos) zijn overleden.
6. Sr. Lambert Paymans²⁴⁸ is rond 1657 te Goirle geboren. Hij was chirurgijn te Tilburg en is daar op 4—11—1716 ongehuwd overleden.
7. Heer Antonius Paymans²⁴⁹ is in maart 1659 te Goirle geboren. Hij studeerde theologie, werd tot priester gewijd en vestigde zich te 's-Hertogenbosch. In 1730/31 koos hij partij voor de jansenisten, die zich verzetten tegen het decreet van de Staten Generaal, dat de helft van de Roomse kerken moest worden gesloten; tevens probeerden zij, gesteund door Oud-Katholieke geestelijken, een hunner als plebaan van de Sint Jan te doen benoemen. Dat hij partij koos voor de 'Plebanisten', plaatste Anthony Paymans in scherpe tegenstelling tot de Jezuiten en het zal daarom zijn, dat op 29—1—1732 de Staten Generaal hem verboden in de kerk van zijn tegenstanders de mis te lezen²⁵⁰. Heer Antony bewoonde het huis in de Verwerstraat, dat hij van zijn nicht Maria Francisca Paymans had geërfd. Hij werd op 15—5—1736 te 's-Hertogenbosch begraven.
8. Boudewyn, gedoopt te Goirle op 8—7—1662 en jong overleden.

De volgende personen kon ik niet in de genealogie onderbrengen.

1. Peter Jan Paymans²⁵¹ kocht in 1670 een stede met huizing en erf te Oosterhout op *stuijvesande*. Aldaar trouwde hij op 1—5—1667 met Wilmken Cornelis Laureyssen.
2. Cathalyn Peeter Paymans²⁵², een dochter van de vorige,

wordt in 1706 en 1707 vermeld als de weduwe van Laureys Frans Mattyssen te Oosterhout. Zij was aldaar op 5—1—1673 gedoopt.

3. Bastiaen Aertsen Payman, Aert Pieters van Silverenberch te Wuustwezel (zoon van Iefken Aertsen Payman) en de weeskinderen van Cornelis Jan Crillaerts bij wijlen Matthysken Aertsen Payman waren in 1626 erfgenamen van Adriaen Henricx Molener (die getrouwd was geweest met Jenneken Henrick Alaerts)²⁵³.
4. Bastiaen Adriaensse Peyman, misschien dezelfde als hiervoor onder 3, had in 1626 kinderen bij wijlen Syken Adams. Zij waren gegoed te Geertruidenberg en werden bevoogd door Adriaen Adriaensse Peyman(s)²⁵⁴.
5. Cornelis Danielssen Peymans²⁵⁵ kocht in 1626 11 hout zaailands te Geertruidenberg.
6. Joannes Paymans, misschien een afstammeling van Philip Paymans (VI-g-1), was deurwaarder van de ontvanger-generaal van de Admiraliteit van de Maze te Rotterdam. Hij genoot daarvoor een jaarlijks tractement van 150 gulden, dat in 1670 werd verdubbeld²⁵⁶.
7. Kapitein Payman, in dienst van de West-Indische Compagnie, sneuvelde op 23—3—1635 bij een aanval op het fort Real in Brazilië²⁵⁷.
8. Johanna Isabella Peymans²⁵⁸ trouwde op 14—9—1772 met Christiaan Bax, bierbrouwer te Heusden, overleden aldaar op 14—5—1793, zoon van Jan Bax, brouwer en rentmeester te Heusden, en van Anna Lucia van Dongen. Zij overleed te Heusden op 18—5—1802 en liet kinderen na.
9. Jan Baptist Paymans was op 13—1—1721 getuige te Santhoven bij de doop van een kind van Willem Couwenbergh en Joanna Maria Diels²⁵⁹.
10. In 1472 werden aan de universiteit van Leuven geïmmatriculeerd²⁶⁰:
 - D. Johannes Peymans dictus de Wellis, Leod. dioc., familiaris vicereactoris in art. (22—4—1472);
 - Ghiselbertus f. Hubertus Peymans alias Wellis, Leod. dioc. familiaris rectoris in arti (31—5—1472);
 - Cornelius Peymans dictus de Wellis, Leod. dioc., familiaris vicereactoris in arti (30—8—1472).
 Zij waren familie van Joannes de Wellis van de faculteit der kunsten²⁶¹.

NOTEN

232. Hens, o.c., p. 147. H. J. M. van Rooij. Het Oud-archief van het Groot-Ziekengasthuis te 's-Hertogenbosch, deel I. 's-Hertogenbosch, 1963, p. 294, no 3602. C. Roodenburg. Het poortboek van Rotterdam. In: Gens Nostra IX, 1954, p. 75. RA 's-Hertogenbosch, NAMB 3100, f 360, 31—10—1746. NAMB 3105, f 38, f 385—408, 1—4—1760. NAMB 3106, f 3—49, mei 1760. NAMB 2964, f 111, 10—10—1712; f 133, 29—8—1713; f 147, 7—9—1714; f 149, 7—9—1714. GA Rotterdam, N 2090, f 328, 26—9—1719; f 499, 10—11—1719.

233. Vgl. X—f—1. GA Rotterdam, N 1982, f 600, 21—3—1714.

234. RA 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R 1752, f 277v, i.m. 9—6—1768.

235. RA 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R 1752, f 261v, i.m. 6—6—1769.

236. RA Antwerpen, Stad en provincie van Mechelen, Grote Raad 20—e: Baudoin Peymans procedeeert tegen de erfgenamen van Vincent Peymans, 1787—1791. SA Mechelen, N 124, 26—7—1764.
237. Een dochter, Maria Catharina Peymans, trouwde te Rotterdam op 26—10—1791 met Gerardus Kersten, weduwnaar van Rotterdam. Een zoon zal Vincent Peymans zijn geweest (noot 236).
238. Album studiosorum academiae Lugduno Batavae MDLXXI—MDCCCLXXXV; Accedunt nomina curatorum et professorum per eodem secula. 's-Gravenhage, 1885, kol. 993. M. D. Lammerts. Naamlijst van priesters, pastoors en kapelaans in het Zuiderkwartier van Holland over de jaren 1730—'50 1751—'70 1771—'94. In: De Navorscher XCVI, 1955/56, p. 109 en XCVII, 1958, p. 103. RA 's-Hertogenbosch, Moergestel R 239, 1783.
239. Album studiosorum (als boven), kol. 990. P. C. Molhuysen. Bronnen tot de geschiedenis der Leidsche universiteit, deel V. 's-Gravenhage, 1921, p. 263: 19—7—1745 de **Plethora**, in **Sen. Med.**
240. Kwartierstatenboek: Verzameling kwartierstaten bijeengebracht ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en wapenkunde. 's-Gravenhage, 1958, p. 133.
241. W. J. F. Juten. Genealogische Kwartierstaten van Nederlandsche Katholieken uit vroeger en later tijd; Eerste serie. Bergen op Zoom, z.j., no 21 en 45.
242. Te Rotterdam werd op 7—9—1785 hun dochter Maria Petronella Joanna gedoopt.
- 242.a RA 's-Hertogenbosch, Moergestel R 239, 1783.
243. C. J. Weljters. Tilburgs eerste raadhuis. In: Actum Tilliburgis V, 1974, pp. 63 en 68. GA Tilburg, N 33, f 28.
244. C. Robben. Mr. Willem Evertse van Voorst. In: Historische Bijdragen; Orgaan van de Heemkundige Kring 'Tilborgh' II, 1971, p. 30.
245. GA Tilburg, R 522, f 115, 1722.
246. GA Tilburg, R 522, f 75, 1720.
247. RA 's-Hertogenbosch, NANB 3096, f 134, juli 1736.
248. GA Tilburg, R 381, f 145v, 9—11—1686. N 33, f 28, 30—6—1683.
249. GA Tilburg, R 528, f 185v, 1736. RA 's-Hertogenbosch, NANB 2964, f 145, 12—8—1714. NANB 3096, f 134, juli 1736.
250. F. van Hoek. Jansenistische woelingen te 's-Hertogenbosch na de dood van den Plebaan Joannes van Kessel. In: Bossche Bijdragen XX, 1950/51, pp. 85, 91 en 98.
251. RA 's-Hertogenbosch, Oosterhout R 307, f 20, 29—5—1670.
252. RA 's-Hertogenbosch, Oosterhout R 312, f 169, 20—3—1706.
253. RA 's-Hertogenbosch, Roosendaal R 236, f 38, 14—3—1626; f 73, 16—6—1626.
254. RA 's-Hertogenbosch, Geertruidenberg R 21, f 244v, 13—3—1626.
255. RA 's-Hertogenbosch, Geertruidenberg R 21, f 281, 4—12—1626.
256. GA Rotterdam, Extracten uit de Resolutiën van Gecommitteerde Raden ter Admiraliteit op de Mee, deel 2a, 1660—1669, no 65, 8—5—1668; no 65, 8—5—1669; no 69, 6—5—1670.
257. Joannes de Laet. Ieërlyck Verhael van de Verrichtingen der Geocroyeerde West-Indische Compagnie in derthien Boeken; deel IV, uitgeg. door S. P. l'Honoré Nabar & J. C. M. Warnsinck. 's-Gravenhage, 1937, p. 145.
258. Th. A. Boeree. De kroniek van het geslacht Backx (Bax, Bacx, Bakx en Baks); Een episode uit den strijd tegen Spanje. Wageningen, 1943, p. 568. RA 's-Hertogenbosch, Aanwinsten 1970, XII, no 6.
259. G. F. Couwenbergh. Couwenberg, Cauwenberg en Philiberts. In: De Brabantse Leeuw XXII, 1973, p. 41.
260. A. Schillings. Matricule de l'université de Louvain, deel II, Bruxelles, 1952, p. 266, no 36; p. 267, no 63; p. 275, no 243.
261. Belangrijkste gebruikte efontingen: A — Ambachten. GA — Gemeente Archief. N — Notarieel. NANB — Notariële Archieven in Noord-Brabant. PK — Privilegekamer. R — Rechterlijk archief. RA — Rijksarchief. SA — Stadsarchief. SR — Schepenregister.

Wapenschilden op schilderijen van Nederlandse primitieven

P. Gerlach OFM Cap.

Van der Does de Willeboissingel 12, 's-Hertogenbosch

Het is bevreemdend dat genealogen en heraldici tot op heden geen aandacht hebben besteed aan diverse wapens op schilderijen van Jeroen Bosch. Althans in publicaties is voor zover wij weten, daar niets van gebleken. Zit men er iets mee in de maag? Of zijn er voor deze specialisten andere, meer interessante of belangrijker zaken te onderzoeken?...

In *Brabants Heem* hopen we zelf binnenkort een van de schilderijen van Bosch, nl. de *Aanbidding der Wijzen* in het Prado te Madrid aan een onderzoek te onderwerpen, en wel met betrekking tot de families *Van Bronckhorst* en *Boschuysen*, die misschien de opdrachtgevers of althans de bezitters ervan moeten geweest zijn. In ieder geval werd het tableau ten huize van Jehan van Casembroot, heer van Backerzeele, die gehuwd was met een Wilhelmina van Bronckhorst te Brussel in 1568 geconfiskeerd en daarna naar Spanje vervoerd.

Om gezegd onderzoek met betrekking tot Bosch te „omspelen” hebben we ons moeten zetten tot het nagaan van wapens op schilderijen van zijn tijdgenoten, en zo vonden we hoofdzakelijk aan de hand van Max J. Friedländers *Early Netherlandish Painting* (1967 vg.) nogal wat werken met wapenschilden, waaraan zoals zal blijken toch nu en dan aandacht is besteed door genealogen en heraldici. Ten gerieve hopelijk van laatstgenoemden publiceren we hierbij het resultaat van ons overigens niet diepgaand onderzoek. Het ligt ook meer op het terrein van genoemde wetenschapsmensen daaraan hun tijd te geven.

We doen dit met des te meer reden nu ons na voltooiing van dit artikel door toedoen van het personeel van het Bossche Stadsarchief de uitgebreide studie van Jhr. F. G. L. O. van Kretschmar in handen kwam: „Zijn wapens op Nederlandse portretten een betrouwbaar middel tot identificatie?” in *Jaarboek van het Centraal Bureau voor genealogie*, (deel 31, 1977, p. 38—59). We dachten, dat onze aantekeningen goed daarbij konden aansluiten, omdat we ons meer beperkten tot de XV—XVIe eeuw, toen families er nog prijs op stelden vertegenwoordigd te worden op de altaarretabels, die ze aan zoveel kerken in Zuid en Noord schonken, ter opluistering van de eredienst. Ze streelden met hun adellijke wapens daarbij de menselijke ijdelheid van zich zelf en hun nazaten.

Het is *Jan van Eyck* die we als eerste tegenkomen, als hij in het Turijnse Getijdenboek een miniatuur laat opnemen van een Uitvaartmis, waarbij in het koor de lijkbaar staat opgesteld met de *wapens* van Holland op het baarkleed (Friedländer, Deel I, plaat 34, cfr. tekst p. 48). — *Petrus Christus* (I, pl. 73, tekst p. 82) schilderde in 1446 op een klein paneeltje het portret van Edward Grymeston, een Engelsman die in opdracht van Hendrik VI in de Nederlanden verbleef en in Brugge zijn portret liet schilderen met zijn *wapen* op de voor- en achterzijde.

Rogier van der Weyden (II, pl. 30—31) laat Nikolaas Rolin samen met zijn vrouw knielen op een bidstoel, waarop hun beider wapens; twee engelen dragen dezelfde wapens terzijde van het paneel. Het prachtige portret van Lionella d'Este (pl. 44, nr. 23) is op de achterzijde voorzien van haar wapen. Ik wijs verder op het portret van Jan de Gros (pl. 51) met alweer op de achterzijde zijn wapen. Interessanter voor ons is het portret van

Afb. 1. Navolger Rogier van der Weyden: De H. Maagd met St. Hieronymus en St. Elisabeth en de donateur en diens familie. Ontleend aan: Max J. Friedländer, **Early Netherlandish Painting: Rogier van der Weyden and the Master of Flémalle**, Leyden, 1967.

Philips van Croy (pl. 63) met prachtig wapen en wapenspreuk in het Antwerps museum voor Schone Kunsten. — Ook de *Meester van Flémalle* (pl. 98, nr. 69) leverde een portret van Bartholomeus Alatruey en zijn vrouw in het Brussels museum. Een navolger van Rogier (pl. 107, nr. 88) geeft een Kruisiging, waarbij Jeanne de France met haar leliewapen. Een andere volgeling bezorgde de prachtige triptiek van Sforza met een imponerende show van wapens (pl. 109, nr. 93), zoals ook weer een volgeling ons verrast met een serie van wapens, zij het dat dit paneel in Ambierle bij Roanne in Frankrijk ons minder imponeert (pl. 116). Veel interessanter is het paneel (pl. 125, nr. 121c, cfr. p. 87), tot 1945 in Berlijn, maar nu op een onbekende plaats, eveneens van een volgeling van Rogier, met de H. Hieronymus en St. Elisabeth van Hongarije. In *Archivum Franciscanum Historicum* (23 (1930) 576—577) heeft Donatus van Adrichem OFM. alreeds erop gewezen dat het hier betreft Graaf Jacob I van Horn en diens gemalin Johanna van Meurs, resp. stichters van het Minderbroedersklooster te Weert en het St. Elisabethklooster te Roggel. Op de achtergrond staat het kasteel van Horn en het klooster van Weert, rechts het kasteel van Meurs en het klooster te Roggel bij Roermond. We wezen daarop destijds in *Franciscaansch Leven*, 19 (1936) 23. De donateur en donatrice met hun kinderen zijn voorzien van een serie wapens. — Tenslotte vermelden we een werk van V. van der

Stockt, († 1495 te Brussel) waar op een der zijluiken (pl. 140) een wapen te zien is.

Friedländer (III, pl. 58, nr. 41, tekst p. 64) wijst ook op een Nederlandse anonieme meester in het Centraal Museum te Utrecht, waarop een zegenende Christus tussen St. Joris en St. Elisabeth, als beschermheiligen van een geknielde adellijke familie Raes van Haemstede, die aan hun wapens herkenbaar zijn. Het moet van ca 1460 zijn. We wijzen hierbij ook op een bewaard gebleven rechtervleugel van een retabel van de familie Snoy van een Utrechtse meester uit omstreeks 1530 in hetzelfde Centraal Museum (Cataloog, 1952, nr. 290, p. 135—136). Aan de binnenzijde zien we de begiftigers Lambert Snoy en Emerentiana Pauw met de HH. Petrus en Catharina als beschermheiligen. Over de bidbank hangt een lichtrood kleed met een wapenschild, waarop het alliantiewapen Snoy-Pauw. Aan de guirlandes in de bogen hangen nog vier wapenschilden.

Van Hugo van der Goes (IV, pl. 7, tekst p. 25—26) is me bekend een triptiekje in het Staedelsches Institut te Frankfurt, waarop een portret van Willem van Overbeke en zijn vrouw Johanna de Keyser (resp. + 1529 en 1517) met hun wapens. Ook dienen twee altaarluiken uit Edinburgh vermeld (pl. 20, tekst p. 70), waarop Jacob III van Schotland (+ 1488) en zijn vrouw Margaretha van Denemarken, met hun wapens. Ook hier blijkt weer dat de genoemde personen niet steeds hun patroonheiligen bij zich hebben.

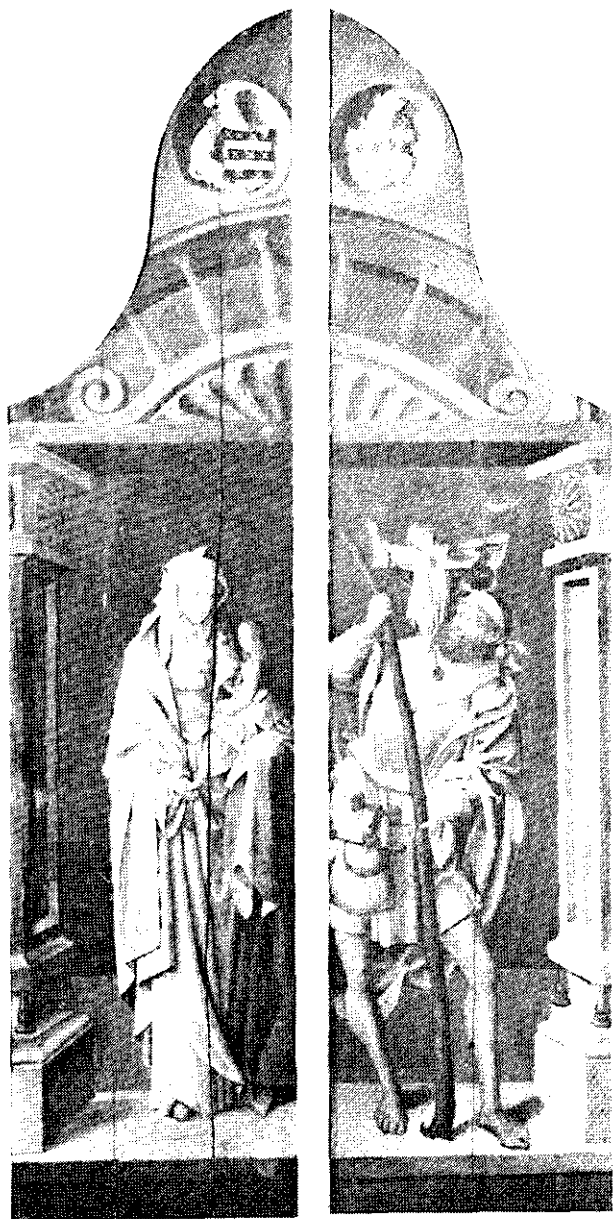
Tenslotte wijzen we op de Meester van het St. Jorisdijlde, die een portret van Jan de Mol schilderde met zijn wapen (pl. 100, nr. 108).

Bij *Geertgen* vonden we geen enkel wapenschild. Interessant is wel het zgn. *Antwerpse Drieluik* (V, pl. 20, nr. 23, tekst p. 76—77) uit de beroemde collectie van Ertborn (1841), dat bekend staat als van een Navolger van Geertgen (Cat. Antwerpen, 1959, p. 145—146, nr. 561—63). Op de toppen van de armleuning van het gotisch gestoelte bevinden zich twee wapens die blijkbaar nog nooit „verklaard” zijn. Heeft iemand er zich ooit serieus toe gezet? Men zou dan ook de Ten Hemelopneming van Maria te Bonn met haar wapen kunnen onderzoeken (pl. 21, nr 25).

Van *Memlinc* (Friedländer VIa en b) telden we niet minder dan 11 stukken, voorzien van wapens. Dat is een aanmerkelijk aantal, gezien het feit dat hij waarschijnlijk eerst in Keulen en daarna te Brussel enige tijd heeft gewerkt tot zijn aankomst in 1465 te Brugge, waar hij in 1494 stierf. Men kan wel stellen, dat vooral in de tweede helft van de XVe eeuw het bij adellijke en vooraanstaande families gebruik was hun wapens te laten aanbrengen op hun portret en diverse kunstwerken, die ze aan kerken vermaakten.

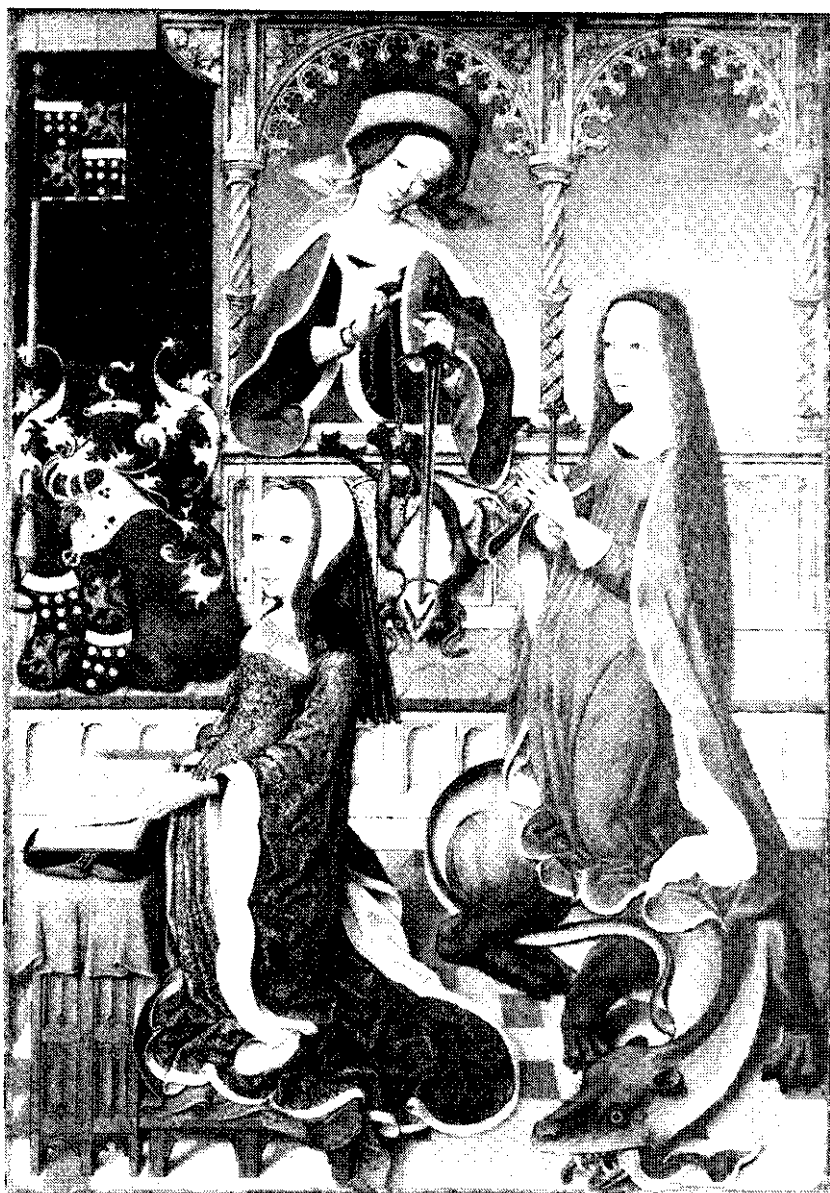
Afb. 2. Antwerpse Meester ca. 1540: Christus voor Annas. Ontleend aan: Irmgard Hiller en Horst Vey, **Katalog der deutschen und niederländischen Gemälde bis 1550**, Köln, 1969 (Kataloge des Wallraf-Richartz-Museums V).

Afb. 3. Meester van Delft. De H. Anna te Drieën en de H. Christophorus. Ontleend aan. Irmgard Hiller en Horst Vey, **Katalog der deutschen und niederländischen Gemälde bis 1550**, Köln, 1969 (Kataloge des Wallraf-Richartz-Museums V).

Afb. 4. Zuidnederland omstreeks 1510. Johann VII von Merode-Petersheim met zoon en de H. Johannes de Evangelist en Johannes de Doper. Ontleend aan: Irmgard Hiller en Horst Vey, **Katalog der deutschen und niederländischen Gemälde bis 1550**, Köln, 1969 (Kataloge des Wallraf-Richartz-Museums V).

Afb. 5. Zuidnederland omstreeks 1510. Margarethe van Merode-Petersheim en de H. Margaretha en Dimpna(?). Ontleend aan: Irmgard Hiller en Horst Vey, *Katalog der deutschen und niederländischen Gemälde bis 1550*, Köln 1969 (Kataloge des Wallraf-Richartz-Museums V).

Ik wijs op de volgende werken (pl. 4 en 7, nr. 2): op de gesloten triptiek in het St Janshospitaal te Brugge zien we twee wapens op de lijst. Op de gesloten deuren van een Laatste oordeel te Danzig: waarop een donateur en donatrice (pl. 26, nr. 8, tekst p. 46), resp. met een Madonna en St Michael, waaronder Angelo di Jacobo Tani en zijn vrouw met hun wapen dient te worden verstaan (Vlb, p. 128, n. 17). Op een der deuren te Londen (pl. 59, nr. 19; p. 48 en Vlb p. 128) van ca 1485 zien we wel een wapen maar het is niet geïdentificeerd. Het mooie wapen met de wapenspreuk „Nul Bien sans Peine” te Straatsburg (pl. 61, nr. 21, p. 48—49 en Vlb, p. 129, n. 33) schijnt van Giovanni d'Antonio Loiano te zijn.

De Uffizi te Florence heeft een portret van Benedetto Portinari met wapen (pl. 66, nr. 23b) gedateerd 1487. In het Brussels museum berusten twee mooie portretten van Willem Moreel en zijn vrouw Barbara van Vlaenderbergh met hun resp. wapens (pl. 110—111, nr. 67—68, cfr. p. 54; Vlb, p. 130, n. 56—57). Ook in het Mauritshuis te Den Haag zien we een portret met wapen; beide zijn niet geïdentificeerd (pl. 118, nr. 79, cfr. p. 55; zie ook Catal., 1977, p. 151 nr. 595). De portretten van Jacq. de Savoy en Antoon van Bourgondië, beide met wapens voorzien, resp. in Basel en Dresden (pl. 127, cfr. p. 58) verdienen de volle aandacht. Voor de wapens op het Oordeel van Cambyses, (pl. 224, nr. 222 en pl. 225) van 1498 zie men meer uitvoerig het *Corpus* der Vlaamse Primitieven: Brugge (Antwerpen 1951). Tenslotte mogen worden vermeld een portret van Francisco de Roya met zijn wapen (pl. 232, suppl. 228) en een triptiek te Santa Margaritha aan de Riviera van de Meester van San Lorenzo della Costa, waarop bij het middenpaneel van de Marteldood van St Andreas een wapen (pl. 244, suppl. 246). Daarnaast wordt de aandacht gevraagd voor een triptiek van de *Meester van Brugge* uit 1473 met het wapen van de donateur Jan de Witte en de donatrice Maria Hose (pl. 132—133, nr. 112, cfr. p. 59), en van de *Meester van de Legende van St Ursula* met wapens op de lijst (pl. 142, nr. 119, cfr. p. 60) en een mansportret, waarschijnlijk van Lodovico Portinari (pl. 143, nr. 134) met het wapen op de achterzijde.

Ik heb de indruk dat althans voor het zuiden de wapen-manie wat is afgezwakt. Alleen bij *Quinten Massijs* zien we nog een wapen van een Lucas Rehm uit Augsburg op de rugzijde van een triptiek van 1518, dat te München berust (VII, pl. 8, nr. 3, cfr. p. 59). Bij een twijfelachtig werk van de Meester te Brussel zien we nog een wapentje op de buitenzijde van een luik (pl. 57, nr. 58). De *Meester van Hoogstraten* geeft een wapen op de bidstoel van een donatrice Oda van der Beke met de H. Oda te Antwerpen (pl. 83, nr. 103). Het behoort tot een geheel van de Zeven Weeën van de H. Maagd en dient op stijlkritische gronden op ca 1505 te worden gedateerd (Catal. Antwerpen, 1959,

nr. 389, p. 160). In dit milieu sluit zich de *Meester van Frankfurt* aan, die wel in het Antwerpse van rond 1500 is geboren en daar ook is getogen: op een paar luiken zet hij een donateur en donatrice, resp. met St Lodewijk en St Elisabeth voor een bidstoel met hun resp. wapens (pl. 105, nr. 135).

Jan Gossaert genaamd Mabuse geeft in 1517 nog een portret met op de achterzijde daarvan een wapen van Jean Carondelet (VIII, pl. 10, nr. 4, cfr. p. 91) met de wapenspreuk „Matura”. Het hangt in het Louvre. In Doornik bewaart men van hem een St Donatiaan van ca 1520, alweer met het wapen van Carondelet (pl. 12, nr. 5, cfr. p. 91). Voor beide diptieken zie men de catalogoog van de Gossaert-tentoonstelling (Brugge-Rotterdam, 1965, nr 11 en 21), waar men ook aandacht heeft voor het wapenschild. In het Antwerpse *Jaarboek* van het Kon. Museum (1967, p. 79—82) ging Adr. G. Claerhout nader in op de datering van het eerstgenoemde werk. Nog dient vermeld een *H. Familie* met de wapens van Karel V en zijn vrouw Isabella van Portugal van ca 1526 (pl. 38, nr. 43, cfr. p. 96, n. 73). Tenslotte leverde Gossaert een prachtige tekening van *Christiaan II* van Denemarken met drie gekroonde wapenschilden (pl. 70, add. 34, cfr. p. 119; zie ook de catalogoog van de Gossaerttentoonst. van 1965, nr. 65, p. 325—326).

Barend van Orley, hofschilder van Margaretha van Oostenrijk en Maria van Hongarije, schilderde op de achterzijde van een *Jesus te midden der schriftgeleerden*, dat samen met een *Verloving* een diptiek vormt, een gevleugelde putto met wapenschild (pl. 88, nr. 90, cfr. p. 103). Het dateert van ca 1513. Ook maakte hij een portret van juistgenoemde Carondelet met wapen (pl. 123, nr. 146).

Met *Joos van der Beke*, gezegd van Cleve, tijdgenoot van Masys en jongere kunstbroeder van Jeroen Bosch, waarschijnlijk van Kleefse komaf en in dienst van Philips van Kleef, heer van Ravenstein, werkzaam in Antwerpen, waar hij in 1540 sterft, zijn we in ons eigen kultuurgebied. Op de bovenzijde van de luiken van een *Kruisiging van Christus* te Napels van ca 1516 plaatste Van Cleve twee wapens boven de donateur/donatrice met hun kroost (Friedl IX, pl. 23—25, nr. 11, cfr. p. 53). Bij een *Kruisafname* (pl. 28, nr. 14, pl. 30) deed hij hetzelfde, maar ook hier werden de wapenschilden niet nader verklaard. Hetzelfde moeten we zeggen van een drieluik van de *Bewening* in Frankfurt (pl. 31, nr. 15, cfr. p. 54). Is het hier misschien een wapen van de donateur Johann Schmitzen? Op de zijluiken van een *Sterfbed van Maria*, uit Keulen afkomstig, nu te München (pl. 34, 36, nr. 17, cfr. p. 34) zette Van Cleve de familie Hackeney op een bidstoel met wapens. Het drieluik dateert van 1523 en heeft aan de bovenzijde van de gesloten luiken ook twee wapens (pl. 37). Men zie hiervoor zeer uitvoerig voor wat het te Keulen in het Wallraf-Richartz-Museum berustende exemplaar

de *Katalog der deutschen und niederländischen Gemälde bis 1550* (Keulen, p. 21—27, Abb. 26—17).

Verder wijzen we op enkele mansportretten (pl. 94 en 95), resp. met vier en twee wapens. Hierbij sluit aan een mansportret van ca 1540 te Straatsburg met een wapen waarop 7 vogels (pl. 112). Men zie ook het portret van een adellijke dame met een adelaarwapentje (pl. 116).

Op de zijluiken van de triptiek van *Jan Provost* te Brussel (IX, pl. 173, nr. 160, cfr. p. 115) zien we niet alleen de donator Adam van Riebeke, maar ook zijn vrouw Margaretha Parmentier; hun wapen zit aan de bovenzijde. Bij een St Andreas in het bisschoppelijk museum te Haarlem kan men een wapen in de struik zien hangen (pl. 176, nr. 161, cfr. p. 115). Een mansportret in het Louvre van ca 1520 draagt op de achterzijde een wapen met spreuk (pl. 185, nr. 180).

Het is duidelijk dat we met de Haarlemmer *Jan Mostaert*, die sedert 1505 in het zuiden gaat werken en er aan het hof van Margaretha van Oostenrijk arbeidt, de wisselwerking van Noord en Zuid zien. Hij schilderde ook een portret van Joost van Bronkhorst, van welke familie de *Aanbidding* van Jeroen Bosch in het Prado schijnt voort te komen.

Van Mostaert kennen we in het Frans Halsmuseum een *Bewening van Christus*: op de achterzijde van de zijluiken bevinden zich twee wapenschilden (X, pl. 4, nr. 2, cfr. p. 68). Het schijnt voor het middenpaneel een vrije kopie te zijn naar Geertgen te Wenen. Het wapen is dat van de familie Speyart van Woerden. Het is echter eerst toegevoegd in 1573. Een *Laatste Oordeel* te Bonn (pl. 5, nr. 3, cfr. p. 68) is kennelijk een echt familiestuk: het draagt op de voor- en achterzijde een hele familie met hun desp. wapens. Het zijn de familie Wassenaer van Duivenvoorde-Amstel († 1510 en de familie Alkemade. Het werk schijnt kort vóór 1510 te zijn klaar gekomen.

Het handschrift van een genealogie van het Huis Wassenaer-Duivenvoorde uit de XVIIe eeuw, waarop Van Kretschmar wijst (p. 49) kan er in de verste verte niet mee worden vergeleken. Daar het in het bezit blijkt van de graaf d'Oultremont op kasteel Warfusé (St Georges-sur-Meuse, op de weg van Luik naar Hoei) is het interessant vast te stellen dat Mostaerts triptiek van Albrecht van Adrichem in het Brussels museum (nr. 537; Friedl. X, pl. 1—3, cfr. p. 68) in 1899 werd aangekocht bij de erfgenamen van genoemde graaf (Cataloog, Brussel, 1959, p. 79), en dat de luiken van Mostaert, alweer in het Brussels museum (nr. 539a en b; Friedl. X, pl. 7, nr. 5, cfr. p. 69) in 1873 werden aangekocht van de hertog van Arenberg. Allemaal families die met elkaar verbonden zijn.

De wapenrok die een der figuranten in het middenpaneel bij de *Kruisafneming* van de triptiek van Albrecht van Adrichem draagt, is voorzien van het wapen der Adrichems en van der

Laen. Daar deze Albrecht geboren te Alkmaar in 1475, in de Haarlemse magistratuur kwam en er in 1555 stierf, is het heel niet vreemd dat de patroon van deze stad St Bavo op het voorplan van het rechterluik als zijn beschermheilige optreedt. Zeer terzake is de opmerking van Van Kretschmar (p. 51), dat het stadspatriciaat en de edellieden zich langzaamaan gaan ontdoen van „elk religieus attriboot”, mits men dat verstaat voor het Noorden en toch blijft opmerken dat de dames (op zijn afbeelding 14 en 16 in het *Jaarboek* 1977) een rozenkrans in haar handen hebben.

De portretten die Mostaert vervaardigde van Philibert van Savoye, Jan van Wassenaer, Justine van Wassenaer en de vele nog niet geïdentificeerde voorname figuren duiden op zijn relaties met vooraanstaande vooral „Hollandse” families. Het portret van een oude man te Kopenhagen (pl. 23, nr. 37) draagt een wapen en kan misschien wel herkend worden. — De luiken in het Rijksmuseum van de *Meester van Alkmaar* (pl. 33, nr. 53, cfr. p. 74) met op de achterzijde de wapens der families Soutelande en Gael verdienen de volle aandacht. De voorzijde geeft, om de vele geknielde figuren met wapens, voldoende stof ter bestudering. Ik meen er nog al wat geestelijken en nonnen op aan te treffen. Het is „voer” voor heraldici en genealogen. Van Kretschmar *Jaarboek* 1977, p. 45) wijst ook op de meester van Alkmaar. — Een *Meester van Delft* te Keulen (pl. 45, nr. 61, cfr. p. 75) met een grote familie en hun wapen op de voor- en achterzijde van de luiken van een *Kruisiging* moet interessant zijn. Het zelfde dient gezegd van een triptiek te Dahlem van *Corn. Engelbrechtsz* (pl. 56, nr. 69, cfr. p. 77).

De luiken met zijn vele nonnen en diverse geestelijken met twee wapens lijken voor identificatie vatbaar. De luiken met diverse donateurs en donatrices in de Lakenhal te Leiden (pl. 66, nr. 75, cfr. p. 78) en de diverse wapens hebben alreeds een lofwaaardige interpretatie gekregen.

De *Genezing van de blinden van Lucas van Leiden* te Leningrad (pl. 84—85, nr. 111, cfr. p. 81) heeft op de achterzijde der luiken de wapens der families van Jacob Florisz van Montfoort († 1554) en zijn vrouw Dirckge Boelen van Lindeburgh († 1566).

In het zuiden bleef blijkbaar de mode nog geldend om godsdienstige onderwerpen te voorzien van donateurs en donatrices. We kennen zo in het Bode-museum te Berlijn -Oost een staande Madonna met donateurs van *Goosen van der Weyden* (XI, pl. 24, cfr. p. 22) tussen 1511—15 voor Tongerloo gemaakt. De man draagt een prachtige wapenrok en zowel boven zijn knielende figuur als die van zijn vrouw hangen hun wapens. De *Meester van het leven van Salomon* in het Mauritshuis te Den Haag (nr. 433), die ca 1525 waarschijnlijk te Antwerpen werkte, geeft op de achterzijde der luiken ook twee wapenschilden

(pl. 65, nr. 64, cfr. p. 73 en p. 35). De wapens zijn resp. van Willem Simonsz (1498—1557), ambachtsheer van Stavenisse en Cromstrijen en verschillende malen burgemeester van Zierikzee, en zijn vrouw Adriana van Dyveland (1506—45; zie Catalogo Mauritshuis, 1968, p. 36).

In de St Salvatorkerk te Brugge kan men een drieluik van de *Opdracht in de tempel* zien van *Adriaan Ysenbrant*, een man wiens herkomst we niet kennen. Hij stierf in 1551 te Brugge. Op de luiken staan Philip Wielant en zijn vrouw Johanna van Halewijn, beiden met hun wapen en de beschermheiligen.

Ook het middenpaneel heeft een wapen, dat niet nader verklaard is (pl. 106—107, nr. 128, cfr. p. 81). Van dezelfde Meester bestaat er een drieluik met de H. Familie en zijluiken met de begiftigers uit ca 1518. De donator is Wynckelman Hage († 1566) en zijn vrouw († 1537): beiden zijn voorzien van een wapenschild, (pl. 111, nr. 133, cfr. p. 81). Voor de Lombard van origine *Ambrosius Benson*, die sedert 1519 te Brugge werkte, heeft het Huis Bergh te 's-Heerenberg een busteportret van een man met wapenschild (pl. 179, nr. 284, cfr. p. 100); het zou een portret zijn van Vigoureux de Courtville (J. H. van Heek, *Wat het Huis Bergh in zich houdt*, p. 105, 1956). Het dubbelportret van zijn hand berust in de National Gallery te Londen (pl. 183, nr. 296, cfr. p. 101). Achter op het paneel met de vrouwelijke figuur staat een wapen met de naam De Hondecouter — 1543.

Tenslotte wijzen we op de in 1523 te Gouda geboren, maar te Brugge in 1584 gestorven *Pieter Pourbus*. Het Brugse stedelijk museum heeft van zijn hand een dubbelportret van J. Fernaguut en zijn vrouw (pl. 194—195, cfr. p. 64). Hun wapenschilden verklaren de identiteit van beiden. Een portret van Joris van den Heede van deze Meester met wapenschild berust in het Boymans-van Beuningenmuseum te Rotterdam (pl. 197, cfr. p. 65). Het is vooral de *Meester van de Magdalena-legende*, bij wie men heraldische uitingen tegenkomt (Friedländer, XII). Uit de tentoonstelling van *Anonieme Vlaamse Primitieven* (Brugge 1969) bleek dat men sinds 1900 nog steeds niet goed raad met hem weet (Zie catalogus, p. 96—99, 130—150, 239—241, 264—283). In zijn ongedateerde *Dictionnaire des Peintres* (p. 396) wijdde Bautier met zijn medewerkers er een summier hoofdstukje aan, waarin de literatuur tot 1950 is verwerkt. Hij schijnt overigens wel te Brussel gesitueerd te moeten worden. Pauwels en Lemmens bespraken de literatuur tot 1975 (Friedl. p. 133—134).

Zo zien we bij deze Meester op de luiken van een triptiek van de *Annuntiatie* te Brussel (XII, pl. 1, nr. 1, cfr. p. 90) de wapens van Simon du Quesnoy en zijn vrouw. Op een drieluik van de *Bewening* (pl. 2, nr. 2a, cfr. p. 90) staan op de zijluiken twee donateurs: een ridder (Lodewijk?) en een monnik met hun resp.

wapens. Op de achterzijde van een triptiek van de *Verrijzenis van Christus* (pl. 3, nr. 3, cfr. p. 90) bemerkt men een paar befigtigters met dubbel wapen, dat, zo wil het me voorkomen, voor heraldici toch achterhaald moet kunnen worden. Bij een triptiek van de *Zeven Weeën van Maria*, waarvan de verblijfplaats, helaas, niet bekend is, zitten op de zijluiken de begunstigers: op een bidstoel geknield een ridder in wapenrok met St Christoffel en een dame met St Catharina. Hun wapens bevinden zich boven hun hoofden (pl. 6, nr. 9, cfr. p. 91). Vier rijke wapenschilden staan op de vleugels van een stuk in het Museum te Newark N. J. (pl. 11, nr. 13, cfr. p. 91). Ze begeleiden de figuren van Philip Hannock en Maria Colissone, Karel de Clercq en Anna Hannock. Het zou van ca 1520 dateren. In de Mechelse Kathedraal (pl. 18, nr. 25, p. 93) berust een scène van de *Legende van St Romuald*, toegeschreven aan de *Meester van de Magdalena-legende*, waarop geknield Jean Micault, een betaalmeeester van het Gulden Vlies, met zijn vrouw, beiden alweer gezeten op een bidstoel, waarop hun wapens zijn aangebracht.

Jacob Cornelisz. van Amsterdam of van *Oostsanen* (ca 1470—1533; XII, p. 53—60), waaraan G. Hoogewerff in zijn standaardwerk over de *Noord-Nederlandsche Schilderkunst* (II, 416—20, 550—57; III, 72—143) ruim aandacht heeft besteed, vertegenwoordigt het Noorden. Zodat hem ook meer adellijke personen met hun wapens uit het Noorden ter behandeling werden gegeven. Op de zijluiken van een *Aanbidding der Wijzen* (pl. 128, nr. 239, cfr. p. 114) gedateerd op 1517, knielen voor de zitbank een man en vrouw met hun kroost, resp. met hun beschermheiligen St Hieronymus en St Catharina: hun wapenschilden bevinden zich aan de bovenzijde der luiken. Een triptiek te Antwerpen (pl. 132, nr. 242, cfr. p. 114) laat ons een *Madonna met Kind* zien: op de zijluiken een donateur met St Sebastiaan(?) en een donatrice met de H. Magdalena. De wapens hangen boven hun hoofden. Volgens J. F. M. Sterck (*De Heilige Stede in de geschiedenis van Amsterdam*, 1928, p. 125, plaat t.o.p. 120) betreft het hier een portret van Pompeius Occo en diens vrouw Gerbrich Claesdr. met hun wapenschilden. Het wapen van de man is volgens Hoogewerff (III, p. 112): in blauw een gouden adelaar met snavel en klauwen van rood. In het Rijksmuseum berust een portret van juistgenoemde Pompeius Occo van *Dirk Jacobsz.* (XIII, pl. 414, nr. 414, cfr. p. 107) met hetzelfde wapen.

Friedländer (XII, pl. 130—131) geeft ook twee dergelijke *Madonna's* van Jacob Corneliszoon van Oostsanen, het ene (nr. 240) berust te Arnhem, het tweede (nr. 241) te Berlijn-Dahlem. Helaas bevinden zich de luiken van het exemplaar in het Stedelijk museum te Arnhem (Catalog 1965, p. 35, afb. 39) niet meer ter plaatse. Het linkerluik moet Maria Magdalena met twee vrouwen en een dochttertje afbeelden, het rechterluik St

Petrus met twee mannen en een dochttertje. Zo was het althans te zien op de bekende Tentoonstelling van Vlaamse Primitieven in 1902 te Brugge (catalogoog, p. 107, nr. 208). Het was toen in bezit van O. Miethke te Wenen. Of er wapens staan op de zijluiken wordt nergens gezegd, noch ook worden de betreffende personen geïdentificeerd. Ook Friedländer (p. 114; 144, n. 89) geeft geen uitsluitel omtrent de huidige verblijfplaats. Het Berlijnse exemplaar van de Madonna met kind en kersenmandje (pl. 131, nr. 241, cfr. p. 59 en 114) heeft ook twee luiken, die bij Hoogewerff (III, afb. 57—59) worden afgebeeld: het linkerluik geeft Augustijn van Teylingen met St Augustinus, het rechter zijn vrouw Judoca (Hoogewerff spreekt van een Justina) van Egmond (van Nijenborgh), met de H. Barbara als beschermheilige. Op de gesloten paneeltjes (50 x 17 cm) staan de H. Anna en Elisabeth van Thüringen. In de zwikken van de laat-gotische boogjes bevinden zich vier wapenties. De twee portretten van de begiftigers zijn te zien in het Boymans-van Beuningenmuseum te Rotterdam (Friedl., XII, pl. 155, nr. 290, cfr. p. 119).

Het middenstuk interesseerde ons vooral in verband met de Madonna te Aarle-Rixtel, dat ook aan Jacob van Oostsanen wordt toegeschreven (XII, p. 139) en door Swinkels in het *Brabants Jaarboek* (1950, p. 150—153) wordt beschreven: het draagt op de luiken de wapens van de Bosschenaren Sampson-Coelen. In een private Amerikaanse collectie kan men een *Anna-te-Drieën* terugvinden, waarop bij de diverse heilige personen, halverliffe gegeven, ook een wapen aan een boom hangt (pl. 148, nr. 279, cfr. p. 118). Het is maar een klein werkje van 19 x 14 cm en wordt aan Van Oostsanen toegeschreven. Het wapen is niet geïdentificeerd.

Een voorbeeld van de Noord-nederlanders, die uitweken naar het zuiden, is Jan Cornelis Vermeyen, geboren te Beverwijk, sedert 1529 in dienst van Margaretha van Oostenrijk te Mechelen, daarna van Karel V. Hij stierf in 1559 te Brussel. Van hem kennen we in het Brussels museum een *Opwekking van Lazarus* (XII, pl. 202—204, nrs. 388, cfr. p. 129) met zijluiken, waarop als donateur/donatrice wordt aangegeven Jean Micault en zijn vrouw Livina van Welle, resp. met drie zoons en vier dochters. Het is afkomstig van de St Gudule-kerk te Brussel (Catalogoog Brussel, 1959, p. 108, nr. 493). Op de zijluiken bevinden zich tegen de bidstoelen de familiewapens (XII, pl. 205).

Van de diverse portretten met wapenschild noemen we tenslotte een dergelijk exemplaar van Jan Massys (XIII, pl. 24, nr. 47, cfr. p. 77) dat ook aan Gossart wordt toegeschreven. Een ander van Maarten van Heemskerck in het Rijksmuseum (pl. 94, nr. 185, cfr. p. 89), waarvan de donator geïdentificeerd is als Matelief Dammase. Het behoorde als zijluik bij een altaarstuk en is gedateerd van 1564. Op de buitenzijde van de luiken van een

altaarstuk in het Kunsthistorische Museum te Wenen (pl. 103, nr. 239, cfr. p. 93) zien we mannelijke en vrouwelijke familieleden, gezeten voor een bidstoel met hun wapens. Ze zijn niet geïdentificeerd. Het museum te Alkmaar bergt, eveneens van Van Heemskerck portretten van Andries van Sonneveld met zijn vrouw halverlijve, met hun wapenschild ter zijde. Men vergelijk hiermee drie andere exemplaren (pl. 117, nrs 229, 230 en 232, cfr. p. 92: pl. 118, nr. 233). Van een prachtig stel altaarluiken, in het stedelijk museum te Straatsburg, werd de voorstelling geïdentificeerd als een familie Van Capelle (pl. 121, nr. 238, cfr. p. 118, n. 50).

Om het geheel af te sluiten vragen we nog aandacht voor een te Keulen aanwezig paneel met een *Christus voor Annas* van een Antwerpse Meester van ca 1540, waarop twee niet geïdentificeerde wapens (Abb. 13) en een triptiek van een Zuid-Nederlandse Meester van ca 1510 (Abb. 170, 175—175), beide uitvoerig besproken in de boven geciteerde Catalogoog van Duitse en Nederlandse werken tot 1550 in het Wallraf-Richartz-museum (p. 128—131). Het betreft hier de wapens van de Zuid-Nederlandse familie de Mérode-Petershem en diens vrouw, een de Melun.

We dachten met het bovenstaande heraldici en genealogen een dienst te bewijzen in de hoop dat zij daardoor iets geholpen worden bij hun moeizaam en vruchtbaar werk, ook voor de kunsthistorici.

Ten gerieve van de lezers van dit tijdschrift laat ik hierbij volgen een lijstje van publikaties van Mevrouw C. van den Bergen-Pantens, heraldisch specialiste van het Nationaal Centrum voor Navorsingen over de Vlaamse Primitieven, te Brussel. Dit werd mij welwillend verstrekt door de Wetenschappelijke secretaresse van genoemd Centrum Mevr. Micheline Comblen-Sonkes, waarvoor onze dank bij deze. (P.G.)

- L'héraldique au service de l'étude d'un tableau flamand à Lugano, in *Archivum Heraldicum*, 1966, n° 4, 1 p.
- L'héraldique au service de l'étude d'un tableau des Musées royaux, in *Bulletin des Musées royaux des Beaux-Arts*, 1966, n° 4, p. 243—246.
- Un tableau votif de Philippe Hinckaert (+ 1505), in *Le Parchemin*, 14e série, n° 121/122, janvier/février 1967, p. 213—217.
- Une Annonciation de l'école du Maître de Flémalle offerte par Jean IV de Sainte-Aldegonde, in *Bulletin trimestriel de la Société Académique des Antiquaires de la Morinie*, t. XX, mars 1967, p. 559—563.
- Un diptyque Van der Burch, in *Tablettes des Flandres*, t. 9, 1969, p. 1—6.
- Un aspect héraldique de l'iconographie de saint Bruno: Apport aux armoiries des saints, in *Gazette des Beaux-Arts*, février 1970, p. 123—128.
- Problèmes à propos du diptyque dit de Jean du Cellier au Musée du Louvre, in *Archivum Heraldicum*, 1973, n° 1.
- Le „Triptyque Micault" de J. C. Vermeyen. Etude historique, in *Bulletin des Musées royaux des Beaux-Arts*, 1973, p. 33—57.
- Une oeuvre inédite du maître du Saint-Sang, in *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis „Société d'Emulation" te Brugge*, CXIII (1976), p. 229—246.
- Un ensemble héraldique brabançon en albâtre aux Etats-Unis, in *Le Parchemin*, n° 126—127, juin-juillet 1967, p. 309—330.

- Etude de trois tableaux du XVIe s. illustrant le siège de Malines par le duc Jean II de Brabant en 1303. **Hommage au Professeur Paul Bonenfant.** Etudes d'histoire médiévale dédiées à sa mémoire par les anciens élèves de son séminaire à l'Université Libre de Bruxelles. Bruxelles 1965, p. 547—561, ill.
- Een votieftafereel voorstellende Simon Rym, hoogbaljuw van Dendermonde († 1409), in **Gedenkschriften van de Oudheidkundige Kring van het Land van Dendermonde**, 1967.
- Etude de deux oeuvres exécutées à la mémoire de Nicolas van den Heetvelde († 1464). Travail d'admission présenté à l'Académie Internationale d'Héraldique. **Archivum Heraldicum** 1968.
- Quelques oeuvres relatives à la famille van der Noot au XVe s., in **Brabantica** IX, 1968, p. 215—224.
- Iconographie d'une alliance: les Wouters et les Beste, in **Le Parchemin**, mars-avril 1969, p. 389—401.
- A propos de deux volets d'un retable chartreux et leur apport à l'iconographie de St. Bruno, in **Bulletin des Musées royaux des Beaux-Arts de Belgique**, 1969, p. 109—119.
- Etude historique et iconographique de l'ordre de l'Epee de Chypre, in **Mélanges offerts à Szabolcz de Vaya** Braga 1971, p. 605—610.
- A propos d'un vitrail offert par Philippe le Bon à l'église du Sablon, in **Le Parchemin**, sept.—oct. 1973, n° 167, p. 298—302.

Moord en brand in Peelland (1668-1802)

door J. Th. M. Melssen

Purmerstraat 14, Eindhoven

Op het artikel „Moord en brand in Kempenland”¹ ontvingen wij een spontane reactie van Mr. L. Lieuwes te Rijswijk, die ons o.a. het volgende schreef:

„In de eerste plaats verheugt het mij thans nader geïnformeerd te zijn over het verscheiden van Roelof van den Wildenberg (blz. 106—107). De moord was mij bekend, doch ik had verwacht, dat hij onder meer spectaculaire (lees: duistere) omstandigheden aan zijn einde was geholpen, schuldig — zo is mij uit andere bronnen bekend — als hij in zijn leven was aan vechtpartijen, straatschenderijen enz.! Vermoord te worden door een krankzinnige: het past nauwelijks bij zijn karakter”.

Verder kon de heer Lieuwes een aanvulling geven op de onbekende diender Aart (blz. 102 onderaan). Hij identificeert deze met Aart Praets, die op 3 november 1725 te Hamont/Achel Aelbert van den Wildenbergh tijdens een jacht danig lastig viel. Hij wordt immers als volgt genoemd: „eenen Aert Praets, die diender alhier tot Valcenswaerde geweest is ende om seeckere manslage aen desselfs cameraet tot Oirschot begaen, van hier naer den lande van Luyck gevlugt is” (G.A. Eindhoven, N.A. nr. 1261 d.d. 20 oktober 1726).

Alvorens de lijst van „moorden en branden” in Peelland weer te geven, willen wij nog even stilstaan bij de algemene inhoud van het register.

In het „Register van doodslag in Brabant tsedert 1668”² komen in totaal ruim 1650 gevallen voor van moord, zelfmoord, ongeluk, verdrinking, brand, enz. in het gebied van de Generaliteit (Brabant en de Landen van Overmaze).

Wij hebben van de verschillende kwartieren vastgesteld, wat hun aandeel in dit geheel is geweest. Hierbij zijn wij uitgegaan van de plaatsnamen, die in de marge van het register worden genoemd. Dit betekent niet altijd, dat de beschreven zaak ook in de in de marge genoemde plaats is voorgevallen. Zo treffen wij bijvoorbeeld onder Moergestel een moord aan, gepleegd op de Woenselse heide³.

Ook komen wij tweemaal in de marge de plaatsnaam Gemert tegen, terwijl Gemert een vrije rijksheerlijkheid was, die niet tot het grondgebied van de Generaliteit behoorde⁴.

Wij laten hier de berekende (afgeronde) percentages volgen.

Meierij van 's-Hertogenbosch	59%
— Stad en vrijheid van 's-Hertogenbosch	5%
— Kwartier van Kempenland	8%
— Kwartier van Peelland	18%
— Kwartier van Maasland	13%
— Kwartier van Oisterwijk	15%
Grave en het Land van Cuyk	2%
Baronie van Breda	14%
Markiezaat van Bergen op Zoom	11%
Landen van Overmaze ⁵	12%
Buitengebieden ⁶	2%

Daarnaast hebben wij onderzocht om welke zaken het hier handelt⁷. Bij dit onderzoek is zogoed mogelijk geprobeerd onderscheid te maken tussen moorden, bijzondere moorden, ongelukken, onzekere gevallen, natuurlijke doodsoorzaken en zaken betrekking hebbende op branden.

Onder de bijzondere moorden hebben wij gerekend: moord op pasgeboren kinderen, moord op zwangere vrouwen en zelfmoord.

MOORDEN

— <i>Algemeen</i>	15,7%
onder Algemeen hebben wij die zaken, opgenomen, die beschreven staan als „vermoord”, vermoord gevonden, man- en doodslag en mishandelingen of verwondingen waarop de dood volgde.	
— <i>Doodgestoken</i>	33,3%
wapens: mes, knipmes, degen, sabel, beitel, riek, zeis, hooivork en bajonet.	
— <i>Doodgeslagen</i>	14,3%
wapens: stok, knuppel, ketelhout, klomp, houweel, riek, schop, schapenvork, her-	

	dersstaf, dorsvlegel, gaffel, hartsvan- ger, ijzeren voorwerp, stoel, hamer, bierkan, ijzeren blaaspijp, snaphaan en gewoon met de hand.	
—	<i>Doodgeschoten</i> wapens: kegelbol, pistool, snaphaan en geweer.	8,3%
—	<i>Overige gevallen</i> hieronder: strot afgesneden, doodgetrapt, ver- dronken, onthoofd en onthand, verbrand, vergif- tigd, met een steen doodgegooid, gewurgd en doodgevallen.	1,4%
BIJZONDER MOORDEN		3,5%
—	moord op pasgeboren kinderen	2,2%
—	moord op zwangere vrouwen	0,4%
—	zelfmoord (opgehangen, verdronken, strot afgesneden, doodgeschoten en vergiftigd).	0,9%
ONGELUKKEN		6%
—	hieronder vallen: verongelukt, verdronken, ver- brand, verpletterd, doodgeschoten (bij schut- tersfeesten), doodgevallen, doodgeslagen (door paarden, molenrad of molenwiek), doodgegooid (met kegelbal), doodgestoken, doodgedrongen (tijdens markt) en twee ongelukken in de kolen- mijnen van Trembleur in het Land van Daalhem in 1782 en 1784.	
ONZEKERE GEVALLEN		3,3%
—	hieronder vallen: verdronken gevonden, gevon- den met gebroken hals, dood gevonden, overre- den, een zwangere vrouw verdronken gevonden.	
NATUURLIJKE DOODSOORZAKEN		0,4%
—	hieronder vallen: doodgevonden, hartvang, be- vroren gevonden.	
DREIG- EN BRANDBRIEVEN		13,4%
—	hieronder vallen: 198 chantage-, dreig- en brand- brieven, 24 gestichte branden waarbij 31 gebou- wen zijn verbrand, 1 moordaanslag na een dreig- brief en 1 brief waarin om vergiffenis wordt ge- vraagd voor het sturen van een brandbrief.	
REST		0,4%
—	hieronder vallen: 2 akten van visitatie en 4 ge- vallen waarbij alleen gewonden zijn gevallen.	

VOORBEELD

Vele onderzoekers in Noord-Brabant en elders zullen zeker voorouders en/of familieleden aantreffen, die in dit register wor-
den genoemd.

Indien de stukken die op een bepaalde zaak betrekking hebben, bewaard zijn gebleven, zullen deze zeker bijdragen tot nader kennis van plaatselijke omstandigheden, lokale gebeurtenissen (bijv. schuttersfeesten) en het dagelijks leven in die tijd alsmede (en uit de aard der zaak) de verwickelingen rond de dood van een bepaald persoon.

Als willekeurig gekozen voorbeeld moge het volgende dienen.

Wij schrijven 's-Hertogenbosch, 19 juli 1793.

HENDRIEN VAN OIJEN, weduwe van PIETER LAFFERTEE⁸, oud 45 jaar en geboortig van 's-Hertogenbosch, woont in de herberg DE LINDEBOOM in de Tolbrugstraat op de hoek van de Nieuwstraat. Haar overleden man is timmermans-knecht geweest bij baas Moonen.

Op genoemde datum verklaart zij voor schepenen van 's-Hertogenbosch, dat bij haar gedurende 4 à 5 weken de dienstmeid MARIE VAN BEUGEN, een dochter van een weduwe in de Kloostergang aan de Ortenbinnenpoort, heeft gewoond, die kennis heeft gekregen met zekere WILLEM VAN DEN BROEK, grenadier onder Generaal-Majoor WILKE, in garnizoen in de Tolbrugse barakken alhier.

Op een zondag, vijf weken geleden, heeft genoemde MARIE haar boeltje gepakt en de dienst verlaten. Samen met de grenadier, die voor het huis staat te wachten, gaat zij er vandoor.

Op 15 juli j.l. komen zij omstreeks half tien 's avonds samen de gelagkamer van de LINDEBOOM binnen. Zij gebruiken niets en vertrekken kort daarna.

Omstreeks half elf wordt door genoemde grenadier (die door mevrouw LAFFERTEE aan zijn stem wordt herkend) aan de deur van haar huis aan de Nieuwstraat geklopt, terwijl zij met haar man en haar gezin bezig is een boterham te eten en koffie te drinken. De grenadier bonst nog eens en vraagt om een „soopje“, waarop HENDRIEN antwoordt „dat sij nae den taptoe niet tapt“. Hierna begint de grenadier te vloeken en schreeuwt dat hij naar binnen wil. Zij gaat door de deur van de Tolbrugstraat het huis uit, loopt de hoek om en ziet daar bij de deur genoemde VAN DEN BROEK met zijn kornuit. Zij pakt hem bij de arm en zegt dat hij op moet krassen omdat zij anders de barakkenwacht zal gaan halen.

PIETER LAFFERTEE, die zijn vrouw buiten hoort praten, trekt de deur open. De grenadier reageert hierop door zijn sabel te trekken en langs HENDRIEN heen naar PIETER te steken. Mevrouw LAFFERTEE denkt, dat haar man in zijn hand is gestoken en roept „Pietje, Pietje, heb je het in Uw hand“, waarop hij antwoordt „O Jesus Maria, ik het genoeg!“ Dan valt hij dood achterover in de armen van zijn 19-jarige zoon ADRIANUS LAFFERTEE, die ook getuige van het schouwspel is geweest. VAN DEN BROEK en zijn kornuit vluchten in de richting van het GEEFHUIS.

De volgende dag wordt het lichaam van PIETER LAFFERTEE gevisiteerd (geschouwd) door JOHANNES GISBERTUS HOPMAN, dr. med., en JAN BOLSIUS, mr. chirurgijn, die constateren, dat hem een dwarse wond ter breedte van 1 duim is toegebracht, onder het zwaardbeen door in de linkerholte van het hart.

Of de dader gevangen is genomen en gestraft weten wij niet.

Hierna volgen dan de inschrijvingen, die betrekking hebben op plaatsen in het kwartier van Peelland. Met uitzondering van Milheeze en Sterksel worden alle plaatsen in deze lijst genoemd. Tevens hebben wij hier een geval opgenomen, dat op de Grotenberg (onder Venraij) heeft plaatsgevonden.

Zoals bekend gingen hier de mensen uit Deurne en omgeving ter kerke in de Generaliteitsperiode.

1. Zie: De Brabantse Leeuw, jrg. 25, blz. 97—107.

2. R.A. 's-Hertogenbosch, Archief van de Raad van Brabant, nummer 441.

3. Idem, folio 152, nummer 1471.

4. De nummers 381 (moord te Gemert onder Lieshout) en 622 (moord op Cox onder de vrije heerlijkheid Gemert).

5. Hieronder de plaatsen: Aalbeek, Amby, Beek, Bergh, Berneau, Bemelen, Bleigne, Bombay, Borchaaren, Bunde, Climmen, Commer, Cadier, Daalhem, Eysden, Elstoo, Feneur, Geulle, Gulpen, Harks, Heerlen, Herkenrade, Holseth, Houthem, Hulsberg, Hulsen, Itteren,

- Maar, Mamelis, Margraten, Meerssen, Nieuwenhagen, Olne, Oost, Schimmert, Trembleur, Ulestraten, Vaals, Valkenburg, Vijlen, Vleesstraten en Voerendaal.
6. Gemert, Prinsenland, Steenberg (met Heene en Leemcladde), Uden, Willemstad en Zevenbergen.
 7. Enkele bijzonderheden in het geheel vormen de Joden, een scherprechter vermoord te Breda, lichamen opgevreten door wolven en vossen, het verbranden van de schuurkerk van Gilze en de watermolen te Moergestel.
 8. De familie LAFFERTÉ stamt uit Haften. Pieters grootvader wordt 18 maart 1749 poorter van 's-Hertogenbosch en komt dan van Hedel. Zijn zoon Peter trouwt met HELENA VAN DER LINDEN uit Sleeuwijk. Uit dit huwelijk wordt op 2 februari 1741 een zoon PETRUS gedoopt in de St. Jan. Hij treedt op 22 februari 1767 in het huwelijk met HENDRINA MARIA VAN OIJEN. Hun zoon Adrianus, in wiens armen Pieter aterft, is gedoopt te 's-Hertogenbosch op 13 februari 1774.

AARLE-BEEK

- Zie ook: Beek bij Aarle en Aarle-Rixtel.
- Thijs Thijssen is 22 juni 1668 doodgestoken door Gerrit de Vries (2).
- Thomas, zoon van Huybert Jan Hoeven, is 7 december 1682 vermoord door Anthony Jansen de Sints (154).
- Lijschs Hendrickx is per ongeluk verpletterd „in 't mennem van coorn”; notificatie dd. 16 oktober 1698 (345).
- Johannes Wilhelmus Reijers, secretaris van Aarle, is 20 augustus 1714 vermoord door Maarten en Aart Willems de Vries (499).

AARLE-RIXTEL

- Jan Peters is 29 mei 1693 doodgestoken door Gerrit Willems (293).
- Maarten Joost Reynders is 27 februari 1732 met een mes gekwetst door Johannes, zoon van Govart Verouden en 9 maart 1732 overleden (782).
- Jacobus van Gerwen is 4 februari 1742 met een mes doodgestoken door Hendrick Gerritsz. van Thiel (945).
- Jan Bertrams Verstappen is 3 april 1753 zodanig met stoken geslagen door Adam van de Rijt en Marcelis Wilberts, dat hij is overleden (1057).

ASTEN

- Marcelis Goorts is in mei 1686 doodgeslagen door Jan Goort Slegers (194).
- Anthony Peter Lomans is in augustus 1687 door een onbekende doodgeslagen (213).
- Jan Anthonis de Cuyper is 29 oktober 1687 doodgestoken door Hendrick Hendricks Doensen (214).
- Maria Dirricx van Heugten, een meisje van 8 jaar, is 12 juni 1695 met een kegelbol doodgeschoten door Joost Joosten (308).
- Peter Maarten Doensen is 22 september 1698 doodgestoken door Joost Jan Roefs (350).
- Cornelis Hendriks van Bussel is 22 mei 1701 doodgeschoten door Jan van der Beeck (366).

- Peeter Anthonis, inwoner van Asten, is 28 februari 1713 doodgestoken door Aelbert van Wildenberg (481 en 482).
- Lambert, zoon van Lambert Fasen, 13 jaar oud, is 30 september 1714 door een jongen genaamd Paulus Gerrits uit Someren, een koeherder, bij de Somerse Vonder met een mes in het hoofd gestoken en daaraan overleden (500).
- Peeter Aert Driesse is 26 februari 1716 's avonds op straat in het donker door een onbekende op het hoofd geslagen en aan de verwonding overleden (516).
- Hendrick Mathijszen is in de nacht van 18 op 19 oktober 1717 doodgestoken door Marcus Laure, vorster (547).
- Tony Anthoniszen is 29 juli 1719 door Francis, wonende in de Vrijstraat te Eindhoven, op de plaats voor het stadhuis aldaar, mét een mes in zijn rechterarm gestoken en 16 augustus 1719 aan de verwonding overleden (591).
- Maarten Willem Slaats, dronken, is 29 september 1725 's avonds omtrent 11 uur door (waarschijnlijk) Joost Gerrit Philipsen gekwetst en daags daarna overleden (692).
- Gerrit Graats, 13 jaar oud, zoon van Bernardus Graats, is omtrent acht dagen voor Pinksteren 1733 te Asten door Mary, huisvrouw van Jan Vogels, zodanig op het hoofd geslagen, dat hij eind juni 1733 is overleden (805).
- Anthony, zoon van Jan Verreyt, oud 12 jaar, schaapherder, is 4 november 1751 door een jongeling, Arnoldus Pieter Sluyters, eveneens een schaapherder, zodanig op het hoofd geslagen, dat hij aan de verwonding is overleden (1032).
- Hendrik Peters Houbraken is 14 oktober 1763 zonder kousen en blootshoofds in de rivier de Aa gesprongen en verdronken (1128).
- Christiaan Authausen, oud 7 jaar, zoon van Hendrik van Authausen, schutter te Asten, is 4 december 1772 dood gevonden onder een „hekkepoort”; waarschijnlijk een ongeluk (1183).
- Elisabeth van Mierlo, huisvrouw van Wouter Sanders, uit Asten, is 14 december 1774 in een sloot verdronken gevonden; waarschijnlijk een ongeluk (1196).
- Maria Walravens, oud 6 jaar, kind van Andries Wouters uit Asten, is 4 december 1775 verdronken gevonden in een waterkuil bij het huis van haar vader (1201).
- Annemie Lintermans, oud 1½ jaar, dochter van Cornelis Lintermans uit Asten, is 9 juni 1779 verdronken gevonden in een kuip met water (1254).
- Het zoontje van Arnoldus Verschuren, oud 12 jaar, uit Someren, is 6 juni 1783 onder Asten verdronken gevonden (1399).
- Een kind van Jacob Aarts, oud 4 jaar, is 21 februari 1791 onder Asten verdronken gevonden (1515).

- Willem Leenen uit Someren is 18 juni 1792 dood gevonden in een droge sloot (1537).

BAKEL

- Hendrik Jacob Hendrik Goorts is 11 september 1735 met een mes gekwetst door Jan Thonis en 15 september 1735 aan de verwonding overleden (842).

BEEK bij AARLE (BEEK EN DONK)

- Zie ook: Aarle-Beek.
- Aert Claes Koenen is 9 november 1677 vermoord door Jan Hendrick Anthonis (87).
- Peeter Dirck Egelmeer is 20 februari 1689 doodgestoken door Aert Costen (235).
- Jan Teeuwens uit Beek is 21 december 1717 in een duel met Laauw Jan Penninckx, een jongeman van 19 jaar, met een mes gekwetst en overleden (555).
- Hendrick Anthony Paulus is 17 januari 1728 doodgestoken door Jan Adams Verhoeven (722).
- Jan Jan Hendrik Claassen, oud-burgemeester en inwoner van Beek, is 4 april 1731 bij zijn huis gevonden, de strot afgesneden, (wrs. zelfmoord) (771).
- Hendrik Jorissen is 11 mei 1732 op de Donk — in dronken toestand — zodanig aan het hoofd gekwetst, dat hij is overleden (788).
- Peter Janssen, een jongman, is 2 februari 1738 door Dirck Dircks van Stiphout met een karhouweel op het hoofd geslagen; hij overlijdt 7 februari 1738 aan de verwonding (893).
- Tony Goort Rijckers is 21 november 1739 te Beek door zijn zwager Reynier Verspagen met een mes in de rug gestoken en overleden (918).
- Francis, zoon van Dirck Peters, oud 10 jaar, is 12 november 1741 per ongeluk doodgeschoten door een jongeling van 12 jaar (941).
- Honorina Teullinx, huisvrouw van Jan Eyke, molenaar te Beek, is 25 juli 1745 in haar slaapkamer op bed door haar man een snede in de hals toegebracht, waaraan zij is overleden; haar man is uit het raam gesprongen en gevlucht naar Mierlo, waar hij „aen uytsinnigheyd” 26 juli 1745 is overleden (976).
- Op 6 maart 1747 is een jonggeboren kind (jongen) in een sloot vermoord gevonden (990).
- Pieter Willems Egelmeer is 13 november 1747 door Hendrick Claas Jans bij het laden van mest op een kar zodanig met een riek gekwetst in de ogen, dat hij aan de verwonding(en) is overleden (994).
- Francis Jansze van Veghel is 29 september 1751 met een

- hout zodanig op het hoofd geslagen, dat hij aan de verwonding is overleden; dader onzeker (1030).
- Francis Peter Willem Martens is 7 oktober 1753 zodanig aan het hoofd verwond door Johannes Verhoeven, dat hij 18 oktober 1753 is overleden (1047).
 - Kaatje, dochter van Jan Adriaans bijgenaamd van Wintelre, is 12 december 1757 gevonden ter plaatse „Donkersvoort”, circa drie voet onder water en nog een voet in de grond, met gebroken hals; dader (waarschijnlijk) de vader, die is gevlucht (1088).
 - Elbert Goorts, krankzinnig sedert 6 jaar, inwoner van Haps, is 2 februari 1762 ter plaatse „Den Broeckkant” dood gevonden met gebroken hals, geheel uitgekleeft uitgezonderd de broek die tot aan de knieën was neergeschoven, de kousen en de schoenen (1114).
 - Arnoldus Willem Vervoort uit Erp is 27 juni 1773 aan het hoofd gekwetst en 6 juli 1773 overleden; dader onzeker (1187).
 - Christiaan Maas is 18 november 1781 doodgestoken door (waarschijnlijk) zijn broer Claas Maas, die is gevlucht (1347).

BREUGEL

- Zie ook: Son.
- Moord op Jan Janse Schuyties in september 1686; dader onbekend (202).
- Thomas Gerardts is 24 maart 1691 met een stok doodgeslagen door Jacob Claessen (258).
- Pieter Anthonis uit Breugel is 22 maart 1708 doodgestoken door Con: Proninckx, ruiter in het Regiment van de Prins van Saksen-Heilburg onder de compagnie van ritmeester Breght (454).
- Freys Peeter Theunis is 3 december 1718 doodgestoken door Goort Janszen (573).
- Anneke Hendrik Goorts van Nistelrooy, huisvrouw van Reinier Leendert Sanders, is 17 februari 1764 in een slootje bij „de Stroom” vermoord gevonden (1129).

BUDEL

- Joost Jan Faes is 2 mei 1671 doodgestoken door Lens Niessen (38).
- Adriaen Bartels is 5 juni 1678 doodgeslagen door Jacob, knecht van de blinde kuiper (95).
- Johan Geurts is 5 oktober 1678 doodgeschoten door Willem Janse Corsten (104).
- Jan Janse Clant is 24 maart 1679 doodgestoken door Leendert Baltus (110).
- Mathijs, knecht van Jenneke Swijmers, is 27 november

- 1694 doodgeschoten door een ruiter, die hij de weg wees (301).
- Adriaen Reyniers is 31 december 1697 doodgestoken door Willem Joost Huyberts (337).
 - Dominicus Tremont is 21 mei 1702 doodgeschoten door Anthony en Corstiaen Janssen Cardinael, broers, en Corstiaen Justen (377).
 - Willem Gerrit Hompesch is 25 november 1703 doodgeschoten door Reyn Jan Thijssen (396).
 - Jan Anthonis Freen is 16 oktober 1704 „onnozel” doodgeschoten door Pieter Joosten de Smith (403).
 - Claas Jacob Rijken is 15 november 1714 vermoord door Jan, zoon van Lambert van Mil (503).
 - Willem Adriaan Coekshof is 1 oktober 1719 doodgestoken door Hendrick Painjers (594).
 - Everardus Winckel uit Budel is 6 juni 1729 te Hamont gekwetst door Gosewinus Janszen en 13 juni 1729 te Budel overleden; Gosewinus Janszen heeft zich twee maanden te Budel opgehouden en aldaar de chirurgie gepraktiseerd (747).
 - Catharina Dircks, huisvrouw van Andries Peerlinghs, is 30 januari 1731 door haar man vermoord (772).
 - Pieterella, dochter van Heylke Anthonis Gommerts, weduwe van Jan Jansze Swartens, is 3 november 1732 in een sloot vermoord gevonden; zij was drie maanden zwanger; waarschijnlijk dader Jan Seerder (792).
 - Hendrik Kees is enige dagen na een ruzie op 6 juli 1733 zonder uiterlijke wonden overleden (809).
 - Machiel Jans van Weerd, soldaat in het Regiment van Colonel Evertzen, een baldadig mens, is 16 september 1742 door ene Peter met een stok zodanig op het hoofd geslagen, dat hij aan zijn verwonding is overleden (952).
 - Anthonetta Adriaans Gefkens, geboren en wonende te Budel, is 8 juli 1743 in de Weerter heide, een kwartier buiten Budel, met verwrongen en gebroken hals gevonden; dader Jan Keessen, slager en inwoner van Budel, haar gewezen vrijer, van wie zij twee jaar geleden een onecht kind heeft gehad (959).
 - Christiaan Thielen Vaassen is 4 juni 1744 door Francis van de Zeylbergh zodanig gekwetst, dat hij 7 juni 1744 is overleden (968).
 - Corstiaen Corsten Jutten is 4 oktober 1746 door Francis Geenvaessen zodanig op het hoofd geslagen, dat hij diezelfde dag nog is overleden (986).
 - Gommer Simon Gommers is 14 januari 1752 's avonds per ongeluk met een pistool doodgeschoten door Anthony Duysters (1035).
 - Anthony Paulus Neekens is 20 januari 1754 met een mes

- gekwetst door Paulus Pellemans; hij overlijdt 21 januari 1754 (1049).
- Maria Elisabet Nobel, huisvrouw van de heer H. J. Laats, predikant te Budel, is dood gevonden in de waterput van Jan Bartel Saveni aan de Neukant; notificatie dd. 26 januari 1761 (1106).
 - Jan Bornkessel uit Budel is 31 december 1761 met een snaphaanshot verwond door Gerrit van Weyen, soldaat en 1 januari 1762 aan de verwonding overleden (1113).
N.B. De dader is in maart 1762 te Budel geradbraakt.
 - Hendrik van Glabbeek, inwoner van Budel, is 9 maart 1763 's avonds met stokken op het hoofd geslagen door G. G. Vaast en Jacob Simons en daarna overleden (1124).
 - Samuel van Nagel, president-schepen van Budel, is 20 juli 1765 's nachts door Dirck Aerts, die is gevlucht, met een knuppel op het hoofd geslagen; hij overlijdt 23 juli 1765 (1138).
 - In de nacht van 16 op 17 augustus 1786 is een „ongelukkelijke” moord gepleegd op Jan Goyaarts door Francois Wuytens (1443).
N.B. Deze zaak is ten onrechte opgenomen in ons artikel „Moord en brand in Kempenland” (Brab. Leeuw 1976 blz. 98).

DEURNE

- Zie ook: Liessel, Vlierden en Grotenberg.
- Dirck Peters is 6 januari 1675 doodgeschoten door Hendrick Eymers (67).
- Doodslag gepleegd door enige moedwilligen 10 oktober 1686 (222).
- Cornelis Jan Rutten is 11 maart 1690 doodgestoken door Theunis Reynders (254).
- Jan Wilberts alias Grootens is 21 september 1703 doodgeslagen door ene Melis te Deurne (390).
- Gielen Jan Gielens, knecht van de predikant Rauwers te Deurne, is 15 maart 1715 in de schuur van de predikant door Jan Engelen met een dorsvlegel op het hoofd geslagen en overleden (507).
- Jacob, knecht van de molenaar, is 18 januari 1722 om het leven gekomen en de volgende dag met het hoofd onder water dood gevonden in een sloot; er zijn geen uiterlijke wonden, behalve een geheel blauwe linkerschouder en verscheidene sneden in zijn kleren (629).
N.B. De dader, Dirck Hickspoor, is gevangen genomen en zal (krachtens het vonnis) worden begraven op het Galgenveld.
- Gerrit Hendrick Noijen is 6 maart 1725 met een snaphaan doodgeschoten door Adriaan Lamberts van Houtten (682).

- N.B. De dader is 20 maart 1725 veroordeeld en 21 maart 1725 onthoofd.
- Lodewijck Bronsel, soldaat, is 27 juni 1741 in het gehucht Brugge onder Deurne vermoord gevonden, zonder hoofd en zonder handen; dader onzeker (937).
 - Jan Vermeulen is 30 november 1751 met een mes in de rug doodgestoken door Anthony Groeneveld (1034).
 - Cornelis Mathijs van Bree, koeherder te Deurne, is 27 september 1774 dood gevonden in zekere schuur met een wonde aan het hoofd; hij is waarschijnlijk 's nachts van de hooizolder gevallen (1194).
 - Lambert Soeteriks uit Deurne is 28 januari 1776 dood op het ijs gevonden; waarschijnlijk is hij gevallen en door de koude bevangen (1204).
 - Hendrik van Hugten, 11 jaar oud, zoon van Hendrik Hendriks van Hugten uit Deurne, is 9 mei 1776 verdrinken gevonden in een klot of turfkuil onder Deurne (1209).
 - Een kind van de weduwe van Piet de Louw te Deurne is 24 september 1783 verdrinken gevonden (1405).
 - Op 9 juni 1784 is een brandbrief gevonden aan het huis van de president-schepen van Deurne (1417).
 - Op 3 februari 1785 is wederom een brandbrief gevonden aan het huis van de president-schepen van Deurne (1424).
 - Een zoontje van Francis Janse Lamberts is 4 januari 1790 verdrinken gevonden in een waterput (1491).
 - Johanna Anthony Gerrits van Lieshout is 14 februari 1793 verdrinken gevonden in de rivier de Aa (1549).
 - Hendrikus, zoon van Lambert van Rijk, oud 2 jaar, is 8 juli 1796 per ongeluk verdrinken (1571).
 - Maria van Hugten uit Meijel is 23 augustus 1801 per ongeluk doodgeschoten door Jacobus Peter van de Laar uit Meijel (1592).

ERP

- Hendrik Jan Wouters is 7 december 1681 door een onbekende doodgestoken (140).
- Adriaen Huyberts is 19 mei 1682 doodgeslagen door Dirck Lamberts (146).
- Mr. Willem Dirck Munnixhoff is 20 februari 1689 vermoord door Daniel Jan Thijssen (239).
- Jan Jacob Cleijne is 22 oktober 1691 doodgestoken door Hendrick Jonkers (270).
- Matheus Jansze van de Leest, herbergier te Erp, is 4 maart 1718 doodgestoken door Hendrick Aart Theunisze alias Schrock (557).
- Willem Jan Cornelisse is in de nacht van 13 op 14 mei 1719 doodgestoken door de herbergier Dirck van Rixtel (586).

- Willem van Deuren, molenaar onder Boekel, is 20 juli 1722 te Erp doodgestoken door Jan Matheusze van de Leest (635).
- Anthony Gerrit Jan Claaszen is 4 juli 1728 in een gevecht te Erp doodgestoken door Jan van Duyren (731).
- Maarten Peter Dirks van de Veerdonck is 16 april 1730 met een mes gekwetst door Hendrick Laurens Baakermans en 22 april 1730 aan de verwondingen overleden (760).
- Hendrick Dirck Bakermans is in de nacht van 1 op 2 januari 1732 met een mes gekwetst door Jan Jans van Stiphout en 2 januari 1732 aan de verwondingen overleden (779).
- Lucas Hendricks van Dommelen is 13 augustus 1733 met een mes gekwetst door Jan van Ried, vorster te Erp, en enige dagen daarna overleden (810).

GELDROP

- Anthonis Adriaans en Jan Dirck Stouten zijn 7 maart 1668 doodgestoken door Michiel Jan Classen (1).
- Ida, dochter van Jan van Deursen, is 7 januari 1669 vermoord door Maria, weduwe van Peeter van Spreeuwenburgh (7).
- Anthony van der Steen is 2 maart 1675 doodgeschoten door Aernout Koenen (69).
- Peeter Adriaense is 12 april 1689 doodgeslagen door Symon Wouwels, ruiter onder de Graaf van der Lip (240).
- Mayken Jaspers is 28 oktober 1689 doodgestoken door haar broer Jasper Jaspers (241).
- Peeter Vuyssten of Frenssen is 29 maart 1705 te Geldrop onder Heeze en Leende met een hout doodgeslagen door Francis Peeter Everts (412).
- Jan Hendricks, jongman uit Geldrop, is 31 december 1711 buiten het huis van Goort van Zeelant te Geldrop doodgestoken door een onbekende (476 en 477).
- Adriaan Maartens is 20 juli 1719 met een mes doodgestoken door Anthony van Sterxel (588).
- Jan van Deurssen is 6 september 1723 met een schop het hoofd ingeslagen door Jan Davidts en 11 september 1723 aan de verwonding overleden (651).
- Michiel van der Stappen is 7 mei 1724 met een mes boven aan het heupbeen gekwetst door Cornelis van den Heuvel en 8 mei 1724 overleden (661).
- Godefridus van Dijck, gardiaan in het Minderbroedersklooster te Weert, is 4 november 1735 met een mes in de buik gestoken door de gek Anthony Hendricks van Rijsingen en diezelfde nacht nog overleden (844).
- Willem Jans Swijnen is 12 februari 1736 met een verroest ijzeren mes doodgestoken door Michiel, zoon van Delis

- Mathijs Serumva (?) (848).
- Meggel van den Broeck, huisvrouw van Jan Peters van den Broeck, inwoner alhier, is, zwanger zijnde, 18 oktober 1770 omtrent half twaalf 's avonds dood gevonden op haar bed met een steek onder de kin in de keel; de dader, haar stiefdochter Maria, is gevlucht (1168).
- Hendrik, zoon van Cornelis van der Linde, oud 12 jaar, is 1 juli 1779 met een blok of klomp tegen het hoofd gegooid door Frans Aart Loijens; hij overlijdt 9 juli 1779 (1256).

GERWEN

- Zie ook: Nuenen, Nederwetten en Opwetten.
- Anna, de huisvrouw van Lucas van der Schoot, is 2 augustus 1672 doodgeslagen door Dirck Lucasse van der Schoot (40).
- Aart Hendricks de Lathouwer uit Breugel is 29 oktober 1630 (sic) doodgeslagen door Aart Jan Hendrickx (249). N.B. Waarschijnlijk zal hier 1690 bedoeld zijn. De inschrijving staat tussen inschrijvingen van 28.10.1689 en 29.6.1694.

GROTENBERG

- In Venraij bij Deurne.
- Baltus Adamse is 3 oktober 1669 doodgeschoten door Willem Theunissen (19).

HEEZE

- Zie ook: Leende en Geldrop.
- Frans Jan van Kam is in december 1670 vermoord door Corst Aert Gosens (31). N.B. De familienaam Van Kam komt wel te Heeze voor, niet te Heesch.
- Maria Aerts Kimps is 17 februari 1685 vermoord door Baltus Casper de Lauwere (180).
- Francis van Sommeren is 1 mei 1727 doodgestoken door Andries Jan Spingels (715).
- Mathijs Jan Engelen is in 1729 doodgeslagen door Evert Hendricks en Hendrick Thonis den Heert (748).
- Leendert Cleophas Trouwen is 11 augustus 1737 in een akker zodanig gekwetst door Jan Lingers, dat hij 12 augustus 1737 is overleden (881).
- Hermanus en Arnoldus, zonen van Jan Michiel Hesius, zijn 15 april 1744 zodanig met een mes gestoken door Dirck Vreyssen uit Tongelre, dat Hermanus één uur later is overleden en Arnoldus de volgende dag (965).
- Willem Wijnders uit Leender-Strijp is 28 december 1764 in een gevecht met een blok of klomp doodgeslagen door Dielis, zoon van Jan Peels (1135).

- Weynsel Mode (oftewel een onbekend persoon) is 3 januari 1767 bij het Riels Ven in de Zesgehuchten in een sloot dood gevonden, op de slaapader door een zware slag gekwetst (1146).
- Jenneken van Nooten, huisvrouw van Jan Rienis, is 17 maart 1789 door haar zoon Gerrit zodanig mishandeld, dat zij 22 maart 1789 is overleden (1480).
- Jan van der Velden is 15 mei 1796 doodgestoken door Anthony Coolen (1569).
- Gozewinus van der Heijden is 20 mei 1798 op Hout onder Heeze zodanig gekwetst door Francis van Sleeuwen, dat hij 28 mei 1798 is overleden (1581).

HELMOND

- Matthijs de Becker is 11 juli 1677 doodgeslagen door Dries Janssen van Baekel (81).
- Adriaen Dielis Sluyers is 25 juli . . doodgestoken door Anthonis Aert Anthonis Willems (82).
N.B. Het jaartal zal 1677 moeten zijn. Nummer 81 is gedateerd 11 juli 1677 en nummer 91 6 februari 1678.
- Michiel Goorts alias den Rooyen is 6 februari 1678 doodgestoken door Hendrick, zoon van Wijngaert Gijsberts (91).
- Hendrick Janssen van Duppen is 24 november 1680 doodgestoken door Jan Jochims (128).
- „Doodslag op de heer van Wielandt door het soontje van de heer van Hurn” dd. 5 september 1688 (224).
- Hans Lovestaal, wachtmeester in de compagnie van de Baron Culemborg, is 13 februari 1693 van achteren doodgestoken door Jan Lovens (278).
- Jan, zoon van Gerrit Janssen uit Mierlo, is 26 mei 1706 doodgestoken door Francis van Braght (425).
- Leendert Willems is 29 mei 1707 doodgestoken door Dirck Gorissen (440).
- Jan Jacobs van Deursen is 8 mei 1710 doodgeschoten door twee onbekend personen (466).
- Jan Joosten uit Asten is 31 oktober 1716 op de Heuvel te Helmond met een bierkan op het hoofd geslagen door Willem de Vet en daarna overleden (533).
- Jacobus Aerts van Scheyndel is 13 december 1716 doodgestoken door Peter Anthonis van de Laer (534).
- Jacobus van der Elsen, burger van Helmond, is 14 juli 1718 bij de gemeente-molen te Helmond doodgestoken door een onbekend persoon (563).
- Helena van de Vorst, oud 8 jaar, is 9 maart 1723 op de gemene weg op de grens van Helmond en Rixtel (ter plaatse „de Horst”) door Paulus Dirck Robbers met zijn paard en kar overreden en overleden (645).

- Anthony van Osch, burger van Helmond, is 24 juni 1724 met twee steken van een mes van achteren gekwetst door Jantje Emens uit Bakel en 16 juli 1724 aan de verwondingen overleden (668).
- Corstiaen Peters van Wel is 26 augustus 1725 buiten de stad doodgestoken door Daniel Jansze van Geldrop (688).
- Op 17 februari 1727 gevonden in het water een dood en enigszins verrot lichaam van een man zonder uiterlijke wonden (713).
- Dirck Hagemans is 1 januari 1728 doodgestoken door Paulus Jan Lambert van Aalst (721).
- Philip Somers is 4 september 1728 met een mes in de borst gestoken door Bartholomeus van Sterksel en enige dagen later overleden (735).
- Jan, zoon van Jacobus van der Elsen, is 26 juli 1735 in een gevecht met een mes gekwetst door Goort, zoon van Jacob Berkers, en 1 augustus 1735 overleden (838).
- Jan Ariensze, een oud man, is 4 maart 1737 „bij occasie van het affrecken van de gans” door enige jongelingen overreden (874).
- Dirck van der Kaay, soldaat in het Regiment van Colonel Baron van der Leithen, is 2 oktober 1740 doodgestoken door Anthony Canters (927).
- Adriaan Geeven is 21 december 1752 op het Hout doodgestoken door Gerrit Baniers (1044).
- Arnoldus Eynhouts is 21 januari 1791 vermoord door (waarschijnlijk) Dirk van Stiphout (1513).

LEENDE

- Goort Bul, schepen van Leende, is 20 augustus 1680 doodgestoken door Jacob Gerrit Raessen (225).
N.B. Nummer 127 handelt over dezelfde moord. Deze had 28 augustus 1680 plaats te Leender-Strijp en hier wordt als dader genoemd Geurt Roesen.
- Hendrik Langcamp, geboren te Leende, heeft 2 februari 1758 onder de deur van Jan Dommels een brandbrief gestoken (1090).

LIEMPDE

- Maria Legius is 14 januari 1675 door een onbekende doodgeschoten (68).
- Gerrit Jans van Nistelroy is 22 juni 1686 doodgestoken door een onbekende (198).
- Peter Jan Dirckx is 20 januari 1688 doodgestoken door Dirck Everts van Breugel (216).
- Willem, zoon van Goyart Jan Thomasz., 13 jaar oud, schaapherder, is 4 oktober 1748 door Piet van Empel, 15 jaar oud en eveneens schaapherder, zodanig met een

schapenvork op het hoofd geslagen, dat hij 16 oktober 1748 is overleden (1001).

- Mieke Vermeulen, acht maanden zwanger, dienstmaagd, is 22 februari 1750 de strot doorgesneden; zelfmoord of da-der onbekend (1019).
- Maria Janse van Rooy, 89 jaar oud, is in de nacht van 2 op 3 september 1789 in haar bed door twee personen overvallen en aan de hals gekwetst en 7 september 1789 aan de verwonding overleden (1484).

LIEROP

- Frans Peter Leenderts is 11 oktober 1673 vermoord door Jan Marcelis (54).
- Arnoldus van Zeeland is 2 juli 1783, vechtende met een der vorsters, gekwetst en overleden (1400).

LIESHOUT

- Pieter Pieters, vorster, is doodgestoken door Daniel Thijsen (157).
N.B. Deze inschrijving is niet gedateerd en het dossier is niet voorhanden. De inschrijving staat tussen die van 1682 en 1684.
- Mathijs Mathijsz. van de Vorst, van Helmond, is 15 oktober 1704 doodgestoken en -geslagen door Dielis van der Linden en diens schoonzoon Laureys (402).
- De dochter van Adam Jan Aarts is 4 mei 1737 per ongeluk doodgeschoten door soldaat Aart Corstens bij het schoonmaken van zijn snaphaan (879).
- Gerrit Cornelisse, soldaat in het Regiment van Lt Gen. Deutz in garnizoen te Grave, is 26 augustus 1766 doodgeschoten gevonden op Ginderhout (1143).
- Henricus, 17 maanden oud, zoon van Cornelis Colen, is 10 februari 1779 verdronken gevonden (1242).
- Jenne Maria Anthony van Hooft, huisvrouw van Frans Jan Deckers, is (vóór 19-2-) 1796 vermoord (1568).

LIESSEL

- Jan Coenis, geboren te Meijel, is 16 januari 1707 te Liessel doodgeslagen door Thijs Willem Bollen (445).
- Maria Jansen, wonende te Buggenum aan de Maas, is 27 juni 1777 dood gevonden op bed ten huize van Gerrit Goosen, herbergier te Liessel, waar zij de nacht tevoren was komen logeren; waarschijnlijk overleden door „hartvang” (1211).

MAARHEEZE

- Cornelis Goverts, vorster te Maarheeze, is 20 augustus 1691 met een mes doodgestoken door Paulus Borgiaerts

- (272).
- Helena Cuylen, geboren te Leende, is 8 november 1729 door haar zoon Hendrik Geven, soldaat op de Soerendonkse heide, met een knuppel vermoord (755).

MIERLO

- Mathijs Speelmans is in mei 1686 doodgestoken door Roeff Jans (191).
- Franck Jan Franssen is 16 juni 1698 door de vorster van Mierlo doodgeslagen (342).
- Francois van Col is 23 november 1700 doodgestoken door Hendrick Lucas Bel (363).
- Frans vivie Walon is 18 februari 1705 door een onbekende in zijn huis doodgeschoten (408).
- Symon van der Laack is 29 maart 1715 te Geldrop gekwetst door Hendrick Theunis Maartens en daarna overleden (510).
- Adriaantje, huisvrouw van Joost Verbeeck, is 17 september 1715 „als wanneer de schutterij aan 't lijntje eerschooten deden in een salvo" op vijf plaatsen in de rug geschoten en overleden; dader onbekend (514).
- Gabriel Doremans is 17 juni 1716 doodgestoken te Mierlo-Hout door Peeter, zoon van Paulus van Vlockhoven (518).
- Gerrit Hendrick Simons is 15 november 1717 doodgeschoten door Maarten Jan Joosten (549).
- Geverardus, zoon van Peter Backers, 8 jaar oud, is 7 mei 1730 doodgestoken door (waarschijnlijk) Hendrick Cocx, een jongen van 11 jaar (761).
- Anthony Lens is 24 november 1737 met een mes doodgestoken door Goort Kemmenay (888).
- Joost Veraldonk is in de nacht van 26 op 27 juli 1759 aan het hoofd gekwetst door (waarschijnlijk) Hendrick van Oosterhout of diens zoon Wouter en 29 juli 1759 overleden (1101).
- Dirck, zoon van Hendrick Jan Aartzen van Hooff, 3 jaar oud, is onder het molenrad geraakt en overleden; notificatie dd. 3 oktober 1759 (1103).
- Willem Ackerman, bouwman te Heeze, is 19 december 1771 op verschillende plaatsen gekwetst door Casper van Melis, schutter te Mierlo, en 20 december 1771 overleden. N.B. De dader is gevangen gezet op de toren. Tijdens een vluchtpoging is hij van de toren gevallen en overleden (1174).
- Een kind van Hendrik van Putten is 14 maart 1776 verdronken gevonden in een kuil; waarschijnlijk een ongeluk (1205).
- Mathijs Adriaen Wijnants is 9 augustus 1778 zodanig met een mes gekwetst door Francis Loverbos, dat hij enige da-

- gen later is overleden (1239).
- Een kind van Pieter Versantvoort, oud 18 maanden, is 26 mei 1780 verdrongen gevonden (1293).
- Twee ingezetenen van Mierlo zijn op 17 juli 1781 tussen 10 en 11 uur 's avonds op de publieke weg onder Aarle aangerand en zodanig geslagen en verwond, dat hij (sic) is overleden; de waarschijnlijke dader is Dirck, die als timmermansknecht werkt bij Dirck van den Heuvel te Aarle (1338).
- Maria, oud 4 jaar, dochter van Jan Meulendijks, is 19 mei 1782 verdrongen gevonden (1367).
- Jan van Laarhoven, oud 17 jaar, is 22 december 1791 dood gevonden onder een „karredak” dat was ingestort (1529).

NEDERWETTEN

- Claas Geerarts is 29 december 1726 met een snaphaan op het hoofd geslagen door (waarschijnlijk) Hendrick Jonckers (712).
- Evert Peter Bastiaens is 28 september 1727 met een mes in de buik gestoken door Jan Ariaans van Col en overleden (719).
- Hendrick Aarts de Witt is 24 september 1731 met een mes gekwetst door Jan de Vries en 26 september 1731 overleden (775).
- Roef Roeffen Lodewijks is 14 februari 1732 met een hout in de nek geslagen door Jan Theunis Janssen en 16 februari 1732 overleden (780).
- Jacob Dielissen is 31 januari 1736 op de dorsvloer met een dorsvlegel doodgeslagen door Hendrick Jacobs (847).

NUENEN

- Wouter de Groot is 25 mei 1687 vermoord door Goort Claassen (206).
- Francis Nollmans is 23 april 1718 op 's lands hoeve te Col met een dorsvlegel het hoofd ingeslagen door Hendrick Peters Timmers (561).
- Jan Thony Slegers is 1 januari 1739 doodgestoken door Jacob Jan Geurts of Hendrick Jan Geurts (908).
- Govert van Nunen uit Opwetten is 8 april 1770 doodgeslagen gevonden met twee wonden aan het hoofd; waarschijnlijke dader is Lambert Becx uit Nuenen (1164).

ST. OEDENRODE

- Jan Geurt Willems is in mei 1684 doodgestoken door Jan Claassen (176).
- Adriaan Anthony van den Sande is 24 augustus 1692 vermoord door ene Jan (279).
- Jan Alberts is 12 oktober 1695 doodgeslagen met een

- schop door Theunis Franssen (313).
- Aart, zoon van Jan Aerts Campen, is 11 mei 1717 doodgestoken door Lambert, zoon van Symon Theunisse (540).
 - Jan Peters Verhoeven is 4 mei 1730 op de Zandweg op het Veghelse Broek door Arnoldus van den Hurck zodanig met een houweel op het hoofd geslagen, dat hij 8 mei 1730 is overleden (762).
 - Jan Thijs Vogels is 31 december 1733 in een gevecht met jongens met een stok op het hoofd geslagen door Goort Willem Willems en aan de verwondingen overleden (819).
 - Jan Kempis is 25 februari 1736 doodgestoken door Aart Vervoort (850).
 - Andries Jans van Rooy is 23 oktober 1748 doodgestoken door Claas de Vroom (1111).
 - Anthony Joosten van Nunen is 20 augustus 1751 gekwetst door Francis Cornelis van Breugel en overleden (1028).
 - Willem Aart der Kinderen is 2 maart 1762 door zijn krankzinnige zoon Gerrit met een mes doodgestoken (1116).
 - Anthony Jansse van den Besselaar, dronken, is 22 april 1792 doodgeslagen door Lambert Hendrik Rovers (1532).

OPWETTEN

- Marcelis Roeffven is 14 januari 1670 doodgestoken door Anthonis Dircks Sprongh (23).

SCHIJNDEL

- Willem Hendricks is in oktober 1671 doodgeslagen door Dirck Hendrickx Goyerts (43).
- Lucas Gijsbert Royerts is 14 februari 1679 doodgestoken door Jan Corts Royerts alias Hendrick Baltus (109).
- Theunis Emberts is 13 mei 1679 doodgestoken door Willem Maertens (112).
- Jan Willems van der Haigen alias de Smith is 19 mei 1686 doodgestoken door Rut Kiesdonck (193).
- Jan Hendrick Ariens van der Aa is 1 april 1687 doodgeschoten door Corstiaen Hendrickx (204).
- Jan Anthonissen is 1 januari 1688 doodgestoken door Arie Leenderts (210).
- Jan Franck van Rijt is 11 april 1688 doodgestoken door Dielis Bairents en zijn broer Joost Bairents „in 't vangen wilt Dielis doodgeschoten ende Joost gevangen” (218).
- Aart Arien Aerts is 7 januari 1690 doodgeschoten door Aert Damen (245).
- Roeloff Dirckxen van den Oetelaar is 15 oktober 1690 doodgestoken door Elias Jan Hermans van Heeswijck (262).
- Hendrick Anthony van der Sande is 2 februari 1691 doodgestoken door Jan Willems Vercuijlen (263).

- Dominicus Schenkels is 4 januari 1693 doodgestoken door Gerrit Vanloo (277).
- Willem Hendrickx van Someren is 20 mei 1694 doodgeschoten door Willem Andriessen van Heeswijck (310).
- Pieter van Uden is 8 oktober 1699 doodgestoken door..... van de Sande (355).
- Gijsbert Jan Veraalst is 3 januari 1717 doodgestoken door Jan Theunis Verkuijlen (532).
- Jan Hanebergh, jager van de Hoogschout van Den Bosch, en Peter Symons, opziener van de jacht te Schijndel, hebben elkaar op 3 november 1729 met hun snaphaan zodanig beschoten, dat Jan Hanebergh ter plaatse en Peter Symons twee dagen later is overleden (754).
- Adriaan Drabbe is 30 augustus 1735 met een „vijerschop” op het hoofd geslagen door Hendrick Schoenmaker en 9 september 1735 overleden (841).
- Peter van de Leemputten is 1 mei 1736 gekwetst met een mes door Dirck Jan Paulus en overleden (852).
- Jan Hamont is 14 oktober 1736 met een mes gekwetst door Jan Hendrick Martens van der Kant en 23 oktober 1736 overleden (866).
- Adriaen Bevers is 1 september 1737 met een mes doodgestoken door Jan Christiaan van der Velten (882).
- Jan Thony Spieringhs is 3 mei 1738 met een mes doodgestoken door Hendrick Corsten van Gerwen (898).
- Lambert Jans Verhagen en Johannes Verhagen zijn vroeg in de morgen van 28 januari 1765 op gruwelijke wijze vermoord door ene Driessen uit Uden.
N.B. De dader is 16 maart 1765 te 's-Hertogenbosch levend geradbraakt (1136).
- Maria Jan Eymers Hagelaers, huisvrouw van Lambert Jans Verhagen, is eveneens op gruwelijke wijze gekwetst door genoemde Driessen; zij overlijdt echter 10 februari 1765 door „toevallen en koortsen” (1137).
- Johannes Wilhelmus van Gemert is op de weg door een voerman, die met een kar passeerde, met een houweel op het hoofd geslagen en overleden; de dader blijkt Adam Cleyssen, een boer te Tilburg, te zijn; notificatie dd. 20 juni 1772 (1180).
- Hendrik Aart van Kilsdonk is 9 maart 1794 doodgeslagen door Claas Cornelis van Heesch (1563).

SOERENDONK

- Hendrick Adriaens van Leende is 8 mei 1724 doodgestoken door Dominicus van Geldrop (663).

SOMEREN

- Johan Breckeveld, predikant te Someren, is 6 september

- 1691 doodgeschoten door Jan van Wijck, schoolmeester te Someren (273).
- Francis Thomas van Houten is 19 april 1696 te Someren doodgeslagen door Hendrick Gerrit Jan Michiels (321).
 - Hendrick, zoon van Aert van Kortiek, is 31 december 1699 doodgestoken door Hendrick, zoon van Peter van Houts (357).
 - Jan Hendricks uit Someren is 15 augustus 1707 doodgeslagen door Jan Doendel uit Someren (437).
 - Maria, huisvrouw van Francis Cranenbroeck, is 29 september 1717 doodgeschoten door Willem Anthonis Biemans (546).
 - Peter Huyberts van Otterdijck is 9 januari 1722 gekwetst door Jan Verbernen en overleden (628).
 - Goort Marten Coolen is 29 juni 1723 op de dries van Hendrick Wijnen, hoevenaar op 's lands hoeve te Someren, met een houweel het hoofd ingeslagen door Joost Jan Simons (650).
 - Jozijn, huisvrouw van Gerrit Wijделаars, is 27 augustus 1736 aan de hals gekwetst en 2 september 1736 overleden; waarschijnlijk in een stok gevallen (863).
 - Pieter Goort van den Warenbergh is 19 maart 1737 met een mes doodgestoken door Jan Bruysten van de Moosdijck (876).
 - Willem Charles van der Voort is 24 augustus 1737 met een houweel het hoofd ingeslagen door Peter Jacob Coolen en 24 september 1737 overleden (884).
 - Michiel van Deursen is 11 november 1749 gekwetst door Huybert van Otterdijck en 13 november 1749 overleden (1016).
 - Pieter Dircks van Houts is 18 mei 1752 door zijn broer Anthony na een worsteling zodanig gekwetst, dat hij is overleden (1054).
 - Gerrit Peter Swegers, in de wandeling genaamd de Suyckerbakker, bedelaar te Asten, is door Jan van de Laar, bedeljager en schutter van Someren, bij verzet tegen zijn arrestatie gewond geraakt en 30 maart 1771 overleden (1170).

SON (SON EN BREUGEL)

- Jan Janssen Tiellemans is 10 juni 1678 doodgeslagen door Jan Thonissen van Lieshoudt op de Heydonckse akkers tussen Heydonck en Son en Breugel (96).
- Peter Cornelis is 11 oktober 1678 doodgeslagen door Peter Willem Wouter Vogels (106).
- Pieter Adriaense is 19 september 1681 door Goert Jans doodgeslagen (134).
- Willem Janssen van Lieshoudt is 17 oktober 1683 doodge-

- stoken door Cornelis Jan Cleijnties (171).
- Jan Frans Vogels is 19 juni 1688 door enige onbekende dieven doodgestoken (229).
- Wilhelmus..., een landloper, is 26 juli 1693 doodgeschooten, door Philippus Hendrick Verheijden, een landloper (282).
- Hendrik Coopal, jongman, geboren te Oirschot, is 18 september 1707 tijdens een gevecht door een onbekende met een mes doodgestoken (430).
- Cornelis Gerrits is 31 december 1716 doodgestoken door Willem Joordens (531).
- Claas Jansse Smiths is 14 mei 1719 doodgestoken door Tony Dircks de Groof (585).
- Pieternel, huisvrouw van Peter Gerrits Cornelis, is 3 oktober 1729 door Aert Dielis Ooms met een mes in de buik gestoken en 5 oktober 1729 overleden (751).
- In de nacht van 21 op 22 juni 1774 is het huis, de schuur en de stal van Maarten Janse van Lieshout te Son totaal afgebrand; de brand is gesticht door de „niet wel bij sinnen zijnde" bedelaar Jan van Kimmenade alias Jan de Kruk (1193).
- Hendrik van Dinter is 21 januari 1782 door een hagelschot uit de snaphaan van Gerrit Timmermans gewond geraakt en daarna overleden (1359).

STIPHOUT

- Hendrick Joost Ruyters is 26 mei 1725 zodanig gekwetst binnen Croij en Stiphout door Jan Meertens, dat hij 7 juni 1725 is overleden (686).
- Hendrick Leenders, schepen en inwoner alhier, is 25 mei 1758 in een gevecht door Jan de Smet de jonge met een mes gekwetst en 27 mei 1758 overleden (1091).
- Peter van der Linden, jongman, 16 jaar oud, is 16 juli 1758 dood gevonden, hangende aan een boom (1092).

TONGELRE

- Jan Peters van Boxtel is 14 september 1670 doodgeslagen door Jan Jacob Moors (...).
N.B. Het nummer moet liggen tussen de 27 en 32. De dossiers met die nummers zijn echter niet aanwezig.
- Samuel Levi, een joodse slager, wonende te Tongelre, is 17 oktober 1780 in zijn huis door Klaas van Houten en Dirck van Doornik bijgenaamd Dirck Jan Piete, beiden uit Nuenen, met behulp van Peter Slegers, knecht van Hendrick Vleimings te Tongelre, met stokken op een gewelddadige manier geslagen, getrapt en verwond; hij overlijdt 3 november 1780 aan de verwondingen (1312).

VEGHEL

- Lambert Wouters is 7 februari 1672 doorstoken door Jan Daniels (46).
- Theunis Hendrick Jan Rutten is 17 juni 1673 doodgestoken door Huybert Hendricks alias Knaken (50).
- Jan Corstiaens is in januari 1688 doodgestoken door Jan Dirxen (208).
- Jan Peter Theunis Hendricx is 24 april 1689 doodgestoken door Hendrick Aerts (247).
- Jan Anthony van Rooy is 3 april 1694 doodgestoken door Reynier Lodens, commies van het Land te Erp (295).
- Jacques de Belgaare is 8 juni 1696 doodgestoken door Claas Cuycks (324).
- Lambert Jans Koster uit Veghel is 18 juni 1702 door een onbekende buiten Veghel doodgestoken (379).
- Maria Beynen, huisvrouw van Cornelis van der Haagen, is 1 november 1704 doodgeschoten „bij occasie van een partije van desen staat en den vijant” (404).
- Peeter Boorten uit Uden is 10 november 1706 's nachts neergeslagen door een onbekend persoon (448).
- Mathijs Theunissen is 29 maart 1716 zodanig gekwetst door Jacob Aert Jacobs, dat hij is overleden (517).
- Rut Gerrit Janssen van Dommelen, inwoner van Erp, komende van Den Bosch, is 2 juli 1717 doodgestoken door Jan Peeter Jan Theunis uit Erp (544).
- Hendrick Anthony Spierinckx is 3 november 1723 met een mes van achteren gestoken door Peter van der Linden en 11 november 1723 overleden (655).
- Pieter Claasz. van Croij uit Uden is 4 november 1726 doodgestoken door een bekende „deugeniet” genaamd Lambert Joosten van Nistelrooy (709).
- Gijsbert Jansze Kievits is 3 juni 1732 met een mes doodgestoken door Eymbert Thony Smiths (789).
- Gijsbert Peter Klinck, 12 jaar oud, is 16 oktober 1737 met een pistool per ongeluk doodgeschoten door Peter Jans van der Velten (885).
- Paulus Aarts van Heeswijck is 11 oktober 1739 ten huize van herbergier Arien Aarts Donckers, nadat de lamp in de keuken was uitgegaan, met een snaphaan doodgeschoten door Gerrit Peters van den Hurck (917).
- De jonge Thijs Cornelis Boeren is 21 oktober 1740 vermoord door een troep landlopers en moordenaars, waarvan er naderhand één, m.n. Adriaan Jochems van Breugel, op 26 juni 1741 te 's-Hertogenbosch levend is geradbraakt (933).
- Nicolaas van Hout uit St. Oedenrode is 15 februari 1757 met een degen doodgestoken door Johannes Jacobus Koe-hoorn, gepensioneerd officier in dienst van deze Staat (1079).

- Antonie Hendrick Clercq is 14 mei 1785 tijdens een ruzie met Johannes van den Hurk ten huize van Arnoldus van den Hurk zodanig gestoken, dat hij 18 mei 1785 is overleden (1428).

VLIJEDEN

- Evert Anthony Kuypers is 8 september 1698 doodgestoken door Jacobus Hermans van Gerven (348).

Brabants banier en blazen

Toen in 1815 het Koninkrijk der Nederlanden werd gegrondvest wenste koning Willem I dat iedere gemeente een eigen wapen zou gaan voeren. De Hoge Raad van Adel werd met de taak belast dit in enkele jaren te regelen. In het geval van steden gaf dit weinig moeilijkheden. Op het platteland bleek dat een tijdrovende studie nodig was om uit te zoeken of er ooit een wapen was geweest. Soms werd het blazen teruggevonden op de oude was- of lakzegels. Vooral over de kleuren tastte men nogal eens in het duister. De Koning nam daarop het besluit in al deze gevallen de kleuren toe te passen van het rijkswapen: goud in blauw. Zo werden de meeste wapens van Brabant tot wat ze nu zijn: dingen die de naam wapen nauwelijks verdienen. Diverse provincies hebben na 1820 zich beijverd om wapens te herontdekken uit hun geschiedenis. Brabant is op dit punt in gebreke gebleven. De heer K. van Berendonk heeft een groot aantal wapens geconstrueerd. De resultaten zijn van 1 tot 30 april a.s. te zien in het gemeentehuis van Hilvarenbeek, op werkdagen van 9 tot 12 en van 14 tot 16 uur, zondags van 14 tot 17 uur. De tentoonstelling is tot stand gekomen onder auspiciën van het gemeentebestuur van Hilvarenbeek en van de heemkundige kring Hilvarenbeek. Het comité van aanbeveling bestaat uit: J. Abrahams, hoofdman gilde Sint Sebastiaan; Joh. Bieman, lid Culturele Raad Noord-Brabant; J. van Heeswijk, redactiesecretaris De Brabantse Leeuw; drs. A. Kappelhof, begeleider regionale geschiedbeoefening Provinciaal Genootschap; drs. M. de Koning, lid bestuur Brabants Heem; dr. F. van Puijenbroek, historicus katholieke hogeschool Tilburg.

ERRATUM

Abusievelijk staat op blz. 1 in de kop vermeld: JAARGANG 27 (1977) NR. 1. Dit moet zijn: JAARGANG 27 (1978) NR. 1.

de brabantse leeuw

Tweemaandelijks tijdschrift van de Sectie voor Geslacht-, Naam- en Wapenkunde van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant.

Redactie: mr. G. Berkelmans; J. P. H. Goossens; J. Th. M. Melssen; J. H. G. van Heeswijk, redactiesecretaris, Maasbandijk 30, Postbus 29, Kerkdriel.

Abonnement per jaargang: binnenland f 19,50; buitenland f 21,—; inclusief porti. Men wordt verzocht te betalen via een toe te zenden acceptgirokaart. Opzeggingen alleen schriftelijk mogelijk vóór 1 december.

Administratie: Postbus 1104, 5200 BD 's-Hertogenbosch, tel. 073 - 139484, postgiro 3879363.

JAARGANG 27 (1978) NR. 3

Stamboom van de Brabantse familie Woestenborg (1400-1800)

door L. F. W. Adriaenssen

Van der Hoopstraat 85, Amsterdam

Te Bavel, in de baronie van Breda, wordt in de tweede helft van de vijftiende eeuw de hoeve *Woestenberg* vermeld¹. In dezelfde tijd wordt te Diessen, in de meierij van Den Bosch, een andere hoeve genoemd, met de naam *Woestenborg*. Of deze naam ontleend is aan een borg (een burcht of versterking), blijkt nergens uit. Waarschijnlijk was de *Woestenborg*, evenals die te Bavel, een woeste berg, een onontgonnen heuvel. Voor zover ik kon nagaan, heeft geen familie zijn naam ontleend aan de Bavelse *Woestenberg*, mogelijk omdat op die hoeve in 1476 een klooster werd gesticht. Dat meer dan een familie zijn naam ontleende aan de Diessense *Woestenborg*, is niet waarschijnlijk: ten eerste was de hoeve, — na de familie *Woestenborg* —, minstens twee eeuwen lang in handen van de familie Van den Nieuwenhuysen en ten tweede verdween omstreeks het midden van de zestiende eeuw het toponym².

Alvorens over te gaan tot de behandeling van de genealogie nog een suggestie over de mogelijke afstamming van de familie: in 1433/34 wordt te Oirschot Claes Jans van Heyst alias *Wuestenberghen*³ vermeld. Wellicht is een familie van Heyst in het bezit gekomen van de Diessense *Woestenborg*, waarna zij zich na-

dien genoemd zou hebben. In 1493 overigens procedeerde Jan Jans van Heyst in zake een erfeniskwestie tegen Jan van Wuestenberch.

I. Willem Janssen vanden Wuestenborch⁴, geb. ca 1370, overl. voor 1436, noemde zich waarschijnlijk naar zijn hoeve 'den Wuestenborch', gelegen op de Rijt onder Diessen.

Kinderen:

1. Luytgaert Willems vanden Wuestenborch⁵, tr. Wouter Vrancken.
2. Jan Willemssone vanden Wuestenborch, volgt II.
3. Jut Willems vanden Wuestenborch, tr. Snellart Snellarts van Spulle⁶, gegoed te Diessen, Hilvarenbeek en Moergestel, zn. van Snellaert Willems van Spulle.
4. Margriet Willem Janss vanden Wuestenborch⁷, erft het huis, hof, erf en aangelag 'den Wuestenborch', tr. Henrick Ghyselbrecht Henricks van Westelbeerze⁸.

II. Jan Willemss vanden Wuestenborch⁹ te Diessen, geb. ca 1400, overl. voor 1477, tr. Elisabeth Janssen van Gorop¹⁰, dr. van Jan Wynen van Gorop en van Catharina Henricx vander Heyden.

Kinderen:

1. Jacop Jan Willems van Wuestenborch, volgt IIIa.
2. Jan Janss van Wuestenborch, volgt IIIb.

IIIa. Jacop Jan Willems van Wuestenborch¹¹ woonde te Gorp onder Hilvarenbeek en overl. voor 1512.

Kinderen:

1. Jacop Jacobs van Wuestenborch, volgt IVa.
2. Jan Jacobs van Wuestenborch¹² overl. kinderloos voor 1525.
3. Heylwich Jacobs van Wuestenborch¹³, tr. Cornelis Willems Appels¹⁴ te Gorp.
4. Marye Jacobs van Wuestenborch¹⁵, tr. Henrick natuurlijke zoon Henricx Kempen¹⁶ te Hilvarenbeek.
5. Barbele Jacobs van Wuestenborch¹⁷, ongehuwd.
6. Heer Claes van Wuestenborch¹⁸, kapelaan te Alphen¹⁹, later te Hilvarenbeek in de Priesterstraat notaris en *priester coadiuteur des plebaens der prochie kercke van sinte peters tot beeck*, overl. 1557/62.
7. Katarina van Woestenborch²⁰, kocht in 1525 *een stucxtie erfs metten huysen daer op staende gelegen tot beeck opten Wouwer*.

IVa. Jacop Jacobs van Wuestenborch²¹, schepen van Moergestel, overl. aldaar in 1544, tr. Margriet Willem Borchmans²², overl. 1568/77, dr. van Willem Willem Borchmans en van Aleyt Gerit Meeus Goyarts vander Berthen.

Kinderen:

1. Jacop Jacobs van Wuestenborch²³.

2. Corneliske Jacobs van Wuestenborch²⁴, tr. 1548 Peter Jan Peter Ancems Cortjans²⁵, schepen van Moergestel, zn. van Jan Peter Anchemss, schepen en schout van Moergestel, en van Maey Peters Jans Wyten alias van Gysse.

IIIb. Jan Jans van Wuestenborch²⁶, geb. ca 1430, overl. voor 1504.

Kinderen²⁷:

1. Willem Jans Wuestenberchs, volgt IVb.
2. Jan Jans Wuestenborchs, volgt IVc.
3. Claes Jans Wuestenborchs, volgt IVd.
4. Beatrix Jans van Wuestenborch²⁸, tr. Jan Jans van Ghilze²⁹ te Moergestel.
5. Lysken Jans Wuestenberchs³⁰, tr. Henrick Goyart Rosen soen³¹ te Moergestel *aenden Wynckenberch*.
6. Katheryn Jans van Wuestenborch³².
7. Marye Jans van Wuestenborch, tr. (1) Dirck Laureys Coolen, tr. (2) Jan Jans Thielen³³.

IVb. Willem Jan Wuestenberchs³⁴, tr. Kerstynne Henrick Thomaes.

Kinderen:

1. Lisbeth Willem Wuestenberchs³⁵, tr. Willem Embrechts van Haren.
2. Cornelia Willem Wuestenberchs³⁶, tr. Ghysbrecht van Uden.

IVc. Jan Jans Wuestenberchs³⁷ *indie hoevel* te Moergestel, schepen en raadsheer, overl. 1543, tr. Lysbeth Henrick Switten³⁸, overl. 1543/44, dr. van Henrick die Witte en van Lisbet Jans Leeuwen.

Kinderen³⁹:

1. Jan Jans Wuestenberchs, volgt Va.
2. Claes Jan Wuestenborchs, volgt Vb.
3. Peter Jan Vuystenberchs⁴⁰ kreeg in zijn ouders testament d.d. 13—8—1543 een bed toegewezen als prelegaat, alsmede een koe of 6 rijnse guldens en genoeg wol om 5 el laken van te maken. Bij Geertruyt⁴¹, in 1545 en 1566 vermeld als zijn weduwe, had hij een kind:
A. Lenaerdtken Peter Wuestenberchs⁴², tr. Aert Adriaens.
4. Henrick Jans Wuestenborchs⁴³, in 1531 pachter van een molen te Moergestel.
5. Gheryt Jan Wuestenborchs⁴⁴.
6. Corneliske Jans Wuestenborchs⁴⁵, tr. Mathys Henrick Hoeffmans alias van Zon⁴⁶, zn. van Henrick Mathysen Hoeffmans alias van Zon en van Cristyn Marcelis Bruers. Zij bewoonde *die ronde steede gelegghen inden houel* te Moergestel, geërfd van Jan Jans Wuestenborchs. In 1544 contracteerde Mathys met zijn schoonfamilie: *aengaende dat hauwen vander moeder soe syn by geaccoerdeert met malcanderen als dat mathys sal behouden voer dat houden*

vander moeder inden ierste x gl die hy ontfangen heeft gehad ende daer sal hy voer toe hebben tot xii gl noch sal hy behouden dat vercken noch die ii mudde roggen die hy ontfangen heeft gehad Des moet matys betalen die kercken rechten van syns wyfts moeder Des sal die huysvrouw van Mathyse behouden ongemolesteert die taly ende met dese syn sy verenicht ende die brieve daer aff gemaect synde geheel gebroken.

Va. Jan Jans Wuestenberchs die jonge¹⁷, overl. 1533/44, tr. Mariken Marten Anchem Lemmens die Wit alias Heyschen. Kinderen¹⁸:

1. Mariken Jans Wuystenberchs, in 1543 onmondig.
 2. Marie Jans Wuystenberchs.
 3. Dingena Jans Wuystenberchs¹⁹, vermeld in 1556.
 4. Lysbeth Jan Wuystenberchs.
 5. Lysken Jan Wuystenberchs, in 1543 onmondig.
 6. Jenneken Jan Wuystenberchs¹⁹, tr. Adriaen Aerts.
- Vb. Claes Jans Vuystenberchs²⁰, geb. ca 1500, overl. 1559, gezworen, heilige-geestmeester en schepen van Moergestel, tr. Zwencken Bartholomeus Scellekens²¹ uit Diessen, overl. 1574/76, dr. van Bartholomeus Jans Scellekens en van Dymrna.

Kinderen:

1. Heer Andries Wuystenborchs²², kapelaan te Moergestel.
2. Huybert Claes Wuystenberchs, volgt Vla.
3. Ariaen Claes Wuystenberchs, volgt Vlb.
4. Elyzabeth Claes Wuestenborchs, tr. Peeter Dierck Toelinckss²³, zn. van Dierck Peeter Toelinckss, schepen van Moergestel, en van Anna Dircx die Wolf.
5. Willem Claes Wuestenborchs²⁴ te Hilvarenbeek, overl. aldaar kinderloos in maart 1621, tr. Marye Goyaerts Veraa alias Aleyten²⁵, dr. van Goyaert Jacobs Veraa alias Aleyten en van Cathelyne Willem Nouwen.
6. Cristyne Claes Wuestenborchs²⁶, overl. 1619/21, tr. Adam Janss van Eersel²⁷ aende broecksyde te Moergestel, overl. 1576/84.
7. Margriet Claes Vuystenberchs²⁸, overl. na 1623, tr. Laureys Willems de Cort²⁹ aende broeckzyde.
8. Dinghen Claes Wuestenborchs³⁰, overl. voor 1584, tr. Jan die joncxste zoon Jans Bruers alias Otten³¹, voerman te Hilvarenbeek aan de Beerten, zn. van Jan Jan Bruers alias Otten en van Yken Marten Jan Martens. In februari 1584 verklaarde Jan voor schepenen van Hilvarenbeek *dat deselve Jan Jan bruers wedewer wylen Dymrna zyn huysvrouwe dochtere wylen claes wuestenborghs nae doode der selue zyne huysvrouwe met zynen kynderen is blyuen zitten huyshouden tot eender teeringe ende neeringe zonder scheydinge ende deylinge van zynen kynderen gedaen te hebben, Ende dat deselve Jan tot drie verscheyden reysen*

ter geuangen is geweest eens tot heusden vande ruyteren aldaer liggende, eens vande garnisoen liggende tot Geertruyden berge ende eens vanden witrocken liggende opt huys tot Weesel, hebbende voer ranssoen vande drie reysen driehondert carolus guldens oft daeromtrent moeten geuen, voerts dat deselue Jan meer andere schade ende zekere inconuenienten oeck gehad heeft, waer doer hy inne groote schulden ende tochtecheyt gecommen is.

Vla. Huybert Claes Wuestenborchs⁶² had een bastaard bij Ariaencken Jan Borchmans⁶³, dr. van Jan Willems Borchmans en van Geertruyt Henrick Matthys, later gehuwd met Henrick Sanders.

1. Peter Huybrechts Wuestenborchs⁶⁴, vader van:
A. Peter Petersen Wuystenborch⁶⁵ te Oisterwijk, geb. 1587.

Vlb. Ariaen Claes Wuystenborchs⁶⁶ te Moergestel *inde heysen*, overl. 1586/87, tr. (1) Marye Lambertss de Meyer⁶⁷, dr. van Lambert de Meyer en van Anna Jacobs de Bont, tr. (2) Arien Willem Appels⁶⁸, weduwe van Adriaen Peter Gommers, dr. van Willem Aelbert Appels en van Margriet Jan Vermeeren.

Uit het eerste huwelijk:

1. Anne Adriaen Wuystenborchs⁶⁹, tr. Peeter Huybert Andries⁷⁰, geb. 1585, zn. van Huybert Andries Peter Stapels (in 1610 *hooftman vande schutterye, vande drie maechden altaer inder heerlicheyt van Gestel*) en van Marie Peeter Henrick Ghyskens. Peeter en Anne testeerden in 1651.
2. Niclaes Adriaen Wuestenborchs⁷¹ *opten Diesse onder Oisterwyck*, tr. Lysbeth Willem Jans van Zoerendonck.

Uit het tweede huwelijk:

3. Anthony Adriaen Wustenburghs, vogt VIIa.
4. Jan Adriaen Wuestenborchs⁷², het laatst gezien in 1621.
5. Margriet Ariaen Wuestenborchs⁷³, tr. Adriaen Henrick Jan Tayt⁷⁴, gezworen van Moergestel. Margriet erfde samen met haar zuster Marye van haar ouders *die muysche stede inde heysen*.
6. Marye Adriaen Wuestenborchs⁷⁵, tr. Jan Huyberts de Ladthouwer⁷⁶, overleden voor 1616, zn. van Huybert Jan Willems de Ladthouwer en van Maryken Ariaen Gerit Corstkens.

VIIa. Anthony Adriaen Wustenburghs⁷⁷ te Oisterwijk, tr. (1) Clara Peeters de Smit, tr. (2) Mayken Herbert Smits.

Uit het tweede huwelijk:

1. Sr. Niclaes Woestenburch⁷⁸, ged. Oisterwijk 17—12—1623, tr. Lysken vande Laer.
2. Andries Woestenborgh, volgt VIIIa.

VIIIa. Andries Woestenborg, ged. ca 1630, woonde te Udenhout.

Kinderen⁷⁹:

1. Jan Dries Woestenborg, volgt IXa.
2. Adriaen Dries Woestenborg, volgt IXb.
3. Pitronella Andries Woestenborg, geb. Udenhout 1659, tr. Loon op Zand 25—2—1685 met Cornelis Hendriks de Leeuw, geb. Udenhout 1656.

IXa. Jan Andries Woestenborg te Udenhout in de Kruisstraat, tr. Jenneken Joost Dickens⁸⁰.

Kinderen:

1. Catharina, ged. Oisterwijk 12—1—1698.
2. Adriana, ged. Oisterwijk 22—10—1699..
3. Joost, ged. Oisterwijk 5—7—1701.
4. Catharina, ged. Oisterwijk 17—4—1703.
5. Andries, ged. Oisterwijk 18—11—1704.
6. Maria Woestenborg⁸⁰ in de Kruisstraat te Udenhout, ged. Oisterwijk 21—7—1706.
7. Joanna, ged. Oisterwijk 20—3—1708.

IXb. Adriaen Dries Woestenborg te Udenhout, ondertr. Oisterwijk 10—1—1688 met Geertruyda Peeters van Layden.

Kinderen:

1. Peter, ged. Oisterwijk 14—12—1690.
2. Cornelia Woestenbergh ged. Oisterwijk 13—6—1693.
3. Peter, ged. Oisterwijk 27—4—1695.
4. Andries Adriaen Woestenborg, ged. Oisterwijk 27—7—1696, ondertr. Oisterwijk 6—5—1724 met Geertruyda Leenderts vander Staak. Hieruit nageslacht⁸¹.
5. Anneke Woestenbergh^{81a}, ged. Oisterwijk 24—2—1698, tr. Udenhout 27—12—1723 Jan Dirckx Appels.
6. Willemina Woestenborg, ged. Oisterwijk 22—12—1700, tr. 1737 Jan Janse van Ryswyck⁸².

IVd. Claes Janssen van Wuestenborch⁸³ te Hilvarenbeek, geb. ca 1450, overl. voor 1524, tr. Nelleken Reynier Geenen⁸⁴, dr. van Reynier Peeter Ghenen alias Leyten en van Juet Paeuwels Aert Otten.

Kinderen:

1. Corstiaen Claessen van Wuestenborch, volgt Vc.
 2. Adriaen Claessen van Wuestenborch, volgt Vd.
 3. Kathelyn Claessen van Wuestenborch⁸⁵ te Hilvarenbeek aan de Voort, overl. 1526/32. Zij had een onechte zoon, Mr. Gysbrecht Adam Metten⁸⁶, verwekt door Adac Gysbert Metten⁸⁷, schepen van Hilvarenbeek, zn. van Gysbert Wouter Metten, schepen van Hilvarenbeek, en van Diercxken Jacob Jacob Bressers.
 4. Anna Claessen van Wuestenborch⁸⁸.
 5. Wierick Claessoen van Wuestenborch⁸⁹, overl. ongehuwd.
- Vc. Corstiaen Claessen van Wuestenborch⁹⁰, geb. ca 1480, overl. voor 1533, tr. Elyzabeth Willem Nouwen⁹¹.

Kinderen:

1. Claes Corstens van Wuestenborch, volgt VIc.

2. Peter Corstaens van Wuestenborch, volgt VIId.
3. Anneken Corstiaen Claessen van Wuestenborch⁹², tr. Eve-raert Joerden Scellekens van Gorop⁹³, overl. 1551/53, zn. van Joerden Godscalck Scellekens van Gorop en van Marie Goessen Gerit Luyten.

VIc. Claes Corstens van Wuestenborch⁹⁴ te Hilvarenbeek op de Biest, overl. 1583/87.

Kinderen:

1. N. Claessen van Wuestenborch.
2. Pauwels Claess van Wuestenborch, volgt VIIb.
3. Peter Claessen van Wuestenborch, volgt VIId.
4. Jenneken Claessen van Wuestenborch⁹⁵, tr. Goyaert Bacx.
5. Corst Claes Corstiaens van Wuestenborch⁹⁶, vader van:
A. Aleyt Corstens van Wuestenborch.

VIIb. Pauwels Claes Wuestenborchs, geb. ca 1540, woonde waarschijnlijk te Oisterwijk.

Kinderen:

1. Joost Pauwels Woestenborghs, wiens zoon Cornelis op 7—4—1617 te Oisterwijk werd gedoopt.
2. Mathys Pauwels Woestenborchs⁹⁷, vermeld te Moergestel in 1632.
3. Bartholomeus Pauwels Wuestenborchs, tr. Lysken Jans van Diessen⁹⁸, dr. van Jan van Diessen en van Dingen Adriaen Gerit Corsten, weduwe in 1624. Hieruit:
A. Adriana Bartholomeus Wuestenborgh^{98a}, gehuwd met Dirck Peeter Brekelmans.

VIIc. Peter Claessen van Wuestenborch⁹⁹ te Diessen op de Haaghorst, overl. 1586/1601, tr. Elysabeth Jan Vrancken die Molder¹⁰⁰, dr. van Jan Jan Laureys Vrancken geheyt die Molder en van Maryken, weduwe van Thomaes Henrick Dries¹⁰¹.

Kinderen:

1. Pauwels Peter Claes Wuestenborchs, volgt VIIb.
2. Marie Peter Claess Wuestenborchs, tr. Willem Cornelis Jacobs¹⁰² te Moergestel.

VIIIb. Pauwels Peters Wuestenborchs¹⁰³ te Diessen op ha-gorst opt Ymelre, tr. Grietjen Gerrits van Hulse¹⁰⁴, overl. Dies-sen 25—5—1644, dr. van Gerit Adriaen Wynen van Hulse en van Willemken Andries Aert Smolders.

Kinderen:

1. Gerrit Pauwels Wuestenborchs, volgt IXc.
2. Peter Pauwels Wustenburghs, volgt IXd.
3. Willem Pauwels Woestenborchs, ged. Diessen 14—12—1606, vermeld in 1638.
4. Niclaes Pauwels Woestenborchs, ged. Diessen 29—7—1608, overl. aldaar op 23—2—1624 als scholier.
5. Jenneken Pauwels Wuestenborchs, vermeld in 1634.
6. Adriaen Pauwels Wuestenborchs, vermeld in 1626.
7. Dingen Pauwels Wuestenborchs, overl. Poppel 5—6—

1659, tr. Diessen 23—11—1638 Mr. Heyndrick Jans van den Velden¹⁰⁵, schoolmeester te Poppel, overl. aldaar 26—1—1642.

IXc. Gerrit Pauwels Wuestenborchs¹⁰⁶, ged. Diessen 6—9—1602, overl. 's-Hertogenbosch 10—6—1679. Zijn bastaardkind volgt onder Xa. De moeder was Jenneken Aelbert Appels¹⁰⁷, dr. van Aelbert Aert Appels en van Heylwich Aert Peter Fiers.

Xa. Aelbrecht Gerrit Wustenburghs¹⁰⁸ te Diessen op de Haaghorst, gezworen zetter, heilige-geestmeester en borgemeester aldaar, overl. Diessen 3—3—1705, tr. Marie Joost Bernaerts, overl. Diessen 25—11—1704.

Kinderen:

1. Jan, ged. Diessen 18—11—1658, jong overl.
2. Joost Aelberts Wustenburgh¹⁰⁹ op de Haaghorst, overl. Diessen 24—5—1725, ongehuwd.
3. Adriaentje Aelbert Wustenburgh¹¹⁰, ged. Hilvarenbeek 28—10—1662, overl. Diessen 26—4—1730, ongehuwd.
4. Anthony Aelberts Wustenburgh, volgt Xla.

Xla. Anthony Aelberts Wustenburgh¹¹¹, ged. Diessen 16—7—1674, begr. aldaar 16—4—1733. In 1712 verwekte hij een kind bij Cathalyn Peters. Hij weigerde de bastaard van Cathalyn te erkennen als de zijne, met als belangrijkste argument dat hij *maer eens met haer te doen hadde gehad int hoijvelt, int Diesens broeck*. De schepenen legden hem uit dat een maal genoeg is en veroordeelden hem in de kraamkosten. Anthony zwoer *dat den bosch eerder spaens soude werde als hij haer soude trouwen* en inderdaad, op 9—2—1727 trouwde hij te Hilvarenbeek met een ander, met Maria Anthony de Louw uit Moergestel. Deze hertrouwde aldaar op 24—2—1737 met Willem van Rooy.

Kinderen:

1. Jenneken, geboren te Diessen op 20—2—1713.
2. Aelbert Wustenburgh¹¹² op de Haaghorst, ged. Diessen 26—5—1732, overl. aldaar 16—10—1749, ongehuwd.

IXd. Peter Pauwels Wuestenborchs¹¹³ te Hilvarenbeek, in 1660/61 borgemeester, tr. Diessen 19—5—1622 Berbele Corstiaen Pluymys.

Kinderen:

1. Maria, ged. Diessen 14—10—1622, overl. jong.
2. Niclaes Peterssen Wuestenborgh, volgt Xb.
3. Jenneken Peter Pauwels Wuestenborchs¹¹⁴, ongehuwd overl. voor 1678.
4. Anneken Peter Wuestenborchs, ged. Hilvarenbeek 26—4—1626, tr. aldaar 14—7—1663 Adriaen Hendricks van Poppel¹¹⁵, hoevenaar onder Esbeek (1661) en aan het Loo (1676), weduwnaar van Maeyken Cornelis Symon Sanders. Adriaen trouwde te Hilvarenbeek op 29—1—1669 ten derde male met Maeyken Hendrick Andries.
5. Corstiaen Peter Wuestenborchs¹¹⁶ te Alphen, ged. Hilva-

renbeek 8—12—1627, tr. Alphen 27—5—1653 Theuntjen Claes Anthonissen van Tilborgh¹¹⁷, met wie hij in 1695 teert. Uit dit huwelijk:

A. Margriet, ged. Alphen 15—4—1654.

6. Jan Peters Wuestenborchs de oude, volgt Xc.

7. Adriaen Peters Wuestenborchs¹¹⁸, ged. Hilvarenbeek 21—10—1634, tr. Diessen 7—9—1668 Maria Lambrechts van Roey, dr. van Lambrecht Jan Willem Peters van Roey en van Yken Adriaens. Uit dit huwelijk:

A. Willem, ged. Diessen 22—11—1668.

8. Maeyken Peter Wuestenborchs¹¹⁹, ged. Hilvarenbeek 26—7—1638, overl. aldaar 12—2—1677, tr. Hilvarenbeek 5—2—1669 Jan Jan Nouwen¹²⁰ te Gorp, zn. van Jan Adriaen Wouter Nouwen en van Anneken Adriaenssen van Haeren.

9. Jan Peter Woestenborgs de jonge¹²¹, meester-hoedenmaker te Roosendaal, ged. Hilvarenbeek 31—5—1641.

10. Bartholomeus, ged. Hilvarenbeek 7—3—1643, jong overl. Xb. Niclaes Peeterssen Wuestenborgh¹²², ged. Hilvarenbeek 7-10-1623, overl. 1693/99, molenaar te Oosterhout, tr. Cathalyne Niclaes vanden Corput¹²³, dr. van Niclaes Niclaessen vanden Corput en van Adriaentjen Peter Metsers.

Kinderen:

1. Corstiaen Woestenborghs, volgt Xlb.

2. Cornelis Woestenborghs, volgt Xlc.

3. Anna Woestenborghs¹²⁴, tr. Peeter Michielssen van Loon¹²⁵ te Oosterhout.

4. Pitronella Woestenborghs, tr. Henrick Pauwels Verlegh¹²⁶ te Oosterhout.

Xlb. Sr. Christiaan Woestenborgh¹²⁷, koopman en molenaar te Oosterhout, in 1702 ingeburgerd te Geertruidenberg, tr. Adriaentjen Anthonis Niclaessen vande Santheuvel¹²⁸.

Kinderen:

1. Claes, ged. Oosterhout 31-12-1696.

2. Jenneken, ged. Oosterhout 11-2-1699.

3. Jenneken, ged. Oosterhout 5-2-1707.

4. Anthony Woestenborgh¹²⁹, ged. Oosterhout 6-11-1708.

Xlc. Cornelis Woestenborghs¹³⁰, mulder op de stenen molen te Alphen, bijhouder, overl. 1743/50, tr. (1) Alphen 31-8-1710 Cornelia Adriaen Princen¹³¹, tr. (2) Maria Vingerhoets.

Bij Adriana Cornelis had hij een onecht kind:

1. Clasina Woestenbergh, ged. Oosterhout 29-4-1696. Bij haar verwekte Nicolaes van Bergen een bastaardzoon, Josephus, ged. Oosterhout 14-2-1719. Haar bastaard Nicolaes, ged. Oosterhout 6-12-1722, werd verwekt door Jan (van) Raemdonck¹³².

De kinderen van Cornelia Princen zijn¹³³:

2. Nicolaes Woestenberg, volgt Xlla.

3. Maria Woestenberg¹³⁴, ged. Alphen 18-9-1712, tr. Hilvarenbeek 19-2-1744 Huybert Wilborts van Gyssel¹³⁵, bakker en molenaar, geb. Hilvarenbeek in februari 1709, overl. aldaar 13-11-1781, zn. van Wilbort Huybrechts van Gyssel, molenaar, en van Berbel Hendricks van Tulder.
4. Adriaen, ged. Alphen 5-3-1715, overl. jong.
5. Anneken Woestenberg, ged. Alphen 23-8-1716, tr. Stephanus van Beckhoven¹³⁶, molenaar te Retie.
6. Jan Cornelis Woestenberg, volgt XIIb.
7. Peter Woestenberg¹³⁷, ged. Alphen 6-8-1719, in 1747 te Tilburg, later molenaar te Rucphen, vader van: A. Cornelis Woestenberg¹³⁸, molenaar te Rijsbergen.
8. Christiaan Woestenberg, volgt XIIc.
9. Pitronella Woestenberg, ged. Alphen 26-8-1722, tr. Peter Aerts van Eyck¹³⁹, molenaar te Alphen en te Diessen.

Uit het tweede huwelijk:

10. Catriena Woestenberg¹⁴⁰, innocent, begr. Hilvarenbeek 7-1-1777.

XIIa. Nicolaes Woesten Bergh¹⁴¹, ged. Alphen 14-9-1711, overl. Hilvarenbeek ca 1752, tr. aldaar 8-9-1743 Hendrien Wyten¹⁴², geb. Hilvarenbeek in januari 1717, dr. van Peter Peter Wyten, voerman, en van Elisabeth Antony Messemaeckers. Hij was mulder op de *coorn wintmoolen den doorenborg ofte den heymolen* (aan het Loo onder Hilvarenbeek), die hij in 1739 samen met zijn broers en zusters kocht.

Kinderen:

1. Maria Elisabeth, ged. Hilvarenbeek 21-11-1743, overl. aldaar 10-9-1745.
2. Anna, ged. Hilvarenbeek 5-7-1745, overl. aldaar 6-5-1750.
3. Joffr. Cornelia Woestenberg¹⁴³, ged. Hilvarenbeek 23-7-1743, overl. aldaar 26-12-1828, tr. Sr. Willem Pynenburgh¹⁴⁴, koopman en winkelier in de Paardenstraat te Hilvarenbeek, 1794 kerkmeester, 1796-97 collecteur van de lands- en vrijheidsbelastingen, zn. van Arnoldus Pynenburgh (herbergier te Hilvarenbeek, eigenaar van een rosmolen te Oisterwijk, in 1788 krankzinnig) en van Johanna van Grevenbroek, ged. Hilvarenbeek 6-8-1742, overl. aldaar 2-9-1824. In 1812 en 1817 verhuurde Willem c.s. *Een Koorn, Boekwijd, en Schorsmolen, zijnde windmolen, genaamd den Heimolen*.
4. Cornelis, ged. Hilvarenbeek 3-2-1750, overl. aldaar 13-5-1750.
5. Antonia Elisabeth, ged. Hilvarenbeek 11-8-1751, overl. aldaar 17-8-1753.

XIIb. Jan Cornelis Woestendorghs¹⁴⁵, ged. Alphen 20-6-1718, overl. 1769/81, mulder op de Alphen Akkermolen, eigenaar van een tiende deel in een *slag off olijemolen* te Lage Mierde, tr. Hooge en Lage Mierde 11-4-1746 Anneke Cathriena Cop-

pens¹⁴⁶, ged. Lage Mierde 24-6-1720, dr. van Wouter Coppens, molenaar aldaar, en van Agnes van Buerden.

Kinderen:

1. Maria Anna, ged. Alphen 17-4-1753.
2. Cornelis Johannes Woestenberg, volgt Xlla.
- Xlla. Cornelis Johannes Woestenberg¹⁴⁷, ged. Alphen 24-1-1755, aldaar molenaarsknecht bij zijn vader, sedert 1784 mulder op de windkorenmolen te Lage Mierde, tr. (1) Johanna Cornelia Cools¹⁴⁸ uit Diessen, tr. (2) Tilburg 3-8-1795 Anna Catharina Brouwers¹⁴⁹, woont sedertdien als grutter en kaashandelaar te Tilburg. Op 31—3—1803 werd hij aldaar door het departementaal bestuur van Brabant benoemd als gecommiteerde in de municipaliteit, in 1809 zit hij in het armbestuur, in 1813 is hij gemeenteraadslid.

Kinderen uit het eerste huwelijk:

1. Willibrordus Woestenberg¹⁵⁰, koopman te Tilburg, tr. Adriana Maria van Dijk, die 1830 hertr. met Johannes van Santbeek¹⁵¹.
2. Jan Antonie Woestenberg¹⁵² te Tilburg, ged. Lage Mierde 30-5-1786.
3. Gonde Woestenberg¹⁵³, ged. Lage Mierde als Anna Aldegundis, woont 1817 te Haaren, tr. later Jacobus Kleysen¹⁵⁴, bakker te Tilburg.

Xllc. Christjaan Woestenberg¹⁵⁵, ged. Alphen 9-4-1721, tr. aldaar 21-6-1744 Adriana Vaarten, dr. van Anthony Vaarten en van Marij Peter Beckers.

De kinderen uit dit huwelijk bezaten vijf achtiende delen van *eenen standaard wind koorn molen genaamd den dooren boom* te Hilvarenbeek. Het zijn¹⁵⁶:

1. Cornelis Woestenberg¹⁵⁷, landbouwer in de Molenstraat te Alphen, ged. aldaar 29-7-1749, tr. aldaar 5-2-1819 Johanna Bacx.
2. Petronella, ged. Alphen 20-11-1750.
3. Adriaan Woestenberg, vermeld in 1789 en 1802.
4. Cornelia Woestenberg, vermeld in 1789 en 1802.
5. Marie Katrien Woestenberg¹⁵⁸, ongehuwd overl. in 1807.
6. Antony Woestenberg¹⁵⁹, ged. Alphen 8-7-1760, tr. aldaar 27-5-1978 Maria Elisabeth Hendriks¹⁶⁰.

Noten

Verklaring van de meest gebruikte afkortingen: A.R.A. (Algemeen Rijksarchief), G.A. (Gemeente Archief), N (Notarieel), NANB (Notariële Archieven in Noord-Brabant), O.A.A. (Oud Administratief Archief), R. (Rechterlijk Archief), R. A. (Rijksarchief) en S.A. (Stadsarchief). N.B.: het Nederlandae G.A. is in België een S.A.; wat in België G.A. genoemd wordt, heet in Nederland R.

1. Thomas Ernst van Goor, Beschryving der Stadt en Lande van Breda. 's-Gravenhege, 1744, p. 371 en p. 478. De hoeve was voordien in bezit geweest van Jan, natuurlijke zoon van de heer Willem van der Lek; deze bastaard noemde zich Jan van Woestenberghe.
N.B.: te Tilburg wordt een maal de plaeta aenden Woestenberg in die Corvelacker genoemd (R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R. 1242, f. 222v, 1472/73).
2. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 25, f. 193, 4.1.1553.

3. R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R. 1206, f. 120v, 1433/34. In deze akte worden voorts genoemd Claes' broers Amy's en Jan Jans van Heyst, beide overleden, en zijn zuster Lysbeth Jans van Heyst, gehuwd met Henrick Jan Ghyben.
4. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45074, f. CCLViv. Rekenkamer 45076, f. CC en f. CCLXVI. Rekenkamer 45078, f. CVI en f. CXXV. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 25, f. 156: vermelding van land inden **Wuestenbogart** te Driessen, grenzend aan het **erff Willems van Wuestenborch**.
5. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45076, f. CCLXViv. Rekenkamer 45078, f. CLXXXV. Rekenkamer 45079, f. CXV. R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R. 1243, f. 52, 1464/85.
6. R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R. 1209, f. 100, 1438/39. R. 1210, f. 160, 139/40. R. 1211, f. 302v, 1440/41. R. 1212, f. 13v, 24.11.1441/42; f. 95, 29.11.1441/42; f. 135, 17.2.1441/42; f. 182, 20.6.1441/42; f. 285v, 1441/42. R. 1215, f. 287v, 1444/45. R. 1217, f. 412v, 1446/47. R. 1218, f. 107v, 28.2.1447/48; f. 262v, 12.4.1447/48. R. 1220, f. 332, 1449/50. R. 1221, f. 5v, 17.10.1450/51; f. 115, 3.7.1450/51; f. 174, 1450/51; f. 192v, 1450/51; f. 234v, 12.12.1450/51. R. 1225, f. 49v, 1454/55. R. 1226, f. 174, f. 268, 1455/56. R. 1228, f. 236, 1457/58. R. 1230, f. 78v, 1459/60; f. 89, 7.6.1459/60; f. 159v, 1.12.1459/60; f. 337v, 16.9.1459/60. R. 1232, f. 167, 5.7.1461/63; f. 170v, 10.7.1461/63.
7. R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R. 1232, f. 373, 17.2.1461/63.
8. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 26, f. LIX, 8.5.1562.
9. R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R. 1205, f. 107v, 15.9.1435. R. 1217, f. 356v, 1446/47. R. 1223, f. 271, 1452/53. R. 1232, f. 167, 5.7.1461/63; f. 170v, 1461/63. Hilvarenbeek R. 23, f. 24v, 18.12.1522: Jan kocht een rente te Hilvarenbeek **op sinte katarine** 1466. R. 26, f. LVII, 22.4.1562: gelofte d.d. 28.1.1443 aan Jan willeer Willemszoen van Wuestenborch. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45026, f. CXXViv (Jan is in 1466 gegoed te Overbroek onder Poppel); f. CXLII (1466 gegoed te Rovert onder Poppel en Hilvarenbeek). Rekenkamer 45074, f. CXXXXVII. Rekenkamer 45076, f. CXXCI.
10. R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R. 1230, f. 320v, 13.6.1460.
11. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45026, f. CXXVv; f. CXLII. Rekenkamer 45076, f. CCLX. Rekenkamer 45078, f. CLXIII; f. CXLIIv. Rekenkamer 45079, f. LIII. Rekenkamer 13026, f. 112v, 20.10.1490; f. 286v, 13.5.1501. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 29, f. CXXIII, 30.12.1575.
12. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45078, f. CLXIII. Rekenkamer 45079, f. LIII; f. XCViv. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 23, f. 65, 8.1.1524.
13. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45078, f. CLXIII. Rekenkamer 45079, f. LIII; f. XCViv. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 59, f. 1v, 20.2.1542; ongef., 3.8.1544.
14. R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R. 1280, f. 432v, 31.5.1511.
15. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45078, f. CLXIII. Rekenkamer 45079, f. LIII; f. XCViv. R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R. 1295, f. 203v, 8.8.1521 (met haar man gegoed te Weelde). Hilvarenbeek R. 23, f. 65, 8.1.1524; f. 74, 4.2.1524.
16. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 59, ongef., 3.8.1544 (hun zoon Jacop Henrick Kempen); f. 12, 9.5.1543.
17. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45079, f. XCVII: Barbara Nicolai en haar broer Dom. Nicolaus Nicolai Wuestenborchs. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 25, f. 164, 17.3.1552.
18. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 13027, f. 16, 1548: boete, ontvangen van Jan de Mulder van dat hy gedinght hadde tegen heeren Claes Wuestenburchs der erflickeit aengaende. Rekenkamer 45078, f. CLXIII; f. XCv (als rector van het Sint-Gertrudisaaltaar te Hilvarenbeek). Rekenkamer 45079, f. XX; f. XCVII. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 23, f. 74, 29.2.1524; f. 90v, juni 1524. R. 24, f. 292, 2.4.1533. R. 25, f. 28, 3.5.1550; f. 18v, 7.10.1552; f. 234, 30.3.1554; f. 258v, 25.4.1554; f. 293, 9.11.1554; f. 294v, 4.12.1554. R. 26, f. VIIv, 9.1.1562; f. XXIIv, 11.2.1562: rente aan Jacopen zoen willeer Henrick Kempen (vgl. noot 16) om te voldoen den celebrant der missen gefundeert by willeer heeren Claes van Wuestenborch priester te celebreren alle Sondaghen opten altair vanden Suten naem Ihesus. R. 27, f. 2v, 22.7.1557; f. 101, 14.5.1566. R. 28, f. 74, 23.7.1568. R. 59, f. 7, 20.3.1543; f. 15, 18.7.1543; ongef., 3.8.1544; 20.4.1546; apostelen Petrus en Paulus 1547; 9.7.1550. 's-Hertogenbosch R. 1333, f. 297v, 9.9.1541.
19. G. Bannenbergh, A. Frenken & H. Hens. De oude dekenaten Cuyk, Woensel en Hilvarenbeek in de 15de- en 16de eeuwse registers van het aartsdekenaat Kempenland, deel II. Nijmegen, 1970, p. 329.
20. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 23, f. 65, 8.1.1524; f. 109v, 11.2.1525; f. 165v, 3.2.1527; f. 184v, 15.5.1527.
21. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 13026, f. 378v, 4.11.1514; f. 379, 4.11.1514. Rekenkamer 45026, f. CXXViv; f. CXLII. Rekenkamer 45028, f. CIVv. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 23, f. 3v, 1.5.1522; f. 65, 8.1.1524; f. 109v, 11.2.1525; f. 165v, 3.2.1527. R. 24, f. 215, 21.2.1532. R. 59, f. 21v, 1.2.1544; f. 23, 5.3.1544. Moergestel R. 40, f. XXv, 26.6.1531; f. XXVIIv, 1532 (raetheer). R. 42, f. 113v, 6.3.1542; f. 188, 4.5.1544. R. 45, f. 167v, 30.10.1575. 's-Hertogenbosch, R. 1280, f. 432v, 31.1.1511. R. 1295, f. 24, 2.11.1520. R. 1308, f. 194, 31.3.1527.
22. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 59, ongef., 3.8.1544. Moergestel R. 42, f. 198, 25.10.1544; f. 204, 12.1.1545; f. 238, op sinte pauwels dach 1546. R. 43, ad f. 14v, 15.5.1552; ad f. 19v, 6.5.1552; f. 46v, 14.5.1553; f. 82, 1.2.1554; f. 86, 18.2.1554; f. 93, 15.4.1554; f. 105v, 1.11.1554; f. 106, 2.11.1554; f. 148, 1.3.1557 (testeerd met zijn vrouw op 13.5.1543). R. 44, ongef., 13.2.1553/54; f. 5, 28.5.1557; f. 37, 9.1.1559; f. 6.2.1564. R. 45, f. IX, 13.10.1566; f. XLIv, 1.2.1568.
23. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 26, f. 52v, 25.6.1560.
24. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 42, f. 238, op sinte pauwels dach 1546.
25. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 42, f. 273, 10.1.1548: huwelijks voorwaarden; Peter krijgt van zijn vader 100 Philipsgulden mee, Cornelis van haar moeder 60 carolusgulden. De wederzijdse ouders zullen **vuytreyken ende doen te samen die bruiloff**. R. 43, f. 105v, 2.11.1554. R. 44, f. 189, 6.2.1564. R. 45, f. IX, 13.10.1566; f. LIII, 16.3.1568;

- f. XCVIv, 27.6.1569; f. 42, 6.12.1570; f. 56v, 31.1.1571; f. 161v, 1.5.1575; f. 214v, 30.1.1577.
26. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 39, f. 162, 10.2.1503: Jan zoon wijlen Jans van Wuestenborch geloofde op 9.5.1478 een rente. 's-Hertogenbosch R. 1264, f. 110, f. 178, 1494/95. R. 1267, f. 173v, 1497/98. R. 1269, f. 315v, 1499/1500.
27. G.A. Tilburg, R. 290, f. 2v, 10.4.1543. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 39, f. 40v, 14.11.1493; f. 166, sinte geertruden dach 1503.
28. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 59, f. 23, 5.3.1544.
29. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 42, f. 133, 1542; f. 162, 19.3.1543; f. 168v, 4.2.1544; f. 197, 21.9.1544; f. 233, 8.2.1546; f. 325v, op sinte thomaes avont apostel 1550; f. 331, 23.2.1551. R. 45, f. 167v, 30.10.1575: Jan geloofde op 27.1.1509 een rente.
30. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 39, f. XLiv, sinte merttens dach 1504 (verkoop een half huis gelegen in die houel aan haar broer Jan).
31. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 40, f. IIv, 8.2.1530; f. XXVII, 25.4.1531. R. 41, f. IIv, anno XXXVI op sinte anthonis dach. R. 43, f. 177v, 8.2.1577: deling tussen de kinderen Gerit, Goyart, Jan, Anthonis en Margriet, de laatste gehuwd met Adriaen Pauwels.
32. Mogelijk dezelfde als wijlen Katherina van Woestenborch, vreemd op 7.8.1520/21, toen Adriaen van Gaetel te Poppel werd beboet met 8 rijnsuldens wegens ongehuwd samenleven met haar (G. Bannenberg, A. Frenken & H. Hens. De oude dekenaten Cuyk, Woensel en Hilvarenbeek in de 15de- en 16de eeuwse registers van het aartsdekenaat Kempenland, deel II. Nijmegen, 1970, p. 187).
33. Kinderen: Dierck Jan Thielen, Jenneken, gehuwd met Adriaen Herman Aert Noeyens, Goyaert Jan Thielen (G.A. Tilburg, R. 290, f. 2v, 10.4.1543).
34. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 39, f. 167v, 2.3.1503.
35. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 23, f. 24v, 18.12.1522.
36. G.A. Tilburg, R. 290, f. 2v, 10.4.1543.
37. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 13026, f. 196, 17.5.1493. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 24, f. 30v, 24.2.1530. Moergestel R. 39, f. 21, op sacraments dach 1492; f. XLiv, sinte merttens dach 1504. R. 40, f. XX, 20.12.1529; f. XXVIIv, 1532; f. XXXVv, 10.5.1531. R. 42, f. 143v, 10.2.1543; f. 146, 13.8.1543: testament; f. 149, 10.10.1543: deling.
38. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 38b, ongef., 10.3.1487: Henrick Jans Witten en zijn vrouw Lisbet, dochter van Jan Leeuwen en Hadewyck Elyaes vander Houvaert. R. 39, f. 3, 13.8.1492; f. 13v, 13.8.1492. R. 42, f. 109, 24.4.1542; f. 151, 24.10.1543; f. 197, 16.6.1544.
39. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 42, f. 165, 9.7.1543.
40. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 42, f. 146, 13.8.1543; f. 152, 10.12.1543.
41. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 42, f. 223v, 1545. R. 45, f. Vv, 20.9.1566.
42. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 45, f. Vv, 20.9.1566; f. XVI, 2.1.1567.
43. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 40, f. XIX anno XXXI den vriedaechs voer kossmsse. R. 42, f. 146, 13.8.1543; f. 150v, 24.10.1543.
44. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 40, f. XX, 20.12.1529; f. XXXIII, 17.1.1531. R. 42, f. 303v, 16.10.1549.
45. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 42, f. 151v, 24.10.1543; f. 238v, 21.3.1546. R. 43, f. 138, 4.2.1556.
46. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 42, f. 82, daags na Onnozele Kinderen 1538; f. 87, in prefesto purificationes 1541; f. 122, 2.3.1542; f. 130, 6.11.1542; f. 197, 16.6.1544. R. 43, f. 162, 16.11.1560: deling tussen de kinderen Hilleken (gehuwd met Matthya Steven Meeus), Aryken (gehuwd met Aert Jan Lambertss) en Mary (gehuwd met Pauwel Hessel Pauwels). J. J. Vugs. De Vrijthof van Hilvarenbeek. In: Hilvarenbeek in heden en verleden. Z. pl., 1970, p. 91.
47. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 40, f. VIIIv, opte anderen dach inden merte 1530; f. XXXV, 5.6.1531; f. XXXII, die michaelis 1533. Hilvarenbeek R. 24, f. 63, 15.6.1530; f. 106, 21.1.1531. R. 26, f. XI, 3.2.1560.
48. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 42, f. 149, 10.10.1543; f. 150v, 24.10.1543; f. 325v, op sinte thomaes avont apostel 1550.
49. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 43, f. 152v, 10.4.1556.
50. R.A. 's-Hertogenbosch, Raad van Brabant 1322, f. CCXXX, 6.10.1552. Moergestel R. 40, f. IX, 11.4.1529; f. XXIX, op den heylige cruyts dach in september 1529. R. 41, f. XXXV: provisor der tafels des heylighs geeat van gestel. R. 42, f. 107v, ipso die Johanna euangeliste 1541; f. 109, 24.4.1542; f. 138v, 2.6.1542 (i.z. een Hilvarenbeekse schepensbrief d.d. sinte Jacobs dach apostel inden somer den XXV dach in Julio 1533); f. 143v, 10.2.1543; f. 151, 24.10.1543; f. 223v, 1545; f. 242, juni 1546; f. 277, 20.2.1548; f. 353v, op sinte thomaes dach apostel 1551. R. 43, f. 6, 8.2.1552; f. 24, 9.9.1552; f. 104v, i.m. 28.1.1561. R. 44, f. 4, mel 1557; f. 29v, nov. 1558 (gezwoeren). R. 45, f. LI, 4.3.1568 (deling); f. 180, 23.1.1576. R. 48, ongef., 23.6.1586 (hij testeerde met zijn vrouw op 28.5.1559 voor kapelaan Godert Hammana); 3.1.1570. Hilvarenbeek R. 24, f. 323, 13.7.1534. R. 59, f. 23, 5.3.1544; f. 134v, 1.2.1556; f. 152v, 10.4.1556; f. 170, 11.1.1557. 's-Hertogenbosch R. 1465, f. 36v, 5.11.1604.
51. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 42, f. 277, 20.2.1548. R. 45, f. LI, 4.3.1568; f. LIVv, 17.3.1573.
52. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 43, f. 82, 13.5.1553; f. 100v, 29.6.1554. R. 44, f. 5, 28.5.1557. G. Bannenberg, A. Frenken & H. Hens. De oude dekenaten Cuyk, Woensel en Hilvarenbeek in de 15de- en 16de eeuwse registers van het aartsdekenaat Kempenland, deel II. Nijmegen, 1970, p. 370.
53. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 45, f. XVIII, 5.1.1567; f. 41, 23.11.1570; f. 114v, 30.3.1573. R. 48, ongef., 17.10.1583; 29.11.1583; 10.12.1583. R. 49, f. 115, 9.11.1598. 's-Hertogenbosch R. 1395, f. 239v, 20.9.1571; f. 256, 12.10.1571. R. 1568, f. 135v, 11.3.1574. Hun kinderen: Claes, Andries, Anneken, Anneken en Marie. Een van de dochters Anneken

- Peter Tuelings was gehuwd met Goossen Peter Baten, vorster van Moergestel. J. A. W. Swane-Mulders in Brabant. XXI. Teulings. In: De Brabantse Leeuw XVIII, 1969, p. 19.
54. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 48, ongef., 14.5.1584; 23.6.1586. R. 49, f. 13v, 18.4.1594; f. 190v, 26.2.1603. R. 50, ongef., 4.2.1612. R. 51, ongef., 23.8.1618 (testament R. 30, f. 67v, i.m. 20.2.1592; f. 208v, 23.5.1595. R. 32, f. 114, 28.4.1587. R. 33, f. 40, voor Mr. Bartholomeus de Cort, secretaris van Hilvarenbeek); 18.6.1621 en 19.6.1621 (Mr. Bartholomeus de Cort, secretaris van Hilvarenbeek, en Peeter Berys, secretaris van Moergestel, executoren van Willems testament). R. 45, f. 36v, 25.4.1570. Hilvarenbeek 20.2.1592. R. 34, f. 26, 8.6.1596. R. 36, f. 75, 27.1.1604. R. 37, f. 116, 21.11.1605; f. 118, 1.2.1606. R. 38, f. 15, 15.3.1606; f. 174, 18.4.1608. R. 41, f. 160v, 4.12.1612; f. 163, 4.12.1612. R. 43, f. 135v, 2.5.1620. R. 44, f. 166v, 14.9.1622; f. 244, 5.4.1623. R. 58, ongef., 27.3.1602; 22.4.1608.
55. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 48, ongef., 30.4.1584. Hilvarenbeek R. 27, f. 17v, 25.1.1567; f. 49, 6.9.1567.
56. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 45, f. XCVIIv, 27.6.1569; f. 115, i.m. 8.12.1596. R. 48, ongef., 14.5.1584; 18.8.1588. R. 49, f. 89, 14.5.1597. R. 50, ongef., 6.3.1604; 23.2.1607; 22.5.1607; 6.3.1609; 4.6.1613; 29.12.1614; 22.4.1616. R. 51, ongef., 13.2.1619. 's-Hertogenbosch R. 1476, f. 36v, 5.11.1604.
57. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 51, ongef., 6.5.1619. Hilvarenbeek R. 45, f. 130, 19.3.1625. Hun kinderen: Nicolaes Adams van Eersel (gehuwd met Jenneken Jan Martens die Witte), Peeter en Andries Adams van Eersel, Marye (gehuwd met Jacob Anthonis van Laerhoven) en Margriet (gehuwd met Goossen Vermeylen).
58. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 43, f. 82, i.m. 25.5.1601. R. 45, f. 115, i.m. 22.4.1600. R. 48, ongef., 14.5.1584; 28.5.1584. R. 49, f. 89, 14.5.1597; f. 191, 26.2.1603.
59. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 45, f. 99, 22.4.1572. R. 49, f. 191, 26.2.1603: deling tussen de kinderen Nicolaes, Willem en Jan Laureys de Cort.
60. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 45, f. LI, 16.2.1568; f. LXXXVIII, 30.4.1569; f. XCVIv, 19.6.1569; f. XCVIIv, 27.6.1569; f. 180, 30.6.1576. Hilvarenbeek R. 36, f. 72, 27.1.1604.
61. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45079, f. LVIIv, 1572. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 40, f. XXXIII, i.m. 3.3.1606. R. 45, f. LXXXVIII, 11.3.1569; f. 19v, 31.1.1570. R. 49, f. 17v, 20.6.1594. Hilvarenbeek R. 26, f. 6v, 20.1.1567. R. 28, f. XXv, 1.3.1569. R. 29, f. XXVIIv, 7.5.1573. R. 31, f. 171, febr. 1584. R. 32, f. 114, 28.4.1587. R. 35, f. 125v, 18.11.1601. L. Adriaenssen. Elf generaties Moonen; Namen, data, anekdotes. In: De Brabantse Leeuw XX, 1971, p. 47. B.W. van Schijndel. Généalogie Otten dit Otton de Mentock; avec notices sur les familles alliées. Antwerpen, 1954, p. 236.
- Jan Bruers en Dinghen Wuestenborchs hadden vier kinderen: Oth Jan Bruers (heeft nageslacht bij Mariken Gerardt Goliarts van Spreuwel), Jenneken Jan Bruers (in eerste echt gehuwd met Cornelis Servaes Wouters vande Sanden en in tweede met Jan Thomas vande Langeryth), Mary Jan Bruers (gehuwd met Wouter Peter Ghysbrechts van Aecken) en Iken Jan Bruers. De laatste was gehuwd met Henrick Cornelis de Molder. Een van hun kinderen noemde zich behalve Peter Henrick Cornelis Smolders (de Molder) ook: Peter Henrick Cornelis Wuestenborchs (R. 49, f. 82, 6.2.1635).
62. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 42, f. 20v, 17.6.1552; f. 25, op bamisdach 1552; f. 27, 30.10.1552; f. 86, 18.2.1554. R. 43, f. 79, 18.1.1554; f. 86, 18.2.1554; f. 146, 2.4.1557; f. 146, 2.4.1557; f. 148, 1.3.1557; f. 182v, 24.11.1556. R. 44, f. 7, 13.2.1553/54; f. 7, 5.2.1556; f. 16v, 1.2.1558.
63. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 45, f. LXXXVIIv, 11.3.1569; f. XCIII, 21.3.1569; f. XCIXv, 26.7.1569; f. 193, donderdach naer palmensondach 1576.
64. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 45, f. 115, i.m. 8.12.1596; f. 141, 13.10.1574. R. 48, ongef., 3.4.1584; 14.5.1584; 23.6.1586.
65. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB (Notariële Archieven in Noord-Brabant) 4818, f. 66, 27.4.1614. NANB 5252, f. 20, 15.4.1666.
66. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 45, f. XVI, 2.1.1567; f. 41, 23.11.1570; f. 95, 7.3.1572; f. 115, 30.3.1573; f. 152, 21.2.1575. R. 48, ongef., 29.11.1583; 14.5.1584; 27.6.1585. R. 49, f. 63, 24.4.1595. R. 50, ongef., 7.8.1610; 19.2.1612.
67. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 4817, f. 65, 8.2.1585.
68. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 45, f. 145, 20.1.1575; f. 145v, i.m. 7.9.1587; f. 211v, 30.1.1577. R. 47, ongef., 18.2.1569. R. 48, ongef., 27.6.1566; 18.8.1568. NANB 4817, f. 83v, 2.5.1588. NANB 4818, f. 5v, 8.7.1606.
69. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 45, f. 41v, i.m. 21.10.1595. R. 48, ongef., 15.3.1590. R. 49, f. 63, 24.4.1596; f. 83, 17.3.1597. R. 50, ongef., 25.4.1612; 10.10.1616.
70. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 45, f. 79v, 13.1.1572: Marie, dochter van Peeter Henrick Ghyskens bij Anthonia Embrecht Mateus. R. 49, f. 4, 14.2.1594. R. 50, ongef., 21.10.1604; 26.2.1607; 4.12.1610; 15.10.1613; 2.4.1614. R. 52, f. 106, 16.6.1633. R. 54, f. 62, 15.4.1651. NANB 4818, f. 67, 16.5.1614. Hun zoon Nicolaes Peter Stapela was schepen van Moergestel.
71. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 45, f. 41v, i.m. 21.10.1595; f. 115, i.m. 22.4.1600. R. 48, ongef., 15.3.1590. R. 49, f. 63, 24.4.1596; f. 109v, 3.7.1598. R. 50, ongef., 21.4.1604; 25.4.1612; 10.10.1616. NANB 4818, f. 35v, 26.3.1610.
72. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 40, f. VI, 20.8.1610. R. 50, ongef., 11.1.1612.
73. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 50, ongef., 27.6.1612; 27.3.1615. R. 51, ongef., 7.6.1622.
74. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 50, ongef., 5.12.1617. R. 51, ongef., 20.10.1621; 12.1.1622.
75. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 50, ongef., 17.3.1615; 27.3.1615. Hun kinderen heetten Cornelis en Mariken.
76. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 43, f. 174, jan. 1557; Maryken, dochter van Ariaen Gerit Corstens bij Dinghen Mathys Roeffs. R. 49, f. 29v, 6.2.1595.
77. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 40, f. VI, 20.8.1610. R. 50, ongef., 23.4.1611;

- 11.1.1612; 13.2.1612. R. 52, f. 263, i.m. 29.12.1638. Kwartier van Oisterwijk 20, 8.3.1668. 's-Hertogenbosch R. 1476, f. 37v, i.m. 21.1.1620. R. 1524, f. 144, 9.2.1624. R. 1580, f. 156, 20.1.1654.
78. R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R. 1623, f. 299v, 22.3.1668. G.A. Tilburg, N 59, f. 156, 13.6.1693.
79. Te Udenhout woonden nog de volgende nakomelingen van Andries: Lena van Woestenborg, gehuwd met Hendrick van Opstal, met wie zij op 14.9.1748 testeerde, de laatste **sieckelyck in den hoek van den heert sittende** (R.A. 's-Hertogenbosch, NAB 5306, f. 174). Gerrardus Woestenborg, die op 30.5.1779 te Oisterwijk trouwde met Willemyna Jans van Broekhoven (Loon op Zand R. 135, f. 166, 18.9.1762. R. 136, f. 48v, 3.1.1784).
80. R.A. 's-Hertogenbosch, NAB 5299, f. 123, 17.5.1741.
81. Van wie mij bekend is Francyna Woestenborg, tr. Oisterwijk 2.5.1762 Joost van Roessel uit Huikelom, ged. Oisterwijk 11.10.1724, zn. van Claes Jacobs van Roessel en van Jenne-marie Joost Bartels de Bruyn, hertr. Udenhout 21.6.1772. Jenneken Jan Sijkes, weduwe van Cornelia Marten de Kort (J. van Dijk. Van Roessel. In: De Brabantse Leeuw XVI, 1967, p. 51. W. de Bakker & G. Berkelmans. Anderhalve eeuw Oisterwijk. 's-Hertogenbosch, 1974, p. 461).
- 81a. C. Robben, Over Elias Rabben, zielzorger en later eerste paatoor van Udenhout. In: De kleine Meijerij XVIII, 1965, p. 3.
82. R.A. 's-Hertogenbosch, NAB 5298, f. 169, 26.4.1737.
83. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45076, f. CCLX. Rekenkamer 45078, f. LXXVIIIv; f. CXLIIv; f. CLXIIIv. Rekenkamer 45079, f. X; f. XCIVv. R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R. 1251, f. 451v, 1481/82. R. 1256, f. 368, 1486/87. Hilvarenbeek R. 23, f. 67v, 26.1.1524. R. 24, f. 227, 22.3.1532.
84. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45076, f. CCCVII. Rekenkamer 45079, f. Cv. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 24, f. 227, 22.3.1532 (testament).
85. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 23, f. 34, 3.2.1523; f. 63v, 23.9.1523; f. 164, 26.9.1526. R. 24, f. 227, 22.3.1532.
86. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 24, f. 281, 25.2.1533. R. 59, ongef., 18.8.1546. G.A. 's-Hertogenbosch, B 45, stadsrekening Bamis 1536—1539 sub **Lyffrenten alnoch Anno XXXI vercoft**, waaruit blijkt dat Adam Metten nog een bastaardkind had, genaamd Mary.
87. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45079, f. X: Adam voor (de kinderen van) Peter Jans van Scerpenberch **de molendino suo olei dictus slachmoelen**. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 23, f. 19v, 25.11.1522. W. de Bakker, De Bresser. In: De Brabantse Leeuw XXI, 1972, p. 157. L. F. W. Adriaenssen, De boom van Vermetten gesnoeid en gerooid; Bijdrage tot de stambomen van de families Metten, Van Riel en Vermetten. In: De Brabantse Leeuw XXVI, 1977, p. 162—163.
88. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 24, f. 281, 25.2.1533.
89. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45078, f. CLXXVIV. Rekenkamer 45079, f. CXVIV. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 23, f. 54v, 10.8.1523; f. 130, 13.10.1525; f. 143v, 3.2.1526; f. 189, 17.7.1527; f. 195, 20.11.1527. R. 24, f. 309v, 12.7.1533.
90. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 13026, f. 426v, 24.10.1520. Rekenkamer 45076, f. CCCVII. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 23, f. 32, 31.1.1523. R. 24, f. 227, 22.3.1532. 's-Hertogenbosch R. 1287, f. 205, 11.7.1517.
91. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 25, f. 73, 31.1.1551; f. 159, 26.2.1552.
92. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 24, f. 227, 22.3.1532; f. 281, 25.2.1533. R. 25, f. 223, i.m. 3.2.1553; f. 263v, 9.5.1554. R. 26, f. XXXIX, 14.3.1562; f. XLVIIv, 7.8.1561. R. 27, f. 119, 19.9.1566. R. 28, f. 34, 7.2.1568. R. 59, 1.1542; ongef., 4.2.1550.
93. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 23, f. 183, 15.5.1527. R. 24, f. 278, 19.2.1533. R. 25, f. 80, 11.2.1551. R. 59, f. 3v, 24.8.1542 (Eversart sloeg zijn zwager Geraert Snoeck dood); f. 5, 1.10.1542; f. 6, 11.4.1543; f. 21v, 1.2.1544; f. 23, 5.3.1544; ongef., 22.12.1544; 10.7.1547.
94. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45078, f. CXXXVIII. Rekenkamer 45079, f. LXXVIII; f. LXVI; f. XCIII. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 1, ongef., **Op hyuden den Xven marty anno lxx soe heeft wilm stappaerts en joncker chaerie van vlierden gecleacht ouer claesie corstiaensz van wuestenborch van dat hy een dieff was hebbende syn scapen gestolen**; 20.12.1570; 6.6.1571. R. 24, f. 227, 22.3.1532; f. 281, 25.2.1533. R. 25, f. 32, 7.6.1550; f. 176v, 9.8.1552; f. 224v, 12.2.1553. R. 26, f. lv, 8.1.1561; f. XLVIIv, 19.6.1560. R. 27, f. 10v, 29.3.1567. R. 28, f. XIX, 17.2.1569. R. 29, f. CLIIIv, 22.3.1576. R. 31, f. 149, 12.12.1583. R. 59, f. 23, 5.3.1544. R. 60, f. 25, 13.8.1561. R. 61, ongef., 4.4.1573. Moergestel R. 42, f. 265v, 22.8.1547.
95. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 40, f. 1, 10.2.1611: Joest Goyaerts Bax, zoon van wijlen Jenneken Wuestenborchs.
96. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45079, f. LXVI; f. LXXVIII; f. XCIII. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 50, ongef., 3.3.1608: Marie Peter Claessen Wuestenborchs (VII-c-2) verkocht een beemd **opte Maet**, naast de **erffenisse des kints Costiaens Claes Korsten**.
97. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 53, f. 41v/42, 19.5.1632.
98. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 51, ongef., 20.6.1624.
- 98a. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 307 (nieuwe nummering), ongef., 16.6.1666: met hun dochter Clara, gehuwd met Gysbert Wilm Walschots.
99. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 31, f. 27v, 2.3.1581. R. 61, ongef., 13.8.1578. 's-Hertogenbosch, R. 1419, f. 132v, 24.9.1586.
100. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 30, f. 189v, 7.6.1580. R. 31, f. 197, 26.6.1584.
101. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 24, f. 31v, 25.2.1530: Thomae's moeder heette Margriet en was een dochter van Mechtelt Henricx van Spreuwel.
102. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 50, ongef., 3.3.1608; 21.2.1609. Hilvarenbeek R. 35, f. 123v, 27.9.1601.
103. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 36, f. 28v, 13.2.1603.
104. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 34, f. 117v, 1.4.1598. R. 36, f. 132v, 8.7.1604.

105. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 227, 20.6.1659/12.9.1661: weesrekening van hun zoon Jan.
106. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 64, f. 76v, 30.1.1660. R. 66, f. 236v, 14.2.1669. R. 68, f. 441v, 17.3.1681. R. 192, ongef., 10.6.1679. NANB 783, 16.1.1682.
107. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 36, f. 127v, 14.6.1604. R. 49, f. 2, 17.2.1634.
108. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 64, f. 32v, 14.3.1659. R. 68, f. 7, 13.2.1677: hij verkoopt de helft van alsulcken actie en pretensie als hy transportant was hebbende op den sterfhuysse van wylten Willem Pauwels en Jenneken desselfs huysvrouw; Willem Pauwels heette mogelijk Wuestenborchs en zou dan Aelbrechts oom sub VIII-b-3 geweest zijn. R. 68, f. 296, 29.8.1679; f. 438v, 17.3.1681; f. 441, 17.3.1681. R. 69, f. 168v, 14.6.1683. R. 71, f. 255, 7.5.1696; f. 305, 20.4.1697. R. 72, f. 18, 26.4.1700. R. 171, f. 194v, 14.4.1684. R. 172, f. 30.1.1687. R. 314, 27.9.1647. NANB 783, 16.3.1681. NANB 787, 7.3.1696. NANB 788, 30.4.1699.
109. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 175, f. 92v, 5.4.1713. R. 208, ongef., 14.3.1713.
110. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 195, f. 22, 31.5.1730. R. 208, ongef., 14.3.1713.
111. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 175, f. 92v, 5.4.1713: verklaring dat Cathalijn Aelbert Peters voldaan en betaelt is van allen het genee sij eenighsints soude connen op te mogen pretenderen ter saecke dat sij door Anthonij Aelbert Wustenburgh buitjen echte bevrucht is geweest van een jonge dochter. R. 208, ongef., 14.3.1713.
112. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 195, f. 810v, 19.11.1749. R. 219, 14.2.1737.
113. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 68, f. 438v, 17.3.1681. R. 169, f. 68, 24.12.1644. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 93, f. 37v.
114. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 782, 22.2.1677: als erigenamen van Jenneken Peter Pauwels (Wuestenborchs) worden genoemd Christiaan Peter Woostenborchs en Dirck Adriaen Lambrechts.
115. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 111, f. 198, 4.7.1661. R. 170, f. 212, 17.1.1676.
116. G.A. Breda, R. 775, ongef., 10.3.1679. R.A. 's-Hertogenbosch, Alphen en Chaam R. 24, ongef., 10.10.1667. R. 25, ongef., 6.12.1677 (woonende tot Alphen op Droesdijk); 17.11.1681. Hilvarenbeek R. 68, f. 438v, 17.3.1681; f. 441v, 17.3.1681. R. 169, f. 67v, 24.12.1664 (gegoeit en geert binnen de vrijheit van Hilvarenbeek); f. 217, 6.3.1669. R. 172, f. 164v, 30.1.1687. R. 207, ongef., 5.8.1681; 7.8.1681. NANB 30, 2.9.1695. NANB 783, 16.1.1682.
117. G.A. Breda, R. 774, ongef., 31.3.1682. R.A. 's-Hertogenbosch, Alphen en Chaam R. 101, ongef., 2.2.1671. R. 104, ongef., 5.1.1677.
118. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 169, f. 216v, 6.3.1669.
119. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 68, f. 438v, 17.3.1681. R. 70, f. 182v, 4.2.1687.
120. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 66, f. 233, 13.2.1669. R. 70, f. 32, 2.4.1685; f. 187, 12.2.1687; f. 332v, 29.5.1690. R. 169, f. 217, 6.3.1669. R. 172, f. 11, 1.2.1685; f. 295v, 14.4.1690. R. 208, ongef., 14.3.1701. R. 233, 18.10.1686. R. 277, ongef., 26.2.1681. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 93, f. 114v, 10.2.1674.
121. R.A. 's-Hertogenbosch, Roosendaal R. 281, f. 8, 6.2.1681; f. 13v, 21.2.1681; f. 82v, 24.11.1681 (armmeester van de Molenstraat). R. 284, f. 112, 13.11.1684. R. 295, f. 108, 24.10.1696. Hilvarenbeek R. 70, f. 181v, 4.2.1687.
122. R.A. 's-Hertogenbosch, Oosterhout R. 307, f. 47, 23.2.1671; f. 118v, 10.3.1674; f. 162, 31.1.1675. R. 310, f. 145v, 7.2.1693. R. 311, f. 153v, 19.1.1699; f. 158, 24.1.1699. Hilvarenbeek R. 22, 12.3.1681. R. 70, f. 182v, 4.2.1687. R. 169, f. 67v, 24.12.1664.
123. R.A. 's-Hertogenbosch, Oosterhout R. 307, f. 155v, 7.1.1675; f. 171, 9.3.1675.
124. R.A. 's-Hertogenbosch, Oosterhout R. 313, f. 31v, 15.1.1701; f. 245, 19.9.1714.
125. R.A. 's-Hertogenbosch, Oosterhout R. 311, f. 247v, 30.11.1700. R. 312, f. 24, 14.2.1702. R. 313, f. 34, 22.1.1710.
126. R.A. 's-Hertogenbosch, Oosterhout R. 311, f. 8, 12.2.1695. R. 314, f. 141, 6.4.1719.
127. R.A. 's-Hertogenbosch, Dongen R. 122, f. 169, 26.1.1717. Oosterhout R. 311 f. 201v, 20.10.1699. R. 312, f. 24v, 14.2.1702. R. 313, f. 16v, 30.10.1709; f. 21v, 9.12.1709; f. 278v, 2.5.1715. R. 314, f. 141, 6.4.1719.
128. G.A. Breda, Hoofd- en leenbank nr 590, 1732 (failliet). R.A. 's-Hertogenbosch, Dongen R. 122, f. 169, i.m. 20.3.1721. Oosterhout R. 314, f. 269, 19.3.1721: verkoopt een huis & erf aenden Leysen hoeck ontrent de groote kerck binnen Middewyck alhier.
129. R.A. 's-Hertogenbosch, Oosterhout R. 316, f. 198v, 8.4.1730.
130. R.A. 's-Hertogenbosch, Oosterhout R. 311, f. 247v, 30.11.1700. R. 312, f. 24, 14.2.1702. R. 313, f. 34, 22.1.1710. Alphen en Chaam R. 82, p. 21, 19.10.1718; f. 123, 10.6.1724; f. 177, 12.4.1728; f. 244v, 13.7.1733; f. 248v, 10.3.1734. R. 83, p. 44, 22.4.1741; p. 66, 13.8.1742. R. 111, f. 64v, 6.12.1719; f. 247, 5.4.1743. R. 26, ongef., 8.6.1733.
- R.A. Antwerpen, Poppel G.A. 48, no 3, 17.8.1739.
131. Misschien Cornelia, dochter van Adriaen Cornelissen Princen en Maria Peeter Wolfs, die op 19.11.1680 te Alphen werd gedoopt.
132. R.A. 's-Hertogenbosch, Oosterhout R. 318, f. 28, 2.11.1739: Elisabeth Meermans, weduwe van Jan van Raamsdonk.
133. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 77, f. 55v, 12.3.1739: kopen een anstede met een huis en 70 lopen land aan het Loo, alsook de coorn windmolen den dorenberg ofte den heymolen, in totaal voor 2.000 gulden. R. 78, f. 142, 15.5.1745; f. 155v, 29.5.1745.
134. R.A. 's-Hertogenbosch, Alphen en Chaam R. 111, f. 258, 15.7.1744. Hilvarenbeek R. 185, f. 99v, 16.11.1781.
135. R.A. Antwerpen, Weelde G.A. 21, f. 1, 9.1.1741. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 90, f. 91, 22.1.1782: verkopen een huis met bakhuis en turfhuys in de Gelderstraat voor f 1202—10—0. R. 177, f. 466v, 6.3.1739. R. 185, f. 46, 22.12.1780. Alphen en Chaam R. 64, f. 11v, 4.3.1750. Oosterhout R. 320, f. 236v, 28.7.1750.
- R. 78, f. 166, 11.10.1745. R. 178, f. 367v, 3.2.1750. R. 183, f. 54v, 2.5.1771. R. 198, f. 123, 2.10.1761. L. F. W. Adriaenssen. Van Gijssel: Vijfveertig molenaars. In: Oe Brabantse Leeuw XVIII, 1969, p. 101.
136. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 1719, f. 13, 16.3.1791: Sr. Steven van Beckhoven, molenaar te Rucphen.

137. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 178, f. 277, 4.12.1747.
138. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 4321, no 817, 2.12.1817. In zijn tijd (23.8.1775) was een Van de Woestenberg schepen van Rucphen (De Orenjeboom IX, 1956, p. 184).
139. R.A. 's-Hertogenbosch, Alphen en Chaam R. 84, f. 33v, 17.3.1751. R. 87, f. 7v, 5.6.1782; f. 87v, 5.9.1787; f. 158, 24.11.1791; f. 285v, 18.3.1796. Hilvarenbeek R. 86, f. 80v, 25.10.1775; f. 139v, 25.10.1780. R. 178, f. 373v, 8.4.1750.
140. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 178, f. 277, 4.12.1747.
141. R.A. 's-Hertogenbosch, Alphen en Chaam R. 101, f. 257v, 15.7.1744. Hilvarenbeek R. 79, f. 306v, 14.4.1750; f. 422, 31.12.1750; f. 444, 16.4.1751.
142. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 177, f. 29, 11.3.1729. R. 178, f. 265v, 19.5.1747.
143. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 91, f. 135v, 28.12.1784; f. 168v, 9.4.1785. R. 93, f. 41v, 13.5.1789. NANB 4328, no 1639, 2.10.1824. (NANB 4351, no 1677, 28.2.1825; no 1909, 18.5.1827: beide acte afwezig).
144. G.A. Tilburg, N 198, no 32, 16.3.1818. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 92, f. 171, 24.1.1788. R. 93, f. 133, 17.4.1790; f. 141v, 29.5.1790. R. 94, f. 236v, 11.3.1794. R. 95, f. 60, 5.8.1795; f. 79, 11.11.1795. R. 100, f. 109v, 21.5.1806; f. 231v, 12.11.1806. R. 101, f. 111, 28.3.1808. R. 185, f. 99v, 16.11.1781. R. 186, f. 203, 14.6.1787 ('s nachts was bij Willem ingebroken). R. 203, f. 192, 18.10.1792 (Willem was een van de slachtoffers van de grote brand in de Paardenstraat. Zijn huis brandde af en hij leed duizenden guldens schade aan zijn koopwaar). R. 212, f. 217v, 19.1.1798 (inbraak bij Willem, er werden doeken, tabak, snuf en handschoenen gestolen). R.K. pastorie Hilvarenbeek, register van het Venerabele Gilde, p. 102, 1780. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 4312, no 227, 26.10.1778. NANB 4315, no 50, 1.8.1811. NANB 4316, no 56, 4.4.1812. NANB 4318, no 411, 15.10.1814. NANB 4319, no 521, 22.7.1815; no 565, 1815. NANB 4321, no 817, 2.12.1817. NANB 4322, no 920, 20.7.1818. NANB 4323, no 995, 1.2.1819. NANB 4324, no 1169, 1.4.1820. NANB 4328, no 1610, 28.4.1824. NANB 4832, no 804, 30.6.1824. NANB 4848, no 591, 6.3.1839. Hun kinderen waren: Arnoldus Pynenburgh, secretaris van Hilvarenbeek, en Clesina Pynenburgh.
145. R.A. 's-Hertogenbosch, Alphen en Chaam R. 86, f. 71, 16.2.1775; f. 75, 29.3.1775. R. 112, ongef., 30.10.1750. R. 113, f. 62, 21.5.1760. R. 144, f. 6v, 25.11.1773. Hooge en Lage Mierde R. 88, f. 180, 16.1.1758. R. 90, f. 90v, 6.9.1769; f. 97, 11.12.1769; verkoopt te Lage Mierde een stuk land, **bij de molen gereserveert nogtans het moolenhullesjes**.
146. R.A. 's-Hertogenbosch, Hooge en Lage Mierde R. 91, f. 186, 6.11.1777 (zij koopt de helft in den koornwintmoolen beijgemaakte boekwiltmoolen, moolenwerv en het gemaal alhier over de dingbank van mierden, staande te Lage Mierde in de Heijde buiten het gehugt genaamt 't Vloot Eijnde); f. 208v, 18.5.1778. Hilvarenbeek R. 90, f. 91, 22.1.1782. R. 185, f. 99v, 16.11.1781.
147. G.A. Tilburg, R. 511, f. 94v, 13.7.1795. N 234, no 299, 15.6.1814; no 3, 3.1.1815. N 236, no 174 en 175, 11.2.1817. N 239, no 140, 30.7.1821. N 240, no 38, 6.3.1824. N 241, no 108, 29.9.1824; no 5, 10.1.1825. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 91, f. 135v, 28.12.1784; f. 168v, 9.4.1785. R. 93, f. 41v, 13.5.1789. Alphen en Chaam R. 114, f. 6v, 25.11.1773; f. 95, 26.5.1784. NANB 4316, no 10, 14.1.1812 (testeerde met zijn vrouw op 12.6.1804); no 11, 14.1.1812. E. Meelis. Uit Tilburg's verleden. Tilburg, z.j., p. 33. L.M.P. Harkx. De Ephemerides van Anthonius van Gils. In: Bossche Bijdragen XXVIII, 1965—66, pp. 56, 75, 82, 117, 141, 151, 154 en 170. P.C. Boeren. Het hart van Brabant. Tilburg, 1942, p. 56. J. H. van Mosselveld. De magistraat van Tilburg in de Franse tijd. In: H. J. A. M. Schurink & J. H. van Mosselveld (red.). Van heidorp tot industriestad, Tilburg, 1955, p. 155.
148. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 4323, no 1081, 12.10.1819. NANB 4324, no 155, 22.2.1820.
149. G.A. Tilburg, N 235, no 46, 2.5.1815. Zij was waarschijnlijk de moeder van de volgende van Cornelis Woestenberg's kinderen: Cornelis Woestenberg, Anthonie Godefridus Woestenberg en Anna Maria Theresia Woestenberg, gehuwd met Petrus Lambertus Donders (N 200, no 78, 1.7.1824; no 114, 11.10.1824. N 203, no 78, 29.5.1830. N 204, no 36, 15.12.1837. N 205, no 5, 20.2.1839).
150. G.A. Tilburg, N 239, no 211, 10.11.1820. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 4316, no 10 en 11, 14.1.1812. NANB 4324, no 1155, 22.2.1820; no 1156, 21.2.1820; no 1181, 1.5.1820.
151. G.A. Tilburg, N 203, no 108, 19.7.1830.
152. G.A. Tilburg, N 238, no 101, 22.4.1819. N 239, no 212, 10.11.1820; no 218, 24.12.1821. N 240, no 37, 22.3.1823; no 121, 27.9.1823; no 38, 6.3.1824. N 241, no 6, 4.1.1826. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 4324, no 1155, 22.2.1820; no 1181, 1.5.1820; no 1197, 19.6.1820.
153. G.A. Tilburg, N 239, no 211 en 212, 10.11.1820; no 148, 8.8.1821. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 4323, no 1081, 12.10.1819. NANB 4325, no 1155, 22.2.1820. L. M. P. Harkx. De Ephemerides van Anthonius van Gils. In: Bossche Bijdragen XXVIII, 1965—66, p. 117.
154. G.A. Tilburg, N 239, no 129, 26.6.1821. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 8019, no 33, 5.4.1836.
155. R.A. 's-Hertogenbosch, Alphen en Chaam R. 84, f. 11v, 4.3.1750. R. 113, f. 14v, 10.7.1754. Oosterhout R. 320, f. 236, 28.7.1750.
156. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 93, f. 41v, 13.5.1789. Alphen en Chaam R. 87, f. 232, 30.4.1794. R. 88, f. 190v, 3.4.1802.
157. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 91, f. 135v, 28.12.1784; f. 168v, 9.4.1785. R. 93, f. 41v, 13.5.1789. R. 185, f. 99v, 16.11.1781. NANB 4321, no 817, 2.12.1817.
158. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 93, f. 41v, 13.5.1789. R. 205, f. 207v, 26.9.1807: in haar nalatenschap o.o. 1/14 van Een Rogge en Boekwilde wind Molen genaemd den helmolen.
159. Te Alphen werden twee kinderen uit zijn huwelijk met Elisabeth gedoopt: Christianus Johannes op 24.12.1799 en Johannes op 5.4.1802. De laatste werd op 25.5.1826 tot priester gewijd en was achtereenvolgens kapelaan en pastoor te Ulecoten, waar hij op 31.5.1867 overleed (G. C. A. Juten. De parochiën in het bisdom Breda, deel II. Bergen op Zoom, 1935, p. 248).
160. R.A. 's-Hertogenbosch, Alphen en Chaam R. 89, f. 7v, 2.11.1804; f. 25, 15.5.1805.

(wordt vervolgd)

Moord en brand in Den Bosch en haar Vrijheid (1668-1802)

J. Th. M. Melssen

Purmerstraat 14, Eindhoven

DEN DUNGEN

- Hendrick Aerts den Crepper is 15 juli 1675 doodgestoken door Adriaan Huyberts (70).
- Adriaan Peter Wouters is 12 december 1682 doodgeslagen door een onbekend persoon (155).
- Gerrit Ariens Broenen is 9 november 1695 doodgestoken door Dirck Lamberts Schoonen (311).
- Hermen Lamberts Versteynen is 14 augustus 1701 doodgestoken door Jacobus Cronenburgh (369).
- Adriaan Franssen is 27 augustus 1706 verwond door Gerrit van Vreede (422).
N.B. de wonde was niet dodelijk, doch is verzuimd te behandelen.
- Jan Hendrick Schalks is 23 april 1719 doodgestoken door Mathijs Kievits, gewezen knecht op de Dungense molen (583).
- Francis Huybers van der Steen is 8 april 1742 ten huize van de herbergier Albert van Soens door een onbekende verwond en daarna overleden (946).

's-HERTOGENBOSCH

- Jan Court is 10 februari 1669 doodgestoken door Jan van Engelen (12).
- Adriaan Cornelissen Vinck is 3 mei 1669 doodgeslagen door Hendrick van Stiphout (15).
- Johan Guttrijp is 29 april 1670 doodgeslagen door Jan Janssen van Erp (27).
- Joost Claassen van Orten is 11 januari 1671 doodgeslagen door Jan Anthonis (32).
- Goyart Janzen van Ackdonk is 3 april 1672 doodgestoken door Adam van Weerde (47).
- Jan Leenderts alias Den Duyvel is 23 april 1676 doodgestoken door Ary de karrenlader (73).
- Jan Reyner de Smits is 30 januari 1681 doodgestoken door Jan Jonkers (130).
- Jacobus Kessels is 7 april 1681 doodgestoken door Hendrick van der Beeck (131).
- David Guttrijp is 30 november 1681 doodgestoken door Francys Savonetty (138).
- Sergeant Daniel Lallor is in juli 1683 doodgestoken door Frederick Terling (166).

- Jan van Waemel is in augustus 1683 doodgestoken door Jacob van den Bergh (167).
- Hillebrand de Gier is in mei 1686 vermoord door een onbekende (195).
- Gerard van Dijck is 28 augustus 1686 doodgestoken door onbekende (201).
- visitatie van het lichaam van Jan Cornelis van Uytreght d.d. 13 januari 1688 (209).
- Herman van Cuyk is 11 maart 1688 doodgestoken door Lambert van Rosmalen (217).
- Hendrick van den Hurck is in maart 1690 doodgestoken door een onbekende (252).
- Frans Wijtingh is 1 of 2 juli 1691 doodgeslagen door Matheus ..., opperknecht (265).
- Willem van Wassenbergh, een timmermansknecht, is 9 september 1691 verwond door Aert de Gelder en 15 september d.a.v. aan de verwonding overleden (274).
- Pieter van Lin is 27 april 1692 doodgestoken door Otto van Wurmout (283).
- Jan Valkenburgh is 21 maart 1695 door vier ruiters vervolgd en in zijn huis doodgestoken (297).
- Peeter van Dinther is 25 april 1696 doodgestoken door Frederick Terlinghs (322).
- Christiaan van Hamborgh is 10 januari 1698 door Jacobus Janzen van Gent met een kan doodgeslagen (338)..
- Nicolaas Mulder is 11 juni 1698 met een mes doodgestoken door een persoon met zwart gekruld haar (341).
- Jacobus van Deventer is 21 oktober 1699 doodgestoken door Roeloff van Ulsen (356).
- Frederick Joos, knecht van de schipper Van Dijck, is doodgeschoten door een soldaat, die op wacht stond op de Vismarkt (383).
- N.B. dader aan de krijgsraad overgegeven op 1 januari 1703.
- Jan van Duyssel, burger, is 2 januari 1703 door een soldaat doodgeschoten (384).
- N.B. overgegeven aan de krijgsraad.
- Peeter van Hulst, nachtroeper, is door een Engels soldaat, die op wacht stond, doodgeschoten (387).
- N.B. overgegeven aan de krijgsraad, d.d. 13 maart 1703.
- Caspar van Arnhem is 26 april 1705 met een mes doodgestoken door Jan Minne (413).
- Jasper Michielszen is 16 juni 1705 doodgestoken door Wolff, ruiter in het Regiment van Lord Rochefort (414).
- Anthony van der Ley, burger, is 31 januari 1707 vermoord door Henrick Esch, eveneens burger aldaar (444).
- Jan van Lent, burger, is 7 juli 1709 doodgestoken door Woude Gruyter (458).
- Nicolaas van Herpen, burger, is op Eyckendonck in maart

- 1714 doodgestoken door Pieter, wonende in de Engel aan de Rosmaalsedijk (497).
- Cornelis van Bree, burger, is 20 september 1716 doodgestoken door Henrick van Orten, medeburger (525).
 - Pieter Roeffe, burger, is in de nacht van 8 op 9 december 1717 doodgestoken door Willem Brandtsteyn, soldaat inn het Regiment van Morquet Walon (554).
 - Isaack Leyendecker, vaandrig in het Regiment van d'Abbadie is in de nacht van 27 op 28 oktober 1718 doodgestoken door Bastiaen van Heynsbergen, student in de theologie te 's-Hertogenbosch (568).
 - Mr. Henry Graham is in de nacht van 1 op 2 november 1718 doodgestoken door zijn broer Pieter Graham (569).
 - Casper van Mansveld, karrenlader, is 25 juni 1720 met een mes verwond door Pieter van Mensel en 28 juni d.a.v. overleden (604).
 - Johannes Mulders, soldaat, is 4 juni 1721 door een schaar- of messenslijper met een mes zodanig verwond, dat hij 5 juni d.a.v. is overleden (623).
 - Pieter van Dort is 31 mei 1722 met een steen op het voorhoofd verwond door Jan van Rooy en 6 juni d.a.v. overleden (634).
 - Aelbert van Kempen, soldaat in het Regiment van Friesheym is 9 november 1722 met een mes verwond door Leendert Christiaans, leidekker, en 15 november d.a.v. overleden (638).
 - Hendrick Willems, constabel in de compagnie van Majoor Glabbeek is 7 juni 1723 met een mes doodgestoken door Hendrick van Nuys, burgergast (648).
N.B. de dader is onthoofd.
 - Thomas Garce, soldaat in het Regiment van Kolonel Spaan is 12 september 1723 met een mes in de buik gestoken door Gijsbert van Tongeren, speldemaker, en aan de verwonding overleden (652).
 - Laurens de Fay is 7 februari 1724 doodgestoken door Roelof van Zeeland alias Den Rooyen, garentwijnder, en zijn vrouw Aaltje (656).
 - Sigismundus Eytzen, 's lands pachter van het gemaal te Den Bosch, is 24 maart 1724 in duel doodgestoken door de procureur Johan van Grimbergen (659).
 - Jasper van Hees is 3 februari 1725 doodgestoken door Johan van den Bogaart, brouwersknecht (677).
 - Hendrick Couwenbergh, voerman, is 21 oktober 1725 met een mes doodgestoken door Simon Potters, speldenmakersknecht (694).
 - Peter de Ridder, molenaar, is 14 november 1725, doodgestoken door Adriaan de Pauw, molenaar (697).
 - Pieter Hardie, handwerksgezel, is 3 maart 1726 doodgesto-

- ken door Eduard Sperck, soldaat in het Regiment van Els in garnizoen te Nijmegen (701).
- Arnoldus Hoen, dragonder in het Regiment van Wassenaar is 1 januari 1731 in een gevecht met een mes in de borst gestoken door Francis van Geffen, velblottersknecht, en 9 januari d.a.v. overleden (769).
 - Lucas van Ham is 22 oktober 1731 in een gevecht met een mes doodgestoken door Martinus van Elsteren (777).
 - Jan van den Heuvel is 30 maart 1732 doodgestoken door Roeloff Wassenbergh (787).
 - 25 november 1733 is t.h.v. de weduwe De Gent een kind gevonden, dat door diens moeder Catharina Paulus de hals was gebroken (815).
 - Willem Ros is 12 augustus 1742 doodgestoken door Jan Ros, beiden soldaten en met verlof te 's-Hertogenbosch (949).
 - Barent van Nieuwenhuizen, soldaat in het 1e Bat. van Gen. Maj. de Malejnede in de Campagne van Collonel de Graaf van Nassau is 13 november 1755 waarschijnlijk door Jan van Empel uit Cromvoirt verwond en 14 november d.a.v. overleden (1068).
 - Evert Ricken is in de nacht van 31 juli op 1 augustus 1757 met een mes in het oog gestoken door Jan Kavon en kort daarna overleden (1083).
 - Jurrien Babelaar is waarschijnlijk door Peter Ponchaa verwond en in het water gegooid, zodat hij is verdrongen. Gevonden 8 maart 1769 aan de Steenweg buiten de Hinthamer Poort (1157).
 - Peternel van Beek, 7 jaar, dochter van Hendrik van Beek, hovenier, is 21 augustus 1771 per ongeluk overreden door een koets met twee paarden, gemend door Anthony Slaats, subst. voerman, en enige uren daarna overleden (1173).
 - 25 april 1784 is in een knekelhuis gevonden een dood kind, waarschijnlijk daar levend neergelegd (1412).
 - 1 mei 1784 hebben enige militairen van het garnizoen op de Steenweg buiten de Vugterpoort opzettelijke kwaardigheid gepleegd waardoor een ingezetene van de Meierij zijn nek heeft gebroken (1413).
 - 29 april 1786 is op het Geertruikerhof gevonden een eerstgeboren kind (1439).
 - 4 augustus 1787 is aan de Vugterpoort in de herberg de Vier Heemskinderen in een sekreet gevonden een eerstgeboren kind, een jongen (1459).
 - de dochter van de Weduwe Van Deursen is 8 november 1787 doodgeschoten (1465).
 - Barend Levi is 9 november 1787 verdrongen (1465).
 - 13 november 1790 is op het St. Janskerkhof in het knekelhuis een eerstgeboren kind gevonden (1510).
 - Pieter Lafferté, timmermansknecht is 15 juli 1793 met een

- sabel doodgestoken door Willem van den Broek grenadier onder Gen. Maj. Wilke, in ganizoen te Den Bosch (1556).
- Johannes Engel is 15 november 1795 doodgestoken (1566).
- Philip Sintemer is 4 februari 1800 overleden t.g.v. een wonde, hem 25 januari 1800 toegebracht door Anthony Smits (1587).
- Pieter van de Wetering is 7 mei 1801 door Jan Cletry, beiden als gewapende burgers op wacht staand, onder het schermen per ongeluk doodgestoken (1591).
- Carel Vollaerts is 20 november 1802 tijdens een gevecht verwond door Jan Martens en 28 november d.a.v. overleden (1583).

Enige bezitters van Overhage bij Cuijk

dr. J. Belonje

Nassaulaan 39, Alkmaar

Door verschillende schrijvers wordt aangenomen, dat het huis Overhage, ook wel genoemd 'Overacht', het oude buitengoed in de Sluispolder van het Land van Cuijk gesticht zou zijn door jonker Maximiliaan van Galen en diens vrouw Theodora van Bronckhorst.

Dit echtpaar vond zijn laatste rustplaats te Cuijk, onder welke parochie het goed gelegen was en de man is ter plaatse overleden op 5 maart 1608 terwijl zij hem in de dood gevolgd is op 8 mei 1620. Hun grafzerk met beider wapens onder een helm bevindt zich nog in de oude toren te Cuijk¹.

Van haar waren de ouders Jaspar van Bronckhorst tot Mook en Geertruijdt van Rijswijck, die geen van tweeën meer in leven waren anno 1582. Van de vader weten de schrijvers maar weinig te berichten, immers het heet 'Jaspar van Bronckhorst tot Mooock zal 't goed te Drechten hebben, 1532, 1545. Hij heeft proces over een veer te Katwijck 1558 (archief van het Hof van Gelre). Heeft leenen te Oijen 1550, Hof 941'. Volstaan wordt slechts met deze luttele gegevens. Over hun dochter Theodora zijn de berichten zo mogelijk nóg geringer, want het enige wat onze meest befaamde oude genealoog over haar te vertellen weet is, dat zij al in 1582 getrouwd was en dat haar man, naar uit het archief Lauersfort blijken zou, als huwelijksvriend was opgetreden in 1585 van de reeds in 1582 als 'wees' aangeduide Elisabeth van Eyll, de dochter van Theodora's zuster jv. Elisabeth van Bronckhorst, die met Alard van Eyll getrouwd was². En hierbij moet het dan voorshands blijven terwijl misschien als zuivere gissing toegevoegd kan worden, dat jonker Caspar van Galen, die o.a. te Oploo verschijnt in 1626 en nog in leven

De koepel van Overhage op het heuveltje bij Cuijk.

blijkt in 1670, gelet op diens niet op overmatige wijze gebruikte voornaam, van jv.. Theodora een zoon kon zijn geweest³. Overigens schijnt de herkomst van deze Bronckhorsten al evenzeer als de hier ten tonele gevoerde Van Galen's van duistere aard te zijn geweest..

De schrijver van de *'Tegenwoordige Staat'*⁴ oordeelde het in zijn tijd nodig om de hier besproken bezitting te vermelden en dat deed hij door haar te noemen en Heeren Huis, Overhagen geheeten, dat eertijds een Adelijk goed was; doch nu geene byzondere Voorregten heeft. Vijf landhoeven, twee Bosschen met hoog hout, en eenig land, daar laag hout wast, hangen 'er van af'.

Tegen het einde der XVIIIe eeuw was het de Schout-bij-Nacht Laurens Spengler, die zich heer tot Overhagen noemen kon. Hij was de tweede zoon van Johan Carel, plaatsmajoor van Sas-van-Gent en laatstelijk Generaal-Majoor en van Susanne Wilhelmina Alberta de Vulder⁵.

Laurens Spengler was geboren te Zalt-Bommel 22 september 1741. Hij diende van 1778 tot 1783 als kapitein-ter-zee op de 'Boreas'; in 1785/87 voer hij in gelijke betrekking op 'De Batavier' van 54 stukken voor de Admiraliteit van Amsterdam. In 1793 diende hij als jongste Schout-bij-Nacht bij genoemde zee-raad terwijl hij in januari van het jaar daarop voer met een eskader van 6 oorlogsschepen van zijn vlaggeschip 'De Alliantie'. In

het jaar daarna verliet hij bij de Revolutie 's Lands Marine⁶. Vervolgens werd hij aangewezen tot maire van Cuijck en hij overleed daar op het huis Overhage 18 juli 1811. Aan de Kaap de Goede Hoop was hij op 14 februari 1768 getrouwd met Anna Geertruida Hummel, gedoopt te Batavia op 22 november 1752 en overleden insgelijks op Overhage op 4 februari 1806, dochter van Wilhelm August en Anna Magdalena Knikman. Hun elf kinderen werden alle op het huis Overhage geboren.

Een van die kinderen volgde zijn ouders op als eigenaar van Overhage. Dat was Johan Cox van Spengler, geboren 14 januari 1774 en gestorven St. Anna bij Nijmegen 26 april 1859. Ook hij zette de familietraditie voort door als cadet der Marine verbonden te worden op 1 juli 1781, waarna hij echter overigens in gelijke rang, plaatsing verkreeg bij de Mineurs op 15 mei 1786. Toen werd hij Extraordinair Ingenieur der Genie op 15 februari 1788 en op 31 december volgde zijn aanstelling als luitenant-ingenieur. Na de Revolutie nam ook hij ontslag op 6 juli 1795 waarna hij bij het Rassemblement als luitenant diende en als zodanig Engelse allowance genoot 25 december 1799. Hij werd op diezelfde dag luitenant in het Regiment Jagers van Holland in Engelse dienst om tenslotte af te gaan met de uitkoop der allowance 24 augustus 1802. In Nederlandse dienst werd hij tot kapitein aangesteld bij het 5e bataljon Infanterie van Linie 24 januari 1814. Hij ging over als majoor bij het 15e bataljon der Nationale Militie 28 april 1815 om in dezelfde rang benoemd te worden bij het dépôt der 5e Afdeling Infanterie op 24 november 1815. Zijn aanwijzing tot commandant van het 37e bataljon Nationale Militie volgde op 25 juni 1818 en als kolonel der Infanterie verliet hij tenslotte de dienst. Bij de veldtocht in Brabant in 1794 liep hij een verwonding op door een geweerkogel in de linkerdijs. Hij maakte mee de landing in Noord-Holland in 1799 en in 1814 de blokkade van de vesting Grave. Te Kilkenny in Ierland was hij in 1800 gehuwd met Diana Flood, geboren aldaar 1 november 1781 en † Nijmegen 22 september 1863⁷.

Cox van Spengler heeft Overhage niet behouden. Blijkens de bijlagen ener huwelijksacte van zijn zoon te Maastricht van 4 juni 1834 was de huishouding blijkbaar reeds geruime tijd gebroken want de man, de toenmalige overste, commandant van het 4e bataljon der Ville Afdeling Nationale Infanterie heette destijds gecantonneerd te Vessem, terwijl zijn vrouw als rentenierster te Maastricht woonachtig was. Intussen was Overhage in 1831 gesloopt en van het herenhuis resteerde slechts een klein gedeelte 'hetwelk tot koepel is ingerigt. De daartoe behoord hebbende gronden eene oppervlakte beslaande van 8 bunder 44 vaderlandsche roeden 59 vaderlandsche ellen worden thans in eigendom bezeten en bewoond door den Heer Majoor Keer⁸. Men zie voor deze nieuw ingetreden plaatselijke situatie

de Nederlandse militaire kaarten⁹. Het Tijdschrift *'De Navorscher'* wist hieraan toe te voegen als curiositeit: 'Op een buitentje bij Kuyk (N.Br.) woonde etlijke jaren geleden een hoogbejaarde oud-hoofdofficier Keer, die naar ik meen, de Beresina had gezien'¹⁰. Het lijkt na deze vage mededelingen wel gewenst om deze nieuwe bewoner van Overhage wat nader bekend te maken.

Hij was dan Albertus Keer, geboren te Waalwijk 9, gedoopt aldaar 10 oktober 1790 als zoon van de kapitein Jan, een van de deelnemers van de bestorming door het 8e Regiment Hollandse Infanterie van het fort Dömitz in 1807¹¹ en Sarah Gray Sir John dochter. Hij was in Hollandse dienst getreden als cadet-élève op de Koninklijke Militaire School te Honsseledijk 1 maart 1807¹², waarna zijn benoeming tot 2e luitenant volgde bij het 9e Regiment Infanterie van Linie 22 augustus 1809. Bij de incorporatie ging hij op 12 augustus 1810 over in het 4e Regiment Infanterie van Linie. Dat laatste korps werd bij verwisseling in de Franse dienst opgenomen in het 125e Régiment de Ligne per 1 oktober 1810, bij welk onderdeel zijn bevordering tot 1e luitenant volgde op 8 februari 1812. Hij heette op 28 november 1812 krijgsgevangen gemaakt te zijn in Rusland en dat kan dan voorgevallen zijn na het bloedige 'combat' de Borisow' van de vorige dag toen genoemd Regiment tal van officieren verloor¹³. Uit Russische krijgsgevangenschap werd hij op 8 oktober 1814 ontslagen, waarna hij ook demissie gevraagd en verkregen heeft uit de Franse dienst dd. 30 mei 1816. Inmiddels had hij in Nederland dienst genomen zich verbindende als 1e luitenant adjudant bij het koloniale Dépôt-Bataillon no. 33 de 30e december 1814 om vervolgens aangesteld te worden tot kapitein bij het bataljon Oost-Indische pionniers op 3 juni 1816. Achtereenvolgens ging hij toen over naar het bataljon Nationale Militie no. 27 dd. 9 december 1816, bij het bataljon Infanterie van Linie no. 4 dd. 9 september 1817, bij het 36e bataljon Jagers 9 november 1818, hetwelk met ingang van 1 januari 1819 tot de 17e Afdeling Infanterie werd. A la suite van dit laatstgenoemde korps werd hij vervolgens geplaatst krachtens Z.M. (Besluit no. 118 van 16 augustus 1829). Hierop volgde voor hem een benoeming tot adjudant van de Generaal De Man (Z.M's Besluit no. 101 5 november 1830) en benoeming tot majoor (Z.M's Besluit no. 56 van 7 december 1837). Een laatste commando voor hem was dat over het Rserve Bataljon der 9e Afdeling Infanterie hem verleend bij K.B. no. 127 van 15 maart 1838. Na op 21 mei 1839 in afwachting van pensioen op non-activiteit te zijn geplaatst volgde tenslotte zijn pensionering op 7 april 1840.

De door hem bijgewoonde veldtochten waren die met de Observatie-Armee op de kusten van Noord-Holland in 1809 en 1810; zoals reeds aangehaald die van 1812 in Rusland waarbij hij ver-

der present was tijdens de slagen van Seria Chasnicky en de rivier-passage der Berezina; terwijl hij toen de Belgische opstand uitgebroken was zich van 1830 tot 1834 in de Vesting Grave bevond. 'Versierd' was hij met het Metalen Kruis op 28 maart 1832. De gelukkig bewaard gebleven koepel van Overhage uit de beginjaren der XIXe eeuw moge nu wel geen groots bouwwerk zijn, een merkwaardig verschijnsel op het heuvelte in de bosrand vormt zij niettemin. — Ik heb daarom gemeend goed te doen deze verkorte schets betreffende haar eigenaars gepaard te doen gaan van een onlangs door mij opgenomen foto al ware het alleen maar als een herinnering aan de merkwaardige historische personen, die hier eens verblijf hielden.

Noten

1. Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins „Genealogische en Heraldische Gedenkwaardigheden in en uit de Kerken der Provincie Noord-Brabant“, I, Utrecht 1924, bldz. 135 sub 1; Ir. A. de Geus en Jhr. Ir. E. C. B. van Rappard „Statistiek Tableau der Polders in Noord-Brabant“, 's-Hertogenbosch 1843, bldz. 386/7 sub 496 en „Voorloopige Lijst der Nederlandsche Monumenten van Geschiedenis en Kunst“ X De Provincie Noord-Brabant, 's-Gravenhage 1931 bldz. 234.
2. Zie voor het een en ander Hoge Raad van Adel te 's-Gravenhage Collectie-Baron Snouck-kaart van Schauburg, inventaris no. 703.
3. Mr. A. L. G. M. van Agt „Inventaris van het Archief van de Parochie Beers“ MS. 's-Hertogenbosch 1962, bldz. 13 no. 164; bldz. 14, no. 187 en regest 80.
4. II, Amsterdam 1751, bldz. 313.
5. „Neerland's Patriciaat“ XXXIX, 1953, bldz. 265/6. — Ik vond in het archief van de Hoog Militaire Vierschaar, Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage inventaris deel 277 een brief van J. C. Spengler uit „Overhagen Landen van Cuijk“ dd. 26 oktober, receptum 29 oktober 1781.
6. J. J. Becker Dirks „De Nederlandsche Zeemagt in haar verschillende Tijdperken“, III, Nieuwediep 1876, bldz. 282, 379 en 381/2; G. D. Bom Hkz. „D'Vrijheid 1781—1797 Geschiedenis van een Vlaggeschip“, Amsterdam-Londen 1897, bldz. 72; „Nieuwe Nederlandsche Jaarboeken“ September 1793, bldz. 1531 en Januari 1794, bldz. 34 en Dr. J. de Hullu „De Archieven der Admiraliteitscolleges“, 's-Gravenhage 1924, bldz. 228, 230/1.
7. Stamboeken Officiëren Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage deel 381 en Ned. Patri- ciaat XXXIX, 1953, bldz. 267 sub Via.
8. Aldus A. J. van der Aa „Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden“ VIII, Gorin- chem 1846, bldz. 744/5.
9. Het blad schaal 1 : 50.000 no. 46 „Vierlingsbeek“ der zg. „Stafkaart“ oudste editie verkend 1836—1843 editie 1857 en de „Chromo-Topografische Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden“, blad 572, schaal 1 : 25.000 „Mook“, verkend 1935, editie 1938.
10. XXXVIII, 1888, bldz. 116.
11. Hij t Grave 1834: vgl. „De Navorscher“ XL, 1890, bldz. 53/4; zie J. Bosscha „Neerland's Heldendaden te Land“ III, 1. Leeuwarden 1873, bldz. 187, noot 1.
12. Th. Morren „Het Huis Honselaarsdijk“, Leliden z.j. bldz. 101 evv.
13. A. Martinien „Tableaux par Corps et par Batailles des Officiers tués et blessés pendant les Guerres de l'Empire (1805—1815)“, Paris s.d., p. 356/7. Zijn naam is in de hier ge- geven lijst niet genoemd ofschoon de schrijver de gewoonte heeft gehad ook de namen van de vermiste officieren op te geven. Zie ook Bosscha „Heldendaden“, III, 1, t.a.p. bldz. 308/9.

Het wapen der familie Bluijssen 1668

J. Th. M. Melssen

Purmerstraat 14, Eindhoven

Volgens een der fiches in de Heraldische Collectie van R. T. Muschart in het Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Graven- hage (27 F), zegelt DIRCK BLUIJSSEN, schepen van WOEN- SEL, op 3 september 1668 met „een dwarsbalk, beladen met twee lindeblaren, waartusschen een klein spoorrad, vermoede- lijk, en vergezeld boven van drie molenijzers naast elkaar, bene-

den van drie palen, die mogelijk beladen zijn"; randschrift als naam.

De heer R. T. Muschart geeft als bron op: Zegel met papieren uit bedekt in portefeuille, Aanwinst 1870 A IV^{uz} in het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage. Ondanks intensieve pogingen het bedoelde stuk terug te vinden, ben ik er tot op heden niet in geslaagd.

Nog enkele poorters van Antwerpen

J. Th. M. Melssen

Purmerstraat 14, Eindhoven

In mijn aantekeningen heb ik nog enkele poorterinschrijvingen aangetroffen, die ik niet heb gepubliceerd in De Brabantse Leeuw van 1974 en die ik U niet wil onthouden.

Poorterboek 1533—1539

Bul, Peter Symonssone, schipper, van	Amsterdam	11 dec 1534
Becx, Kerstiaen Janssone, peiler, van	Deurne (Peel)	15 okt 1535
Berckmans, Jan Henrickssone, arbeider, van	Soerendonk	25 jul 1539
Boest, Jan Willemssone, van Lieshout		31 jan 1538
Boots, Henrick Henrickssone, buideldrager, van	Bladel	20 sep 1538
Boydens, Boudewijn Peterssone, arbeider, van	Dommelen	19 mrt 1534
Cants, Henrick Janssone, korenkoper, van	Bergeyk	24 sep 1535
Celen, Willem Janssone, schoenmaker, van	Bergeyk	8 feb 1537
Coppens, Cornelis Janssone, smid, van	Hulst bij Den Bosch	25 jul 1539
Cornelis, Willem Willemssone, schipper, van	Hilvarenbeek	25 aug 1539
Croeyen, Aert Willemssone, hoenenkoper, van	Hilvarenbeek	6 aug 1535
Crooner, Sebolt Seboltssone, koopman, van	Neurenberg	10 jan 1538
Danen, Kerstiaen Laureyssone, beeldsnijder, van	Veldhoven	11 dec 1534
De Boumeester, Willem Willemssone, arbeider, van	Boxtel	25 jul 1539

De Roye, Merten Willemsone, smid, van	Oirschot	18 mei 1538
De Ruytere, Willem, linnenwever, van	Nuenen	31 jan 1533
De Wilc, Godevaert Janssone, metser, van	Someren	1 aug 1539
Dierxssens, Lenaert, schipper, van Hilvarenbeek		19 jun 1534
Dries, Henrick Henricx, boekslotmaker		5 mrt 1539
Goedens, Lambrecht Jacobssone, smoutslager, van Budel		z.d.
Goessens, Claus Meussone, van Lieshout		5 mrt 1534
Henricx, Herman Henricxsone, biertapper, van Son		22 mrt 1537
Hoobosch, Mathijs Symonssone, linnenwever, van Heeze		3 okt 1535
Heymans, Geert Gheerdssone, arbeider, van Heeze		1 aug 1539
Kevens, Jan Cornelissone, hoenderman, van Bergeyk		8 aug 1539
Korstens, Henrick Henricxsone, bakker, van Heeze		25 feb 1535
Loeyen, Jan Willemsone, tapper, van Bergeyk		6 nov 1534
Matheus, Rutger, turfdrager, van Veldhoven		13 dec 1538
Metznabel, Gielis Hanssone, van Neurenberg		13 mrt 1535

Poorterboek 1540—1562

Claes, Peeter Claessone, turfdrager, van Weerdt op den Dries		22 sep 1559
Cuvelier, Steven Janssone 1e, suikerbakker, van Soignies		7 feb 1549
Fryselin, Silvester Andriessone, droogscheerder, van Neurenberg		7 mei 1540
Henricx, Jacob, horlogiemaker, van St. Oedenrode		12 jul 1549
Jacobs, Frederick Willemsone, tingieter, van Boxtel		21 nov 1550
Lansloot (= Lanschot), Cornelis Gheertssone, procureur, van Breda		24 jun 1552
Pompen, Jan Lenaertssone, tavernier, van Leende		19 mrt 1562
Van Ameyden, Hans Peeterssone, speelman, van Oirschot		12 jun 1551
Willemsen, Alexander, harnasmaker, van Waalre		18 apr 1550

Poorterboeken ná 1563

Boogaerts, Willem Dirxsone, wever, van Eindhoven		26 jun 1592
--	--	-------------

Bijnen, Hans Willemsone, linnenwever, van	Eindhoven	15 jun 1571
Bijns, Aert Willemsone, stijfselemaker, van	Eindhoven	8 dec 1589
Lanschot, Peter, zeemleerkoper, van Mechelen		11 sep 1600
Pelgrom, Jan Janssone, koopman, van	's-Hertogenbosch	31 jan 1563
Pelgrom, Jan, kardrijver, van Vulleseel		31 jan 1648
Pelgrom, Rijnier, mulderskardrijver, van bij	Muys (bij Mechelen)	24 jun 1583

Boekbespreking

Eén goede afbeelding zegt méér dan honderd woorden. Aan deze uitspraak mag iedereen denken, die op een eenvoudige en op een weinig-tijd-vragende manier zijn of haar kennis wil verrijken over die in veler ogen altijd nog wat geheimzinnig aandoende wetenschap, die heraldiek wordt genoemd. Er is een prachtig nieuw boek beschikbaar over de wapenkunde, uitstekend verzorgd door Ottfried Neubecker en in voortreffelijk Nederlands vertaald door Jhr. Mr. R. C. C. de Savornin Lohman¹.

Het boek heeft een kloek formaat, bevat 1700 afbeeldingen, waarvan — ongekende rijkdom voor ons taalgebied — liefst 1500 in kleuren. De Polygraphische Gesellschaft te Laupen, Zwitserland heeft, om de kosten binnen redelijke perken te houden, de kleurendruk voor de uitgaven in zes talen uniform uitgevoerd. De vertalers zullen daarom wel eens hebben moeten passen en meten om hun teksten in het Engels, Frans, Spaans, Italiaans en Nederlands op dezelfde plaatsen te kunnen onderbrengen, die in de eerste opzet door de Duitse teksten werden ingenomen. Het boek mag wellicht niet direct goedkoop lijken, de koper krijgt beslist waarde voor zijn geld! Zelfs ervaren heraldici zullen zich verheugen over de schat aan gegevens, die zo overzichtelijk bijeen is gebracht en juist zij zullen zich weer eens realiseren, hoeveel tijd zij zelf hebben besteed aan opzoeken en uitzoekwerk in archieven en bibliotheken. Tal van afbeeldingen uit moeilijk bereikbare manuscripten zijn nu onder het bereik van de belangstellende gebracht.

Om misverstanden te voorkomen, „Heraldiek” is geen bron voor opzoeken voor iemand, die een familiewapen wil opsporen. Tekenaars, die een voorhanden wapen willen toetsen aan de tekenstijl, die in een of andere periode van onze historie geliefd was, zullen veel hulp hebben van de negen bladzijden tellende lijst van illustraties en van de acht bladzijden omvattende lijst van oude wapenboeken. De heraldiek legt verbanden tussen Aardrijkskunde en Geschiedenis en de uitgave, die ons bezig houdt, is ongetwijfeld van groot belang voor de bibliotheek van tal van inrichtingen voor het Onderwijs.

„Heraldiek” houdt zich uiteraard bezig met de wapens van alle streken van Europa. Dat onze streken en met name het hertogdom Brabant en het graafschap Vlaanderen zo goed vertegenwoordigd zijn, is eigenlijk te danken aan de liefde voor de wapenkunde van onze vorsten uit de huizen Bourgondië en Habsburg. De bladzijden 98 t/m 104 mogen, vanwege de tientallen vorstenwapens-met-lilies, op 't eerste gezicht erg Frans aandoen, bij aandachtiger beschouwing treffen we er vele wapens tussen aan van de hertogen van Bourgondië en hun afstammelingen, met onder anderen prins-bisschoppen van Utrecht en van Kamerijk (Cambrai), vlootvoogden en leger-aanvoerders. Vele Duitse vorsten uit vroegere eeuwen zijn door hun wapen vertegenwoordigd. Hier in het bijzonder zullen munten-verzamelaars in de heraldiek veel aanknopingspunten vinden. Op blz. 236—237 zijn de wapenschilden verzameld van de 75 Pausen, die ge-

regeerd hebben sinds 1285. Het wapen van de enige paus van Nederlandse geboorte, Adrianus VI 1522—1523, doet uitgesproken Nederlands aan.

Wat opvalt is, dat we figuren van heiligen op de serie pauselijke wapens **niet** behoeven te zoeken. De talrijke gemeenten in Nederland en België, die zich in de vorige eeuw een wapenschild met een heiligenbeeld hebben laten aanpraten, zouden zich hieraan mogen spiegelen. Ook in „Heraldiek” ziet men talrijke voorbeelden van wapens, die door schildhouders worden vastgehouden, wildemannen, leeuwen en ook heiligen. Wil een gemeente, die nu een heiligenbeeld in haar wapenschild voert, de patroonheilige werkelijk eren, dan kan zij niet beter doen dan die heilige naast of achter het schild te laten afbeelden. Talrijk zijn de gemeenten in ons land, die van ouds **aldus** de patroonheilige hebben afgebeeld, respectievelijk die een verbetering van het wapen in deze zin hebben doorgevoerd.

Met de benaming „Leo Belgicus” dreigt Neubecker enige verwarring te stichten. In navolging van de Romeinen, die het gebied ten noorden van Marne en Seine BELGICA noemden en de bewoners van dit gebied Belgae, werden in latijnse teksten na ± 1550 de bewoners van de Habsburgse Nederlanden, ook die uit het huidige Nederland, vaak Belgae genoemd. De kaartentekenaar Michael Aitzinger (Eytzinger) tekende een kaart van de zeventien Nederlanden en die zeventien Nederlanden-samen heeft hij de vorm gegeven van een leeuw, de „Leo Belgicus” of Nederlandse (niet Belgische) leeuw².

Neubecker beeldt deze kaart niet af, maar wel begaat hij de vergissing, dat hij op blz. 112 het grote wapen van het Koninkrijk België de naam Leo Belgicus toedicht; een misvatting, die noch door de Nederlandse vertaler noch door de verzorger van de Franse tekst, R. Harmignies, werd opgemerkt. Zij trekken trouwens ook één lijn, als zij wel Neubecker volgen in zijn mededeling op blz. 187, dat **ten onrechte** aan P. Silvester Petra-Sancta de uitvinding wordt toegeschreven van het systeem van heraldische kleur-arceringen, terwijl wordt nagelaten de naam te noemen van Jean Baptiste ZANGRIUS, die dit systeem reeds in 1600 toepaste op de beroemde wapenkaart van het hertogdom Brabant van dat jaar. Bijzonder leerzaam is de kaart van Europa op de blz. 104—105 met daarop ter vergelijking een groot aantal van elkaar afgeleide dan wel alleen maar op elkaar lijkende wapens, een bron voor studie op zich zelf.

De liefhebbers van vlaggen en vaandels zullen overal in het boek interessante afbeeldingen aantreffen. Er mag nog wel eens gewezen worden op de traditie, dat oudtijds de vlag en het wapen van een overheidsinstantie zoveel mogelijk gelijk werden gehouden.

De voornaamste begrippen, die bij de heraldiek van belang zijn, zijn te vinden op de blz. 42—52; betrekkelijk weinig plaats voor zo'n uitgebreide stof, leek het eerst, maar zoals gezegd, de afbeeldingen vertellen heel veel zonder woorden. Twee drukfouten mogen verbeterd worden:

Blz. 72: Slag bij Sempach 1386, niet 1556.

Blz. 268: Toernooi van Mons 1310, niet 1913.

Uitgever Elsevier verdient een compliment voor de prachtige verzorging van dit boek; moge het een vlotte verkoop beschoren zijn en daarmee belangstelling en belangstellenden aantrekken voor de wapenkunde.

F. J. van Ettro

NOTEN

1. Otfried Neubecker, **Heraldiek**, Bronnen, symbolen en betekenisse. B.V. Uitgeverij Agon Elsevier, 1977, 268 pagina's.
2. In het boekje „Heraldiek” door Drs. J. A. de Boo is een latere navolging te zien, afb. 30.

Correcties en aanvullingen

Drie Bavelse pastoors en hun erfgenamen, jrg. 24, 1975

blz. 47:

De „spoorloos” verdwenen Gerardus van der Laet blijkt met zijn gezin terecht

te zijn gekomen in Turnhout. Zijn kinderen worden genoemd in een akte van procuratie voor notaris Mermans te Turnhout 24 8ber 1781. Genoemd worden: „juffrouw“ Barbara van der Laet bagijn op begijnhove te Turnhout, Cornelia Clara van der Laet met haren man en momboir Jan Baptist Verhoeven, Cornelis van der Laet en Paulus van der Laet allen wonende binnen Turnhout en Anna Maria van der Laet „nonitie“ op het begijnhof binnen Antwerpen, allen kinderen wijlen Gerardus van der Laet, welke Gomarus Joost Soetens machtigen de erfenis van hun tante Ida Hosemans en haar man wijlen Dirk Roestenborg te Goirle af te handelen.

blz. 51:

Huibert de Bont en heer Anthony Crols voogd en toezieners over de onmondige kinderen wijlen Gerard van Diessen verkopen in 1715 te Hilvarenbeek „een huys met hoff aende gemeene Plaetse, van outs genaemt Sterrenhuys“ aan Adriaan van der Linde, schepen van Hilvarenbeek „sulcx voor en ten behoeve der plaetsens van Hilvarenbeecq, Diessen en Riel voor een pastoraale wooninghe voor den predicaent alhier“. (mededeling van de heer J. J. Vugs uit Tilburg waarvoor hartelijk dank).

blz. 71:

Johanna Hosemans is niet in 1747 maar in 1748 overleden. Zij werd te Goirle in de kerk begraven 30.1.1748.

J. van Gils, Loostraat 14, Hilvarenbeek

Ian de Hont de Jonge en zijn familie, jrg. 26 1977

blz. 65:

Georgus Josephus Du Merij ex Hove huwt te Antwerpen in de Onze Lieve Vrouw Kerk 21.10.1742 met Maria de Hont ex Hilvarenbeek. testes Antonius de Hont et Christophorus Lion. (Mededeling van de heer M. C. Saris, Murray, Utah V.S., waarvoor hartelijk dank).

J. van Gils, Loostraat 14, Hilvarenbeek

Vincent van Dun, een huurder van het huis ter Loo, jrg. 25 1976

blz. 156:

Elisabeth Smits was geen schoonzuster maar een tante van Vincent van Dun. Elisabeth werd te Goirle geboren uit het tweede huwelijk van Peter Evert Smits met Digna Jan Vennincx. Uit het eerste huwelijk van Peter met Elisabeth Marten van de Sande werd Marten Smits geboren die huwde met Elisabeth van Gorp. Deze werden de schoonouders van Vincent van Dun. Bij de erfdeling van de goederen van Peter Smits in 1754 krijgt Elisabeth een hoeve te Goirle aan de Bakertant genaamd „het Paradijs“. Tilburg R477 fol. 232 26.2.1754, R506 fol. 182v. 25.10.1779 R875 ongefol. not. 106 akte's 19, 20 en 23.

J. van Gils, Loostraat 14, Hilvarenbeek

Genealogische bronnen voor de stad Breda en randgemeenten

De genealogische bronnen betreffende de stad Breda en randgemeenten zijn, voor wat de periode ná 1810 betreft, verspreid over de gemeentearchieven en de gemeentesecretarieën van Breda, Princenhage, Nieuw-Ginneken en Teteringen. Deze toestand leidt vaak tot verwarring bij verzoeken om inlichtingen. Voor bepaalde inlichtingen over Princenhage bijv. moet men zich wenden tot de Gemeentesecretarie van Prinsenbeek en niet tot het Gemeentearchief van Breda. Voor informatie van genealogische aard omtrent de gemeente Ginneken en Ba-

vel moet men zich richten tot de Gemeentesecretaris van Nieuw-Ginneken te Ulvenhout en niet tot het Gemeentearchief van Breda enz.

De gemeente **Breda** (Gemeentearchief, Stadserf 2) bezit: Registers van de Burgerlijke Stand van de Gemeente Breda, 1811—1902; Bevolkingsregisters der Gemeente Breda (1816; 1848—1938).

De gemeente **Breda** Gemeentesecretarie, afd. Burgerzaken, Vlaszzak 6), bezit: Registers van de Burgerlijke Stand van de Gemeente Breda, 1903—heden; Bevolkings-administratie der Gemeente Breda, 1938—heden.

Het Gemeentearchief van Nieuw-Ginneken, Wilhelminaplein 5, **Ulvenhout** bezit: Registers van de Burgerlijke Stand der voormalige Gemeente Ginneken en Bavel, 1811—1941; Bevolkingsregisters der voormalige Gemeente Ginneken en Bavel, 1829—1938.

De Gemeentesecretarie van Nieuw-Ginneken, afd. Burgerzaken, Wilhelminaplein 5, **Ulvenhout** bezit: Registers van de Burgerlijke Stand van Nieuw-Ginneken, 1942 — heden; Bevolkingsadministratie der Gemeente Nieuw-Ginneken, 1942 — heden.

Het Gemeentearchief van **Prinsenbeek** (streekarchivaris Drs. C. Th. Lohmann), Markt 9, Prinsenbeek bezit: Registers van de Burgerlijke Stand der voormalige gemeente Princenhage, 1811—1900; Bevolkingsregisters der voormalige gemeente Princenhage, 1811—1907.

De Gemeentesecretarie van **Prinsenbeek**, afd. Burgerzaken, Markt 9, Prinsenbeek bezit: Registers van de Burgerlijke Stand der voormalige gemeente Princenhage, 1901—1941 en van de Gemeente Beek (N.B.), sedert 1 januari 1951 Prinsenbeek, 1942 — heden; Bevolkingsadministratie van de voormalige gemeente Princenhage, 1908—1941 en van de Gemeente Beek (N.B.), sedert 1 januari 1951 Prinsenbeek, 1942 — heden.

Het Gemeentearchief van **Teteringen** (streekarchivaris J. H. M. Broeders) Hoeveneind 3, Teteringen bezit: Volkstellings- en bevolkingsregisters van Teteringen, 1839—1938.

De Gemeentesecretarie van **Teteringen**, afd. Burgerzaken, Hoeveneind 3, Teteringen bezit: Registers van de Burgerlijke Stand van Teteringen 1811 — heden; Bevolkingsadministratie der Gemeente Teteringen 1939 — heden; De archivaris *verstrekt ook inlichtingen uit de Burgerlijke Stand voor de periode 1811—1900.*

In 1927 werden delen van de gemeenten Ginneken en Bavel, Princenhage en Teteringen aan de gemeente Breda toegevoegd. In 1941 werden de gemeente Ginneken en Bavel en Princenhage opgeheven en ten dele aan Breda toegevoegd. De overblijvende delen werden verheven tot zelfstandige gemeenten: Nieuw-Ginneken en Beek (N.B.), waarvan de naam met ingang van 1 januari 1951 werd gewijzigd in Prinsenbeek. In 1961 werden delen van de gemeente Nieuw-Ginneken aan Breda toegevoegd. In 1927, 1942 en 1961 werden delen van Teteringen aan Breda toegevoegd, maar de gemeente Teteringen bleef bestaan.

In juli 1976 werd het noord-oostelijk gedeelte van de gemeente Prinsenbeek (bekend onder de naam Haagse Beemden) aan de gemeente Breda toegevoegd. Doop- Trouw- en Begraafboeken (vóór 1811): De doop- trouw- en begraafboeken van de stad Breda en van de kerkdorpen Bavel, Ginneken en Princenhage berusten alle in het Gemeentearchief te Breda. Zie de inventaris der Doop- Trouw- en Begraafboeken in Noord-Brabant door L. Kruijff. De Doop- Trouw- en Begraafboeken van het Kerkdorp Teteringen, dat zich ten dele uitstrekte over het huidige Bredase gebied, berusten alle in het Rijksarchief in Noord-Brabant te 's-Hertogenbosch. Het Gemeentearchief te Breda bezit echter fotokopieën van deze Doop- Trouw- en Begraafboeken.

dr. F. A. Brekelmans, gemeentearchivaris

de brabantse leeuw

Tweemaandelijks tijdschrift van de Sectie voor Geslacht-, Naam- en Wapenkunde van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant.

Redactie: mr. G. Berkelmans; J. P. H. Goossens; J. Th. M. Melssen; J. H. G. van Heeswijk, redactiesecretaris, Maasbandijk 30, Postbus 29, Kerkdriel.

Abonnement per jaargang: binnenland f 19,50; buitenland f 21,—; inclusief porti. Men wordt verzocht te betalen via een toe te zenden acceptgirokaart. Opzeggingen alleen schriftelijk mogelijk vóór 1 december.

Administratie: Postbus 1104, 5200 BD 's-Hertogenbosch, tel. 073 - 139484, postgiro 3879363.

JAARGANG 27 (1978) NR. 4

Stamboom van de Brabantse familie Woestenborg (1400-1800)

L. F. W. Adriaenssen

Van der Hoopstraat 85, Amsterdam

Vervolg van De Brabantse Leeuw jaargang 27 - nr. 3, blz. 93.

Xc. Jan Peter Wuestenborchs de oudste¹⁰¹, vleeshouwer, ged. Hilvarenbeek 11-3-1632, overl. 1686/87, tr. Hilvarenbeek 19-1-1671 Maeyken Adriaen Willem Deckers¹⁰² uit Moergestel, dr. van Adriaen Jan Willem Deckers en van Peerken Peter Jans. Maeyken hertr. 1687 Cornelis Jasper Middegaels¹⁰³, voerman te Hilvarenbeek.

Kinderen:

1. Adriaen, ged. Hilvarenbeek 20-3-1673, overl. aldaar 1-12-1691¹⁰⁴.
2. Peter, ged. Hilvarenbeek 8-10-1674, overl. voor 1688.
3. Berbele Janss Wuestenborchs¹⁰⁵, ged. Hilvarenbeek 22-7-1677, overl. aldaar 9-3-1735, tr. Diessen 29-7-1696 Wilbort Lemmens¹⁰⁶, brouwer en tavernier, overl. aldaar 26-11-1716, zn. van Jan Adriaen Lemmens, brouwer en herbergier, en van Marie Adriaens vander Linden.

Vld. Peter Corstens van Wuestenborch¹⁰⁷ te Hilvarenbeek, geb. ca 1510, overl. 1553/63, tr. Aleyt Henrick Wouter Willems¹⁰⁸, dr. van Henrick Wouter Willem Snellen en van Katlyn Aerts vanden Nuwenhuysen.

Kinderen:

1. Willem Peters van Wuesenborch, volg VIId.
2. Huybrecht Peters van Wuestenborch, volgt VIIe.
3. Elysabeth Peters van Wuestenborch alias Reyntgens¹⁶⁹, tr. Dierck Aerts van Dun¹⁷⁰, zn. van Dierck Aerts van Dun en van Heylwich Dierck Thielmans.
4. Cathalyn Peters van Wuestenborch, tr. Jan Peter Jan Joes Leyten alias van Dun de jonge¹⁷¹, zn. van Elyzabeth Jan Lauwreys Vrancken die Molder.
5. Henrick Peters van Wuestenborch¹⁷² in de Papenstraat ofwel Priesterstraat te Hilvarenbeek, in 1578 bedezetter, later schepen aldaar, overl. kinderloos 1612/19, tr. 1569 /70 Peterken Claes van Spreuwel¹⁷³, dr. van Claes Henrick van Sprewel en van Dinghen Gherit Herman Noyens.
6. Mariken Peter Wuestenborchs¹⁷⁴, tr. (1) 1579/82 Jan Stevens vanden Poel¹⁷⁵ *tesbeek byde craenmere* onder Hilvarenbeek, overl. 1582/86, zn. van Steven Peters vanden Poel en van Conrade Goyaerts opden Hertganck. Mariken tr. (2) Pauwels Peter Damen¹⁷⁶, overl. 1614/21, zn. van Peter Daem Bacx en van Cathalyn Willem Bruers.
7. Corstiaen Peter Wuestenborchs alias Reyntjens¹⁷⁷, schepen van Hilvarenbeek, tr. Jenneken Willem Bruers¹⁷⁸, overl. Hilvarenbeek januari 1621, dr. van Willem Henrick Bruers en van Cornelia Peters van Scerpenborch.
Geen kinderen.

VIIId. Willem Peters van Wuestenborch¹⁷⁹ te Hilvarenbeek, overl. 1599/1601, tr. (1) Adriaenken Willems de With¹⁸⁰, overl. 1586/87, dr. van Willem Janssen de With en van Aleyt Cornelis Melis Willem Goossen, tr. (2) Margriet Geraert Hessels¹⁸¹ uit Moergestel, dr. van Geraert Pauwels Hessels en van Cornelia Steven Leeuw de Witte.

De kinderen stammen uit het tweede huwelijk:

1. Gerrit Willem Wuestenborchs, volgt VIIId.
2. Aleyt Willem Peter Wuestenborchs¹⁸², tr. Anthonis Jan Gerits Luyten¹⁸³ *in den gehuchte vanden byest ter plaetsen genoempt den houtecker*, ged. Hilvarenbeek 18-1-1598, zn. van Jan Jan Gerit Luyten alias Hersmans en van Elisabeth Adriaen Claes van Spreuwel.
3. Willemken Willem Wuestenborchs¹⁸⁴, ged. Hilvarenbeek 3-5-1600, tr. Dries Jan Driessen¹⁸⁵ aan de Voort onder Hilvarenbeek.
4. Peter Willems Wuestenborchs, volgt VIIId.

VIIIc. Gerrit Willems Wuestenborchs¹⁸⁶ aan de Biest, ged. Hilvarenbeek 27-7-1592, overl. aldaar mei 1621, tr. Peterken Joost de Gruyter¹⁸⁷, ged. Hilvarenbeek 22-1-1588, overl. 1621/29, dr. van Joost Peters de Gruyter en van Geertruyt Geeraert Mys. Zij hertr. Adriaen Steven Henricks.

Oir:

1. Margriettgen Gerrit Willem Wuestenborchs¹⁸⁸, ged. Hilvarenbeek 29-4-1619, tr. Niclaes Henrickx van Diessen¹⁸⁹ te Hilvarenbeek, zn. van Henrick Jan Huyben te Diessen en van Anneken Cornelis Mertens vanden Nyeuwenhuysen.

VIII d. Peter Willems Wuestenborchs¹⁹⁰ aan de Biest, koopman (waarschijnlijk teut), overl. 1643, tr. Heylwich Adriaen Wouter Adriaens.

Kinderen¹⁹¹:

1. Adriaentjen Peter Wuestenborchs¹⁹², ged. Hilvarenbeek 11-2-1620, overl. 1670/72, tr. Wouter Wouter Lambrechts¹⁹³ aan de Biest. Deze hertr. Hilvarenbeek 31-3-1673 Anthonette Joost Berents uit Moergestel.
2. Gerart Peter Wuestenborchs¹⁹⁴ aan de Biest, ged. Hilvarenbeek 27-2-1623, tr. Maria Janssen vande Sande, waaruit: A. Niclaes Gerrit Wuestenborchs¹⁹⁵, in 1681 onmondig te Schilde.
3. Geritgen Peter Wuestenborchs¹⁹⁶ aan de Biest, ged. Hilvarenbeek 27-10-1623, ongehuwd.
4. Willem, ged. Hilvarenbeek 15-2-1628, overl. jong.

VII e. Huybrecht Peter Wuestenborchs alias Reyntgens¹⁹⁷ aan de Biest-Houtakker, overl. Hilvarenbeek 207-1626, tr. Heylwich Claes Zweens¹⁹⁸, dr. van Claes Pauwels Goyaerts Zweens en van Elysabeth Peter Peter Aerts.

Kinderen:

1. Niclaes Huybrecht Wuestenborchs, volgt VII e.
2. Maria, ged. Hilvarenbeek 8-9-1594, overl. jong.

VIII e. Niclaes Huybrecht Wuestenborchs¹⁹⁹ aan de Biest-Houtakker, ged. Hilvarenbeek 3-2-1592, overl. 1648/55, kleermaker, deken van de venerabele broederschap van Jezus' naam, schepen. Hij tr. Hilvarenbeek 2-2-1615 Grietjen Peter Schellekens²⁰⁰, dr. van Peter Jacob Schellekens en van Marye Wouter Gyelis.

Kinderen:

1. Marie Claes Wuestenborchs, ged. Hilvarenbeek 2-10-1616, tr. Cornelis Peter Leemans²⁰¹, ged. Hilvarenbeek 3-1-1610, overl. aldaar 7-2-1701, zn. van Peter Aert Leemans en van Heylken Peter Henrick Witten. Hij woonde aan de kleine Westerwijk, voor welk gehucht hij in 1655 zetter van de augmentatiebede was. Eerder was Cornelis borgemeester (1648). Voorts was hij gecommiteerde van de gemeente in 1663, zetter van de oorlogsbede van de Biest in 1674 en tenslotte was hij lange tijd schepen. In 1673 diende hij 35 dagen met paard en wagen onder de prins. Van zijn stiel was hij timmerman en als zodanig nam hij in 1659 van de gemeente de reparatie van de *brugh bij de dekeneij* aan. In 1662 nam hij voor 25½ gulden aan te *repareeren de lynde boom daeronder s'heeren geboeden worden gedaen, twelcke binnen veerthien eerstcoomende dagen sall*

moeten wesen volmaeckt.

2. Peter Niclaes Wuestenborchs, volgt IXe.
 3. Hendrick Claes Wuestenborchs²⁰² *aende byest ter plaetse genaempt den Houdtacker*, ged. Hilvarenbeek 4-4-1621, in 1671 collaterale erflater.
 4. Corstiaen Claes Wuestenborchs²⁰³, ged. Hilvarenbeek 4-8-1623, ongeh. overleden.
 5. Jacob, ged. Hilvarenbeek 22-10-1625, overl. jong.
 6. Elysabeth Claes Wuestenborchs²⁰⁴, ged. Hilvarenbeek 3-10-1627, tr. aldaar 2-2-1654 Jan Jacobs vander Langryth²⁰⁵, ged. Hilvarenbeek 16-4-1613, zn. van Jacob Cornelis vander Langryth en van Cathalyn Jan Claes van Alphen.
 7. Huybrecht Claes Wuestenborchs, volgt IXf.
 8. Jaacquemyntje Claes Wuestenborchs²⁰⁶, ged. Hilvarenbeek 16-1-1631, overl. 1704/15, Hilvarenbeek 3-1-1654 Peter Cornelis Marcellis²⁰⁷ te Goirle *aenden Brem*, ged. Hilvarenbeek 24-2-1634, zn. van Cornelis Marcellis Jacobs en van Heylwich Wouter Jan Weyten.
 9. Jenneken Claes Wuestenborchs²⁰⁸, ged. Hilvarenbeek 13-4-1634, begr. in de kerk aldaar 31-7-1679, tr. Peter Jan Sebrechts²⁰⁹, looier en schoenmaker aan de Voort, schepen, begr. Hilvarenbeek in de kerk 17-4-1682, zn. van Jan Peter Sebrechts, schoenmaker, en van Thoontjen Jacobs van Laeroven.
 10. Heylwich, ged. Hilvarenbeek 23-8-1636, overl. jong.
 11. Jaspas Claes Wuestenborchs²¹⁰, geb. Oirschot 6-1-1638, ongetrouwd overl. 1662/65, kocht met zijn broer Hendrick een boerderij (*huysing, schuer, schaepskoeie, hoff, boomgaert*) met diverse percelen te Dun onder Hilvarenbeek, waarvan zij tevoren pachters waren.
- IXe. Peter Claes Wuestenborchs²¹¹, geb. 1618/19, overl. 1661/69, schepen van Hilvarenbeek, rentmeester van het heiligsacramentsgilde aldaar, tr. Catharina Fabri²¹², ged. Hilvarenbeek 5-3-1617, overl. aldaar 17-9-1689, dr. van Anselm Fabri, schout van Hilvarenbeek, en van Hadewyn van Merode.
- Kinderen:
1. Anneken, ged. Hilvarenbeek 15-2-1646.
 2. Maeyken Peter Wuestenborchs²¹³, vermeld in 1689.
 3. Nicolaes Wuestenborchs²¹⁴, ged. Hilvarenbeek 23-9-1653, vermeld 1684-1690.
 4. Lambert, ged. Hilvarenbeek 31-5-1658.
 5. Anselma Wuestenborchs²¹⁵, tr. Jan van Caster²¹⁶, blauwverver *in den gulden Arent* aan het Klapdorp te Antwerpen, overl. aldaar februari 1709, weduwnaar van (1) Anna Bienfait en van (2) Maria van Diest.
- IXf. Huybrecht Claes Wuestenborchs²¹⁷ aan de Biest-Houtakker, schoenmaker, ged. Hilvarenbeek 24-4-1629, overl. 1674, in 1660 en in 1670-74 gezworen bedezetter, tr. Hilvarenbeek

26-2-1658 Catharina de With²¹⁸, ged. aldaar 22-9-1637, overl. aldaar 16-2-1704, dr. van Anthonis Janssen de With en van Cornelia Henrick Cornelis Bacx.

Kinderen:

1. Niclaes Huybrechts Wuestenborchs²¹⁹, ged. Hilvarenbeek 1-4-1661, overl. aldaar 4-5-1709, ongehuwd.
2. Jenneken, ged. Hilvarenbeek 12-2-1663, overl. jong.
3. Jan Huybrechts Wuestenborchs²²⁰, ged. Hilvarenbeek 24-6-1664, overl. aldaar 5-6-1721, ongehuwd.
4. Jaspas Huybrechts Wuestenborchs, volgt Xd.
5. Margriettgen Huyberts Wuestenborchs²²¹, ged. Hilvarenbeek 14-3-1671, overl. aldaar 9-3-1705, ongehuwd.
6. Peter Huybrechts Wuestenborchs²²², ged. Hilvarenbeek 26-7-1673, overl. aldaar 4-9-1753, ongehuwd.

Xd. Jaspas Huyberts Woestenborgs²²³, ged. Hilvarenbeek 18-3-1668, overl. aldaar 28-12-1728, tr. Diessen 9-3-1709 Maeyken Peter Otten²²⁴, overl. Hilvarenbeek 5-7-1760, dr. van Peter Niclaes Otten en van Jenneken Cornelis Beersmans. Jaspas woonde met zijn moeder, zijn zuster en zijn broers aan de Biest-Houtakker. Mede namens hem was hij in 1678 en 1679 borge-meester voor de buitengewone (oorlogs)lasten en in 1693 en 1702 borgemeester van de gehuchten Voort, Loo en Heikant. Voor eigen rekening was hij in 1697 en 1700 kommerzetter, in 1699 opzichter van de beplantingen op de Biest, in 1702 pachter van de kleine specie en het aardgebruik en in 1701, 1712, 1713 en 1724-26 pachter van de domaniale en novale tienden van Hilvarenbeek. Tenslotte was hij geruime tijd schepen. Zijn nalatenschap bestond (1761) uit drie boerderijen te Hilvarenbeek, 316 lopenzaad land, een oliemolen te Diessen en 10.042:10:0 gulden uitstaand kapitaal.

Kinderen:

1. Doodgeboren kind, Hilvarenbeek 20-6-1710.
2. Niclaas, geb. Hilvarenbeek mei 1711, overl. aldaar 17-10-1719.
3. Peter Jaspas Woestenborg, volgt Xld.
4. Catharina Woestenborgs²²⁵, ged. Hilvarenbeek 16-4-1715, begr. Moergestel in de kerk 10-4-1787, tr. Hilvarenbeek 7-6-1745 Johannes Timmermans te Moergestel.
5. Jenneken Woestenborg²²⁶, geb. Hilvarenbeek juni 1718, te Moergestel op 6-9-1777 in de kerk begraven. Ongehuwd.
6. Clasyn, ged. Hilvarenbeek 26-3-1722, overl. aldaar 19-3-1723.

Xld. Peter Woestenborg²²⁷, ged. Hilvarenbeek 3-2-1713, begr. aldaar 17-10-1777, landbouwer, olieslager, steenbakker, vertrokken om *de fransche taal te leeren tot Douaij, Rijssel, off elders*, in 1742-1743 en 1745-1759 pachter van de domaniale en novale tienden van Hilvarenbeek, tr. aldaar 4-4-1763 Cornelia Hofhuysen, ged. Hilvarenbeek 24-11-1736, overl. aldaar 20-2-1812,

dr. van Jurrien Hofhuysen en van Helena Jan de Hondt.
Kinderen:

1. Jasper, ged. Hilvarenbeek 1-3-1764, overl. aldaar 19-3-1764.
2. Peter Woestenborg²²⁸, landbouwer, ged. Hilvarenbeek 31-12-1764, overl. aldaar 29-12-1837, woont in de Gelderstraat, armmeester in 1820, tr. Hilvarenbeek 29 Grasmaand 1810 Gardina Rijkers²²⁹, ged. Hilvarenbeek 28-3-1785, dr. van Jan Rijkers en van Cornelia van Poppel.
3. Maria Catharina Woestenborg²³⁰, ged. Hilvarenbeek 19-1-1766, overl. Moergestel 8-5-1832, tr. Jacobus Timmermans²³¹, landbouwer te Moergestel, ged. aldaar 22-5-1762, zn. van Jan Baptist Timmermans en van Maria Jan Keteleers.
4. Joannes Josephus, ged. Hilvarenbeek 14-8-1767, overl. aldaar 21-4-1768.
5. Jasper Woestenborg²³², timmerman te Tilburg, ged. Hilvarenbeek 9-9-1768, tr. Tilburg 16-4-1804 Johanna Gerarda Emmen.
6. Joannes Josephus, ged. Hilvarenbeek 1-1-1770, overl. aldaar 10-4-1771.
7. Adriaan Woestenborg²³³, landbouwer en olieslager te Diesse, later landbouwer en winkelier te Hilvarenbeek, ged. Hilvarenbeek 14-7-1771, tr. aldaar 16 Hooimaand 1809 Johanna Cornelia Verheggen^{233a}, ged. aldaar 27-7-1779, dr. van Jan Verheggen, bakker, en van Willemijna van Erck.
8. Jacobus, ged. Hilvarenbeek 31-10-1772, overl. aldaar 14-7-1773.
9. Anna Margriet, ged. Hilvarenbeek 2-2-1773, overl. aldaar 13-12-1773.
10. Geertruyt Woestenborg²³⁴, ged. Hilvarenbeek 14-2-1775, overl. aldaar 26-4-1847, tr. aldaar 10-11-1799 Theodorus Cornelis Princen²³⁵, landbouwer, zn. van Cornelis Dirk Princen en van Maria Anna Wyten.

Vd. Adriaan Claessen Wuestenborchs²³⁶ te Hilvarenbeek aan het Loo, geb. ca 1480, overl. 1533/35, tr. (1) Kathelyn Henrick Zwilden²³⁷, tr. (2) Kathelyn Moonen²³⁸, dr. van Symon Lauwreys die Molder en van Heylwich Henrick Willekens, weduwe van Dierck Wouter Thielmans.

Uit het eerste huwelijk:

1. Cornelis Adriaan Wuestenborchs, volgt Vle.
2. Anna Adriaan Wuestenborchs²³⁹.
3. Jutta Adriaan Wuestenborchs²⁴⁰, tr. Cornelis Jan Feytmans²⁴¹ te Gorp, zn. van Jan Gerit Feytmans en Dingen Jan Sladden.

Uit het tweede huwelijk:

4. Huybrecht Adriaan Wuestenborchs alias Moonen, volgt Vlf.

5. Claes Adriaen Wuestenborchs alias Moonen, volgt VIg.
VIe. Cornelis Adriaen Wuestenborchs²⁴², overl. na 1595, tr.
Dingen Jan Michiels.

Kinderen:

1. Elisabeth Cornelis Wuestenborchs²⁴³, tr. Cornelis Joosten
te Gorp.
2. Jenneken Cornelis Wuestenborchs²⁴⁴, tr. Wouter Frans de
Becker.
3. Claes Cornelis Wuestenborchs, volgt VIIIf.
4. Adriaen Cornelis Wuestenborchs²⁴⁵, overl. kinderloos.
5. N. Cornelis Wuestenborchs, tr. Claes Cornelis Myss^{245a}.
VIIIf. Claes Cornelis Wuestenborchs²⁴⁶ te Gorp, overl. 1604/12,
tr. Agneeskens Cornelis Spapen²⁴⁷ uit Tilburg, dr. van Cornelis
Jan Cornelis Papen en van Cornelia Gherit Luyten.

Kinderen²⁴⁸:

1. Cornelia Wuestenborchs, tr. (1) Vosselaar 25-11-1614
Willem Wouter Winters, tr. (2) Merten N.
2. Laureys Claes Wuestenborchs, overl. Vosselaar 1631, va-
der van een onecht kind bij Anna Driessens:
A. Dionisius, ged. Vosselaar 21-6-1629.
3. Dimpna Woystenborchs²⁴⁹, overl. Vosselaar 12-5-1668, tr.
(1) Adriaen Jan Grielens alias Brouwers, overl. Vosselaar
5-7-1631, tr. (2) 7-2-1634 Jan Borchmans²⁵⁰, schepen.
4. Cornelis Woystenborchs, volgt VIIIIf.
5. Abraham Woystenborchs²⁵¹, overl. Vosselaar 12-8-1636
aan de pest.
6. Jan Claes Cornelis Wuestenborchs²⁵².
7. Lyntgen Woestenborchs²⁵³, begijn te Turnhout, overl.
1656/57.
8. Jacob Woystenborchs²⁵⁴, ged. Hilvarenbeek 18-11-1587,
overl. 1655/56. Hij was krankzinnig en werd uitbesteed bij
zijn zwager Jan Borchmans, die daarvoor het vruchtge-
bruik van Jacobs goederen genoot.

VIIIIf. Cornelis Woystenborchs²⁵⁵, overl. Vosselaar 1658, tr.
aldaar 6-4-1644 Anna Corstiaen Adriaens, overl. aldaar
23-5-1648.

Kinderen:

1. Agnes Woestenborchs, ged. Vosselaar 6-1-1645, overl. na
1673.
 2. Abraham Wostenbourgh, volgt IXg.
- IXg. Aberam Wostenborgh²⁵⁶, schepen van Vosselaar, aldaar
12-10-1720 plechtig in de kerk begraven, tr. aldaar 15-1-1662
Elisabeth Broecx.

Kinderen:

1. Cornelis Wostenborch, volgt Xe.
2. Anna Wostenbourg, ged. Vosselaar 22-9-1662, begr. al-
daar 5-8-1744, tr. aldaar Peter Driessen.
3. Catharina, geb. Vosselaar november 1664.

4. Maria Woestenborgh²⁵⁷, ged. Vosselaar 22-8-1666, begr. in de kerk aldaar 13-10-1746, tr. Vosselaar 20-8-1690 Jacob van Ael²⁵⁸, begr. aldaar 29-1-1702.
 5. Jan Wostenborgh, volgt Xf.
 6. Catharina Wostenborgh²⁵⁹, ged. Vosselaar 9-3-1674, tr. Jan Francken.
 7. Dimpna Woestenborg, ged. Vosselaar 17-11-1676, tr. aldaar 20-2-1707 Laurens Jacobs.
 8. Joanna Woestenborg, ged. Vosselaar 30-4-1680, tr. aldaar 22-12-1712 Hendrick Proost, overl. aldaar 16-2-1716.
 9. Nicolaas, ged. Vosselaar 10-11-1682.
 - Xe. Cornelis Wostenborgh²⁶⁰, ged. Vosselaar 20-4-1657, tr. Maria Anna Allaerts²⁶¹, dr. van Jan Matheij Allarts Jans de jonge en van Maria Proost.
- Kinderen:
1. Anna Woestenborgh.
 2. Nicolaes Woestenborg te Beerse, tr. aldaar 2-11-1730 Maria Hanegraef^{261a}, dr. van N. Hanegraef en N. van Laer.
- Kinderen:
- A. Maria Theresia Woestenborgh, ged. Beerse 12-10-1731, tr. aldaar 29-11-1756 Hendrik Druyts.
 - B. Anna, ged. Beerse 12-11-1732.
 - C. Cornelis, ged. Beerse 5-10-1734.
 - D. Cornelis Norbertus, ged. Beerse 29-8-1735.
 - E. Jan, ged. Beerse 2-5-1737.
 - F. Catharina, ged. Beerse 12-12-1738..
 - G. Peter, ged. Beerse 12-12-1739.
 - H. Aldegunda, ged. Beerse 10-1-1742.
 - I. Cornelis, ged. Beerse 4-1-1744.
 - J. Anna Catharina, ged. Beerse 19-1-1746.
 - K. Anna Elisabeth, ged. Beerse 5-6-1748.
- Xf. Jan Wostenborgh²⁶², ged. Vosselaar 1-11-1671, begr. aldaar 14-4-1745, tr. Maria van Laer²⁶³.
- Kinderen:
1. Peter Woestenborg, volgt XI-d.
 2. Cornelis Norbertus Woestenborg, ged. Vosselaar 10-7-1709, begr. aldaar 8-8-1746.
 3. Elisabeth Woestenborg, ged. Maria Elisabeth Vosselaar 29-1-1712, begr. in de kerk aldaar 8-4-1775, tr. (1) Vosselaar 15-2-1733 Jan Wouters, begr. in de kerk aldaar 17-8-1736, tr. (2) Vosselaar 16-9-1736 Norbert Diels, ged. aldaar 19-9-1708, overl. aldaar 8-4-1775, zn. van Jan Diels en van Maria Hermans.
 4. Dymphna Woestenborg, ged. Vosselaar 24-4-1714, tr. (1) Vosselaar 12-2-1737 haar verwant in de derde en vierde graad Franciscus Wouters, begr. in de kerk aldaar 18-4-1741, tr. (2) Vosselaar 20-2-1743 Peter Proost, ged. aldaar 20-2-1719, begr. in de kerk aldaar 22-7-1776, zn. van

- Frans Proost en van Dimpna de Roover.
5. Catharina Woestenborg, ged. Vosselaar 10-9-1716, begr. in de kerk aldaar 25-8-1780 (overl. 22-8), tr. aldaar 28-10-1749 haar verwant in de tweede en derde graad Jan van Ael.
 6. Jan, ged. Vosselaar 1-8-1722.
 8. Nicolaas Woestenborg, ged. Vosselaar 30-3-1723, begr. in de kerk aldaar 21-8-1746.
- XIf. Peter Woestenborg, ged. Vosselaar 9-8-1707, begr. in de kerk aldaar 24-3-1781 (overl. 22-3), tr. (1) Oostmalle 11-1-1735 Joanna Beckers, ged. aldaar 7-5-1697, overl. aldaar 30-8-1748, dr. van Hubertus Beckers en van Margaretha de Nijs, tr. (2) Oostmalle 8-10-1751 Anna Ghysels, ged. aldaar 26-8-1723, dr. van Peter Gyssels en van Maria Dresselaers.
- Uit het eerste huwelijk:
1. Maria Lucia Woestenborg, ged. Oostmalle 13-12-1735, vermeld in 1798.
 2. Anna Maria, ged. Oostmalle 23-10-1737.
 3. Begga Cornelia, ged. Oostmalle 23-10-1737, overl. aldaar 10-9-1746.
- Uit het tweede huwelijk:
4. Jan Woestenborg te Vosselaar, ged. Oostmalle 6-8-1753, tr. Vosselaar 9-1-1798 Anna Catharina van Ael, ged. aldaar 7-2-1766, dr. van Cornelis van Ael en van Maria Catharina Wouters. Hieruit nageslacht.
 5. Cornelis Woestenborg te Oostmalle, ged. aldaar 3-10-1755.
 6. Joanna Elisabeth, ged. Vosselaar 20-9-1757, begr. aldaar 21-4-1762.
 7. Adriana, ged. Vosselaar 22-11-1759, begr. in de kerk aldaar 1-6-1761.
 8. Peter, ged. Vosselaar 25-12-1763.
 9. Carolus, ged. Vosselaar 29-8-1766, begr. aldaar 31-8-1766.
 10. Christiaan, ged. Vosselaar 22-1-1769, begr. in de kerk aldaar 28-1-1769.
- VIf. Huybert Adriaen Wuestenborchs alias Moonen²⁶⁴ aent groot loo onder Hilvarenbeek, geb. ca 1530, overl. 1589/97, tr. Cathalyn Geraert Rysbosch²⁶⁵, dr. van Gerit Barthelmeeus Rysbosch en van Elysabeth Jan Dierck Thielmans.
- Kinderen:
1. Corstiaen Huybricht Wuestenborchs alias Moonen, volgt VIIg.
 2. Cornelis Huybrecht Wuestenborchs alias Moonen, volgt VIIh.
 3. Lysken Huybrecht Wuestenborchs²⁶⁶, overl. Hilvarenbeek 12-9-1633, tr. Adaem Adriaens van Spreuwel alias Leenen²⁶⁷ aent loo, zn. van Adriaen Claess van Spreuwel alias Leenen en van Agnes N., hertr. Elysabeth Bartholomeus

Peter Erffven.

4. Geraertken Huybrecht Wuestenborchs²⁰⁸, overl. Hilvarenbeek 12-8-1634, tr. aldaar 25-11-1605 Claes Sibben²⁰⁹, overl. Hilvarenbeek 1644, zn. van Zebrecht Vranck Adriaen Willems en van Marye Peter Herman Geraert Noyens.
5. Catharina Huybrecht Wuestenborchs²⁷⁰, tr. Jan Jan Schellekens²⁷¹, schepen van Hilvarenbeek, zn. van Jan Merten Scellekens en van Anneken Peter Wouter Nouwen.

VIIg. Corstiaen Huybrecht Wuestenborchs alias Moonen²⁷² te Hilvarenbeek *aende byest*, overl. 1583/89, tr. Jaecxken Cornelis Melis²⁷³, dr. van Cornelis Melis Willem Goissens en van Margriet Willem Claessen de Gruyter. Jaecxken hertr. 1589 Aert Aert Fiers diemen heyt Boschmans.

Dochter:

1. Margriet Corstiaen Huybert Wuestenborchs²⁷⁴, tr.. Henrick Jans van Trier²⁷⁵ aan de Voort onder Hilvarenbeek, zn. van Jan Dirck van Trier en van Adriana Peter Geraert Herman Noyens.

VIIh. Cornelis Huybrecht Wuestenborchs alias Moonen²⁷⁶, vulgo Neel Huyben, olieslager te Breheze onder Hilvarenbeek, overl. aldaar 24-3-1636, tr. Berthken Marten Stalpaerts²⁷⁷, overl. Hilvarenbeek 1640, dr. van Marten Matheus Stalpaerts, olieslager te Breheze, en van Jenneken Aert Jan Huyben.

Kinderen:

1. Aleyt, ged. Hilvarenbeek 30-11-1590, jong overl.
 2. Anneken Cornelis Wuestenborchs, ged. Hilvarenbeek 15-9-1596, tr. Willem Pauwels Claessen²⁷⁸.
 3. Lysken Cornelis Huybrecht Wuestenborchs, ged. Hilvarenbeek 12-9-1598, tr. Aert Mattheus van Raeck²⁷⁹ te Weelde, geb. Hilvarenbeek, zn. van Mattheus Janss van Raeck en van Maeyken Henrick Jan Claes Voskens.
 4. Cathalyne Cornelis Wuestenborchs²⁸⁰, ged. Hilvarenbeek 4-3-1603, tr. Cornelis Symon Sanders²⁸¹ te Breheze, ged. Hilvarenbeek 21-1-1604, zn. van Symon Henrick Sanders uit Moergestel en van Elysabeth Cornelis Peter Fiers, weduwnaar van Maeyken Peters van Doormalen.
 5. Huybrecht Cornelis Wuestenborchs alias Moonen, volgt VIIg.
 6. Jan Cornelis Wuestenborchs alias Moonen, volgt VIIh.
- VIIIg. Huybrechts Cornelis Wuestenborchs alias Moonen²⁸², olieslager te Breheze, ged. Hilvarenbeek 21-6-1603²⁸³, tr. Cathalyne Wouter Sledden²⁸⁴, dr. van Wouter Dierck Sledden, schepen van Hilvarenbeek, en van Michieltken Geraert Sledden.

Kinderen.

1. Jan, ged. Hilvarenbeek 15-8-1629, overl. jong.
2. Michiel, ged. Hilvarenbeek 22-12-1630, overl. jong.
3. Michiel, ged. Hilvarenbeek 27-8-1631, overl. jong.
4. Adriaen Huybrechts Wuestenborchs, volgt IXh.

5. Cornelis Huybrechts Wuestenborchs²⁸⁵, ged. Hilvarenbeek 15-2-1637, winkelier te Eindhoven, waar hij aan de Markt het huis *'t cleyn vercken* bewoonde.
 6. Jan, ged. Hilvarenbeek 26-12-1639 door de pastoor van Poppel, overl. jong.
 7. Tweelingbroer van Jan, direkt na het doopsel overleden.
 8. Wouter Huybrechts Wuestenborchs, ged. Hilvarenbeek 18-10-1641, vermeld in 1680, woonde niet te Hilvarenbeek.
 9. Michiel, ged. Hilvarenbeek 23-9-1645, overl. jong.
 10. Marten Huybrecht Wuestenborchs, volgt IXi.
- IXh. Adriaen Huybrechts Wuestenborchs²⁸⁶ *aent groot loo* te Hilvarenbeek, ged. aldaar 9—9—1633, overl. 1669, tr. Hilvabeek 7-11-1662 Aleyt Peters Hoeven²⁸⁷ uit Moergestel, dr. van Peter Willems Hoeven en van Aleyt Henrick Martens.
- Bij Cathalya Dirrick Peters Switten (die begin 1662 tr. met Adriaen Peeters vander Poll) had Adriaen een bastaardzoon:
1. Jan²⁸⁸, ged. Hilvarenbeek 9-11-1661.
- Adriaens wettige kinderen zijn:
2. Anna, ged. Hilvarenbeek 10-5-1663, overl. voor 1681.
 3. Catharina Adriaen Woestenborchs²⁸⁹, ged. Hilvarenbeek 9-5-1666, laatst vermeld 1695. Zij werd bezwangerd door Jan Francisco Herck, die daarna zijn trouwbelofte verbrak en daarom werd veroordeeld tot een boete van 30 £ vlaams voor de defloratie en tot 18 gulden voor de kraamkosten.
 4. Adriaen, ged. Hilvarenbeek 14-8-1669, overl. voor 1681.
- IXi. Marten Huybrechts Wuestenborchs²⁹⁰, boterkramer, voerman, herbergier en bierbrouwer aan de Vrijthof te Hilvarenbeek, borgemeester in 1678, ged. Hilvarenbeek 3-7-1650, overl. aldaar 21-4-1724, tr. aldaar 9-7-1677 Maria Aerts van Hese²⁹¹, ged. Hilvarenbeek 4-11-1643, begr. aldaar 19-3-1703, dr. van Aert Peters van Hese alias Wappers, voerman en herbergier, en van Anneken Henrick Schilders, weduwe van Adriaen Lambrecht Naeykens, boterkoopman.
- Kinderen:
1. Huybrecht, ged. Hilvarenbeek 31-1-1678, begr. in de kerk aldaar 20-2-1679.
 2. Mathys Woestenborchs²⁹², voerman op Luik, ged. Hilvarenbeek 27-1-1682, overl. aldaar 30-12-1727, ongehuwd.
 3. Catharina Woestenborchs²⁹³, ged. Hilvarenbeek 2-10-1684, overl. aldaar 1-4-1718, ongehuwd.
 4. Pernel Woestenborchs²⁹⁴, ged. Hilvarenbeek 1-9-1687, erft haar vaders herberg op de hoek van de Vrijthof en de Gelderstraat, tr. Hilvarenbeek 27-9-1724 Willem Dirck²⁹⁵.
- VIIIh. Jan Cornelis Wuestenborchs alias Moonen²⁹⁶, timmerman *aende drie huysen* in het gehucht de Voort onder Hilvarenbeek, *voorheen houuenaer des heyligengeest hoeue vanden Bosch inde Biest*, ged. Hilvarenbeek 4-12-1612, overl. 1673/80, tr. Maeyken Claes van Goirle²⁹⁷, ged. Hilvarenbeek 8-12-1615,

overl. aldaar 6-11-1683, dr. van Claes Claessen van Goirle en van Agnes Willem Henricx.

Kinderen:

1. Lysken Jan Cornelis Wuestenborchs, ged. Hilvarenbeek 11-1-1640, tr. aldaar 3-6-1680 Adriaen Hendrick Jan Andries. Voordien bracht zij twee bastaards ter wereld:
 - A. Petronella, ged. Hilvarenbeek 24-10-1664, dr. van Peter Jans Ketelaers.
 - B. Jan, ged. Hilvarenbeek 13-11-1674, zn. van Jan van Zeelst.
2. Jan, ged. Hilvarenbeek 21-1-1641.
3. Dirck, ged. Hilvarenbeek 26-1-1642.
4. Adriaen, ged. Hilvarenbeek 1-3-1644.
5. Peter Jan Wuestenborchs alias Moonen, volgt IXj.
6. Bernaert Wuestenborchs, volgt IXk.
7. Adriaentje Jan Cornelis Wuestenborchs, overl. Hilvarenbeek 23-8-1715, tr. aldaar 25-11-1681 Dielis Janssen van Oirschot²⁹⁸, ged. Hilvarenbeek 31-3-1657, zn. van Jan Adriaen van Oirschot en van Catharina Peters, weduwnaar van Maria Adriaen Appels.
8. Agneet Janssen Wuestenborchs²⁹⁹, ged. Hilvarenbeek 20-5-1651, overl. aldaar 22-11-1724, tr. Claes Willems vanden Nieuwenhuysen³⁰⁰ aan de Beerten te Hilvarenbeek, 1683 borgemeester, 1696 verpondingsbeurder en 1697 collector van de buitengewone lasten, ged. Diessen 3-12-1642, overl. Hilvarenbeek 22-2-1713, zn. van Willem Janssen vanden Nieuwenhuysen en van Grietjen Anthonis de Cromme.
9. Marten Jans Wuestenborchs³⁰¹, ged. Hilvarenbeek 16-9-1654, erft het timmergetouw en -gereedschap van zijn vader.
10. Cornelis Jan Wuestenborchs, Volgt IXl.
11. Nicolaes Jan Wuestenborchs, volgt IXm.
- IXj. Peter Jan Wuestenborchs alias Moonen³⁰², timmerman aan de Voort, ged. Hilvarenbeek 1-8-1645, begr. aldaar 7-3-1700, tr. aldaar 3-6-1687 Lysken Adriaen Moonen³⁰³, ged. Hilvarenbeek 9-5-1659, dr. van Adriaen Adriaen Moonen en van Adriaentje Adriaen Peters de With.

Dochter:

1. Adriaentje Peter Wuestenborchs³⁰⁴, ged. Hilvarenbeek 15-10-1687, tr. aldaar 20-3-1712 Wouter Hendricks van Veen³⁰⁵ uit Moergestel.
- IXk. Bernaert Wuestenborchs³⁰⁶, timmerman en rademaker aent *spull* onder Hilvarenbeek, ged. aldaar 4-2-1647, overl. aldaar 22-3-1727, tr. (1) Hilvarenbeek 11-2-1674 Maeyken Hendricks Broecx³⁰⁷, begr. aldaar 22-6-1684, dr. van Hendrick Leendert Broecx en van Alydt Jan Claessen vanden Broeck, tr. (2) Hilvarenbeek 4-2-1685 Catharina Gerrit Hessels³⁰⁸, begr. aldaar

25-8-1721, dr. van Gerrit Willem Hessels en van Maeyken Anthonis Abrahams, weduwe van Gerrit Hendrick Leenderts (Broecx).

Uit het eerste huwelijk:

1. Jenneken Bernaert Wuestenborchs, ged. Goirle 1-3-1675, tr. Hilvarenbeek 5-4-1695 Gerrit Jan Gerrits van Beers.
2. Allegonda Bernaerts Wuestenborchs, geb. Goirle augustus 1677, tr. Hilvarenbeek 15-3-1710 Laureys Jan Hermans³⁰⁹.

Uit het tweede huwelijk:

3. Maria Woestenborchs³¹⁰, ged. Hilvarenbeek 22-2-1686, overl. aldaar 24-1-1758, tr. Josephus Martens.
4. Geertuyt Woestenborghs, ged. Hilvarenbeek 29-8-1687, overl. Turnhout 7-5-1734, tr. aldaar 3-2-1732 Jan Diosen (d'Josen).
5. Maria Bernaert Woestenborghs³¹¹, ged. Hilvarenbeek 16-10-1689, tr. aldaar (1) 6-2-1724 Cornelis Jans van Hooff³¹², weduwnaar van Anna van Ostaden, tr. (2) 1765 (sic) Jan Mighiel van Raeck.
6. Gerrit Bernaert Wuestenborchs, ged. Hilvarenbeek 28-9-1691, overl. aldaar 20-2-1728, ongehuwd.
7. Dirck Bernaert Woestenborghs, volgt Xg.

Xg. Dirck Bernt Woestenborgh³¹³, ged. Hilvarenbeek 11-4-1696, vestigt zich *omtrent de schutsboom aan het Misperleynde* onder Lage Mierde, tr. (1) aldaar 30-6-1720 Maria Jan Benten, ook Enten, tr. (2) Hooge en Lage Mierde 23-6-1731 Willemyn Cornelis Otten, tr. (3) aldaar 4-10-1750 Cornelia Francis Jansen.

Uit het eerste huwelijk:

1. Peter, ged. Hilvarenbeek 29-4-1721.

Uit het tweede huwelijk³¹⁴:

2. Catharina, ged. Lage Mierde 19-10-1732.
3. Anna Dirck Woestenborgh³¹⁵, ged. Lage Mierde 15-3-1736, woont te Esbeek onder Hilvarenbeek, tr. (1) Paulus Jacob Merquen, tr. (2) 1777 Francis vanden Hulshout, tr. (3) 1785 Willem Zebregts.
4. Gerrit Dirck Woestenborg, volgt Xlg.
5. Jan, ged. Lage Mierde 8-10-1741.

Uit het derde huwelijk:

6. Francis, ged. Lage Mierde 10-9-1751.
7. Willemyn, ged. Lage Mierde 6-8-1753.
8. Bernard, ged. Lage Mierde 29-8-1755.

Xlg. Gerrit Woestenborgh³¹⁶ te Diessen aan de Haaghorst, ged. Lage Mierde 24-4-1739, overl. Diessen 22-7-1811, tr. (1) Adriana van Hoof, overl. Diessen 11-2-1782, tr. (2) aldaar oktober 1782 Maria van Hove sive van Hoofd³¹⁷, weduwe van Jan Primus. De predikant tekende bij het tweede huwelijk aan: *Bruidegom noch Bruid iets hebbende, dan een inboedel, geen Ducaat waardig.*

Uit het eerste huwelijk:

1. Ongedoopt kind, overl. Hilvarenbeek 24-3-1767.
2. Adriaan, ged. Hilvarenbeek 11-8-1768, begr. aldaar 31-8-1768.
3. Cornelis, ged. Hilvarenbeek 25-6-1769, begr. aldaar 20-11-1769.
4. Christiaan Woestenborg, ged. Hilvarenbeek 29-8-1770, overl. aldaar 19-10-1798.
5. Dirk Woestenborg³¹⁸, landbouwer te Diessen aan de Heuvel en het Laar, ged. Hilvarenbeek 8-5-1772, overl. Diessen 16-12-1839, tr. Hilvarenbeek 8-4-1804 Johanna Mikkers, geb. Oirschot 1780, overl. Diessen 11-4-1854, dr. van Ivo Mikkers en van Catharina van Overdijk. Hieruit nageslacht.
6. Willibrordus, ged. Hilvarenbeek 14-11-1773.
7. Maria Anna Woestenborg³¹⁹, ged. Hilvarenbeek 18-12-1774, tr. Paul van Woensel te Oirschot.
8. Catharina Woestenborg³²⁰, ged. Hilvarenbeek 23-8-1776, tr. aldaar 20-2-1803 Willem van Loon.
9. Jan Woestenborg³²¹, ged. Hilvarenbeek 3-3-1778, vestigt zich te Tilburg, tr. aldaar 6-1-1806 Cornelia Oomen.
10. Wilhelma, ged. Hilvarenbeek 5-5-1780.

Uit het tweede huwelijk:

11. Adriana Woestenborg, ged. Hilvarenbeek 16-1-1783, woont 1811 te Rijen.
12. Jan Woestenborg³²², ged. Hilvarenbeek 22-7-1785, woont sedert 1800 te Rijen.
13. Adriaan, ged. Hilvarenbeek 24-1-1790.

IXl. Cornelis Janssen Wuestenborchs³²³ *aende drie huysen te Hilvarenbeek*, begr. aldaar 24-4-1719, tr. Beatrix Wouter Jans. Kinderen:

1. Jan Cornelis Wuestenborchs, tr. Joanna Jans van Jaersvelt, waaruit:
A. Aert, ged. Hilvarenbeek 21-10-1729.
B. Aert, geb. Hilvarenbeek november 1732.
2. Willemina, ged. Hilvarenbeek 5-9-1696.

IXm. Niclaes Wuestenborchs³²⁴ te Overbroek onder Poppel, overl. aldaar 29-3-1727, tr. (1) Poppel 19-6-1678 Maria Hendricks van Hove³²⁵, overl. aldaar 16-8-1687, dr. van Hendrick Janssen van Hove, schepen van Poppel, en van Anneken Anthony Abrahams, tr. (2) Poppel 3-1-1688 Jenneken Luyens^{325a}.

De kinderen stammen uit het eerste huwelijk³²⁶:

1. Jan Niclaes Wuestenborchs, volgt Xh.
2. Anneken Wuestenborchs, ged. Poppel 13-8-1680, begr. in de kerk aldaar 14-11-1730, tr. aldaar 19-5-1720 Adriaen Luyten³²⁷.
3. Hendrick Wuestenborchs, volgt Xi.
4. Adriaen Wuestenborchs, volgt Xj.

NOTEN

161. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 70, f. 181v, 3.2.1687. R. 172, f. 161v, 30.1.1687 (inventaris van de nalatenschap, waarin o.a. 40 **biecorven** en 6 **biestocken**). R. 207, ongef., 24.10.1680; 5.8.1681; 7.8.1681. N.A.N.B. 783, 16.3.1681; 16.1.1682. N.A.N.B. 784, 30.11.1683; 19.10.1684; 13.6.1686. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 94, f. 115, 6.1.1686.
162. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 68, f. 562, 7.12.1681.
163. Zoon van Jaspas Servaes Middegaels (zoon van Servaes Mathys Middegaels, voorman, en van Elyzabeth Jaspas Melis van Roy: R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 313, 1622) en van Cornelien Cornelis Otten, is op 12.7.1641 te Hilvarenbeek gedoopt. Daar trouwde hij in eerste echt op 18.6.1667 met Elyzabeth Hendrick Melis (R. 67, f. 91, 2.1.1671; f. 111v, 13.3.1671. R. 226, 27.12.1667), dochter van Henrick Claes Melis en van Maeyken Jan Andries (R. 112, ongef., 29.3.1663). In 1676 hertrouwde hij met Lysken Cryn Wouters (R. 67, f. 442v, 24.2.1676. R. 68, f. 219, 3.3.1679), die op 17.10.1678 te Hilvarenbeek overleed. In 1682 volgde Anneken Peeter Keetelaers (N.A.N.B. 783, 14.1.1682; huwelijks voorwaarden) en zijn vierde vrouw werd Maeyken Deckers (N.A.N.B. 784, 19.10.1684; 7.8.1687. N.A.N.B. 2864, f. 77, 15.1.1688; f. 215, 31.1.1687). Ten vijfde male trouwde hij in 1700 met Cornelia Jan Jonckers (Hilvarenbeek R. 173, f. 313, 15.1.1700) uit Tilburg, weduwe van Jan van Gorrop. Verdere vermeldingen van Cornelis Middegaels c.s.: R. 67, f. 457v, 17.4.1676. R. 70, f. 137, 25.6.1686; f. 189v, 3.3.1687. R. 171, f. 30, 19.8.1680. R. 173, f. 210, 31.7.1697 (Cornelis als **tavernier**). R. 174, f. 82v, 7.2.1702. R. 207, ongef., 27.7.1689. R. 209, f. 388, 27.11.1737. N.A.N.B. 783, 14.6.1673. N.A.N.B. 2864, f. 305, 13.11.1686. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 95, f. 29v, 3.1.1700.
164. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 192, ongef., 5.1.1692.
165. R.A. 's-Hertogenbosch, N.A.N.B. 783, 16.3.1691.
166. G.A. Tilburg, N. 49, no 154, 14.12.1703. N. 67, f. 112, 25.5.1703. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 71, f. 30, 5.5.1692. R. 72, f. 59v, 8.4.1701; f. 79, 11.7.1701; f. 84v, 17.8.1701; f. 162Bv, 27.2.1704; f. 456v, 9.10.1708; f. 540, 7.11.1710. R. 103, f. 39, 17.3.1717. R. 173, f. 21v, 11.8.1692; f. 195, 25.1.1697. R. 174, f. 15v, 6.5.1700; f. 170, 24.5.1704. R. 175, f. 181, 15.2.1715. R. 207, ongef., 6.6.1690 (Wilbort is op **gisteren naemiddach ontrent de clocke van vier uyren seer gequetst, door een schoot met een roer met hagel geladen**, in borst, schouders, armen en buik). N.A.N.B. 1785, 24.5.1693. N.A.N.B. 787, 28.3.1696; 1.5.1696; 8.5.1697. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 4963, 26.9.1702.
167. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 24, f. 227, 22.3.1532; f. 281, 25.2.1533. R. 25, f. 26, 20.4.1550; f. 40, 10.8.1550; f. 41, 26.8.1550; f. 46v, 31.8.1550; f. 73, 31.1.1551; f. 78, 18.2.1551; f. 159, 26.2.1552. R. 29, f. CLVlll, 30.5.1576. R. 32, f. 57v, 11.4.1586. R. 59, f. 7v, 3.4.1543; f. 23, 5.3.1544.
168. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 44078, f. CLIXv. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 1, ongef., 19.10.1569; 24.2.1571; 16.8.1571; 26.9.1571. R. 24, f. 167, 1.9.1531. R. 25, f. 9, 6.2.1550. R. 32, f. 57v, 11.4.1586. R. 60, f. 53, 9.6.1563; f. 57v, 18.8.1563.
169. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 29, f. 13, i.m. 12.12.1568. R. 31, f. 142v, 22.7.1579. R. 35, f. 12, 17.3.1600. R. 56, f. 2v, 6.2.1612.
170. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 25, f. 79, 9.2.1551. R. 26, f. XXV, 6.3.1560. R. 29, f. XCv, 13.6.1575. R. 30, f. 200v, 7.7.1580.
171. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 25, f. 97, 20.5.1551. R. 29, f. XXIXv, 6.4.1573; f. IXv, 22.1.1574. R. 30, f. 3v, 11.12.1576. R. 31, f. 123v, 28.2.1583.
172. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 29, f. XXIXv, 11.6.1574; f. CLVlll/CLVlllv, 30.5.1576. R. 30, f. 2v, 6.12.1576; f. 91v, 7.4.1587. R. 32, f. 1, 4.1.1585; f. 28, 4.7.1585. R. 58, ongef., 11.4.1603. 's-Hertogenbosch R. 1423, f. 52v, 16.5.1596. R. 1438, f. 134, 7.12.1599. R. 1471, f. 262v, 12.12.1607: Henrick ala **gemechticht vande mater suppriorinne, Seniorende Raetsusteren des conuents eertyts de bogaerden genoemd ende nu by incorporatie sint Annenborch, gelegen binnen deser stadt inde verwerstrate**. R. 1473, f. 115v, 19.6.1602.
173. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 25, f. 81v, 10.3.1552. R. 27, f. 71, 19.3.1566 en i.m. 10.2.1570. R. 28, f. XXI, 8.3.1569. R. 29, f. LXVv, 16.2.1578. Zij was een kleindochter van Henrick Henrick van Spreuwel en Juet Gerit Hessels (R. 23, f. 129, 13.10.1523). 's-Hertogenbosch R. 1493, f. 223v, 14—1—1617.
174. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 31, f. 142v, 22.7.1579. R. 32, f. 57v, 11.4.1586; f. 71, 30.6.1586. R. 64, f. 93v, 15.5.1620.
175. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 27, f. 39, 28.2.1567. 's-Hertogenbosch R. 1473, f. 135, 16.4.1602. Zij hadden een dochter: Jenneken Janssen vanden Poel, gehuwd met Adriaen Geraert Wouter Martens, olieslager te Hilvarenbeek ('s-Hertogenbosch R. 1520, f. 313v, 15.5.1620. L. F. W. Adriaenssen. Van Gijssel; Vijfveertig molenaars. In: De Brabantse Leeuw XVIII, 1969, p. 112).
176. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 39, f. 26, 6.2.1610.
177. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45080, f. 6. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 44, f. 116v, 1.12.1561. Hilvarenbeek R. 30, f. 142v, 22.7.1579. R. 31, f. 119, 1563. R. 32, f. 57v, 11.4.1586; f. 59v, 28.4.1586; f. 71, 10.6.1586. R. 33, f. 168, 1.9.1594. R. 44, f. 33, 20.2.1621.
178. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 31, f. 129v, 3.3.1583. R. 41, f. 69, 17.1.1617.
179. R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R. 1473, f. 115v, 19.6.1602. Moergestel R. 49, f. 116v, 15.1.1599. Hilvarenbeek R. 32, f. 120, 7.7.1587; f. 57v, 11.4.1586. R. 34, f. 137, 16.12.1598.
180. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 32, f. 70, 27.6.1586.
181. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 48, ongef., 10.12.1587; 20.6.1589; 22.1.1593. Hilvarenbeek R. 35, f. 85, 16.3.1601. R. 38, f. 85v, i.m. 8.10.1607. R. 58, ongef., 16.3.1602.
182. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 44, f. 33, 20.2.1621. R. 110, ongef., 11.2.1654.
183. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 46, f. 95v, 11.10.1628; f. 105, 3.11.1628. R. 47, f. 120v, 17.9.1630. R. 48, f. 23v, 12.1.1632; f. 227v, 30.1.1634. R. 49, f. 120, 8.6.1635.
184. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 51, ongef., 1.2.1629. Hilvarenbeek R. 48, f. 23v, 12.1.1632.

185. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 49, f. 89, 7.3.1635. R. 55, f. 47, 2.1.1657. R. 64, f. 35, 17.3.1659.
186. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 42, ongef., 29.1.1619. R. 44, f. 66, 15.4.1621. R. 49, f. 367, 24.3.1639. R. 51, f. 6, 2.5.1640.
187. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45079, f. XLIIIV. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 37, f. 121v, 22.12.605. R. 45, f. 167, 14.7.1625. R. 49, f. 367, 24.3.1639. R. 107, ongef., 30.1.1630.
188. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 45, f. 136, i.m. 6.2.1642. Hilvarenbeek R. 49, f. 367, 24.3.1639; f. 425v, 22.2.1640; f. 439v/440, 2.5.1640. R. 50, f. 6, 2.5.1640; f. 221, 22.1.1643. R. 55, f. 116v, i.m. 8.10.1658. R. 107, ongef., 30.1.1630. R. 222, 12.12.1630/26.2.1638.
189. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 54, f. 205v, 16.2.1656. R. 64, f. 44v, 10.5.1659; f. 142, 1.1.1661. R. 226, 22.12.1669. R. 230, 22.12.1669/19.12.1672.
190. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45079, f. XC. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 42, ongef., 8.11.1618. R. 44, f. 66, 15.4.1621; f. 142v, 20.5.1622. R. 48, f. 126v, 15.7.1632 (Peters vrouw en kinderen verkopen de aanstede met het huis aan de Biest) en i.m. 8.3.1634 (Peter, **absent ende buytenlants geweest zijnde**, bekrachtigt deze transactie). R. 107, ongef., 30.1.1630.
191. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 48, f. 124v, 14.7.1632.
192. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 55, f. 116v, 10.10.1657.
193. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 308 (nieuwe nummering), f. 37v, 19.2.1682. Hilvarenbeek R. 67, f. 165v, 23.1.1672 (Wouter en Adriaentjen tescderden op 1.4.1670 voor notaris Johan Rysbosch te Hilvarenbeek). R. 69, f. 91v, 29.6.1682 (hun dochter Jenneken, gehuwd met Jan Aerts van Beers). O.A.A. Hilvarenbeek, nr 93, f. 88v, 6.1.1669; f. 107, 1.1.1673. Nr. 94, f. 79, 3.1.1683.
194. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 791, 1655 (sub Biest).
195. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 22, 15.10.1681. R. 68, f. 554v, 28.10.1681. Een kort onderzoek in de parochieregisters van Schilde (Rijksarchief te Antwerpen) leverde niets op.
196. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 66, f. 120, 20.5.1667. NANB 4305, f. 41, 4.3.1651.
197. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 32, f. 9, 26.3.1585; f. 57v, 11.4.1586; f. 90, 6.3.1587; f. 115, 2.5.1587. R. 33, f. 186v, 7.2.1595. R. 35, f. 74v, 15.2.1601. R. 36, f. 51, 11.4.1603. R. 38, f. 37, 22.9.1606; f. 75, 17.3.1607. R. 39, f. 59v, 13.5.1610. R. 44, f. 142v, 20.5.1622. R. 45, f. 98v, 18.9.1624; f. 196, 20.2.1626. R. 57, f. 2, 1613. R. 58, ongef., 11.4.1603. 's-Hertogenbosch R. 1473, f. 115v, 19.6.1602. R. 1479, f. 181v, 30.6.1607. R. 1520, f. 313v, 15.5.1620. NANB 4818, 1.6.1619.
198. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 51, ongef., 6.7.1625. Hilvarenbeek R. 32, f. 9, 22.3.1585; f. 90, 6.3.1597. R. 34, f. 87, 16.8.1597.
199. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 51, ongef., 6.7.1625. R. 52, f. 56v, 20.8.1631. Hilvarenbeek R. 45, f. 98v, 18.9.1624. R. 46, f. 40, 5.3.1628. R. 47, f. 7, 28.2.1630. R. 48, f. 25, 12.1.1632. R. 49, f. 120, 8.6.1635; f. 122, 22.5.1635. R. 50, f. 167, 18.7.1644. R. 51, f. 166v, 18.7.1644. R. 52, f. 12v, 16.3.1649. R. 54, f. 127, 18.3.1655; f. 186v, 18.1.1656. R. 62, ongef., 11.12.1652. R. 108, ongef., 3.7.1639 (aen **claes wuestenborch voor een paar cousen**). R. 109, ongef., 12.7.1645. R. 224, rekening van de wezen van Andries Hendrick Deckers, 18.7.1644: 17 stuivers aan Claes W. voor een paar schoenen. NANB 4309, 8.3.1639 (testament). R.K. pastorie Hilvarenbeek, register van het Venerabele Gilde, p. 31b en p. 73.
200. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 34, f. 163, 10.5.1600. R. 47, f. 255v, 3.7.1631. R. 51, f. 267, 22.12.1645.
201. R.A. Antwerpen, Weelde G.A. 15, f. 109v, 15.11.1682. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 49, f. 91, 14.3.1635. R. 51, f. 209, i.m. 18.1.1646. R. 54, f. 168v, 18.1.1656. R. 55, f. 152 v, 26.1.1658. R. 65, f. 191, 16.10.1664; f. 282v, 3.11.1665. R. 66, f. 94, 22.2.1667; f. 112v, 2.4.1667. R. 67, f. 7v, 27.1.1670. R. 69, f. 41v, 20.2.1682. R. 72, f. 61v, 30.4.1701; f. 69, 16.5.1701. R. 111, f. 235v/236, 11.4.1662. R. 170, f. 80, 3.2.1672. R. 231, rekening van de wezen van Willem van Liernt, 1668: Cornelis ontving f. 2:2:8 **voor plancken tot de staldeuren te maecken aende hujsinge**. Moergestel R. 53, ongef., 28.2.1623; 24.9.1627. NANB 782, 15.4.1678. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 93, f. 118v, 10.3.1674. Nr 94, f. 23v, 9.4.1679. Nr 1112, 1673. Nr 1268, 26.3.1659.
202. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 54, f. 186v, 18.1.1656. R. 63, f. 35v, 4.4.1659. R. 64, f. 29, 6.3.1659. R. 65, f. 24, 20.3.1662; f. 28v, 31.3.1662. R. 67, f. 91, 2.1.1671. R. 112, ongef., 29.3.1663. R. 169, f. 10v, 17.7.1662. R.K. pastorie Hilvarenbeek, register van het Venerabele Gilde, p. 74.
203. R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R. 1590, f. 262, 4.12.1658. Hilvarenbeek R. 54, f. 211, 15.3.1656.
204. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 70, f. 110, 22.2.1686.
205. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 62, 16.1.1655. R. 64, f. 157v, 2.3.1661. R. 65, f. 66, 27.1.1663; f. 91, 9.4.1663. R. 66, f. 176v, 3.4.1668; f. 177, 3.4.1668. R. 67, f. 1v, 4.1.1670. R. 105, ongef., 28.8.1675. R. 112, ongef., 27.1.1663. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 93, f. 86v, 23.12.1668; f. 131, 30.9.1674; f. 157v, 29.2.1676. R.K. pastorie Hilvarenbeek, register van het Venerabele Gilde, p. 74.
206. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 54, f. 41v, 22.1.1659. Hilvarenbeek R. 53, ongef., 29.8.1653. R. 54, f. 127, 18.3.1655; f. 186v, 18.1.1656. R. 64, f. 81, 16.2.1660. R. 65, f. 29, i.m. 11.2.1665. R. 66, f. 120, 26.7.1667 en i.m. 20.5.1667. R. 67, f. 91, 2.1.1671. R. 73, f. 292, 1.6.1715.
107. G.A. Tilburg, R. 375, f. 149v, 23.6.1677. R. 436, f. 47, 16.9.1743. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 67, f. 211, 12.12.1672; f. 465, 17.5.1676. R. 69, f. 116, 31.10.1682; f. 257v, 5.8.1684. R. 71, f. 412v, 18.6.1699. R. 73, f. 261, 5.2.1715. R. 111, f. 101v, 6.1.1660. R. 112, ongef., 4.6.1663. R. 207, ongef., 10.7.1682. NANB 783, 3.6.1679. NANB 784, 19.10.1684. NANB 2864, f. 215, 31.1.1687.
208. R.A. 's-Hertogenbosch R. 65, f. 22v, 13.3.1662; f. 29, i.m. 11.9.1686.

209. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 65, f. 40, 26.5.1662; f. 46v, 6.9.1662. R. 67, f. 303v, 6.4.1674: koopt een huis in de Paardenstraat. R. 68, f. 2, 21.1.1677; f. 148, 5.4.1678. R. 69, f. 116, 31.10.1682; f. 267v, 5.8.1684. R. 170, f. 163, 15.7.1675. O.A.A. Hilvarenbeek nr 93, f. 165v, 19.7.1676. R.K. pastorie Hilvarenbeek, register van het Venerabele Gilde, p. 74.
210. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 65, f. 28v e.v., 31.3.1662. NANB 4309, 8.3.1639.
211. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 63, f. 35v, 4.4.1659. R. 64, f. 38, 4.4.1659. R. 225, rekening van de wezen van Peter de Snyder, 1658: **Item betaelt Peter Wuestenborch als Rentmeester vanden gulde vanden hoochweerdigen h. Sacrament.** O.A.A. Hilvarenbeek nr 93, f. 10v, 1659. R.K. pastorie Hilvarenbeek, register van het Venerabele Gilde, p. 74.
212. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 64, f. 32, 11.3.1659; f. 53, 23.6.1659. R. 65, f. 7, 10.8.1666. R. 70, f. 251, 4.5.1688. R. 111, f. 81, 16.8.1659. 's-Hertogenbosch R. 1591, f. 85, 18.4.1659. NANB 784, 19.10.1681. Zij was een kleindochter van Lambrecht Janss Fabri, schout van Hilvarenbeek, en van Barbel Anschem vanden Venne (L. Adriënsen. Elf generaties Moonen; namen, data, anekdotes. In: De Brabantse Leeuw XX, 1970, p. 12). De grootouders van moederszijde waren: heer Willem van Merode en Josyn van Borckel of van Berckel (Hilvarenbeek R. 313, 22.6.1624).
213. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 785, 16.7.1687.
214. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 70, f. 325, 27.4.1690. NANB 784, 19.10.1684.
215. S.A. Antwerpen, Weesmeesterkamer 1332, no 1, 10.10.1710 (zij testeerde met haar man op 14.2.1709 voor notaris Jacques Philippus Janssenboy te Antwerpen). R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 70, f. 325, 27.4.1690.
216. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 120, ongef., 22.3.1701.
217. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 54, f. 186v, 18.1.1656; f. 211, 5.3.1656. R. 65, f. 184v, 19.9.1664. R. 66, f. 85v, 27.1.1667; f. 103v, 19.3.1667. R. 67, f. 171, 19.2.1672. R. 170, f. 83, 19.2.1672. R. 171, f. 147, 13.12.1682. R. 224, rekening van de wezen van Anthonis Pauwels: dd. 15.7.1655 een uitgave aan Huibrecht van schoen te maecken ende te repareeren. 's-Hertogenbosch R. 1590, f. 262, 4.12.1658. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 93, f. 28v, 15.12.1660; f. 94, 28.12.1670 en passim. R.K. pastorie Hilvarenbeek, register van het Venerabele Gilde, p. 74.
218. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 308 (nieuwe nummaring), f. 225v, 21.9.1686. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 93, f. 185v, 19.3.1678. Nr 94, f. 24, 10.4.1679; f. 264, 1.5.1693. Nr 95, f. 11, 6.12.1697; f. 20v, 24.6.1698; f. 98, 9.4.1702.
219. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 72, f. 110v, 24.2.1702. NANB 785, 16.12.1690.
220. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 72, f. 110v, 24.2.1702. R. 174, f. 423, 5.3.1710. R. 194, ongef., 19.7.1721.
221. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 72, f. 110v, 24.2.1702.
222. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 72, f. 110v, 24.2.1702. R. 74, f. 544v, 29.9.1724. R. 174, f. 423, 5.3.1710. R. 210, f. 89v, 28.10.1752.
223. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 62, ongef., i.m. 9.1.1702 ad acte d.d. 11.12.1652. R. 72, f. 110v, 24.2.1702 (hij koopt zijn moeder, broers en zuster voor 600 gulden uit hun **hoeve, koeebeesten, schaepen, peerden, kalver als hoenderen, meubilen, hoij strooij ende alles wat verdere totter bouw gereetschap specteert**): f. 502v, 24.2.1710. R. 73, f. 292, 1.6.1715. R. 74, f. 544v, 29.9.1724. R. 75, f. 3, 3.11.1725. R. 82, f. 228, 3.4.1761 (delling). R. 174, f. 88, 24.2.1702; f. 423, 5.3.1710. R. 175, f. 44, 30.11.1711. Rentmeester Generaal, D 356, 1701, 1712, 1713, 1724—1726. O. A.A. Hilvarenbeek, nr 95, f. 18, 27.12.1697; f. 27v, 22.6.1699; f. 69, 22.12.1700; f. 233, 11.6.1707. Nr 1319, 17.11.1708. R.K. pastorie Hilvarenbeek, register van het Venerabele Gilde, p. 82, 25.2.1696.
224. G.A. Tilburg, R. 441, f. 51v, 17.2.1759. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 72, f. 345v, 23.2.1707. R. 75, f. 239, 5.2.1729; f. 265, 10.5.1729; f. 514v, 6.5.1733. R. 76, f. 193, 14.2.1735; f. 283v, 8.12.1735. R. 77, f. 161, 18.6.1740; f. 195v, 21.10.1740; f. 268, 7.9.1741. R. 78, f. 252v, 3.2.1747. R. 79, f. 16, 3.1.1748; f. 25, 6.5.1748; f. 176v, 13.6.1749; f. 321v, 15.5.1750; f. 325, 19.5.1750; f. 342v, 8.7.1750. R. 178, f. 314v, 20.2.1749. R. 180, f. 180, 29.5.1759. R. 209, f. 429, 18.6.1740. NANB 4311, no 19, 2.2.1761.
225. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 94, f. 245v, i.m. 25.3.1772. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 84, f. 139, 29.11.1765. R. 88, f. 204, 7.6.1777. R. 183, f. 101v, 25.3.1772.
226. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 82, f. 228, 3.4.1761. R. 83, f. 99, 26.10.1762. R. 84, f. 138, 29.11.1765. R. 88, f. 204, 7.6.1777; f. 205, 27.3.1771. R. 183, f. 101v, 25.3.1772. R. 200, f. 201, 18.10.1770. Moergestel R. 638 (nieuwe nummaring), 1777—1785. NANB 4311, no 29, 3.6.1761. NANB 4312, no 196, 11.1.1776. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 94, f. 245v, i.m. 25.3.1772.
227. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 77, f. 290v, 8.12.1741; f. 364v, 24.9.1742. R. 78, f. 119v, 15.1.1745; f. 196, 12.2.1746; f. 277, 8.4.1747. R. 79, f. 158v, 17.5.1749; f. 243v, 1.12.1749; f. 383v, 2.11.1750; f. 454v, 21.5.1751. R. 82, f. 228, 3.4.1761. R. 83, f. 99, 26.10.1762; f. 183v, 18.9.1763. R. 84, f. 131, 20.11.1765; f. 138, 29.11.1765; f. 143, 5.12.1765; f. 166, 8.2.1766; f. 177, 15.2.1768; f. 205v, 2.5.1766; f. 216, 29.5.1766; f. 227v, 3.6.1766; f. 317, 26.1.1767. R. 85, f. 37, 17.6.1767; f. 168, 26.6.1768; f. 212v, 12.12.1768; f. 268v, 19.4.1769. R. 86, f. 71v, 18.3.1772; f. 147, 2.12.1772. R. 96, f. 235v, 6.4.1799. R. 100, f. 55, 9.4.1805; f. 70v, 27.6.1805. R. 178, f. 153, 10.12.1746; f. 314v, 20.2.1749. R. 179, f. 14, 21.5.1751. R. 209, f. 361v, 21.4.1735. Moergestel R. 68, f. 6v, 1779. NANB 4312, no 146, 19.1.1770; no 187, 26.5.1774; no 230, 21.12.1778. Rentmeester Generaal, D 359, 1742, 1743, 1745—1759. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 100, f. 26v, 22—11—1762. R.K. pastorie Hilvarenbeek, register van het Venerabele Gilde, p. 96, 1768.
228. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 102, f. 6, 10.12.1809; f. 8, 14.12.1809. NANB 4317, no 194, 1.3.1813; no 200, 10.3.1813; no 211, 6.4.1813; no 220, 13.5.1813; no 336, 4.11.1813. NANB 4323, no 1008, 9.3.1819; no 1107 en no 1108, 11.12.1819. NANB 4324, no 1213, 28.7.1820. NANB 4336, no 2252, 10.1.1832. NANB 4337, no 2332, 25.5.1833; 2334, 5.6.1833; no 2337b, 26.6.1833. NANB 4341, no 2752, 25.12.1837 (testament).
229. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 4343, no 2933, 18.12.1839. NANB 4344, no 3025, 16.7.1840.

230. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 100, f. 70v, 27.6.1805. R. 102, f. 6, 10.12.1809; f. 8, 14.12.1809. R. 189, f. 270v, 24.3.1803. Moergestel R. 204, f. 257v, 6.4.1799. NANB 4317, no 194, 1.3.1813; no 202, 10.3.1813; no 211, 6.4.1813; no 216, 20.4.1813; no 220, 13.5.1813.
231. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 4819, no 3, 26.1.1811; no 7, 18.2.1811; no 10, 2.3.1811; no 11, 2.3.1811; no 32, 21.6.1811; no 33, 21.6.1811; no 45, 2.10.1811. NANB 4820, no 19, 6.3.1812. NANB 4822, no 159, 6.7.1814; no 175, 24.10.1814. NANB 4829, no 623, 12.4.1821. NANB 4832, no 821, 26.7.1824.
232. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 100, f. 70v, 27.6.1805. R. 101, f. 204, 7.4.1809; f. 222, 10.6.1809. NANB 4315, no 69, 2.11.1811. NANB 4317, no 166, 18.1.1813; no 194, 1.3.1813; no 200, 10.3.1813; no 211, 6.4.1813; no 220, 13.5.1813. NANB 4321, no 759, 12.6.1817.
233. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 96, f. 235v, 6.4.1799. R. 100, f. 55, 9.4.1805; f. 70v, 27.6.1805. R. 204, f. 257v, 6.4.1799. NANB 4317, no 200, 10.3.1813; no 194, 1.3.1813; no 211, 6.4.1813; no 220, 13.5.1813. NANB 4326, no 1460, 29.11.1822. NANB 4327, no 1534, 16.7.1823. NANB 4328, no 1583, 6.2.1824. NANB 4329, no 1744, 7.11.1825. NANB 4331, no 1897, 29.3.1827; no 1968, 11.12.1827. NANB 4332, no 2067, 16.2.1829. NANB 4336, no 2268, 2.5.1832. NANB 4340, no 2600, 15.4.1836. NANB 4351, no 2706, 28.6.1837.
- 233a. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 4336, no 2269, 4.5.1832. NANB 4341, no 2726, 30.9.1837.
234. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 96, f. 235v, 6.4.1799. R. 100, f. 55, 9.4.1805; f. 70v, 27.6.1805. R. 204, f. 257v, 6.4.1799. NANB 4317, no 194, 1.3.1813; no 200, 10.3.1813; no 211, 6.4.1813; no 220, 13.5.1813.
235. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 4326, no 1406, 23.3.1822.
236. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 23, f. 65, 8.1.1524; f. 65v, 13.1.1524; f. 115, 10.3.1525; f. 187v, 16.6.1527. R. 24, f. 64v, 22.6.1530; f. 227, 22.3.1532; f. 281, 15.2.1533. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 13026, 24.1.1522; f. 465, 20.9.1525; f. 512, 26.10.1532. Rekenkamer 45078, f. LXXVIII; f. CLXIV. Rekenkamer 45079, f. X; f. XXXIII; f. XCVIV.
237. G.A. Tilburg, R. 281, f. 21v, 26.1.1534.
238. L. Adriaenssen. Elf generaties Moonen; Namen, data, anekdotes. In: De Brabantse Leeuw XIX, 1970, p. 2.
239. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 59, f. 23, 5.3.1544. G.A. Tilburg, R. 281, f. 21v, 26.1.1534.
240. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45079, f. X. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 24, f. 281, 25.2.1533. R. 59, f. 23, 5.3.1544. 's-Hertogenbosch R. 1388, f. 413v, 22.6.1566. G.A. Tilburg, R. 281, f. 21v, 26.1.1534.
241. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 23, f. 120, 10.5.1525. R. 24, f. 45, 3.4.1529. R. 26, f. XXXIII, 13.2.1560. R. 27, f. 111, 19.6.1566. R. 29, f. CXXIV, 24.12.1575; f. CLXVv, 5.5.1576. R. 39, f. 41v/42; hun nakomeling Huybrecht Claes Cornelis Feytmans.
242. G.A. Tilburg, R. 281, f. 21v, 26.1.1534. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45079, f. LVI; f. XCVIV. Rekenkamer 45080, f. 8v. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 24, f. 281, 25.2.1533. R. 27, f. 106, 18.5.1566; f. 42v, 7.3.1567. R. 29, f. CLXVv, 5.5.1576. R. 59, f. 23, 5.3.1544. R. 30, f. 31, 8.2.1577. 's-Hertogenbosch R. 1388, f. 413v, 22.6.1566.
243. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 40, f. 152v, 1.10.1612; f. 153, 20.10.1612.
244. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 30, f. 85v, 3.3.1578.
245. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45080, f. 8v, 13.8.1581–1638. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 30, f. 85v, 3.3.1578.
- 245a. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 42, f. 35v, 12.12.1617. Hun zoon heette Jan Claes van Alphen.
246. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45079, f. X; f. LVI. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 40, f. 152v, 1.10.1612; f. 153, 20.10.1612.
247. G.A. Tilburg, R. 339, f. 2v, 27.1.1593. R. 344, f. 7v, 27.1.1598. R. 346, f. 25, 22.3.1604.
248. G.A. Tilburg, R. 354, f. 71, 29.10.1631. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 47, f. 170v, 22.2.1631; f. 187v, 4.2.1631. R. 107, ongef., 21.1.1631.
249. R.A. Antwerpen, Beerse G.A. 146, f. 147, 31.5.1661; achterin f. 48v, 5.12.1661. Uit het eerste huwelijk: Nicolaes Grielens, schepen van Beerse en Vosselaar, Jan Grielens en Adriaen Grielens (Beerse G.A. 146, f. 124, 4.3.1657). Uit het tweede huwelijk: Elisabeth Borchmans, geh. m. Jan Druyts, Maria Borchmans, geh. m. Geeraert Verheuchten, Dimpna Borchmans, begin (Beerse G.A. 146, f. 147, 31.5.1661).
250. R.A. Antwerpen, Beerse G.A. 146, f. 41, 27.11.1643.
251. G.A. Tilburg, N 7, f. 25, 21.2.1632.
252. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45080, f. 8v, R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 56, f. 72, 19.11.1610.
253. R.A. Antwerpen, Beerse G.A. 146, f. 99v, 2.12.1652; f. 111v, 10.1.1656; f. 124, 4.3.1657.
254. R.A. Antwerpen, Beerse G.A. 146, f. 51, 27.11.1643; f. 111v, 10.1.1656.
255. R.A. Antwerpen, Beerse G.A. 146, f. 111v, 10.1.1656; f. 124, 4.3.1657; achterin f. 30, 29.2.1640.
256. R.A. Antwerpen, Beerse G.A. 152, no 10, 20.3.1715.
257. R.A. Antwerpen, Beerse G.A. 152, no 2, 23.2.1720.
258. R.A. Antwerpen, Beerse G.A. 150, no 8, 22.11.1702. G.A. 151, no 7, 4.9.1713; no 11, 28.9.1713. G.A. 155, no 5, 16.2.1723; no 8, 15.2.1725.
259. R.A. Antwerpen, Beerse G.A. 154, no 18, 18.10.1728.
260. R.A. Antwerpen, Beerse G.A. 151, no 10, 28.9.1713. G.A. 154, no 18, 18.10.1728.
261. R.A. Antwerpen, Beerse G.A. 155, no 5, no 6, 14.2.1724. Grootouders: Jan Mathei Allaerts, schepen van Beerse en Vosselaar, en Anna vanden Eynde (G.A. 155, no 7, 14-2-1724); Frans Proost en Margriet Hermans (G.A. 149, ongef., 12-7-1690).
- 261a. S.A. Antwerpen, S.R. 1182, f. 251v, 21.8.1751.
262. R.A. Antwerpen, Beerse G.A. 152, no 13, 23.11.1718. G.A. 154, no 18, 18.10.1728.
263. S.A. Antwerpen, S.R. 1182, f. 251v, 21.8.1751.

264. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 1, ongef., 12.1.1569. R. 25, f. 271, 23.6.1553. R. 26, f. XLIIv, 15.5.1560; f. LXIIv, 18.12.1561; f. LXXXII, 7.9.1562. R. 27, f. 42v, 7.3.1567. R. 29, f. XXXV, 1573; f. CXXX, 27.1.1578. R. 30, f. 85v, 10.2.1584. R. 32, f. 205v, 30.8.1589. R. 34, f. 59, 5.3.1597. R. 35, f. 69, 3.2.1601. R. 39, f. 41v/42. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45079, f. LXX.
265. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45079, f. XXv; f. XXIII. R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R. 1419, f. 420, 12.6.1587. Hilvarenbeek R. 26, f. XLVIIv, 20.3.1562. R. 28, f. LVII, i.m. juli 1570. R. 30, f. 30, 8.2.1577. R. 31, f. 165v, 10.2.1584. R. 34, f. 59, 5.3.1597.
266. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45079, f. XXIV. Rekenkamer 45080, f. 11v. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 34, f. 59, 5.3.1597. R. 38, f. 11v, 19.3.1606 en i.m. 1.12.1611. R. 40, f. 74v, 3.2.1612.
267. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 38, f. 3, 11.3.1606; f. 60, 8.2.1607; f. 76, 9.3.1607. R. 37, f. 97v, 16.8.1605; f. 133v, 3.2.1606. R. 49, f. 86, 26.2.1635. R. 50, f. 124, 26.2.1644. R. 51, f. 40, 29.3.1640. R. 52, f. 9, 11.3.1649; f. 20v, 14.5.1649. R. 56, f. 23, 11.2.1606; f. 55v, 3.2.1610. R. 110, ongef., 24.3.1851.
268. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 38, f. 11v, 19.3.1606; f. 20, 17.5.1606. R. 43, f. 121, 8.5.1620. R. 46, f. 140v, 29.1.1629. R. 49, f. 84, 9.2.1635.
269. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 37, f. 142, 23.2.1606. R. 38, f. 35v, 16.8.1606; f. 61v, 11.3.1607. R. 39, f. 122, 11.2.1611. R. 47, f. 133, 5.10.1630. R. 48, f. 94, 18.5.1632; f. 143, 14.10.1632. R. 51, f. 33v, 26.9.1640. R. 110, ongef., juli 1652. NANB 4309, 2.5.1620. NANB 4817, f. 98v, 1.8.1592. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45080, f. 2.
270. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 34, f. 59, 5.3.1597. R. 62, f. 36, 6.3.1649.
271. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 37, f. 57, 14.4.1605. R. 53, ongef., 23.4.1653: deling tussen de kinderen Peter Jan Schellekens, Anneken (geh. m. Claes Cornelis vande Sande) en N. (geh. m. Hendrick Mutsaerts); de zoon Huybert Jan Schellekens wordt in de delingsakte niet genoemd.
272. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45080, f. 7v (Corstiaen had twee kinderen). R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 31, f. 142v, 7.5.1583.
273. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 30, f. 171v, 18.3.1580. R. 32, f. 205v, 30.8.1589.
274. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 51, f. 267, 22.12.1645.
275. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 32, f. 163v, 23.7.1588. R. 37, f. 78v, 28.3.1605. R. 38, f. 51, 18.1.1607. R. 41, f. 95, 25.2.1617. R. 47, f. 30, 13.3.1630. R. 50, f. 267, 22.12.1645. R. 55, f. 87, 18.6.1657. 's-Hertogenbosch R. 1449, f. 112, 21.5.1607. 276. G.A. Tilburg, R. 358, f. 181, 26.11.1641. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45079, f. XXv. Rekenkamer 45080, f. 11v. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 34, f. 59, 5.3.1597. R. 37, f. 57, 14.4.1604. R. 38, f. 11v, 19.3.1606 en i.m. 1.12.1611. R. 39, f. 3v, 12.12.1609; f. 43, 6.3.1610. R. 46, f. 46, 29.4.1628. R. 51, f. 41, 11.12.1640.
277. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 38, f. 51, 18.1.1607. R. 50, f. 190v, 18.6.1642; f. 267, 22.12.1645. R. 55, f. 87, 1657.
278. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 22, 22.6.1675.
279. R.A. Antwerpen, Weelde G.A. 13, f. 108v, 28.2.1648. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 51, f. 41, 29.10.1641, i.m. 20.2.1643 en bijvoegsel d.d. 7.3.1650.
280. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 51, f. 41, 11.12.1640.
281. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 52, f. 127, 28.4.1650. R. 67, f. 404v, 10.4.1674.
282. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45079, f. XLVIIv (bij cope de una bonae vyftango recepto de comites de beke anno XXXVI sito retro die brede heze; bedoeld wordt anno 1436); f. XLVII; f. LV (bij cope van Marten Matheus Stalpers de molendino suo olei dicto slachmoelen per litteras domini ducis et impignoravit sum agro terre sita aen de huculems eckers aend heerwech). R.A. Antwerpen, Weelde G.A. 13, f. 108v, 28.2.1648. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 50, f. 8, 20.2.1643 (Huybert is mede-eigenaar van de Breheense tiende); f. 113, 25.2.1644. R. 52, f. 153v, 11.12.1650. R. 53, f. ? 3.3.1652. R. 55, f. 24v, 4.7.1656; f. 188, 17.5.1658. R. 65, f. 94, 11.5.1663; f. 246v, 25.3.1665. R. 68, f. 330, 5.2.1680. R. 169, f. 128v, 14.10.1666. 's-Hertogenbosch R. 1618, f. 216v, 21.4.1661. G.A. Tilburg, R. 369, f. 152v, 4.3.1667. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 93, f. 26v, 4.7.1660; f. 54v, 29.3.1665.
283. Vergelijk de doopdatum van zijn zuster Cathalyne. (Het doopboek van Hilvarenbeek is waarschijnlijk verkeerd Ingebonden).
284. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 49, f. 296v, 1.3.1638. R. 50, f. 8v, 20.2.1643.
285. G.A. Eindhoven, N 1217, no 18, 25.5.1662 (Cornelis huurder van een winkelhuis). N 1231, no 79, 5.7.1675; no 111, 13.11.1675. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 19, 13.3.1675.
286. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 111, f. 278, 7.12.1662. R. 169, f. 2, 27.1.1662; f. 185, 14.9.1668; f. 235v, 11.12.1669. R. 229, 14.3.1678.
287. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 169, f. 184v, 19.7.1668.
288. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 169, f. 2, 27.1.1662.
289. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 207, ongef., 28.3.1690. NANB 785, 5.3.1690. NANB 786, 1.11.1695. J. de Brouwer. De kerkelijke rechtspraak en haar revolutie in de bledommen Antwerpen en Mechelen, deel II. Tiel, 1971—1972, p. 100.
290. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 19, 1681. R. 68, f. 189v, 15.7.1678; f. 266v, 18.4.1681. R. 70, f. 238, 1.2.1688. R. 71, f. 89, 29.7.1693; f. 138, 14.7.1694; f. 155v, 3.12.1694; f. 162v, 11.1.1695; f. 255v, 25.5.1696. R. 72, f. 82v, 8.8.1701. R. 171, f. 31v, 1.10.1680. R. 173, f. 46, 14.7.1693. R. 207, ongef., 28.6.1696. R. 277, ongef., 28.4.1694. NANB 783, 20.7.1683. NANB 786, 1.11.1695. NANB 788, 10.6.1699. NANB 789, 30.7.1700. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 93, f. 188v, 3.4.1678; f. 189, 13.4.1678. Nr 366, 10.8.1687; Martens brouwenketel heeft een capaciteit van 6 tonnen. Nr 382, 1.10.1689. Nr 1319, 17.11.1708: de Fransen plunderden Hilvarenbeek en brachten Marten een schade toe van 47 gulden 4 stuivers. R.K. pastorie Hilvarenbeek, register van het Venerabele Gilde, p. 78, 8.6.1681.
291. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 67, f. 203, 23.9.1672. R. 70, f. 303, 17.10.1689; f. 376v, 28.3.1691. R. 169, f. 186, 29.9.1668. R. 172, f. 185v, 2.6.1687. R. 173, f. 1v, 20.1.1692.

- R. 207, ongef., 1.2.1681; 2.1.1683; 28.12.1691.
292. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 176, f. 269v, 3.4.1725.
293. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 194, ongef., 10.5.1718.
294. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 209, f. 254v, 30.1.1730.
295. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 176, f. 269v, 3.4.1725, R. 177, f. 574, 2.6.1714.
296. R.A. Antwerpen, Weelde G.A. 13, f. 108v, 28.2.1648. R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R. 1616, f. 61, 23.12.1660. R. 1617, f. 285v, 8.3.1662. R. 1622, f. 275, 12.5.1667. Hilvarenbeek R. 18, 1.12.1665. R. 50, f. 181v, 28.9.1644. R. 51, f. 41, 11.12.1640. R. 62, f. 48, 6.12.1649. R. 65, f. 260v, 27.5.1665. R. 110, ongef., 24.3.1650; 26.9.1652. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 93, f. 50v, 1.7.1663. Nr 1112, 1673: Jan werkte 16 dagen tot hoesden aende forication.
297. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 784, 17.7.1684. NANB 786, 17.11.1693. Hilvarenbeek R. 70, f. 266v, 28.8.1688. R. 277, ongef., 21.2.1680. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 94, f. 72v, 4.10.1682.
298. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 93, f. 67v, 3.7.1666. R.A. 's-Hertogenbosch, Moergestel R. 55, f. 124v, 10.11.1662.
299. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 176, f. 229, 19.10.1724.
300. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 54, f. 20v, 4.2.1654; f. 122, 30.3.1655; f. 137, 30.3.1655. R. 64, f. 76, 30.1.1660. R. 65, f. 234, 27.2.1665. R. 68, f. 31, 30.4.1677; f. 188, 12.7.1678. R. 119, ongef., 6.8.1699. R. 224, 21.8.1657. NANB 783, 5.1.1679. NANB 784, 6.10.1685. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 94, f. 87v, 3.10.1683. Nr 95, f. 16v, 8.6.1697. R.K. pastorie Hilvarenbeek, register van het Venerabele Gilde, p. 81.
301. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 175, f. 380v, 7.12.1718.
302. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 786, 17.11.1693. Hilvarenbeek R. 207, ongef., 5.12.1687.
303. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 787, 11.4.1698. Hilvarenbeek R. 71, f. 167, 9.2.1695. Onjuist bij B.W. van Schijndel: Généalogie Otten dit Otton de Mentock; avec notices sur les familles alliées, Antwerpen, 1954, p. 52.
304. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 170, f. 265, i.m. 9.2.1695. L. Adriaenssen. Elf generaties Moonen; Namen, data, anekdotes. In: De Brabantse Leeuw XIX, 1970, p. 12.
305. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 72, f. 169v, 2.4.1704. R. 73, f. 311, 17.6.1715. R. 103, f. 100v, 6.4.1717. R. 120, ongef., 29.6.1700; 18.7.1700; 23.7.1700. R. 173, f. 27v, 29.9.1700.
306. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 74, f. 116v, 21.6.1717. Moergestel R. 341, f. 41, 17.3.1712. Wouter zal een zoon zijn geweest van Hendrick Janssen van Veen en Cathelyn Jost Willems Vosch (Moergestel R. 308, f. 39v, 29.4.1682; f. 124, 11.11.1683. R. 328, f. 75v, 18.9.1717). (De Moergestelse acta volgens de nieuwe inventaris).
307. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 69, f. 183v, 20.11.1683. R. 71, f. 404, 18.5.1699. R. 72, f. 126v, 3.5.1702; f. 210v, 16.2.1705; f. 360, 14.3.1707; f. 420v, 25.1.1708. R. 73, f. 184v, 30.11.1713. R. 74, f. 96, 7.5.1717. R. 170, f. 159, 7.5.1674. R. 172, f. 13, 7.2.1685. R. 174, f. 371v, 28.4.1708. R. 175, f. 474v, 22.3.1720: **eene steede van bernard wustenburg die hij verclaert voor de lasten te willen abandonneren.** R. 207, ongef., 5.12.1687; 9.12.1687. R. 119, ongef., 20.3.1696: Henrick Mattheus Stalpaerts zal na schepenvonnissen ten hoogsten voor alle man ten minsten prijze in 't voeijer besteden 't peert in desen vertoont ende questies tuschen hem Stalpers ende Bernaert Wustenburg op costen om ongelicken ter tijt ende die questie sal wesen affgedaen.
308. Moergestel R. 310 (nieuwe nummering), f. 18, 27.2.1708.
309. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 67, f. 373, 19.4.1675. R. 68, f. 216v, 20.2.1679. R. 229, 7.5.1674.
310. R.A. Antwerpen, Poppel G.A. 39, ongef., 12.1.1679. G.A. 40, ongef., 21.4.1689.
311. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 172, f. 167v, 1.12.1687. 's-Hertogenbosch R. 1665, f. 145, 21.5.1700. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 93, f. 78, 29.8.1677: Gerrit Hendrick Leenderts wordt aangesteld tot extra ordinarius borgemeester voor het gelyck huys van syne huysvrouwen moeder.
312. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 79, f. 194v, 30.11.1753.
313. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 79, f. 194v, 30.11.1753. R. 103, f. 195 en f. 198, 9.11.1722. R. 176, f. 181, 4.2.1724. R. 209, f. 352v, 14.7.1734: Maria werd door een paard en wegen overreden, waardoor haar rechterbeen van de enkel tot de knie werd ontvleesd. NANB 4311, no 74, 2.2.1765.
314. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 176, f. 176v, 1.2.1724. R. 209, f. 354v, 29.9.1734.
315. R.A. 's-Hertogenbosch, Hooge en Lage Mierde R. 86, f. 47, 11.8.1739; f. 48v, 21.8.1739; f. 160, 4.9.1742. R. 108, f. 150v, 13.12.1760. Hilvarenbeek R. 77, f. 155, i.m. 13.8.1756. R. 79, f. 194v, 30.11.1753.
316. R.A. 's-Hertogenbosch, Hooge en Lage Mierde R. 86, f. 48v, 21.8.1739.
317. R.A. 's-Hertogenbosch, Hooge en Lage Mierde R. 91, f. 47v, 9.6.1773. Hilvarenbeek R. 85, f. 161v, 5.8.1768; f. 242, 23.2.1769. R. 186, f. 118v, 21.10.1785. R. 314, 17.9.1777 (2 acta). NANB 4312, no 275, 20.12.1782; no 276, 30.12.1782. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 1466, 21.8.1768.
318. R.A. 's-Hertogenbosch, Hooge en Lage Mierde R. 91, f. 47v, 9.6.1773. Hilvarenbeek R. 92, f. 194, 1780. NANB 4312, no 234, 6.3.1779. NANB 4315, no 34, 3.6.1811. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 1466, 30.6.1767.
319. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 94, f. 76, 5.5.1792.
320. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 4341, no 2748, 21.12.1837. NANB 4342, no 2779, 13.3.1838; no 2786, 18.4.1838; no 2814, 26.7.1838.
321. Te Dissen werd op 20.3.1798 gedoopt: **Adriana filia illegitima Mariae Annae Woestenbergh et ut ipsa dixit Petri Martil.**
322. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 189, f. 48, 22.6.1795.
323. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 190, f. 150, 20.12.1805.
324. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 190, f. 192, 29.9.1806.
325. R.A. 's-Hertogenbosch, NANB 786, 17.11.1693. NANB 787, 11.4.1698. Hilvarenbeek R. 172,

- f. 114v, 30.5.1686; f. 231v, 21.6.1688. R. 208, ongef., 28.6.1700; 23.7.1700; 2.2.1701; 9.11.1704.
324. R.A. Antwerpen, Poppel G.A. 39, ongef., 10.11.1684. G.A. 42, ongef., 19.2.1722.
325. R.A. Antwerpen, Poppel G.A. 40, ongef., 12.1.1688; 16.2.1688. Anneken was een dochter van Anthonis Abraham Adriaen Ghyben en Maeyken Willem Gyben van Spaendonck (R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 45, f. 248v, 17.6.1660).
- 325a. R.A. Antwerpen, Poppel G.A. 47, no 1, 8.4.1727.
326. R.A. Antwerpen, Poppel G.A. 47, no 1, 8.4.1727. G.A. 48, no 11, 2.11.1742.
327. R.A. Antwerpen, Poppel G.A. 47, no 13, 5.12.1729: testament.

(slot volgt)

De Abdijhoeven van Tongerlo te Alphen, Chaam en Goirle

J. van Gils

Loostraat 14, Hilvarenbeek

Pachters in de tijd van de vrede van Munster tot in de Franse tijd

Verspreid over de Kempische zandgronden bezat de aloude abdij van Tongerlo vele abdijhoeven, waarvan in de 17e en 18e eeuw zes hoeven onder Alphen, een te Goirle en een te Chaam. Deze in de loop der eeuwen door aankoop of schenking verkregen hoeven werden verpacht volgens een stelsel dat de naam halfwinning droeg en de gebruikelijke pachttermijn voor de hoeven in genoemde plaatsen was zes jaar telkens ingaande omstreeks half maart.

Het vee was meestal voor de helft van de abdij en de andere helft van de pachter en de inkomsten van granen, vee etc. werden jaarlijks in den minne gedeeld. Aankopen kwamen ook ten laste van beiden en werden genomen uit een gezamenlijk bijeengebrachte som, summa sortis genoemd.

De pacht bestond naast een vastgestelde som geld „proelivium” of voorlijf genaamd, ook uit een verplichte levering van een gestelde hoeveelheid goederen in natura b.v. graan, was, schapen, kaas, boter etc.

Opvallend zijn ook de leveranties van de pachters aan Den Haag; wilde de abdij op deze wijze de heren der Staten-Generaal te vriend houden?

Contactpersoon tussen pachters en abdij was de provisor. Ondanks de zeer schappelijke behandeling van de hoevenaars door de abdij, in 1787 b.v. werden de kosten van alle pachters gemitteert om den hagelslag, blijkt toch dat het dikwijls moeilijk is om aan de verplichtingen te voldoen.

Bij de Franse omwenteling werd de abdij van Tongerlo, vanwege haar grootgrondbezit, opgeheven op 6 december 1796. Kerk en abdijgebouwen werden voor een groot deel gesloopt en

Generaal zicht van de Nuwelandse en van de Ouwelandse hoeve (W. J. C. Binck, *Omzwervingen in de Alphense praehistorie*, 1945).

de verspreide bannelingen zochten veelal hun toevlucht op de oude pastorieën van de abdij o.a. te Alphen.

Het is dan ook in deze pastorie dat in september 1797 in naam van prelaat Hermans en de verdere conventuelen van de abdij van Tongerlo door provisor Godefridus Verberck de nieuwe pachtcontacten worden opgesteld voor de hoeven onder Alphen, Goirle en Chaam. Korte tijd later zullen alle bezittingen van de abdij echter door verkoop in handen komen van particulieren, soms de voormalige pachters.

Een ongedateerd stuk te Tongerlo, waarschijnlijk eind 18e-eeuws vermeldt een aantal schuldbekentenissen van voormalige pachters van de abdijhoeven. De geldschieters zijn Adriaan Bernard Mutsaarts, wonende te Tilburg, en Norbert Schoffers, zelf koper van de Tongerlose hoeve te Tilburg.

Was dit geld voor aankoop van de voormalige abdijhoeven? Onderzoek in de plaatselijke archieven, wat voor dit artikel niet gebeurd is, zal meer licht werpen op de nieuwe eigenaars.

Het bezit van de abdij onder Alphen wordt op het einde van de 17e eeuw als volgt omschreven: „onder de jurisdictie van Alphen heeft d' abdij van Tongerlo van outs vijff pachthoeven waarvan tegewordigh een genaempt de Nieulende is in twee gespleten soo datter tegewordigh boven de hoeve genaempt de Leuweckeneijck binnen Alphen sijn competerende vijff pachthoeve waarvan d' een genaempt de hoeve ter Sande met den olijmolen is geleghen suijtwarts van de kercke van Alphen omtrent een halff ure van d' andere dewelke met de voors. hoeve de Leuwerckeneijck 't saemen vijff int geheel sijn geleghen oostwärts van de

voors. kercke soodaenigh dat hunne ackers, heijde moeren ende weijden met eene opgeworpen kam bij den anderen omsingelt zijn dat nijmants erffe daer onder liggen".

Het gebied van deze vijf hoeven met hun aaneengesloten landerijen werd ook wel „den singhel vanden Nieulande tot Alffer" genoemd en lag vrij geïsoleerd voor een groot deel omringd door „de Goolsche ghemeijn heijde, de ghemeijnte inde Duijnen, de Beecksche heijvelden en de joffrou van Asten ven ofte wouwer".

De Leuwerckeneijck

Waarschijnlijk was het deze hoeve welke reeds in 1205 door de abdij van Echternach werd overgedragen aan Tongerlo, zodat deze hoeve de oudste hoeve van Tongerlo is in dit gebied. De hoeve lag in de onmiddellijke nabijheid van een oude Romeinse baan en een doorgang door de Oude Leij, in een gebied rijk aan prehistorische vondsten.

Er zijn grote hiaten in de opsomming van pachters van deze hoeve, zodat ook deze reeks niet volledig is.

1. Gerardus Horevoirts werd medio maart 1653 genoemd als pachter.
2. Cornelis Gerart Horrevorts. Hij was een zoon van voornoemde Gerardus en hem restte in 1697 nog 744.17.½ aan pacht.
3. Dingman Stouts en zijn vrouw Maria Janse Schram worden genoemd als pachter medio maart 1734 als „hun eerste jaer is ingegaen". Zij waren eerder pachters van de „eerste hoeve van den Nuweleijnde".
Na de dood van Dingman Stouts continueren zijn zonen de pacht. Tussen 1751 en 1760 wordt de pacht steeds vol-
daan door Francis Stouts en een enkele keer door Jan Stouts.
2.4.1761 betalen Jan en Antoni Stouts de pacht.
4. Antoni Stouts, zoon van Dingman, wordt vanaf 16.7.1761 nog alleen genoemd als pachter. Hij continueert de pacht tot en met 1.4.1783. Daarna huurt hij voor een nieuwe termijn waarvan „het eerste jaer verschenen is 23.3.1784".
Antoni Stouts overleed 11.4.1787 en op 18.7.1787 betaalt Hendrik Hendrickx de achterstallige pacht van Antoni tot half maart 1787.
5. Hendrick Hendrickx werd de nieuwe pachter na de dood van Stouts.
Op 17.7.1793 betaalt zijn weduwe de pacht.
6. Adriaan Rens gehuwd met Clasina van Hees worden pachters half maart 1794. Een nieuwe overeenkomst wordt 20 september 1797 op de pastorie te Alphen afgesloten voor deze hoeve „zoo en gelijk deselve door hun bewoont en gebruikt wordt ingaande half maart 1798.

De omwaterde schans in de Koeijweij, waarbinnen de schuur en het bakhuis van het voormalige Dennenoord. Binnen deze omwatering stond eerder de hoeve de Koeijweij.

De eerste Nieuwelandse hoeve

De Nieuwelandse hoeve werd in 1216 door Godfried III van Breda aan de abdij geschonken. In de jaren 1628-29 vond een scheiding van de landerijen plaats en vanaf dan sprak men van twee hoeven nl. de eerste of oude Nieuwelandse hoeve en de tweede Nieuwelandse hoeve. In de abdijboeken is de omschrijving steeds eerste en tweede hoeve „van den Nieuweleijnde, Nieu-lende of Nieulant”. Latere schrijfwijze zijn Nuwelandische of Nouwelandse hoeve.

In 1627 was er nog sprake van één hoeve en pachters waren toen de gebroeders Herman en Peter Havermans.

Na de scheiding werd pachter van de eerste Nieuwelandse hoeve;

1. Hermanus Havermans wiens pachtcontract zeker gecontinueerd is medio maart 1643 en medio maart 1653.
2. Adriaan Janse van den Brand; „de eerste hoeve de Nieu-lant bestaende uijt het oude huijs met een cleijne capelle gerestaureert in de somer des jaers 1678 heeft in pachtinghe Adriaen Jansse van den Brand sedert halff meert 1675”. Zijn pachtcontract dat afwisselend voor de tijd van zes of drie jaar liep, werd gecontinueerd half maart 1702 en half maart 1705.

Half maart 1726 beloopt de pachtschuld van Adriaan van

den Brand 1621.2.— guldens en na verkoop van zijn vee nog 1194.12.—

„nota datter coopdach is gehouden en alles verkocht maer meest in onkosten gebleven”.

3. Dingman Francis Stouts en zijn vrouw Marie Janse Schram werden half maart 1726 de nieuwe pachters. In 1734 verhuizen zij naar de Leuwerckeneijck.
4. Cornelis Hendrik van Dun en Jenno Hendrik Brouwers zijn huisvrouw werden „bij afscheijden van Dingeman Stouts” half maart 1734 „ingepacht voor ses jaeren ende soo voorts van ses tot ses jaeren tot dat d' een d' ander behoorlijk sal opseggen”.
Cornelis betaalt de pacht nog op 20 maart 1751. In 1754 levert zijn zoon Hendrik „in onse abdije 25 hamels”. De weduwe Cornelis van Dun betaalt 6.3.1755 de pacht. Twee april 1761 betaalt Hendrik van Dun „voor sijne moeder”.- 5. Hendrik van Dun, de zoon van voornoemde Cornelis is vanaf 13.5.1762 hoevenaar op eigen rekening.
- 6. Jan Horevoorts en zijn vrouw Hendrina Schoormans zijn de nieuwe pachters vanaf half maart 1764.
Op 12.3.1771 betaalt Laurijs Horvoorts „momboir over de naergelaten kinderen van sijn broeder Jan Horvoorts” de pacht.
- 7. Cornelis Horevoorts gehuwd met Clasina van Dijk zijn de opvolgers van Jan vanaf half maart 1772. Cornelis sterft in 1781, maar zijn weduwe continueert de pacht van jaar tot jaar. We vinden regelmatig betalingen van haar tot 1797. Ook zij tekent in september 1797 in de pastorie van Alphen een nieuw contract, nu voor een termijn van zes jaar, ingaande half maart 1798, dus tot 1804 voor de pachtsom van 100 gulden per jaar.
Volgens het ongedateerde document in Tongerlo leent zij f 423.9.8 van Adriaan Bernard Mutsaarts te Tilburg.

De tweede Nieuwelandse hoeve

1. Peter Havermans was de eerste pachter na de scheiding in de jaren 1628-29. De pacht wordt door Peter Havermans gecontinueerd medio maart 1643 en medio maart 1653.
2. Peter Havermans werd genoemd als pachter half maart 1675. Hij werd in 1631 te Alphen gedoopt als zoon van voornoemde Peter Havermans. Peter Peter Sijmons Havermans huwde te Alphen in 1661 Antonia Cornelis Mathijs Eelkens.
3. Floris Havermans, in 1670 te Alphen gedoopt als zoon van voornoemde Peter huwde Gabriëlla van den (N)Ouwelant. Het is niet duidelijk wanneer de pacht van Peter op Floris is overgegaan. Half maart 1707 vinden we „Peter van

Loon heeft zijn 2/3 paerten voldaan van Havermans saliger met 250 guldens, rest Floris Havermans voor zijn derde paert 150 guldens, rest d' erffgenaemen Peter Havermans 521.5.—.

Op 19.1.1708 wordt 40 gulden voor Floris betaald door Jacobus Dens.

Zonder de schuld van zijn ouders is de som van de achterstallige pacht van Floris Havermans half maart 1715 opgelopen tot 778.11—. In 1724 bedroeg zijn „achterstel” of „achterlijf” 1753 gulden en wilde niemand borg staan voor de betaling.

„nota is arrest geschiet ende coepdach gehouden ende alles gebleven in quade costen uijtgenomen dat daer van hebben geprofiteert 25 oijen, schapen ende 22 gulden in gelt die aen laste ende gedane oncosten overrich waren”.

4. Dirk Willem van Meel en zijn vrouw Cornelia van Haeren werden 26.1.1725 pachters van „de hoeve met alle landerijen, weijde, houtcap etc. gelijk Peeter en Floor Havermans deselve bewoont hebben”.

De pacht wordt 20.5.1744 voldaan door de weduwe Dirk van Meel. Het restant van de pachtschuld wordt in 1745 voldaan door Adriaan van Alphen.

5. Nicolaas Floren, gehuwd met Joanna Beckers, wordt half maart 1745 de nieuwe pachter. In 1757 pacht hij de abdijhoeve te Chaam.
6. Adriaan Stouts en Helena Bax zijn huisvrouw zijn de volgende pachters; „het eerste jaar hure verschenen medio meirt 1758”.
7. Dingman Stouts, hun zoon, betaalt de pacht vanaf 7.3.1780.
8. Cornelis van Alphen, die f 203.14.8 leent van Adriaan Bernard Mutsaarts uit Tilburg, wordt half maart 1782 de volgende pachter. Zijn betalingen lopen door tot 1798.

De Middelhoeve „in de 18e eeuw gemeijnelijk genoemd de Grootte Hoeve”

1. Jan Aerts continueert de pacht op deze hoeve medio maart 1643 en medio maart 1653.
2. Cornelis Goris. Zijn weduwe genaamd de weduwe Cornelis Goris Cornelissen continueert de pacht half maart 1677. In 1699 wordt als pachtster genoemd Maria Cornelis Gorissen. Het is niet duidelijk of hier de weduwe of de dochter van Cornelis Goris wordt bedoeld. Op 12.1.1712 vindt de afrekening plaats tussen de abdij en de erfgenamen van Maria Goris.
3. Goris Cornelis Vaerten wordt half maart 1711 pachter en continueert de pacht half maart 1717.

4. Norbert Jacob Dens doet zijn eerste betaling als pachter 9.5.1723. Oplopende schulden maken echter snel een einde aan zijn carrière als hoevenaar.
„nota de voors. hoeve genaemt de Middelhoeve wordt sedert halff meirt 1728 door ons selff gelabeurt mits daer toe geen en bequamen pachter hebben connen vinden" get. sr. C. Heestermans prov. Tongerlo.
5. Laurijs Vaerten en zijn vrouw Cornelia Ruelens „ingehuert 18.11.1732".
„de pacht is voldaan tot halff meert 1745 als wanneer de selve hoeve bij den voorn. Laurijs Vaerten wederom is ingehuert".
De pacht wordt 2.4.1761 voldaan door de weduwe Vaerten.
6. Jan Wouter de Jongh pacht de hoeve vanaf 11.11.1764 en continueert de pacht tot 11.3.1782. Hij was gehuwd met Jenneke van Axel.
7. Hendrik Rameijssen pacht de hoeve vanaf half maart 1782 en betaalt tot 1797 in welk jaar ook zijn pachtcontract met zes jaar verlengd wordt voor een bedrag van 150 gulden per jaar.
Volgens de ongedateerde schuldbekentenis leent Rameijssen f 429.14.8 van Adriaan Bernard Mutsaarts te Tilburg.

De Cleijne Hoeve

1. Mathijs Cornelis continueert de pacht in 1653.
2. Peter Mathijs Eeltiens werd pachter vanaf half maart 1676.
3. Mathijs Eelkens genoemd als pachter 9.1.1698.
4. Jacobus Dens pachter vanaf half maart 1706. Tot 1741 is het dan niet erg duidelijk wie de pachters zijn. Jan Dens betaalt 19.2.1727 de pacht voor zijn vader. Jacobus betaalt 2.7.1730 weer zelf. Vanaf half maart 1732 wordt een Cornelis Dens genoemd als medepachter. In mei 1738 worden als pachters genoemd de kinderen en erfgenamen wijlen Jacobus Dens. Een enkele keer vinden we daarna een betaling door Cornelis Dens, meestal door Jan Dens.
5. „pachter was Jacobus Dens nu sijne kinderen Jan en Anna Dens sijnde het eerste jaer ingegaen half meert 1741". Van Jan Dens vinden we hierna betalingen tot 28.3.1781.
6. Jacob Dens is pachter vanaf 18.7.1781, hij continueert de pacht half maart 1782 en de betalingen lopen door tot 1797 in welk jaar Jacobus „de Klijne hoeve onder Alphen zoo en gelijk de zelve bij hem bewoont en gebruikt wordt" opnieuw huurt voor een termijn van zes jaar, ingaande half maart 1798, „voor eene somme van honderdtwintig gulden hollands courant geld".
Jacobus Dens is schuldig aan Norbert Schoffers te Tilburg f 240.8.8.

Ter Sande

Dit was de hoeve welke niet gelegen was binnen de hoevensingel, maar ten zuiden van de kerk van Alphen en ook genoemd werd „de hoeve tot Quaalburg”. Aan deze hoeve was ook een oliemolen verbonden.

Afgaande op de patronymica is deze hoeve het langst in handen van een familie gebleven. We beginnen met;

1. Jan Jacob Gerits genoemd medio maart 1627.
2. Jacob Jacobi Gerits, pachter vanaf half maart 1653.
3. Jan Jacob Jacobsen is pachter vanaf half maart 1675. Over de betaling van de achterstallige pacht accorderen 2.7.1699 de provisor van de abdij en de erfgenamen van Jan Jacobs met name Willem en Jacob Jan Jacobs mede in naam van de andere erfgenamen.
4. Jacob Jan Jacobs wordt de opvolger van zijn vader. Hij continueert de pacht in 1705. Bij hem zien we voor het eerst de familienaam. Hij wordt afwisselend Jacob Jansen, Jacob Jan Jacobs en Jacob Jan van der Voort genoemd. Hij was gehuwd met Elisabeth Vaerten. Zijn betalingen lopen tot 24.7.1742. Na die datum worden genoemd; „modo Elísabeth Vaerten modo Jan Augustijns”, (hij is gehuwd met Jenneke de dochter van Jacob van der Voort). Half maart 1750 rest de weduwe van der Voort wegens achterstallige pacht 454.14.7/8 Jan Augustijns voldoet de schuld van zijn schoonmoeder 15.7.1750.
5. Jan Augustijns is vanaf half maart 1750 de enige pachter. Zijn laatste betaling was op 8 maart 1796.
6. Francis Vaerten werd in dat jaar de nieuwe pachter. In september 1797 accepteert hij opnieuw „de hoeve staande en leggende alhier te Quaalburg zoo in landerijen, weijden, beemden en heijvelden daar annex als met de beemden of weijden bij Teteringe en het derde part in den Broekbeemd bij de hooge brug”. De huurtermijn is zes jaar „mits den verhuurder en huurder ieder zullen hebben hunne optie en berouw met de drie eerste te verschijnen huurjaaren in welke gevalle zij elkanderen waarschouwing en opsegging zullen moeten doen zes weeken voor Bamis in het derde jaar, alias continuatie van de drie andere jaaren en dat omme en voor eene somme van zestig gulden mitsgaders twintig viertelen kooren te betaalen volgens de Thoornsche markt van Breda sjaars en zulks boven en behalve de dorpslasten, renten en chijsen zoo ordinaire als extraordinaire welke op de gehuurde goederen sjaarlijks omgeslagen zullen worden”. „Item zal den pagter boven voors. pagtpenningen en leveranties van kooren verplicht zijn zonder eenige korting de huisinge en verdere timmeringen te onderhouden van dak

en weegten of zal den Heere verpagter hetselve vermogen te laten doen bij aanbesteding als andersints alles ten koste van de pagter.

Zullende hij pagter gedurende desselvs huurtermijn voor voors. onderhoud genieten het boschbaar schaarhout op de heggen wasschende".

„Item zal den huurder voors. hoeve en landerijen wel en loffelijk moeten bewoonen en gebruiken, de landerijen wel mesten en cultiveren in het afscheijden of ook tusschen tijds, geen aarde, mest of asschen, hout, torf of iets op voors. hoeve gewasschen van deselve mogen vervoeren, verkoopen of veralieneren aan wie het zoude mogen weesen".

„In het afscheijden geen drieschen of weijden mogen scheuren of omdoen, twee derde van het land besaaijen met winterrog en het overige derde deel leedig laten volgens ploegregt".

„Mitsgaders den oogst van het laatste jaar, rijp geworden zijnde, geheel moeten afmaaijen en maar de helft daar van profiteren".

„Item zal den pagter moeten onderhouden alle reolen, straaten en waterloopen en gedogen alle servituten aan de hoeve annex".

„Eijndelijk zal den pagter verplicht zijn jaarlijks zonder kosten aan den Heere Pastor van Alphen te doen zoodanige leverantien en betalingen als gemelde Heer van ouds zijn competerende en welke aan hem pagter genoegsaam bekend zijn".

De hoeve te Chaam

In het dorp Chaam bezat de abdij een hoeve welke steeds wordt aangeduid als „de hoeve tot Chaem". Blijkens de leverantie van een nieuwe brouwketel in 1793 was aan deze hoeve ook een bierbrouwerij verbonden.

De pachters waren;

1. Hendrick Adriaenssen die zijn pacht continueert half maart 1643. Hij werd reeds als hoevenaar genoemd half maart 1627.
2. Isaac Peter Wijnants werd half maart 1653 als pachter genoemd.
3. Renier Abraham Beckers, pachter vanaf half maart 1690 continueert de pacht half maart 1711.
4. Isaac Renier Beckers, zoon van voornoemde Renier, volgt zijn vader als pachter op half maart 1713. De laatste betaling door Isaac Beckers vond plaats 5.12.1757.
5. Nicolaas Floren gehuwd met Joanna Beckers had reeds in maart 1757 de plaats van Isaac ingenomen. Hij was eerder

pachter van de tweede Nieuwelandse hoeve.

Betalingen en leveranties door Nicolaas vonden plaats tot en met 18.7.1769.

6. De kinderen van Nicolaas Floren continueren de pacht.
„op heden 14.7.1784 afgerekent met de kinderen wijlen Nicolaas Floren van de hoeve tot Chaem gelegen, gepagt en bewoont geweest door deselve Nicolaas Floren en zijn huisvrouw Johanna Beckers sedert half maart 1757”.
De kinderen Floren continueren de pacht tot 1797 in welk jaar ook zij een nieuw contract voor zes jaar tekenen.
Zij lenen f 740.12.8 van Norbert Schoffers uit Tilburg.

De Koeijweijde

Rond 1650 wordt te Tongerlo gewag gemaakt van „de nieuwe hoeve in de Koeijweijde” onder Goirle. Waarschijnlijk was deze hoeve een opvolger van een oudere hoeve van Tongerlo te Goirle „aen die Ludinxvoirt”. Deze oude hoeve werd al genoemd in 1292 toen de landerijen werden uitgebreid met 14 bunder erfgrond van Jan I, hertog van Brabant. De oude hoeve bestond niet meer omstreeks 1650 en de landerijen van deze hoeve horen dan bij de „Koeijweijde”.

Op de kaart van 1716 spreekt men over „de schans in de koeijweij aende Steenvoort onder Gool daer Jan Rieberghs op woont met de straet aende oostzij”.

In een ander stuk „een hoeve genaemt de Koeijweij gelegen aent Steenvoort al in eenen singel onder Gool onder de Heerlijckhijt van Tilborgh ende de plaetse daer de kerck plagh te staen”. In de direkte omgeving van deze hoeve stonden de schuurkerken van Goirle (St. Jans Gool) en Tilburg.

Voor de hoeve liep een baan naar Alphen welke uitliep in..... de singel van de abdijhoeven onder Alphen welke ook beschikten over landerijen onder Steenvoort.

De hoevenaars van de nieuwe hoeve waren;

1. Claes Cornelis van Mael, de eerste mij bekende pachter. Hij werd genoemd bij continuering van de pacht in 1685 en 1694.
2. Jan Cornelis Rieberghs (Riebergs etc.) werd pachter in 1709, „eerste jaer huer is verschenen medio maart 1710”. Tot 15.7.1744 worden regelmatig betalingen en leveranties gedaan door Jan Rieberghs. Jan die afkomstig was van Poppe werd 24.8.1744 te Goirle begraven.
Zijn weduwe betaalt 14.7.1745 de pacht.
„8 7bris 1746 is afgerekent tusschen d' Hr. proviseur van Weerdt en Peeter Riebergs gevolgt met Jan van Trier als medeerfgenaem”. De achterstallige huur bedraagt f 466.15.7/8, waarvan Jan van Trier f 270.12.1/2 voldoet.
3. Jan van Trier, gehuwd met Jenneke Rietbergen, volgt zijn

De achterzijde van de hoeve de Leeuwerken-eik (W. J. C. Bink, Omszwervingen in de Alphense praehistorie, 1945).

schoonvader als pachter op. Hij was afkomstig uit Hilvarenbeek, huwde in 1741 met Jenneke en hertrouwde te Goirle in 1748 met Maria Jan van Gils uit Poppel.

Ook Jan van Trier kan niet aan zijn verplichtingen voldoen, „de agterstallige huurpenningen van Jan van Trier van half maart 1746 tot half maart 1765 sijnde 19 jaeren belooopen samen tot eene somme van 684 gulden meede wegens agterstel van Jan Riebergs zijn schoonvader nog eens 105 gulden”.

„nota, Jan van Trier is in uijterste armoe vertrokken niet agterlatende als een geheel versleten huijs, schuur en stal”.

4. Peter van Dun en zijn vrouw Hendrina Schoormans nemen de hoeve half maart 1765 in pacht voor 50 gulden per jaar. De regelmatige betalingen lopen tot 11.7.1796 als de pacht wordt voldaan tot half maart 1797.

Op de pastorie te Alphen wordt Peter in september 1797 opnieuw pachter van „de Koye-weijde” te Steenvoort onder Goirle voor zes jaar.

De pachtvoorwaarden zijn dezelfde als die voor de Alphense hoeven, alleen worden voor deze pachter geen diensten of leveranties aan de pastoor van Alphen genoemd.

Deze hoeve komt later in handen van het geslacht Steenbergensis van Hogendorp. Gijsbert Jacob graaf Steenbergensis van Hogendorp vervangt de hoeve door een buitenverblijf met rentmeesterwoning, stallen en bergplaatsen genaamd „Dennenoord”. Dit „Dennenoord” is in 1943 afgebrand. Alleen een lege grafkelder herinnert aan dit buitenverblijf.

Nog enige Alphense pastoorsmeiden

In het archief van de abdij van Tongerlo bevindt zich een klein zakboekje van een Alphense pastoor die hierin aantekening hield van voornamelijk leverantie van bier en wijn. Hij heeft echter ook een bladzijde aan zijn meiden besteed.

Hier volgen ze;

Mari van Tilborgh heeft mij gedient als meisjes vijf jaeren, ider jaer beloft twintigh guldens.

hebbe Mari Jansens geboortig van Riel voor mijn meisje gehuert voor vijftien guldens jaers sonder iets meer. Zij is bij mij gekomen den vierde may 1714 omtrent des driu uren naer den noen. den tweede Aug. 1716 naer den noen is bij mij gekomen Maria Hoecken geboortig van Tilborgh om mij als meisjes te dienen. Dese is weghgesonden den 18 7ber.

Den 20 is bij mij gekomen Anna van Eeten ben met haer overeen gekomen dat sij jaers sal hebben veertigh guld. drinckgelt ende al wat sij minder heeft ick sal opleggen ende al wat sij meerder krijgt voor haer sal wesen.

BRONNEN

Archief Abdij Tongerlo;

R.A. VI 107 fol. 35.

Cult. 17 (A III 23) 1620—1624.

Cult. 23 (A IV 13/d) abtsgoederen onder Alphen.

Cult. 29 (A IV 13/c) idem.

Cult. 34 (B III 29) 1626—1630.

Cult. 35 (A III 55) 1643—1647 fol. 5, 6, 11, 46.

Cult. 36 (A III 69) 1653—1660 fol. 6, 8, 10, 11, 45, 46.

Cult. 38 (geen A nummer).

Cult. 39 (A II 39) 1697—1707 fol. 1, 76, 81, 86, 109.

Cult. 40 (B I 27) fol. 67, 69, 75, 81, 87, 92, 125, 127.

Cult. 41 (B II 33) 1750—1783 fol. 1, 5, 9, 13, 17, 21, 25, 29.

Cult. 42 (B IV 34) 1780 ongefol. en de fols. 89, 83, 95.

Cult. 99 1717—1726 beschrijving van de hoeven onder Alphen.

Cult. 95 (A VII 57) beschrijving van de huizen, akkers, beemden etc. van de pachthoeven van Tongerlo.

De Kaartenboeken met de tekeningen van de betreffende hoeven.

Cult. 89 (A VII 56) losse huurcontracten Alphen, Goirle en Chaam 1797.

Dossier Alphen.

„de Tongerloose Hoef en Tilburg” blz. 20 e.v. J. A. J. Becc, „Tilburg en Tongerlo”. „Oudheid en Kunst” 13e jaargang 1922; tijdschrift van de geschied- en oudheidkundige kring voor Brecht. A. Erens „het uitbatingstelsel der abdij Tongerlo” blz. 38.

W. J. C. Brink „omzwervingen in de Alphensche praehistorie”, uitgave prov. genootschap K. en W. 1945.

Kan. J. E. Jansen O. Prem. „Turnhout en de Kempen” Turnhout 1946.

Dr. J. Weijns „de Uitschoolhoeve uit Oevel” een Tongerloose hoeve in Bokrijk. Bokrijkse berichten nr. 2.

H. W. Janson „bijdrage tot de geschiedenis van Goirle” 1953 blz. 70.

Dom. de Jong „Grenskapellen” blz. 80.

de brabantse leeuw

Tweemaandelijks tijdschrift van de Sectie voor Geslacht-, Naam- en Wapenkunde van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant.

Redactie: mr. G. Berkelmans; J. P. H. Goossens; J. Th. M. Meissen; J. H. G. van Heeswijk, redactiesecretaris, Maasbandijk 30, Postbus 29, Kerkdriel.

Abonnement per jaargang: binnenland f 19,50; buitenland f 21,—; inclusief porti. Men wordt verzocht te betalen via een toe te zenden acceptgirokaart. Opzeggingen alleen schriftelijk mogelijk vóór 1 december.

Administratie: Postbus 1104, 5200 BD 's-Hertogenbosch, tel. 073 - 139484, postgiro 3879363.

JAARGANG 27 (1978) NR. 5

Stamboom van de Brabantse familie Woestenborg (1400-1800)

L. F. W. Adriaenssen

Van der Hoopstraat 85, Amsterdam

Vervolg van De Brabantse Leeuw jaargang 27 - nr. 4, blz. 129.

Xh. Jan Claes Wuestenborchs, ged. Poppel 24-8-1678, overl. aldaar 29-4-1743, tr. Hilvarenbeek 6-9-1702 Anna Jans van Overa uit Hulsel.

Kinderen:

1. Jan Jan Woestenborgh, volgt Xlh.
2. Cornelis Jan Woestenborgh, volgt Xli.

Xlh. Jan Jan Woestenborgh, ged. Poppel 31-10-1703, tr. aldaar 2-2-1729 Adriana Willem Cornelis Bax.

Kinderen:

1. Anna, ged. Poppel 22-2-1729.
2. Willem Woestenborgh³²⁸, ged. Hilvarenbeek 2-2-1731, vestigt zich 1758 te Terheyden.

Xli. Cornelis Jan Woestenborgh, overl. Poppel 23-1-1782 te 8.00 uur, tr. aldaar Maria Toriaens³²⁹, ged. Poppel 13-12-1708, overl. aldaar 17-2-1786, dr. van Joost Toriaens en van Aldegunda Luyten.

Kinderen:

1. Adriaan, ged. Poppel 9-4-1743.
2. Aldegundis Woestenborgh, ged. Poppel 11-12-1747, overl.

aldaar 9-6-1782 om 2.00 uur, tr. aldaar 21-6-1778 Adriaen Maes, die op 22-10-1794 te Poppel overleed.

3. Anna Maria, ged. Poppel 15-7-1751..

Xi. Hendrick Woestenborch³³⁰, ged. Poppel 5-1-1683, laatst gezien in 1742, tr. (1) Weelde 11-4-1723 Maria Claes de Bie uit Hulsel, overl. 1728, tr. (2) Poppel 9-8-1728 Maria Mattheussen.

De kinderen stammen uit het eerste huwelijk:

1. Jan, ged. Poppel 20-2-1724.

2. Nicolaes Woestenborgh, volgt Xlj.

3. Peter, ged. Hilvarenbeek 4-3-1728.

Xlj. Nicolaes Woestenborgh³³¹, ged. Hilvarenbeek 2-6-1727, vestigde zich te Rijsbergen, waar hij in 1767 onder Oekel en in 1781 *aende baen woonde*, aldaar tr. hij 6-6-1759 Cornelia Aart Meeusen.

Kinderen:

1. Anna Maria Woestenborgh³³², ged. Rijsbergen 2-4-1760, vestigde zich 1787 te Breda.

2. Jan Nicolaas Woestenborgh³³³, arbeider, ged. Rijsbergen 21-2-1769, sedert 1791 te Breda, tr. aldaar 6-5-1792 Adriana Mutsaart uit Zevenbergen.

3. Gerard Woestenborgh, ged. Rijsbergen 17-4-1771, tr. Adriana de Jong.

4. Cornelis, ged. Rijsbergen 25-6-1773, overl. jong.

5. Marynus, ged. Rijsbergen 21-10-1774.

6. Cornelis Woestenborgh, ged. Rijsbergen 3-8-1776, tr. aldaar 2-7-1797 Catrina van Hellemond.

7. Maria Catharina, ged. Rijsbergen 29-10-1777.

Xj. Adriaen Woestenborch, ged. Poppel 6-12-1685, begr. aldaar 2-9-1747, tr.. Joanna Laureys Cornelissen Berens.

Kinderen:

1. Hendrick Woestenborch, ged. Poppel 30-12-1714, tr. aldaar 11-1-1739 Cornelia Sciecken.

2. Cornelis, ged. Poppel 7-6-1717.

3. Jan, ged. Poppel 1-1-1720.

4. Maria Catharina Woestenborch, ged. Poppel 9-11-1722, begr. aldaar 15-2-1748.

5. Catharina, ged. Poppel 14-11-1724.

6. Laureys, ged. Poppel 23-2-1727.

7. Jan, ged. Poppel 19-6-1730.

Vlg. Claes Adriaenssen Wuestenborchs alias Moonen³³⁴ te Hilvarenbeek *aent cleyn loo*, vader van:

1. Adriaen Claessen Wuestenborchs alias Moonen, volgt VIIi.

2. Catharina Claes Wuestenborchs alias Moonen³³⁵.

VIIIi. Adriaen Claessen Wuestenborchs alias Moonen³³⁶ *aent cleyn loo achter dyseren cruys*, overl. ca 1630, tr. Maeyken Jan Scellens³³⁷, dr. van Jan Goidtschalck Andriessen en van Peterken

Laureys Peters, weduwe van Jacob Jan Schooffs.

Kinderen:

1. Jan Adriaen Claes Wuestenborchs alias Moonen³³⁸, ongehuwde boerenknecht, ged. Hilvarenbeek 29-6-1591, overl. aldaar mei 1648.
2. Catharina Adriaen Claes Wuestenborchs³³⁹, ged. Hilvarenbeek 20-11-1594, tr. Merten Diercx vander Laeck³⁴⁰, schoenmaker en leerlooier, zn. van Dierck Diercx vander Laeck en van Adriana Peter Loyen, weduwnaar van Emken Jan Adriaen Bellaerts.
3. Peryntjen Adriaen Wuestenborchs alias Moonen³⁴¹, ged. Hilvarenbeek 13-12-1597, overl. aldaar 19-3-1633, ongehuwd.
4. Anthonia, ged. Hilvarenbeek 4-8-1599, jong overl.
5. Maeyken Adriaen Wuestenborchs³⁴², ged. Hilvarenbeek 8-3-1601, tr. Michiel de Duyve³⁴³ te Antwerpen.
6. Claes Adriaen Wuestenborchs alias Moonen³⁴⁴, ged. Hilvarenbeek 20-4-1606, overl. aldaar 26-7-1633.
7. Laureys Adriaen Wuestenborchs alias Moonen, volgt VIII.

VIII. Laureys Adriaenssen Wuestenborchs alias Moonen³⁴⁵, geb. 1608, overl. Hilvarenbeek augustus 1648, tr. Lysken Aert Jacobs³⁴⁶. Deze hertr. 1665 Gerrit Peter Bruyrs te Esbeek onder Hilvarenbeek.

Kinderen:

1. Elisabeth, ged. Hilvarenbeek 2-1-1644, overl. jong.
 2. Jan Laureys Wustenburgh, volgt IXn.
- IXn. Jan Laureys Wustenburghs³⁴⁷, ged. Hilvarenbeek 12-3-1646, overl. aldaar 26-11-1707, heffer van de augmentatiebede (1680, 1688), gezworen bede- en kommerzetter (1690, 1701), borgemeester van de Vrijthof en de Westerwijk (1697), vijandelijk borgemeester (1705), tr. (1) Hilvarenbeek 12-2-1675 Maeyken Hendricks Verbanith, ged. aldaar 14-4-1653, overl. aldaar 15-10-1678, dr. van Hendrick Hendricx Verbanith en van Peternella Peter Bruers, tr. (2) Hilvarenbeek 1681 Maeyken Wouter Nyssen³⁴⁸ uit Middelbeers, tr. (3) Hilvarenbeek 30-6-1686 Adriaentje Jan Willems Vingerhoets, overl. aldaar 4-3-1702.

Uit het eerste huwelijk:

1. Jenneken Woestenborgh³⁴⁹, ged. Hilvarenbeek 15-11-1675, overl. aldaar 14-3-1714, tr. aldaar 20-2-1703 Paulus Mattheus van Trier³⁵⁰, ged. Hilvarenbeek 28-6-1673, overl. aldaar 26-4-1719, zn. van Mattheus Jacobs van Trier en van Thoontjen Jan Aert Lombaerts.
2. Peeternella Woestenberg³⁵¹, ged. Hilvarenbeek 12-6-1678. Zij was paranoïde, was bijvoorbeeld bang voor bezoeken van de te Hilvarenbeek gehangen dieven. Zij werd enige malen naar Geel gestuurd om zich de duivel te laten uit-

drijven en andere kuren te ondergaan. Het hielp niets en tenslotte heeft men op 11-4-1710 aan haar bevonden *een peers en purper teecken rontsomme den hals ingedrongen, lijckende als met een koorde oft bindende stoffe veroorsaect, en in den hals, het sert gesepareert van de huijt, voerders de tronie gans opgedrongen, ende de neus, en mont, vol bloet, met eenigh geronnen bloet op de borst, mitsgaders rugh en reghter sijde gans blauw.* Artsen en gerecht werden het eens over zelfmoord.

Voor de volgende heb ik geen aansluiting bij de stamboom kunnen vinden:

1. Aert vanden Wuestenberch³⁵², gegoed te Hilvarenbeek en Diessen, overleden tussen 1437 en 1456.
2. In 1562 is te Hilvarenbeek sprake van een mud erfpacht, te gelden aan *eenre vrouwen genoempt gertruyt wuestenborchs woenende tot Lyempt*³⁵³.
3. Cornelis Marinus van Wuestenbergh³⁵⁴, ook Cornelis Martens van Wuestenbergh, was schoolmeester te 's-Hertogenbosch tegen een jaargage van 100 gulden. Hij werd in 1646 aldaar gepoorterd en heet dan de *behoutsoone van Frederick Janssen van Heuckelom*. Zijn zoon, Martinus van Woestenburgh³⁵⁵ te 's-Hertogenbosch, was gehuwd met Maria Smits³⁵⁶, dochter van de Bossche metselaar Jan Smits en van Antonetta vander Aa.
4. Hermen Janssen Woestenburgh was in 1677 voogd voor de kinderen van zijn zuster Cathalyn, verwekt bij haar door wijlen Heyliger Thomas Veldekens³⁵⁷.
5. Maria Woestenborch, illegale dochter van Jan Baptista Woestenborch en Adriana Frederickx, werd op 7-3-1749 te Hilvarenbeek gedoopt.
6. Jan Baptista Woestenborgh, begr. Poppel 24-9-1777, tr. aldaar 13-10-1771 Ida Joosten. Hun dochter Maria Catharina is 10-8-1775 te Poppel gedoopt.
7. Te Breda, Teteringen, Princenhage en Oudenbosch woon-den Woestenborgen, van wie een aantal (met name de molenaars onder hen, te Teteringen en Princenhage), zullen zijn afgestamd van Peter Woestenborg sub Xlc7.

NOTEN

328. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 180, f. 148, 28.12.1758.
329. R.A. Antwerpen, Poppel G.A. 43, ongef., 24.10.1734.
330. R.A. Antwerpen, Poppel G.A. 47, no 7, 6.11.1728: inventaris; no 8, 6.11.1728: deling met de kinderen. G.A. 48, no 6, 8.7.1736. De Schakel 1966, p. 27: 8.3.1724 borgbrief van Poppel voor vestiging te Weelde.
331. R.A. 's-Hertogenbosch, Rijsbergen R. 33, p. 534, 5.9.1781. R. 42, f. 405, 13.5.1767. Hilvarenbeek R. 180, f. 178v, 14.5.1769.
332. R.A. 's-Hertogenbosch, Rijsbergen R. 42, f. 632, 14.2.1787.
333. R.A. 's-Hertogenbosch, Rijsbergen R. 42, f. 688v, 20.4.1791.
334. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45079, f. X; f. XXXIII; f. XLII; f. LI. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 25, f. 271, 23.6.1553. R. 26, f. LXIV, 18.12.1561. R. 27, f. 30, 18.2.1567; f. 42v, 7.3.1567. R. 28, f. XLIII, 1.7.1569.
335. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45079, f. XII; f. XXXIII; f. XLII.
336. A.R.A. Brussel, Rekenkamer 45079, f. XII; f. XXXIII; f. XLII. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 35, f. 19, i.m. 14.7.1600. R. 36, f. 29v, 15.2.1603. R. 38, f. 142, 9.2.1608. R. 47, f. 125v, 26.9.1630. R. 48, f. 202, 4.10.1633. R. 107, ongef., 29.9.1630. In O.A.A. Hilvarenbeek, nr 4646, vermeld als Adriaen Claes Moeynen in die steenecamer aent cijnloo.
337. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 37, f. 133v, 3.2.1608. R. 43, f. 181v, 23.11.1620.
338. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 48, f. 153v, 29.12.1632. R. 49, f. 4, 20.2.1634. R. 221, rekening van de wezen van Matheus van Ubelen: Jannen Adriaen Claes Moonen betaelt van het huys te buenen ende meest te vueren 2 gl, en: Jan Adriaen Claes Moonen soon oock van schaepe te hueden — 5 st.
339. R.A. 's-Hertogenbosch, Alphen en Chesm R. 100, ongef., 18.2.1669. Hilvarenbeek R. 47, f. 153, 9.12.1630. R. 48, f. 153v, 29.12.1632. R. 49, f. 328v, 26.11.1638.
340. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 107, ongef., 3.6.1630.
341. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 48, f. 202, 5.10.1632. R. 222, 27.12.1632.
342. R.A. 's-Hertogenbosch, Rentmeester Generaal 213, f. XII. Hilvarenbeek R. 50, f. 154v, 22.6.1644. R. 108, ongef., 4.5.1641.
343. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 109, ongef., 22.11.1648. R. 111, f. 34, 28.2.1659; f. 226, 20.2.1662.
344. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 47, f. 153, 9.12.1630. R. 49, f. 202, 5.10.1632. R. 222, 27.12.1632.
345. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 49, f. 4, 20.2.1634. R. 50, f. 154 v., 22.8.1944. R. 106, ongef., 4.5.1641. R. 222, 27.12.1632.
346. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 65, f. 295, 10.12.1665.
347. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 62, ongef., 23.12.1658. R. 64, f. 143v/144. R. 65, f. 295, 10.12.1665. R. 66, f. 298, 10.12.1669. R. 68, f. 505, 6.7.1681. R. 72, f. 9v, 11.3.1700; f. 282, 25.5.1706. R. 109, ongef., 22.11.1648. R. 111, f. 226, 20.2.1662; f. 34, 28.2.1659. R. 171, f. 82v, 16.7.1681. R. 174, f. 291, 9.12.1708. R. 207, ongef., 29.8.1690; 8.7.1690. R. 224, 28.12.1658. R. 226, 28.12.1656. N.A.N.B. 784, 24.6.1686. N.A.N.B. 786, 17.2.1695. N.A.N.B. 787, 10.11.1696 en 5.12.1701. Alphen en Chaam R. 100, ongef., 18.2.1669. R.K. postorie Hilvarenbeek, register van het Venerabele Gilde, p. 79, 15.11.1680. O.A.A. Hilvarenbeek nr 94, voorin, 25.9.1690 (Jan als absent corpuslid); f. 31v, 7.1.1680; f. 147v, 16.1.1688. Nr 95, f. 84, 23.12.1701; f. 162v, 27.12.1704; f. 173, 17.5.1705.
348. R.A. 's-Hertogenbosch, Oost- en Middelbeers R. 19, f. 10, 26.1.1668. R. 20, f. 90, 12.4.1684.
349. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 72, f. 425v, 27.2.1708.
350. O.A.A. Hilvarenbeek, nr 95, f. 222, 6.1.1707; f. 262, i.m. 10.12.1715. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 74, f. 34v, 18.4.1716.
351. R.A. 's-Hertogenbosch, Raad van Brabant 441, f. 108, 1710. Hilvarenbeek R. 72, f. 425v, 28.2.1708. R. 208, ongef., 12.4.1710; 14.4.1710.
352. R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R. 1218, f. 258v, 1437/38. R. 1226, f. 24v, 1455/56. R. 1230, f. 325, 1459/60.
353. R.A. 's-Hertogenbosch, Hilvarenbeek R. 26, f. CXIIv, 22.12.1562.
354. R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R. 1618, f. 144, 12.3.1661. R. 1643, f. 451v, 21.9.1668. G.A. 's-Hertogenbosch, poortboek f. 102, 24.3 en 9.4.1646. A.F.O. van Sasse van IJsselt. De voorname huizen en gebouwen van 's-Hertogenbosch, deel II. 's-Hertogenbosch, z.j., p. 126.
355. R.A. 's-Hertogenbosch, 's-Hertogenbosch R. 1679, f. 185, 19.11.1687. Misschien was hij de vader van Johan van Woostenbergh, wiens weduwe op 29.12.1711 wordt vermeld (Van Sasse van IJsselt, o.c., deel III, p. 252).
356. Taxandria XIX, 1912, p. 51.
357. G.A. Tilburg, R. 375, f. 153v, 5.7.1677.

Huis Hatert

dr. J. Belonje

Nassaulaan 39, Alkmaar

In de jaargang XXXIII van „Taxandria”¹ heeft de bekende Limburgse genealoog, A. F. van Beurden een uitvoerig bericht geplaatst over „Het Kasteel De Hatert bij Vierlingsbeek”. Het zal daarom wellicht bevreemden, wanneer ik het thans waag ditzelfde onderwerp hier nogmaals ter sprake te brengen.

Ik moge intussen vooropstellen, dat ik mij bij de hier voor te dragen nieuwe behandeling der materie terwille van voorkoming van iedere onnodige herhaling, strikt beperken wil tot de oudste periode, waarin de families Van of Van den Hatert (Hattert) en (de)Roper achtereenvolgens in het bezit van het bedoelde goed zijn geweest.

Van Beurden verzekerde „Hoe oud de Hat(t)ert is, is niet te zeggen” en vervolgens haalt hij aan, dat in 1649 in de nabijheid ener toen afgebroken edelmanswoning een nieuw kasteel werd gebouwd, hetwelk thans (grotendeels) opnieuw verdwenen is. Van dit laatste bouwwerk reproduceerde hij bij zijn opstel een duidelijke XVIIIe eeuwse prent.

Met dat al valt er over de ouderdom van deze historische vestiging nog wel iets meer in positieve zin te verklaren. Het is namelijk zó gesteld, dat de door een beek gevoerde grachten om Hatert het onmiskenbare beloop vertonen van de omheining ener *curtis* of „hof” en dan van het wel meer voorkomende type, dat op één der lange zijden van de *trapezium*-vorm een (hier oostelijk) gerichte uitstulping in het profiel der gracht vertoont. Ofschoon de doorwrochte studie van Mr. K. J. Th. Janssen de Limpens „Leen- en Laathoven in de Maaslandse Territoria”, Hatert onder deze categorie niet rangschikt, lijkt het toch en juist op de hier aangehaalde omstandigheid, dat we bij Hatert met een oude laathof te doen hebben².

In de aanvang van zijn betoog heeft Van Beurden een opsomming verstrekt van verschillende naamdragers-Van den Hatert zonder veel samenhang en zonder erin te kunnen slagen de filiatie der reeks bezitters bij verloop van tijd duidelijk te maken. Slechts uitte hij een vermoeden, dat achtereenvolgens Peter, Zeger Petersz., Christoffel Zegers en Anna Sibilla Christoffel-dochter van den Hatert daarvoor in aanmerking zouden komen in orde van opeenvolging³.

Niemand minder nu dan de bekende generaal-majoor baron van Spaen van Ringenberg, de grootvader van onze grootste genealoog uit dat geslacht, bevestigde deze laatste veronderstelling expressis verbis. Terwijl deze evenals Van Beurden een aanvullende, maar dan uit meestal geheel andere personen bestaande

reeks van onsamenvangende vertegenwoordigers uit één of meer families (Van den) Hatert opsomt, blijkt het dat de schrijver van het artikel in „Taxandria” volstrekt onkundig moet zijn gebleven van de opstellingen, welke Van Spaen van Ringenberg verzameld heeft⁴.

Baron Van Spaen dan verstrekke over de leden uit dit geslacht waarvan hem van enig verband met de bezitters van het Vierlingsbeekse huis niet gebleken was, de volgende gegevens:

Jacob van den Hatert (vader van) Hendrik van den Hatert Jacobszoon heeft Bergen op de Budunc in lijfgewin gehad van den Heer van Arendael en bekomt zulx een borger van Goch 1403, *Bedbur*.

Goderd van der Hatert in de Ridderschap des Overquartiers van Gelderland omtrent 1460.

Sijbert v: den Hatert Rentmeister van Gennep besit Busserhusen en Heijde int Ambt Gennep is daer met beleent van de Hertog van Cleve 1509.

Dirk van den Hatert overste Renteester van Gelderland, 1430, *Copia mihi*.

Ermgart, maritus Johan Brularts beleend met den Hof ter Borch te Roesteren, herkomende van de Budericks 1531, *Geldersche Leenregister*.

Behalve dan deze losse notities was Baron van Spaen erin geslaagd een tweetal genealogische fragmenten op te stellen. Ik geef deze hier achtereenvolgens weer, met dien verstande dat eerst afgehandeld zal worden de tak van een geslacht, dat op de „Hof te Havert”⁵ gezeteld zou hebben, waarover ik mij echter meen te moeten afvragen of wij in casu inderdaad wel met Hatert's te doen hebben en niet met Havert's(?):

Arnold van den Hatert beleend met den Hof te Hatert in het land van Millen, 1379 *Gelders Leenregister*; leengetuige van den Heer van Cuijck 1376 *Cuijcks Leen Register*.

Zijn zoon Hendrik van Mierlaer genaamd vanden Hatert met den Hof te Havert beleend 1401, 1424 (zegel: 3 dwarsbalken). Zijn vrouw Nese vanden Hatert, zie Mierlaer. Kinderen:

1. Goderd vanden Hatert zegelt met zijne ouders 1444;
 2. (?) Peter van den Hatert bezit den Hof te Hatert; is dood 1467 *Gelders Leenregister* (Zoon v. laatstgenoemde Peter:)
- Hendrik van den Hatert met den hof te Havert beleend 1467; 1474. Is dood en Rutger Moncken is zijn erfgenaam, 1513 *Gelders Leenregister* (2 dochters:)
- a. Peter, maritus: Rutger Moncken erve van haar vader 1513; zij is dood 1544 *Gelders Leenregister*
 - b. Ermgard, maritus Johan Pollart erft voor de helft 1521; maritus 2. van Burlestein leeft nog 1554 *Gelders Leenregister*.

En thans volgt dan het fragment-genealogie uit Van Spaen's opzet met de bezitters van Hatert onder Vierlingsbeek:

.....-van den Hatert tot den Hatert uxorvan

Merwick (hieruit:)

Peter v: der Hatert tot de Hatert uxor Margriet van Berckel Johans en Elisabeth de Quaede van Ravestein dochter. (Hieruit:)

a. Zeger van der Hatert tot de Hatert uxor 1561 Jutte van Engelsom (erfdochter van de Rijsche Hof) Johansz. (tot Mathe-na) en Anna van Husen (tot Husen) dochter.

hylixbrief te Holthusen.

b. Johan van den Hatert 1561; *Holthusen.*

(Kinderen van a.):

1. Christof van den Hatert tot de Hatert hylixvrund van zijn schoonsuster Helena Smulling, is dood 1628, koopt het Oertgen⁶ te Vierlingsbeek 1609. vernieuwt den eed 1626. Uxor 1608 Elisabeth Smulling Raebts tot Prattenborg en Catherina de Korte dochter.

2. Margriet. maritusvan Wijenhorst tot de Geisberg. (Kinderen van 1:)

a. Catharina Margriet oudste dochter beleend met Oertgen 1628. Zij is dood en haar zoon Leonard Christoffel beleend 1630, ervin tot de Hatert. maritus 1628 Johan van Meerssen. hadden een soon Leonard die voor haar sterft.

b. Anna Sijbilla na haar suster ervin tot de Hatert, maritus 1634 Johan Roper sergeant major. sij is weduwe 1662. Zij beleend met Oertgen na doode van haren neef 1654. Is dood 1669 Cuijcksch Leen Register".

Daarnaast zijn er van elders nog andere gegevens te betrekken, waardoor de nu bekend geworden reeks van bezitters van Hatert valt te adstrueren.

Zo levert ons de staat „Dit zijn die Ritter ende Knechten der Lande Gelre" van omstreeks 1450 de mededelingen dat de bovengenoemde Godert van den Hatert onder *Horst* en dus niet te Vierlingsbeek gegoed was terwijl terzelfder tijd te „Beeck", dat wilde zeggen „Vierlingsbeek" een Peter van den Hatert compareerde, dezelfde ongetwijfeld als boven sub. 2 genoemd is⁷.

Jonker Zeger Hattert verwierf in 1561 het jachtrecht op gronden onder Vierlingsbeek van Prins Willem van Oranje evenals de Graaf van Buren dit in zijn tijd aan zijn vader verleend had. En in het Album Amicorum van Anna van Beers, begonnen in 1588, kondigen zich „Peter en Christoffel van Hatert aan⁸. De laatstgenoemde wordt in een acte van 26 november 1611⁹ als „halfman" in het Land van Cuijck aangewezen, doch deze edelman kan onmogelijk voor een „halfwin" gehouden worden, want hij was zonder twijfel een *haefman*, derhalve een bezitter van een hofstad.

Fahne verschaftte voorts een kleine aanvulling ten aanzien van de bovengenoemde Margriet van den Hatert: zij was gehuwd met een zoon van het echtpaar Hendrik van Wijenhorst tot de Geisberg¹⁰ en Wenera van Boedtbergh Johansdochter.

Een belangrijke bevestiging vormt hier verder nog een fraaie

kwartierstaat aanwezig in het familie-archief Van Hövell tot Westerflier met de voorstelling van de vier wapens van elk van de echtgenoten Christoffel van den Hatert tot den Hatert en Elisabeth Smulling tot Prattenborgh¹¹, te weten Hatert (drie zwarte balken op goud); Berckel (3 gouden sterren, 5, geplaatst 2 en 1 op blauw); Engelsom (een zilveren hert met gouden gewei op blauw); Hausen (een zilveren lelie op rood); Smullinck (een schuingeplaatste rode ladder op zilver); Fritthoff (een zwarte losstaande keper vergezeld van 3 maliën, 2 en 1 van hetzelfde op zwart; Corten (een liggend zwart molenijzer op goud) en Van Hövell (de zwarte „triangel” op goud).

Uit de aangehaalde bronnen blijkt dan voorts dat de eerder genoemde Raeb Smullinck tot Caldenhove en Prattenberg, zoon van Wolter en Hilla Vriedhoff Arnds nog onmondig was in 1554; dat hij in 1557 op Caldenhove woonde met zijn zuster Arndtjen (archief van Leemkuil), alsook, dat hij op 21 juli 1608 overleden zijnde, met 4 kwartieren te Borken begraven werd.

En om tenslotte terug te komen op de beide kinderen van Christoffel van den Hatert tot den Hatert diene, dat nog aandacht geschonken moet worden aan het feit wegens hetwelk de oudste van dit tweetal niet in aanmerking gekomen is voor het bezit van huis Hatert maar wél de jongste. Een hierna volgende „ontfanckenisse” geboekt in het Gichtregister van St. Pieter bij Maastricht maakt ons dit door de volgende tekst aanstonds duidelijk¹².

Op den 27den Maj 1647. Joncker Johan Roeper Capiteyn ten dienste van Haere Ho: Mo: Heeren Staten versueckt t'ontfangen als man ende momber van zijne vrouwe Jonfre Anna Sibilla de Haatert als naeste erfgenaem van Joncker Lenaerdt Christoffel van Meerssen nu onlanx tot Loven ofte daer ontrent gestorven ende naementlijck versoeckt te ontfangen die rechte helft van de goderen die den voors Joncker Lenaerdt Christoffel van Meerssen waeren aengestorven van zijnen outoom Joncker Leonard van Meerssen geleghen onder Sint Pieter desen Gerichte in den Lande van Luijck. Die schouteth ende schepenen De Grati, Gouthoven ende Lt. Hellesfort admitteren den voerss jor. Johan Roper liggende int Guarnisoen van Nimwegen alhier present totten versoechten relievement ende ontfanckenisse, salvo jure cujuslibet. Ende is in hoeden van den recht gekeert.

Reeds bleek, hoe de enige zoon wél zijn moeders erfgenaam geworden was, maar dat, nu hij eerder dan zijn vader stierf, het grootouderslijke goed op zijn met jr. Roper gehuwde tante overging.

John of Johan Roper was een Engels officier, zoon van John en Mary Patre, een lid van het uit Kent herkomstige adellijke geslacht waarvan een derde *Sir John Roper Knight* verheven werd tot peer op 9 juli 1616 met de waardigheid van „Baron Teynham”¹³. Al vroegtijdig trad hij op als kapitein in Staten dienst

en uit een acte, bewaard in het protocol van de Alkmaarse notaris J. C. van der Gheest daterende van 18 april 1630¹⁴ valt op te maken, dat hij destijds dáár in garnizoen lag. Een mede ter plaatse gelegerde Thomas Everard, luitenant in de compagnie van de kapitein Nelson verweerde zich bij die acte tegen een eis tot betaling van gelden, die Edward Rawling, vendrig van de compagnie van Capitein Roaper(!) tegen hem had ingesteld bij het college van Gecommitteerde Raden van de Staten van Holland en West-Friesland te Hoorn en hij deed daarbij het aanbod „te vreedem zijnde d'selue affslach en betalinge te laten strecken aende 11^e gulden, die hem comparant vanden voorszCapitein Ropper zijn competerende over oncosten en anders bij hem gesupporteert ende toncoste gemaect int weruen van eenich chrijchs volckin Engelandt door laste vanden voorszegden Capitein gedaen tot compleetmakinge van zijn compagnie.....”

Roper's compagnie is toen weldra overgeplaatst naar Nijmegen, want het was daar, dat hij huwelijks voorwaarden maakte op 17(26) november 1634 met jv. Anna Sibilla van den Hatertom vervolgens ter plaatse te trouwen op 7(17) december van dat jaar. Zij is overleden op het huis Hatert na een ziekte van 7 weken 4 november 1682 (n.s.) en werd te Vierlingsbeek begraven¹⁵. Stellig heeft de man in zijn dienst voldoening gevonden. In de „Staat van Oorlog” van 1649 heet hij kapitein der Infanterie met 50 man en een maandelijks soldij van 825 ponden. Als majoor verkreeg hij in het Regiment Engelsens John Cromwell commissie van de Raad van State van 18 september 1663, om vervolgens sedert 20 maart 1665 over te gaan in dezelfde rang „sergeant major and captain” in het 3e Schotse Regiment Erskine of Arskin¹⁶. In maart 1666 diende bij het 7e Regiment infanterie te Maastricht „the company of Sergt.MajorJohn Roper”¹⁷.

Behalve twee vroeg overleden kinderen, Jan en Christopher Roper heeft het echtpaar een dochter Elisabeth gehad geboren 24 april 1642 (o.s.), gedoopt 3 mei daaraanvolgende, te Tiel overleden 10 april 1722 en begraven te Arnhem de 18e dier maand. Zij is getrouwd geweest met Johan Christoffel van Bassen zoon van de kapitein Johan en jv. Anna van Brien tot de Muschenberg ook al een kapitein in Staten dienst en tevens commandeur der stad en vesting Rheinberg, die op 6 augustus 1670 huwelijks voorwaarden gemaakt hadden. Hij overleed op 13 februari 1703 en op de 24e daarna werd hij in de Arnhemse Grote Kerk begraven.

Nog een vierde kind was er in het gezin Roper: dat was een zoon genaamd Jeremias Roper, geboren 6 november 1638 (o.s.) en gedoopt de 11e daaraan volgende. Te Nijmegen werd hij als leerling der Latijnse School aanvaard op 23 juni 1649. Hij was het, die de stam heeft voortgezet, terwijl hij wel onder de naam Vas Roper bekend heeft gestaan.

Van zijn ouders erfde Jeremias het huis Hatert en ook hij ging

in Nederlandse krijgsdienst, evenals zijn vader bij de infanterie. Nog was hij kapitein toen hij in de St. Jan te Maastricht trouwde, na met zijn bruid op 29 november 1670 huwelijkse voorwaarden te hebben gemaakt. Zijn trouwacte luidde: „den 21 december 1670 de Hoogh Edele Welgeborene Heer Jeremias Vas Roper Heere tot den Hatert Cap(itein) van een Compagnie Voetknegten ten dienste der Vereenigde Nederlanden, met de Hoogh Edele Welgeborene Fruwelijn Ida Margarita van Marhuls tot Overbergen, Griet(h) en Wardesteyn”¹⁸.

Jeremias heeft als officier promotie gemaakt en laatstelijk verkreeg hij commissie als luitenant-kolonel in het Regiment infanterie no. 37 Amama op 19 november 1678 gediend hebbende als zodanig sedert 21 februari tevoren. Hij overleed op 16 (n.s. 26) juli 1681¹⁹.

Zijn vrouw was de dochter van jr. Hendrik van Marhulsen tot Overbergen of Averbergen en van Charlotta Rebecca van Boinenburg genaamd Honstein, ervvrouw van Grieth en het huis Wardenstein, een Kleefs leen daar nabij gelegen, die op 14 juni 1669 hertrouwde met jr. Otto van Voorst van Schadewijck (bij Didam), † 1682, zoon van Harmen Berend en van Anna Maria van Voorst²⁰.

Ida Margriet, die op 3 maart 1690 als weduwe Roper overleed ontleende haar voornamen aan haar grootmoeder Ida Margriet van Buren tot Griet en Wardenstein, de echtgenote van Hendrik Lancelot van Boinenburg gd.Honstein, die zoals boven reeds verklaard is trouwde met Hendrik Stephanszoon van Marhulzen tot Averbergen over wien Van Spaen verklaarde „Obiit 5 december 1677, begraven te Grieth met 8 quartieren, die van vaders kant zijn slecht geschikt, en is zijne moeder eene ignobilis gelijk gesteld wordt dan zijn hare quartieren zeker vervalscht, staan de generatiën goed, dan is de grootmoeder te weten Johans vrouw overgeslagen.....”²¹.

In diezelfde bron wordt nog over 's man's vader Stephan het volgende boekje opengedaan:

Stephan van Marhulsen tot Overbergen in Amt Bislich op de Clæfsche Riddercedulle 1609. Hij begaat een doodslag op Jagt, aan een dienaar van Diersfoort, ten tijde van Adolph en Gadert gebroeders van Wijlich. In de genealogie van mijn grootvader²² wordt hij zoon van Johan gesteld, maar ik zou eer gissen dat hij zijn broeder was; dewijl Johan 's vrouw nergens gemeld wordt en dat bij zijn zoons quartieren, hoe zeer die slegt geordent zijn van vaderskant en vervalscht van moeders kant, evenwel die tot een graad hooger heenwijzen; ten ware Johans vrouw, als plebeja, mogelijk uitgelaten is. In dat geval is deze Stephan dezelfde als op de vorige collum. Uxor:..... van Knippenberg Willemsdochter ignobilis. Zij voert bij haar zoon het echte wapen van Knippenberg²³.

Aangetekend zij hier nog, dat de genoemde grootmoeder Ida

Margriet van Buren degene is geweest, die de goederen Grieth zowel als Wardenstein in de familie heeft gebracht; zij overleed 12 april 1650 gevolgd door haar man op 22 november 1657 en zij was de dochter van Wolter tot Grieth en Carola van Brembt (Johan dochter en van *Ida* Smullings) de Vrouw van Wardenstein.

De gelijknamige kleindochter nu, *Ida* Margriet van Marhulsen, als voornaam-draagster de derde (terwijl er nog een vierde volgen zou), is als douairière Roper hertrouwd in 1687 met Frederik Elbert van Pallandt tot Heemken, zoon van Adolf Wener, de erfmaarschalk van Kleef en *Ida* Margaretha van den Bottlenbergh-Schirp tot Sinderen, luitenant-kolonel in Staten dienst, die op 2 maart 1722 overleed. Zelf ging zij haar 2e man reeds op 3 maart 1690 vóór in de dood en de familie is er toen aanstonds al toe overgegaan om het huis Hatert van de hand te doen, zulks ofschoon zij toch twee kinderen had nagelaten, uit elk huwelijk één. Uit de eerste echtverbintenis was er een dochter Anna Elisabeth Roper voor wie haar enige oom, de op 18 maart 1719 kinderloos overleden jr. Stephan Hendrik van Marhulsen tot Overbergen, Wardenstein en Grieth bij het leenhof van Cuijck in 1689 als hulder optrad. Anna Elisabeth Roper trouwde met Willem van der Horst tot Diervordt, zoon van Diedrich Wilhelm en diens eerste vrouw N. van Leeuwen; zij overleed 7 januari 1739²⁴. De andere dochter van *Ida* Margriet van Marhulsen was *Ida* Beatrix Agnes van Pallandt, die Grieth geerfd heeft van haar bovengenoemde oom Stephan Hendrik; zij is als echtgenote van de Pruisische kapitein Von Langhjahr tot Puchberg op 5 oktober 1740 gestorven²⁵.

„Acta est fabula” zou nu wellicht geschreven kunnen worden, maar ten aanzien van de familie Roper mag dit toch nog niet opgaan. Gewenst lijkt het immers om na te gaan welke Roper's méér in de Nederlanden terecht gekomen zijn. Niet alleen hebben al deze personen voorzover de mannen aangaat, deel uitgemaakt als officieren in de legers van de Staten, ook is het zeker, dat wij hier te doen hebben met familieleden, zij het in verwijderd verband, van de Roper's op den Hatert, aangezien deze verwante takken elkaar uitdrukkelijk als zodanig hebben erkend en familieberichten bleven uitwisselen. Waar de aansluiting precies gezocht moet worden, ligt voorlopig in het duister. In de hoop op hulp bij nader onderzoek volgen de bekende gegevens hier, in het midden latende op welke plaats een aanhechting het meest waarschijnlijk is, hoewel de meeste kans daartoe bieden zou een afstamming van de eerste John of Johan Roper tot de Hatert.

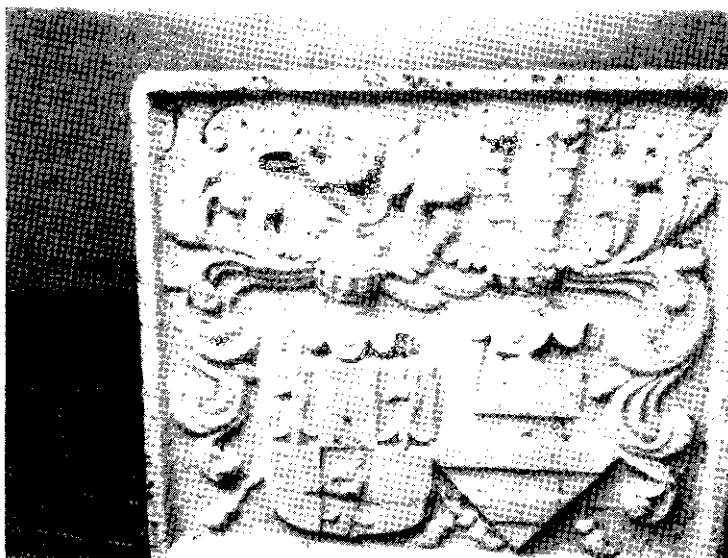
„D'Heer Johan Roper capitein-luitenant in het Regiment van Z.Exc.den Heer Generaal de Dopff als man en momboir zijner huisvrouw Johanna van Dalem, eerder weduwe den Heer Jaecq Herman Raedts „verhuurde te Maastricht een huis op de Grote

Gracht bij notariële acte dd. 8 januari 1717. Het echtpaar bezat een Hof te Elckenrade: huis, hof, schuur, stallen, landerijen met een weide te Etenaeken onder Wijlre. Johanna van Dalen † 30 oktober 1720²⁶.

En Matthias Roper werd in het Regiment Holstein-Beck 11 december 1710 majoor-commandant in dat korps. Hij was getrouwd met Johanna Maria Heldewier, geref. gedoopt Maastricht 1655 als dochter van Jacob heer tot Ophoven, schepen en raad van Maastricht en Sara de Buirette, die naderhand te Valkenburg ging wonen. Hij overleed 3 februari 1720. Tevoren hadden de echtgenoten een geheim mutueel testament gemaakt — het stuk werd gesloten met zijn nu nog goed bewaard wapen-zegeel — op de langstlevende dd. 11 september 1719, waarin legaten vervat waren voor hun dochter Margarita Cathrina Roper, hun oudste zoon Jacob Roper en hun jongste zoon Anthoni Gunther Roper. De oudere zuster van Johanna Maria, met name Elisabeth Heldewier trouwde met Dr. Jan Gijsen, medicus en burgemeester van Maastricht, die een dochter hadden, Margaretha Hester Gijsen, welke in een acte van 20 juli 1750 douairière Jacob Roper, Capiteyn ten dienste der Verenigde Nederlanden genoemd wordt. Hij, Jacob Roper, was de evengemelde zoon van Matthias voornoemd blijkens een acte van 21 september 1715; zijn overlijden viel op 3 april 1750 terwijl hij in 1721 diende als luitenant in het Regiment van Z.H. de Prins van Holstein-Beck en in 1738 als kapitein ener compagnie in het Regiment van de Brigadier Blansac²⁷.

De voornoemde zoon Anthoni Gunther Roper geraakte in huwelijks-moeilijkheden verstrikt toen hij nog maar kortelings diende als „Vendrigh int' Regiment van de Heer Generael Lieutenant van der Beeck in guarnisoen liggende tot Bergen op Zoom. Zijn moeder had vernomen, dat hij „aldaer door seeckere Juffr. Johanna Moutshaert geattaqueert off aengesproken wordt door eene pretense briefje van trouwbeloften” waarom zij als zijn voogdes in verband met de minderjarigheid van de vaandrig besloot volmacht te geven op de procureur S.P. Stouters te Bergen op Zoom om namens haar een geding te voeren voor „den Eedele gestrenghe Krijghsraede” ter plaatse door tot litis contestatio te komen, alle termijnen van rechten te observeren, sequeren off vervolgen, sententiën te horen pronuncieren en van de nadelige te appelleren en te reformeren. Zij verleende die volmacht op 18 december 1722, waarna haar zoon zekerheids-halve(!) op 7 februari daarna een verklaring afgaf „de gegevene trouw beloften te resiliëren voor en ten ewigen daegen en hem te onderwerpen aen de gehoorsaemheyt ende ordonnantien van sijn heer Comparants Mama voorss:”²⁸

Tenslotte moge hier nog een korte beschouwing volgen met betrekking tot de gevelsteen, die in het anno 1649 herbouwde kasteel den Hatert werd aangebracht. Die gedenkplaat, welke

De wapenstein Roper-van den Hatert van het Huis Hatert 1649), die nu vandaar verhuisd is naar Mill. Het wapen rechts van de beschouwer is van Anna Sibilla van Hattert, het wapen links is van John Roper of Teynham.

bovenaan dit jaartal voert is in onze tijd van het oude huis onder Vierlingsbeek verplaatst naar de woning van de tegenwoordige eigenares Mw. Jaeger, Prinsepeel 50 te Mill, hetgeen eigenlijk betreurenswaardig is. Het fraai uitgevallen object is versierd met de beide volle wapens Roper en Van den Hatert naast elkaar. Een afbeelding daarvan, welke ik dank aan de goede zorgen van onze Redactie-Secretaris de Heer J. H. G. J. van Heeswijk gaat hierbij.

Zoals men voorheen doorgaans meestentijds uit conserverings-oogpunt deed zal het blok hardsteen oorspronkelijk wel gekleurd geweest zijn. Nu zijn echter alle sporen van polychromie verdwenen welke omstandigheid overigens het beeldhouwwerk geen goed doet. Zodat het te wensen zal zijn om het stuk tegen weer en wind door toepassing van verf behoorlijk in de officiële kleuren te voorzien. Het wapen van de man is gepaald en tegengepaald van blauw en goud van drie stukken, elk (blauw) stuk beladen met een gouden hertekop en -hals, naar rechts gewend; helm met wrong van goud en blauw en blauw-gouden dekkleden; helmteken: een gouden leeuw naar rechts, die een gouden kroon in zijn rechter voorprank houdt. Het wapen van de vrouw is in goud drie zwarte dwarsbalken; helm met wrong van goud en zwart en zwart-gouden dekkleden; helmteken twee rechtop geplaatste gouden berepoten, elk beladen met de dwarsbalken volgens het schild²⁰.

Overigens vraagt men zich niet zonder verwondering af waarom het complex Hatert, dat temidden van de bossen nog restanten van gebouwen en de oude grachten laat zien en dat behalve dan de hier beschreven gedenksteen, duidelijke herinneringen heeft aan zijn historische staat, tot dusverre niet op de monumentenlijst(en) mocht worden vermeld.

NOTEN

1. 1926, bldz. 101, 106 en 244 evv. — Zie ook L. H. Ch. Schutjes „Geschiedenis van het Bisdóm 's-Hertogenbosch" V, St. Michiels Gestel 1876, bldz. 818 A. J. van der Aa „Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden", Gorinchem 1844, bldz. 231 en „Tegenwoordige Staat der Vereenigde Nederlanden (Generaliteitslanden) II, Amsterdam 1751, bldz. 309.
2. „Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie" XIII, 1959, bldz. 32 en het blad 632 „Maashees" van de Chromo-Topografische Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden schaal 1 : 25.000, verkend 1934, editie 1936.
3. „Taxandria" XXXIII t.a.p. bldz. 105.
4. Hoge Raad v. Adel 's-Gravenhage collectie van Spaen inventaris no. 103.
5. Of „Wammen" (?); vgl. K. Franck-Oberaspach en Edm. Renard „Die Kunstdenkmäler des Kreises Heinsberg", Düsseldorf 1906, S. 33/4. — Het zerkfragment van 1510 te Vierlingsbeek aangetroffen (zie „De Brabantse Leeuw" III, 1954, bldz. 88) heeft vrij zeker op het geslacht Van den Hatert tot den Hatert betrekking.
6. De Heer Rijksarchivaris in Noord-Brabant had de vriendelijkheid mij erop te wijzen, dat onder de Leen- en Laathof van Culjck bij Vierlingsbeek de goederen van Rijswijk, de watermolen Tangersum en het Huis Oerth voorkomen. — Zie inzake Engelaar (Engelsom) ook „De Navorscher" LIV, 1904, bldz. 71/2 en 124/5 met het daar aangehaalde.
7. „Kroniek van het Historisch Genootschap gevestigd te Utrecht" XXXI, 1875, bldz. 376: de druk wemelt van de foutieve lezingen; zo staat hier b.v. „Peter van der Hantert".
8. Zie respectievelijk „De Nederlandsche Leeuw" XXXIX 1921, kolom 243 en „PublicationsLimbourg" XIV 1877, p. 339.
9. „Taxandria" XXXIII, 1926, bldz. 105.
10. Onder Capellen: vgl. A. Fahne „Die Dynasten, Freiherren und Grafen von Bochoitz" I, II, Köln 1859, S. 204 en W. Wüsten „Notizen zur Geschichte von Capellen und Aengenesch", Limburg a.d. Lahn 1960, passim.
11. Ik dank dit gegeven aan de Beheerder, mijn goede Vriend J. G. F. M. G. Baron van Hovell tot Westerflier, kasteel Haaselholt te Ohé en Laak, L. — Deze kwartieren worden nader verklaard door Mr. W. A. Baron van Spaen LaLecq in diens inventaris 182, toms X, folo. 82 vso. sqq. Hoge Raad v. Adel 's-Gravenhage en a.v. no. 99. — In het HS. 64, folo. 169 ro. collectie v. Spaen a.v. wordt een grafzerk te Borken vermeld met de kwartieren:

Smulling.	Frijdthof.	—en
Welpendorp.	Buck, au boucq.	—en

het bijchrift: Anno 1608 den 21 Julij starf dan Edel Ehrenfest Rab' Smulling zum Patenberg (sic!) — Men vindt de situatie van „Prattenborg" ten w. van Gemen op de „Topografische Karte 1:25000 (4 -cm-Karte) 4107 „Borken"; doch W. Rave „Bau- und Kunstdenkmäler von Westfalen 46 Kreis Borken", Münster in Westf. 1954 noemt dit adellijke huis niet.
12. 's-Rijks Archief in Limburg te Maastricht deel 1645—58 oud-rechterlijk archief folo. 33 vso en 34.
13. Zie p. 995/6 John Burke Esq. „A Genealogical and Heraldic Dictionary of the British Empire", London 1841 met de bovenste noot op p. 996 met de merkwaardige traditie betreffende de aanbidding van een „ducal coronet" door Koningin Elisabeth I van Engeland aan Margaret Roper, mogelijk verband houdende met de figuur van het helmteken van het hierna te beschrijven wapen Roper.
14. Notarieel archief Alkmaar deel 58, folo. 253 vso.
15. „De Nederlandsche Leeuw" XLV, 1927, kol. 266/7.
16. F. J. G. ten Raa en F. de Bes „Het Staatsche Leger 1568—1795" V, Breda 1921, bldz. 481 en 484.
17. James Ferguson „Papers Illustrating the History of the Scots Brigade in the service of the United Netherlands 1562—1782", I, Edinburgh 1899, p. 490; 494 met de noot; 497; 526; 529; 530—532.
18. 's-Rijks Archief in Limburg Register oude Burg. Stand 45/109, no. 116.
19. F. J. G. ten Raa „Het Staatsche Leger" VI, 's-Gravenhage 1940, bldz. 247 en „De Wapenheraut" XIII, 1909, bldz. 234.
20. „Heraldieke Bibliotheek" 1876, bldz. 66 sub XIII.
21. MS. 182 toms VII folo. 199 sqq. collectie Van Spaen a.v.
22. Bedoeld is hier de generaal-majoor Alexander Bernhard dea H.R. Rijkbaron v. Speen van Ringenberg.
23. Collectie v. Spaen a.v. no. 75 A. 3. — De kwartieren zijn:

1. Marhulsen.	Knippenberg.
3. Capellen.	Budenberg.
4. Clut.	Smulligh.
2. Beloe.	Capellen.
24. Vlg. inv. 99 collectie v. Spaen a.v. waa D. W. van der Horst in tweede huwelijk ge-

- trouwd met „een person van Boeckholt” en had Anna Elisabeth 3 zoons: Willem Henrick † 18 april 1739, Jeremias en Derck Jan Steven v. d. Horst.
25. „De Wapenheraut” XIII, 1909 t.a.p. bldz. 232, 236 en 239; voor het volgende ook: dl. XX, 1916 bldz. 183.
 26. Dr. J. W. Wijn „Het Staatsche Leger” VIII, 3, 's-Gravenhage bldz. 471, „De Wapenheraut” XIII, 1909 bldz. 236, 238, „De Nederlandsche Leeuw” XLII 1924, kol. 336 en de acte v. notaris Th. Corstius, Maastricht, deel 1773 — Hij wordt nog genoemd op 15 maart 1720 te Maastricht in garnizoen ala „Capiteyn int Regiment dragonders van de Heer Generaal du Portail”.
 27. Voor notaris J. Gulchard te Maastricht dl. 1951; zie ook acten v. notaris J. G. W. Frens te Valkenburg v. 2 maart 1730, dl. 576 no. 2; Theoph. Corstius vnd. deel 1770, 1774 en 1778; notaris M. Brull te Maastricht dl. 1744 dd. 11 sept. 1719; notaris L. Thielen aldaar 6 maart 1738 dl. 1807 en nots. J. H. Vrijthoff ald. 4 mei 1723 deel 1727.
 28. Zie de acten in datis v. nots. D. Hupkens te Maastricht inv. deel 1829.
 29. Van Beurden, die moeite had met de identificatie van de wapens (zie De Nederl. Leeuw XXXIX, 1921, kol. 247) sprak in „Taxandria” XXXIII, 1926, bldz. 108 als zijn mening uit als zou de beeldhouwer op het wapen Roper bokkekoppen(!) hebben moeten aanbrengen, welk oordeel onhoudbaar is: vgl. De Nederl. Leeuw dez. jaargang kol. 295/6; zie ook de afbeelding bij Burke, p. 995.

Verklaring over handel in koperwerk 1667

J. Th. M. Melssen

Purmerstraat 14, Eindhoven

Voor Franchoys van Sibben, notaris te Hoogeloon, verschijnt Bertel Peeters, woonachtig te Postel, oud omtrent 30 jaar, die verklaart ter instantie van Jan Hendrik Lucas, dat ene Willem Creijwinckel, *koperslager* in de Rijksstad Aken, enige jaren geleden aan zekere Herman Silvester van Rijthoven voor 100 Rijksdaalders aan koperwerk heeft verkocht.

Er zijn moeilijkheden in verband met de betaling, evenals in 1665, toen genoemde Creijwinckel nog 46 pattacons van attestant vorderde, terwijl hij dit bedrag reeds had betaald met *oud koper*.

Tenslotte verklaart de comparant ter instantie als boven, dat Jan Wouters en Jan Peters met hem nooit „*socij ofte compaignons in eene negotie van ketels en koperwerck*” zijn geweest, zoals genoemde Creijwinckel verklaarde.

Actum 29 april 1667¹.

NOOT

1. R.A. Noord-Brabant, Not. Arch. nr. 782, 1667, folio 2-2 verso.

Notities over Huis Burgt onder Stratum

Mr. J. Belonje

Nassaulaan 39, Alkmaar

De Burgt of Burg onder Stratum valt vrij zeker te rangschikken onder de oude adellijke woningen uit de streek om en thans in

Eindhoven. Het bezit moet reeds voorheen een aanzienlijke omvang hebben gehad, getuige de mededeling van Pastoor Schutjes¹ luidende: „Het nog bestaande heerenhuis de Burg genaamd, werd in het begin der zeventiende eeuw door de aanzienlijke familie Taeterbeeck bewoond en meermaals door den bisschop Ophovius bezocht; de aanhorige gronden hiervan schat men op 48 bunders en bosschen”.

Ook Van der Aa heeft zich in dit opzicht evenmin onbetuigd gelaten², want deze betrouwbare en geleerde geograaf wist ten deze medeling te doen over een „adellijk huis in de Meyerij van 's-Hertogenbosch, gelegen op een kwart uur zuidoost van Stratum, hetwelk beslaat, met het besloten voorplein, tuin grachten, vijver, dreven en sterrebosch, benevens twee bouwhoeven, bouwland, weilanden en bosschen 33 bunder 99 vaderlandsche roeden 30 vaderlandsche ellen en wordt thans in eigendom bezeten en bewoond door Mevrouw de weduwe H. van Reekum”. Raadpleegt men nu de oudste editie van de z.g. Stafkaart, schaal 1:50.000, blad no. 51 „Eindhoven” dan is, zij het met moeite omdat de voorstelling daarop wat klein is uitgevallen, de Burg of Burgt met de omgevende gronden wel enigermate te identificeren, hetgeen daarentegen met behulp van de Chromo-Topografische Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden, schaal 1:25.000, blad 691, insgelijks getiteld „Eindhoven” uit den aard der zaak veel gemakkelijker mogelijk is.

Daargelaten nu de mededelingen voorkomende in „Taxandria”³, dat Aert of Arndt Coenen Ricaltsz nog in 1625 en Mr. Anthony Franciscus Molemakers, advocaat en erfsecretaris der Heerlijkheid Beek en Donk in 1752 op de Burch woonden, wil ik hier nu speciaal de aandacht verzoeken voor een merkwaardige beschrijving van het goed daterende van 11 augustus 1774, zoals deze aangetroffen wordt in het notariële archief van Maastricht⁴. En zulks, omdat daarin de plaatselijke situatie van de Burgt van destijds niet alleen op uitvoerige wijze maar zelfs tot in details wordt uiteengezet.

Bij de desbetreffende acte compareerde de wel edele gestrenge heer Emanuel Sturler de Wangen, kapitein in het Regiment Zwitsers van Watteville ten dienste van Hunne Hoog Mogenden de Staten-Generaal der Verenigde Nederlanden. Hij verklaarde „bij titel van koop en verkoop” te cederen; zoals het document het uitdrukt:

„..... te cederen en over te dragen zekere adellijke huizinge en hofstede genaamd de Burgh gelegen tot Stratum met de stallinge, nederhuizinge, boomgaard en tuin daarachter in zijn grachten gelegen, scheidende de bongaard op den hoek van de muur van de stallinge op de oostzijde naast de brede pad lopende dicht langs de hoeve ten westen gelegen, mits nochtans dat die hoeve blijft behouden de eerste drup⁵, item de vijver voor de voorschreven hoeve ten westen met het gebruik van twee à drie

treten grond rondom de zelve om te kunnen vissen en vegen, alsook de dreven lopende voor de huizinge, recht door de straat met wederzijds plantagiën tot den middelsten graaf, benevens het dreefje ten westen gelegen zoo verre de boomgaard strekten de plantagie achter den voornoemden Burgh op de gemeene straat, zooverre de boomgaard zich uitstrekt, met alle gerechtigheden daarbij van ouds gehoord hebbende, zullende de bascour of plaats scheiden op de lindeboomen wederzijds voor het hegge geplant, zullende de voornoemde hoeve bijde door de voornoemde dreven geweegd zijn, verders met de last van uit voornoemd verkochte jaarlijks te blijven vergelden een chins van tien stuivers in vijf texten en een kapitelpacht van vier stuivers alle aan het doorluchtig huis van Oranje en Nassau, zulks aan en ten behoeve van den WelEdelen Heer François Beeldsnijder....."

Leden van het geslacht Sturler, de Sturler, (de) Stürler, dat uit Zwitserland herkomstig was, die in het leger van de Staten-Generaal hebben gediend, zijn er verscheidenen geweest. Of schoon er over deze familie vrij wat bekend is, valt het desondanks moeilijk uit te maken met welke kapitein wij in het onderhavige geval te doen hebben. Want zelfs nu zijn voornaam Emanuel overgeleverd is blijft het doen ener keuze een onzekere zaak.

Een *Emanuel Charles Victor Stürler*, majoor in Nederlandse dienst, geboren 1720 en † 1786 had reeds in 1759 deze dienst verlaten. Hij keerde naar Zwitserland terug en hij komt dus nauwelijks in aanmerking omdat het transport in 1774 tot stand kwam. Denkbaar lijkt het evenmin, dat *Samuel Frédéric Emanuel Stürler*, laatstelijk luitenant-kolonel in Nederandse dienst geboren 1723 en † Bern 1810 de gezochte zou zijn omdat deze in 1774 nog geen kapitein was maar kapitein-luitenant⁶. Van een *Emanuel Frederik de Sturler* werd op 14 maart 1810 gehuwd zijnde en gestorven aan verval van krachten oud 77 jaar, woonplaats Kalvermarkt Q.251 te 's-Gravenhage het overlijden aangegeven⁷. Hij kon, wanneer hij in 1774 kapitein was inderdaad wel in aanmerking komen; hetgeen tevens het geval kan wezen bij de *E. Sturler*, die blijkens het eden-register van officieren daarin zijn handtekening plaatste in 1777 (deze handtekening voeg ik ter meerder zekerheid hierbij in facsimile)⁸.

De naam van de koper levert daarentegen minder bezwaren op. François Beeldsnijder junior was een Amsterdammer, een tegenwoordiger van het naderhand in de Nederlandse adel op-

genomen geslacht. Hij werd daar in de Westerkerk gedoopt op 14 november 1738 als zoon van François, een ijzerkoper op 't Water en Susanna van Hemert. Op 28 mei 1770 aangesteld als vaandrig effectief met de rang van luitenant in de compagnie van de luitenant-kolonel C.J. Havel onder Z.H. Regiment Garde-Dragonders, verliet hij de dienst om later als commies-stapelier werkzaam geweest te zijn bij de Hollandse Magazijnen van Oorlog te Delft. In die stad overleed hij kinderloos op 5 oktober 1800 om 4 dagen daarna te Amsterdam te worden bijgezet⁹.

Mocht Beeldsnijder de Burgt zelf tevoren niet van de hand hebben gedaan, dan zal hij daarover vrij zeker wel bij testament hebben beschikt.

Overigens lijkt het geen eenvoudige zaak om een lijst van de gerechtigden ten aanzien van de Burgt te reconstrueren, zulks, aangezien uit het thans gepubliceerde stuk naar alle waarschijnlijkheid gelezen moet worden, dat het hier niet gaat om leengoed of om een allodium, maar om een *tijnsgoed*; en dan voorlopig met de keuze of de bezitting afhankelijk was van een (Nassause) bijzondere tijnskamer danwel rechtstreeks onder de Nassause Domeinen behoorde.

NOTEN

1. L. H. C. Schutjes „Geschiedenis van het Biadom 's-Hertogenbosch“, V, St. Michiels Gestel 1876, bldz. 691.
2. A. J. van der Aa „Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden“ II, Gorinchem 1840, bldz. 834.
3. Respectievelijk XXIX, 1822, bldz. 85 en XXXVII, 1830, bldz. 310.
4. 's-Rijks Archief in Limburg te Maastricht notariael archief deel 2286 protocol van notaris Joannes Laurentius Vermlin te Maastricht.
5. Met de uitdrukking „de eerste drup“ kan hier niet gemeend zijn het recht van aqueductus of ook van fluminis maar het servitus stillicidii ofwel dat hetwelk in verschillende steden van Holland genoemd werd „de oesendrop“. Vgl. ook Mr. J. C. van Oven „Leerboek van Romeinsch Privaatrecht“, Leiden 1948, bldz. 147, waar in noot 196 bewijspplaatsen uit de Corpus Iuris aangehaald zijn.
6. „Genealogische Aanteekeningen van de Familie De Stürler“, Roermond 1863, bldz. 58 respectievelijk sub 106 en 107.
7. „De Nederlandsche Leeuw“ XXI, 1903, kolom 37.
8. Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage archief van Oorlog folo. 128.
9. Vgl. Joh. E. Elias „De Vroedschap van Amsterdam 1578—1795“, II, Haarlem 1905, bldz. 582; Dr. A. R. M. Mommsen „Brabant van Generaliteitsland tot Gewest“ II, Utrecht-Nijmegen 1953 bldz. 328 en „De Nederlandsche Leeuw“ VI, 1888, bldz. 78.

Noordbrabantse gemeentewapens

drs. A. C. M. Kappelhof

p.a. Postbus 1104, 's-Hertogenbosch

1. *Het feodale wapenschild*

Wie aan heraldiek denkt, associeert dit al gauw met wapenschilden en de ridderlijke levenswijze van de Middeleeuwen. Deels is dit zeer terecht.

Vanaf de 11e-12e eeuw speelden zwaar geharnaste ruiters te paard de hoofdrol in de talloze kleine oorlogjes, die er in die tijd zonder een krachtig centraal gezag werden uitgevochten. Van

de onpersoonlijke vernietigingsoorlog die soldaat en burger in gelijke mate treft, was toen nog geen sprake. In de strijd moesten de ridders voor elkaar herkenbaar zijn, maar hoe dit te realiseren? Het aanbrengen van kleuren en later ook van symbolen op het wapenschild bood uitkomst. In het begin waren de schilden voorzien van één kleur al of niet vergezeld van één teken. Aanvankelijk zullen ze zuiver persoonlijk zijn geweest, maar al gauw gingen de schilden over van vader op zoon, met andere woorden ze werden een symbool van het adellijke of ridderlijke geslacht. Latere schilden waren vaak gecompliceerder om de simpele reden, dat men met iets anders moest komen en geen plagiaat kon plegen.

Een voorbeeld van zo'n oud wapen is dat van de heren Van Breda-Van Schoten waarvan het oudste bewaard gebleven voorbeeld dateert uit 1203 en dat bestaat uit drie schuinkruisjes. Deze heren heersten toen over een uitgestrekt gebied, dat grote delen van West-Brabant en van de Antwerpse Kempen omvatte. Zij stamden uit een geslacht van pre-feodale adel en waren in de verte misschien verwant aan de hertogen van Brabant. In 1281 stierf dit geslacht uit en daarmee verdween het wapen met de St.-Andrieskruisen. Inmiddels was door deze heren de stad Breda gesticht, die reeds in 1259 als gemeenschap van poorters over een eigen wapen beschikte.

Wij kennen dit wapen via het zegel, dat is bevestigd aan een oorkonde die in dat jaar werd opgesteld door het college dat de jonge stad, de „port", bestuurde en er recht sprak. Op dit zegel komen we opnieuw de drie schuinkruisjes tegen. De stad had dus het wapen van haar heren overgenomen.

Volgens een van de grootste kenners op het gebied van de Brabantse heraldiek, de oud-rijksarchivaris mr. J. P. W. A. Smit, zijn de kruisen hier echter het teken van de rechtsmacht die de stad bezat en waar zij trots op was¹.

2. *Het maalteken en andere pre-feodale symbolen*

We betreden hier een heel ander terrein, dat van de symbolen die gezag en macht aanduiden en die al lang bestonden, toen ridders voor het eerst hun schilden van herkenningsteken gingen voorzien. Het zojuist genoemde St.-Andrieskruis is het z.g. maalteken, een groot schuinkruis, dat volgens Smit² en vele volkskundigen een symbool is van de macht die de koning, de graaf, de kerk of de volksrechtbank uitoefende over de ingezetenen. Het teken werd gebruikt in een tijd waarin bestuur, rechtspraak en wetgeving nog nauwelijks van elkaar gescheiden waren en waarin bijna niemand kon lezen en schrijven. Hoewel analfabeet en niet gewend om in abstracte termen te denken - of juist daardoor - begreep de middeleeuwse mens heel goed, wat deze en andere tekens beduiden³. In het werk van Smit worden nog meer van deze tekens besproken. Sommigen van hen verlo-

ren in de loop van de 12e en 13e eeuw veel van hun betekenis. Wel bleef men ze gebruiken maar zonder te weten waar ze op sloegen⁴.

3. *Zegel en wapen zijn niet aan elkaar gelijk*

Wij zagen reeds, dat steden zich in navolging van de adel, de heersende klasse, eigen wapens aanmeetten. De grote Brabantse abdijen en de vrijheden, nederzettingen die het midden lijken te houden tussen steden en dorpen, bleven niet achter evenals de geslachten van stedelijke patriciërs. Laatstgenoemden vormden zich al spoedig na het ontstaan van de steden en beheersten lange tijd het stadsbestuur, totdat hier en daar het verzet van de ambachtsgilden zich ontladde in bloedige opstanden. Pas aan het eind van de Middeleeuwen komen de Brabantse dorpen op het platteland aan de beurt.

Bij het ontwerpen van een wapen liet men zich vaak inspireren door het zegel van de schepenbank, maar we moeten wel oppassen, dat wij wapen en zegel niet aan elkaar gelijk gaan stellen. Veel Brabantse dorpen hadden in het begin van de 19de eeuw wel een eigen zegel maar geen wapen!⁵

Het zegel hoort helemaal thuis in de wereld van de primitieve bureaucratie, in die van de op perkament geschreven middeleeuwse oorkonden of de op gezegeld papier geschreven akten uit later tijd. In de loop van de 13e-14e eeuw worden steeds meer overeenkomsten en officiële verklaringen op schrift gesteld en door de schepenen van de dingbank authentiek gemaakt door de aanhechting van het zegel van de schepenbank (het z.g. gemeen schependomszegel) of dat van twee of meer individuele schepenen. Het grote voordeel van een authentiek stuk was, dat er geen getuigen aan te pas hoefden te komen om te bewijzen dat de inhoud van het stuk juist was.

Toch kunnen we de zegelafbeeldingen goed gebruiken bij zoekacties naar oude wapens, aangezien het wapen soms wordt opgenomen in het zegel.

Een willekeurig voorbeeld kan dit illustreren. Het zegel uit 1457

Zegel van de Vrijheid St.-Oedenrode; vele Brabantse steden en vrijheden voerden een burcht in hun zegel.

van de dingbank van Deurne en Liessel bevat de figuur van St.-Willibrord, het wapen van de hertogen van Brabant en dat van de heren van Deurne. St.-Willibrord is de stichter van de parochiekerk van Bakel-Deurne. In zijn testament schonk hij vele goederen die hij had gekregen van Brabantse grootgrondbezitters aan de door hem gestichte abdij van Echternach.

Het gevolg was, dat deze Luxemburgse abdij tot 1795 toe veel grond en zakelijke rechten bezat o.a. in Deurne. Het was dus zeer begrijpelijk, dat de bewoners van Deurne St.-Willibrord zagen als hun speciale bovenaardse beschermer en hem opnamen in hun zegel. Vanaf de 13e eeuw moest Echternach echter het gezag van de hertogen van Brabant naast en als spoedig boven zich erkennen, terwijl nog later het gezag ter plaatse toekwam aan de heren van Deurne. De officiële tekens van deze beide aardse gezagsdragers werden om dezelfde redenen als bij St.-Willibrord het geval was in het zegel opgenomen. Desalniettemin had de gemeente Deurne tot 1817 geen eigen wapen.

4. Zegels en wapens als sleutels tot de plaatselijke geschiedenis

Ook uit andere voorbeelden blijkt, dat uit een zegel, vaak niet groter dan een muntstuk van een gulden, heel wat gegevens over de gezagsdragers in vroeger tijd valt te destilleren. De wapens van de middeleeuwse steden Eindhoven en Helmond leren ons op deze wijze, dat beide plaatsen eigen heren hadden, wier wapens enigszins gewijzigd later werden opgenomen in het stadswapen. Wie vandaag de dag Helmond bezoekt, kan daar het kasteel bewonderen, dat eens de residentie was van de heren van Helmond. In Eindhoven heeft de dynamiek van de industrialisatie dermate hard toegeslagen, dat er geen tastbare herinnering meer bestaat aan de Van Hornes en hun opvolgers als heren van Eindhoven. Den Bosch, de hoofdstad van de gelijknamige meierij, heeft nooit onder bijzondere heren gestaan. De stad was in verregaande mate autonoom en voerde in haar zegel reeds in 1242 een boom, voorzien van weelderige takken en bladeren. De boom herinnert waarschijnlijk aan het woud, dat vóór de stichting van de stad deze streek overdekte en vanaf de 11e eeuw het jachtdomein van de hertog vormde. Het stadswapen bestond aanvankelijk eveneens uit een boom maar werd door toevoeging van het wapen van de Brabantse hertogen, de Habsburgse adelaar en twee z.g. wildemannen als schildhouders veel gecompliceerder. Het oudste zegel van Vlietdorp bevat echter ook een boom en Smit vermoedt, dat deze hier herinnert aan de linde die op ieder Brabants dorpsplein aanwezig was. Bij deze linde werd recht gesproken en deze plaats vormde het middelpunt van het dorp⁸.

5. *De verbastering van de Brabantse wapens*

Na de totstandkoming van het Koninkrijk der Nederlanden verordonneerde koning Willem I dat alle gemeenten moesten worden voorzien van eigen wapens. Via de Hoge Raad van Adel werd deze oekaze doorgespeeld aan de eigen lokale besturen, die wellicht zuchtend onder deze zoveelste opdracht aan het werk togen en met wisselend succes een wapen construeerden. Men moet wel bedenken, dat vele gemeenten op dat moment nog geen wapen hadden. Het lijkt erop, alsof men zich meestal liet inspireren door het voorhanden zijnde zegel. Zeker is het, dat de lokale bestuurders geen weet meer hadden van de vele regels die de heraldiek voorschreef. Niet in staat om de stroom van voorstellen tot nieuwe wapens alle op hun historische of heraldische juistheid te onderzoeken, stelde de Hoge Raad van Adel ca. 1820 officieel vast, welk wapen de gemeenten hadden te voeren. Het resultaat was in veel gevallen ten hemel schreiend. Vele gemeenten werden opgescheept met de figuur van een heilige in hun wapen, die oorspronkelijk alleen als schildhouder had gefungeerd.⁷

Het is niet geheel duidelijk, of deze misstappen alleen het gevolg zijn van haast en laksheid of dat hier ook een gemis aan historisch besef en onbekendheid met het eigen verleden meespeelde. Vast staat, dat Noord-Brabant in het begin van de 19e eeuw op cultureel gebied op zijn zachtst gezegd onderontwikkeld was. Een ander symptoom hiervan is de grove verwaarlozing van vele oude gemeentearchieven tot diep in deze eeuw toe. Men zag gewoon niet in, dat in deze onooglijke paperassen een ontzaglijke hoeveelheid kennis over het eigen verleden was opgeslagen.

Het meest komische voorbeeld is misschien wel het wapen van de Kempische vrijheid Eersel, die in 1356 samen met vele andere Brabantse steden en vrijheden een verbond sloot, dat voor de Brabantse geschiedenis van kardinaal belang is geweest. De vrijheid hechtte toen haar zegel aan het charter, waarin de overeenkomst was vastgelegd. Dit zegel toont een burcht en aan de voet daarvan een wapen dat vermoedelijk is samengesteld uit dat van de Hertog van Brabant en dat van het kwartier van Kempenland. In 1817 nam men echter de verkeerde kleuren aan en verwerd de Kempenlandse „zand”leeuw tot een broertje van de tot zijn middel in het water badende Zeeuwse leeuw.

6. *Naar een herstel van de Brabantse gemeentewapens?*

In de maand april van dit jaar herbergde het Hilvarenbeekse gemeentehuis een expositie onder de titel „Brabants banier en blazoën”, een resultaat van samenwerking tussen de Beekse heemkundige kring „Ioannes Goropius Becanus”, het gemeentebestuur van Hilvarenbeek en de Brabanderin-diaspora Kees van

Berendonk. Op deze expositie, sedertdien in gewijzigde vorm herhaald in Geldrop, waren de tientallen reconstructies te zien, die de oud-tekenleraar en schilder Van Berendonk had gemaakt van de Brabantse gemeentewapens. Het was alles bij elkaar een kleurig geheel geworden en menigeen zal bij het zien van deze bonte symboliek aan het denken geslagen zijn. Bij sommigen zal het effect er een van kritische bezinning geweest zijn, bij anderen instemming, bij weer anderen het inzicht dat de Brabantse dorpen en steden een kleuriger en rijker verleden hebben gehad dan men tot nu toe gemakshalve maar had aangenomen.

In de opzet van deze expositie was al min of meer besloten, dat deze gebeurtenis niet op zichzelf stond maar een vervolg moest hebben. Op 21 april werd op het Beekse gemeentehuis een vergadering belegd van personen en vertegenwoordigers van instellingen die op een af andere wijze bij de Brabantse heraldiek betrokken zijn. Men werd het er over eens, dat nadere studie van veel gemeentewapens wenselijk was, omdat dit voorstellen op kan leveren voor een reconstructie van het wapen en tegelijkertijd het inzicht in het eigen verleden verdiept. Tevens werd hier besloten de coördinatie en de begeleiding van eventuele acties en van het onderzoek in handen te leggen van schrijver dezes, die als begeleider regionale geschiedbeoefening is verbonden aan het bureau van het Provinciaal Genootschap.

Van al datgene, wat er tijdens en rond „Brabants banier en blaazen” is gebeurd, wordt aan het eind van dit jaar een verslagboek uitgegeven, dat aan iedereen die meer over deze zaken wil weten, kan worden toegezonden. Wie geïnteresseerd is in deze publikatie, die vermoedelijk ongeveer f 10,— (exclusief verzendkosten) zal kosten, kan zich opgeven bij: bureau Provinciaal Genootschap, Postbus 1104, 5200 BD 's-Hertogenbosch.

Noten

1. J. P. W. A. Smit, *De Brabantse beelden en teekens van recht* ('s-Gravenhage, 1957) 201; dit boek is een ware goudmijn voor de meer gevorderde onderzoeker van deze materie; overigens is het een lastig leesbaar boek zonder een afslutend hoofdstuk, waardoor de hoofdlijnen van het betoog en de conclusies slechts met veel moeite kunnen worden gereconstrueerd.
2. Smit, *Beelden en teekens*, 121.
3. Smit, *Beelden en teekens*, v.
4. Zie over het maaltken o.e.: W. H. Th. Knippenberg, „Oude rechtstekens in baketenen kerkmuren”, in: *Brabantse Oudheden* (Eindhoven, 1977) 241—258.
5. J. P. W. A. Smit, „Het gemeentewapen van Deurne”, *Taxandria*, XXXV (1928) 15—19; J. P. W. A. Smit, „Het wapen der gemeente St. Oedenrode”, *Taxandria*, XXXV (1928) 243—247; J. P. W. A. Smit, „Het wapen van Eersel”, *Taxandria*, XXXIII (1926) 182—184.
6. J. P. W. A. Smit, „Het gemeentewapen van Vlierden”, *Taxandria*, XXXV (1928) 98—100 en 202—203.
7. Tegen de plaatsing van heiligenfiguren op het wapenschild ageerde reeds: F. van Etro, „Een achtergebleven gebied in de heraldiek. De gemeentewapens van Noord-Brabant”, *De Brabantse Leeuw*, XVI (1967) 57—58.
8. Zie over de wapens van de kwartieren van dat deel van de provincie Noord-Brabant dat oudtijds deel uitmaakte van het hertogdom Brabant: W. A. van Ham, „De wedergeboorte van Bataafse Brabant in zinnebeelden herdacht. De allegorische wapenschilderijen in het Gouvernementsgebouw te 's-Hertogenbosch”, *Varia Historica Brabantica*, V (1976) 164—180; zie voor Eersel, noot 5, laatgenoemde artikel.

de brabantse leeuw

Tweemaandelijks tijdschrift van de Sectie voor Geslacht-, Naam- en Wapenkunde van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant.

Redactie: mr. G. Berkelmans; J. P. H. Goossens; J. Th. M. Melssen; J. H. G. J. van Heeswijk, redactiesecretaris, Postbus 29, 5330 AA Kerkdriel.

Abonnement per jaargang: binnenland f 19,50; buitenland f 21,—; inclusief porti. Men wordt verzocht te betalen via een toe te zenden acceptgirokaart. Opzeggingen alleen schriftelijk mogelijk vóór 1 december.

Administratie: Postbus 1104, 5200 BD 's-Hertogenbosch, tel. 073 - 139484, postgiro 3879363.

JAARGANG 27 NR. 6

NOVEMBER - DECEMBER 1978

Een generaal-majoor der genie op Den Barendonck

Mr. J. Belonje

Nassaulaan 39, Alkmaar

Over *Den Barendonck* onder Beers bestaan maar weinig gedrukte gegevens. Onze terecht befaamde geograaf A. J. van der Aa in zijn *Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden* beperkt zich dan ook slechts tot een paar bescheiden notities, die overigens op twee verschillende plaatsen te vinden zijn¹. In zijn eerste bericht van 1840 deelt hij mede, dat De Barendonck een adellijk huis is in het Land van Cuijk gelegen een kwartier gaans zuid-west van Beers en driekwart uur noordoost van Mill, waarbij het dan verder ongeveer blijft. Terwijl zijn tweede verklaring, in 1851 gedaan niet meer dan deze additionele regeltjes omvat: Barendonck, beter Berendonck, beslaat eene oppervlakte van 42 bunders, 3 vaderlandsche roeden, 80 vaderlandsche ellen en wordt in eigendom bezeten door den Heer A. Thijssen.

Ook Pastoor Schutjes is tamelijk summier in zijn bericht. Immers dat luidt: 'Van de heerlijke huizen Diepenbroek en Barendonck bestaat niets meer dan dat Barendonck in een boerderij veranderd is'².

Bekend is voorts dat De Barendonck eens het bezit was van Mr. Willem Arend de Quay tot de Duckenburg, de op 3 september 1704 te Grave gedoopte zoon van de plaatselijke Schout Ludolph en van diens tweede vrouw Maria Hendrina Ingenool. Mr.

de Quay werd evenals zijn vader schout, richter en dijkgraaf der Stad Grave met den Lande van Cuijk en hij was tevens Domheer te Utrecht. Na met Maria Ingenool gehuwd te zijn geweest overleed hij op De Barendonk op 15 april 1781, waarna dit buitengoed overging op zijn oudste zoon Ludolphus Everhardus Arnoldus, gedoopt te Grave 14 september 1731, die als majoor-ingenieur laatstelijk te Grave in garnizoen diende en daar 22 augustus 1803 begraven werd. Hij had het ongeluk het slachtoffer te worden van een roofoverval op Barendonk, die hem op een omvangrijk verlies kwam te staan³. Zijn tweede vrouw was sedert 1798 Geertruida Helena Meynhardt, geboren te Wamel op het huis Leeuwen 14 december 1777 en te Cuijk overleden 25 november 1840, de dochter van Mr. Otto Roeleman Frederik en Geertruida Helena Wilhelma Schadd⁴.

Uit de bronnen die in de aanhef dezes werden aangehaald, blijkt reeds dat De Barendonk een omvangrijk geheel geweest moet zijn, waaraan de achtereenvolgende eigenaren bij voortdurend grote zorg zullen hebben besteed. Een duidelijke illustratie van de toestand waarin de buitenplaats met omgevende bossen, lanen, bouw- en weiland en zelfs een eendenkooi zich in de eerste helft van de 19e eeuw bevond, is op te maken in de eerste plaats uit het oorspronkelijke kadastrale plan der gemeente Beers, maar duidelijk zeker ook uit de oudste editie van de zg. *Stafkaart*⁵. Helaas is het bijbehorende woonhuis zelf in 1849 gesloopt, maar is het complex gronden, zoals vergelijking met de *Chromo-Topografische Kaart* te zien geeft, ofschoon vrij wat hout is gerooid en de eendenkooi verdween, nog min of meer gehandhaafd⁶.

Het is hier de plaats niet om met een historisch overzicht betreffende De Barendonk voor te gaan. Ik moge volstaan met attentie te verzoeken voor een in zijn tijd gerespecteerd en tevens verdienstelijk Nederlander, die ter plaatse langdurig niet enkel domicilie heeft gehad, maar daar ook overleden is. Het oog heb ik hier op de generaal-majoor der Genie, Jhr. Matthias Adriaan Snoeck.

Deze eigenaar werd geboren te Zalt-Bommel 13 augustus 1761 als zoon van Adriaan, schepen in het hooggerecht van Tuyl en Jelliana Anna van Hoytema⁷. Hij trouwde tweemaal: 1°. te Halle bij Zelhem op het huis Berg en Pas 2 juli 1792 met Maria Jacoba Valckenier, geboren Elburg 2 november 1772, † Nijmegen 26 mei 1798, dochter van Mr. Jan en Hermanna Wilhelmina de Bruyn en 2°. te Beers 4 juni 1804 met Geertruda Helena Meynhardt, de hiervóór reeds genoemde weduwe De Quay⁷.

Snoeck koos een militaire loopbaan, waartoe hij in 1778, dus amper 17 jaar oud, cadet werd onder de compagnie van de Generaal Paravicini di Capelli. Op 18 december 1780 reeds verkreeg hij na een opleiding aan de Artillerieschool te 's-Hertogenbosch een benoeming tot extraordinair ingenieur der Genie, een

rang gelijkstaande met die van de 2e luitenant. Zijn werk bracht hem naar Arnhem en wederom naar Den Bosch. En 23 december 1787 volgde een nieuwe promotie: hij werd aangewezen als luitenant-ingenieur.

Veel kaartwerk is van zijn hand niet bewaard gebleven, een uitzondering daarop vormt zijn arbeid aan een omvangrijk werkstuk op dit gebied, de *Figuratieve Caart van het Frontier des Yssels dienende tot ophelderinge, op wat wijze de particuliere van de Atlas Topographique op elkander volgen en teffens tot onderrigt wat voor principale pointen op ijder detail stuk zig bevinden*⁸. Niet alle bladen daarvan zijn ondertekend, maar tenminste een viertal draagt Snoecks signatuur en daaruit blijkt, dat hij deze stukken tussen 1780 en 1787 afgeleverd moet hebben. Na een diensttijd bij het Hoofdkwartier van de Prins van Oranje en deelname aan gevechten tegen de Fransen aan de Sambre, bij Fleurus en Charleroi was hij opgetreden bij de verdediging van de Bommelerwaard en op het Fort St. Andries op welk verdedigingswerk hij laatstelijk zelf de directie als ingenieur had geleid tot de intreding der evacuatie. Intussen was op 3 november 1794 zijn benoeming tot kapitein-ingenieur afgekomen. Maar toen de Revolutie was ingetreden verzocht hij zijn demissie, welke hem op 10 augustus 1795 verleend werd. Te Groningen en te Nijmegen heeft hij vervolgens gewoond en vermomd trok hij naar Zeeland om daar gegevens in te winnen over de Franse troepen in Zeeland, die hij overbracht naar het centrale bureau van Oranje te Elten onder d'Yvoy. Bij het korps van de Erfprins kwam hij in Engelse soldij op 25 december 1800 en bij het licentiëren van het lichaam verkreeg hij de rang van majoor om vervolgens bij het Engelse gouvernement geallowanceerd te worden op 11 mei 1802. Nog tot na de vrede van Amiens bleef hij, behoord hebbende tot de *Dutch Brigade* voordien, op het eiland Wight, om daarna naar Nijmegen terug te keren. Na getrouwd te zijn heeft hij zich op De Barendonk gevestigd en hij werd door de bezetters aangewezen, ofschoon verdacht, tot Conseiller de Préfecture.

Zodra zijn vaderland echter bevrijd was, bood hij aan de Souvereine Vorst zijn diensten aan; bij Souverein Besluit van 5 februari 1814 volgde aanstelling tot majoor-ingenieur waarop 11 juli een benoeming volgde tot fungerend directeur van het archief van Oorlog en het Topografisch Bureau. Tevoren nog was hij naar de vesting Grave gezonden waar hij langdurig werkzaam bleef en hij zelfs de feitelijke directie heeft gevoerd over de blokkade na op 16 maart 1814 tot luitenant-kolonel bevorderd te zijn⁹. Van's Konings wege werd bovendien juist aan hem de moeilijke opdracht verleend om te rapporteren over de betrokkenheid van genie-officieren ten aanzien van knoeierijen voortgevloeid uit een aannemingscontract betreffende een militair werk te Yperen.

Meer eervolle benoemingen zijn Snoeck te beurt gevallen: het ridderkruis der 4e klasse van de Militaire Willemsorde wegens grote verdiensten te Grave betoond verleende hem het Koninklijk Besluit van 24 november 1816, litt.L n°.2 en de promotie tot overste der Genie viel samen met de aanwijzing tot de post van Directeur in de Eerste Directie, aanvankelijk met standplaats Den Haag en sedert 16 december 1816 met standplaats Delft. De functie van Directeur heeft Snoeck steeds met grote toewijding en uitnemende zorg gevoerd en de archieven der Genie, in het bijzonder die der Eerstaanwezenschappen in zijn ressort demonstren ten duidelijkste zijn onverflauwde attentie ten aanzien van alle tot zijn competentie behorende zaken. Geen wonder derhalve, dat het Koninklijk Besluit van 20 december 1826 ten slotte ook nog een benoeming bracht tot Generaal-Majoor met behoud van traktement als kolonel, waarna pensionering gevolgd is op 13 maart 1832. Als een wel hoogst duidelijke erkenning van 's mans grote verdiensten is voor hem eindelijk nog bij K.B. van 9 april 1839, n°. 85 een verheffing in de adelstand gevolgd met het praedicaat van jonkheer.

Man en vrouw zijn in het volgende jaar beiden op De Barendonk overleden. Toen nu wijlen mijn medewerker Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins zijn *Genealogische en Heraldische Gedenkwaaardigheden in en uit de Kerken der Provincie Noord-Brabant* in 1924 publiceerde heeft hij daarin wel de grafschriften opgenomen van de in 1911 afgebroken kerk van Cuijk¹⁰, maar van de beide daarnaast liggende kerkhoven heeft hij er niet een enkele genoteerd. Bij een onlangs daar gebracht bezoek vond ik op het protestantse deel van deze begraafplaatsen een liggende hardstenen zerk van grote afmetingen, die over nagenoeg haar gehele oppervlak bedekt was met regels schrift in Romeinse kapitalen (letterhoogte 3,5 cm), 21 in getal. De steen had op veel plaatsen door weer en wind sterk geleden, hetgeen voor mij op vier van de regels tot lacunes leiden moest. Gelezen heb ik het volgende:

HIER LIGT BEGRAVEN
 DE HOOGWEL GEBOREN HEER
 JONKHEER
 MATTHIAS ADRIAAN SNOECK
 IN LEVEN GENERAAL MAJOOR DER GENIE
 RIDDER DER MILITAIRE WILLEMSORDE
 HEER VAN DEN BARENDONK ENZ: ENZ:
 GEB: DEN 13 AUG: 1761 ALHIER OVERLEDEN
 DEN 1 JUNI 1840
 EN
 DESZELFS TWEDE ECHTGENOOT VROUWE
 GEERTRUDA HELENA MEIJNHARD
 GEB: DEN 14 DECEMBER 1777 OVERLEDEN
 DEN 25 NOVEMBER 1840
 BEEDE VAN DENN GENERAAL
 HIER RUST IN HET SCHIMMENLAND
 DIE ZESTIG JAAR DEN VORST GEDIEND
 DIE OM ZIJN DEUGD EN TROUW TOT D'ADELSTAND VERHEVEN
 DIE WEDUWEN EN WEES ZIJN BIJSTAND BOOD
 DIE TROOSTER WAS IN DRUK EN REDDER IN DEN NOOD.
 J. W. ROESSING¹¹.

Zij hier over de laatste Heer op De Barendonk nog toegevoegd, dat er een geschilderd portret van de generaal bestaat, hetwelk in het bezit is van een zijner nazaten. Het is een kniestuk waarop de portretteerde in uniform is voorgesteld. Tevens werd er een lithografie naar dit schilderstuk (van de hand van Hillebrand Dirk Loeff) vervaardigd door Jean François Michel Mourot¹².

NOTEN

1. Respectievelijk In Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden II, Gorinchem 1840, bldz. 113 en XIII, Gorinchem 1851, bldz. 601.
2. L. H. Schutjea, Geschiedenis van het Biadom 's-Hertogenbosch III, St. Michiels-Gesteel 1872, bldz. 217.
3. Taxandria XIX, 1912, bldz. 58 evv.
4. Nederland's Patriciaat XLVIII, 1962, bldz. 244/5.
5. Blad Vierlingsbeek no. 46, schaal 1:50.000 verkend in de jaren 1836, 1842 en 1843, editie 1857.
6. Zie de Chromo-Topografische Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden schaal 1:25.000 no. 591 Haps, verkend 1935; uitgave 1938.
7. Jaarboek van den Nederlandschen Adel, I, 1888, bldz. 244/5.
8. Algemeen Rijksarchief Archief van Oorlog, Genie, Situatiekaarten Y, no. 11 In één en dertig bladen. Deze Atlas staat op naam van de kapitein-ingenieur J. H. Hottinger.
9. Van der Aa Aardr. Woordenboek t.a.p. IV, bldz. 775/6: F. de Bas Prins Frederik der Nederlanden en zijn Tijd, III, 1, Schiedam 1903, bldz. 367. Zie voor de eerdere verdediging van Grave ook J. Bosscha Neerlands Heldendaden te Land III, 1, Leeuwarden 1873 bldz. 82 evv. en F. H. A. Sabron De Oorlog van 1794—95 op het grondgebied van de Republiek II, Breda 1893, bldz. 27—32. Zie voorts dez. De Blokkade van Grave en Mr. H. W. Tydeman Levensbyzonderheden van den Luitenant-Generaal Baron C. R. T. Krayenhoff, Nijmegen 1844, bldz. 316/7 en 483.
10. Voor de persoon van Jhr. M. A. Snoeck zie vooral Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek, III, kol. 1189 en V, kol. 562 evv.
11. I, Utrecht 1924, bldz. 135/6.
12. De dichter van dit rijm was Johan Willem Roessingh, gedoopt te Tilburg 17 augustus 1766, Commies-generaal der Middelen te Water in het Departement Oost-Friesland, † Cuijk 28 december 1855; vgl. Ned. Patriciaat XLVIII, 1962, bldz. 290 aub 2.
13. P. A. Scheen Honderd Jaren Nederlandsche Schilder- en Teekenkunst De Romantiek met voor- en natijld (1750—1850), Den Haag 1946, respectievelijk bldz. 193 en 214/5.

Jan van Cranendonk en Jutta van Haps, 1359

J. Th. M. Melssen

Purmerstraat 14, 5628 HE Eindhoven

De heer Klaversma schrijft in zijn *Heren van Cranendonk en Eindhoven*¹ dat Jutta van Haps, bloedverwante van Wenemar, heer van Cuyk, waarschijnlijk de dochter en erfgename was van Gijsbert, heer van Haps, omdat Jan van Sevenborn (-Cranendonk) zich soms voogd, soms heer van Haps noemde.

De ouders van Jutta van Haps leren wij kennen uit een Bossche schepenbrief, gedateerd 14 maart 1359 (nieuwe stijl), die berust in het archief van het kasteel Stapelen (Boxtel)² en waarin Didderic van Meerhem, heer van Boxtel, ridder³ en jonkheer Jan van Craendonc een overeenkomst aangaan m.b.t. de goederen, nagelaten door heer Willem, heer van Boxtel (Bucstel).

Didderic van Meerhem geeft onder bepaalde voorwaarden aan Jan van Craendonc en joffrou Jutta, *dochter van heer Ghisebrecht van Hoeps, ridder, en van wijlen vrouwe Rikaerde, dochter van wijlen Willem, laatste heer van Boxtel*, 16 bunder moer in de parochie van Boxtel (t.pl. Huysvenne), 5 voeder tiendhooi jaarlijks op St. Lambrechtsdag binnen Boxtel en een erfrente van 350 ponden „payments”, jaarlijks op Kerstavond uit 80 morgen land in de parochie van Sint Servaas Oyen (= Gansoyen) en uit alle cijnzen, „rijswerde” en molen van genoemde heer Didderic binnen de parochie van Oyen (= Gansoyen).

Uit de voorwaarden bij deze overeenkomst blijkt, dat Jutta van Haps op genoemde datum nog niet mondig (= meerderjarig) is en dat zij op dat moment nog niet is gehuwd met Jan van Craendonc. Indien het huwelijk nog plaatsvindt en kinderloos blijft, vallen genoemde goederen terug aan de heer van Boxtel.

Jonkheer Jan van Craendonc belooft, dat hij deze overeenkomst zal bevestigen als Jutta mondig geworden zal zijn of als zij zijn vrouw zal zijn geworden; verder belooft hij heer Didderic schadeloos te stellen als Ghisebrecht van Hoeps nog aanspraken zal doen op de goederen, die Ghisebrecht en zijn vrouw Rikaerde zouden zijn aangestorven van wijlen Willem, heer van Boxtel.

Tenslotte belooft hij, dat hij zijn broer Claus, heer van Craendonc, of indien deze voordien zou zijn overleden zijn broer Thomas van Craendonc, deze overeenkomst voor schepenen van 's-Hertogenbosch zal laten bevestigen tussen nu en Sint Maartensmis a.s.

NOTEN

1. T. Klaversma, *De heren van Cranendonk en Eindhoven ± 1200—1460*, Eindhoven 1969, p. 33.
2. Rijksarchief 's-Hertogenbosch, Archief Stapelen, nr. 8.
3. Zijn huwelijkscontract dd. 19 mei 1350 in archief Stapelen, nr. 7. De oorkonde is Willem, heer van Boxtel, die aan Dyderich, heer van Merheym zijn dochter Maria tot wettige vrouw geeft. Onder de getuigen c.q. borgen staat ook Gyselbrecht, heer van Hoeps (zegel verloren).

Namen van alle inwoners van Made en Drimmelen in 1599

Drs. R. Boot

Mr. Tripkade 51, Utrecht

In het Archief der Staten Generaal (A.R.A. 's-Gravenhage) vermeldt de inventaris van de zogenaamde „Loket en Secrete Kast” onder nr. 1563, Brieven van Geertruidenberg, Bergen op Zoom en Heusden aan de Staten Generaal, in verband met aanvoer van levensmiddelen, met lijsten van inwoners van de verschillende dorpen welke onder de drie genoemde steden ressorteerden. Hieronder volgt een transcriptie van de lijsten betreffende Made en Drimmelen, beide, als alle andere aanwezige opgaven, daterend uit 1599. Met name de lijst van Made is soms niet eenvoudig te lezen, zodat op enkele plaatsen geen naam staat vermeld. Verschillende malen komen namen afgekort voor; omwille van de leesbaarheid zijn zij in dit afschrift volledig weergegeven door het ontbrekende tussen haken te plaatsen.

Namen vanden ingesetenen vande Made.

Adriaen Thoenen met sijn huisvrouw ende iii kinderen

Anthonis Boot met sijn vrouw ii kinderen

Adriaen Michiels wed ende twee kinderen

Adriaen Jansz met sijn vrouw -ii kinderen

Lisken Joppen met haer dochter

Jan Stevens met sijn vrouw ende ii kinderen

Lijn Stevens

Willem Jacobs ende - v kinderen

Pauwels Thoenen met sijn vrouw ende ii kinderen

Willem Bastiaens met sijn vrouw -v kinderen

Peter Faesen wed

Jan Adriaen Daemen met sijn vrouw- ii kinderen

Adriaen met sijn vrouw- v kinderen

Thijs Nelen met sijn vrouw- ii kinderen

Jacob Nelen met sijn vrouw- ii kinderen

Jacob Michielsz met sijn vrouw- ii kinderen

met eenen knecht een Jonckwijff

Jesper Boot met sijn vrouw- ii kinderen

een knecht

Jochim Bastiaens met sijn vrouw- iii kinderen

Bastiaen Willemsz

Cors Boot met sijn vrouw

Aert Damen met sijn vrouw- v kinderen

Nel Peren met sijn vrouw ende sijnen soen

Thoenis Domis met sijn vrouw - iii kinderen

ende eenen knecht

Adriaen Thoenen met sijn vrouw- v kinderen
 Jan Nefkens met sijn broeder ende jonckwijff
 Bastiaen Nefkens met sijn vrouw- i kint
 Daniel Petersz met sijn vier susters
 Willem Corn(elisz) met sijn vrouw- i kint
 ende een Jonckwijff
 Peter met sijn vrouw- ii kinderen
 ende een jonckwijff
 Samen 1^{xxiiii} personen
 Lij(s)bet Commeren
 Corn(elis) Jacobs met sijn vrouw- ii kinderen
 Jan Bertelen - iii kinderen
 Thoenis Driessen met sijn vrouw - vi kinderen
 Gerit Aertsz met sijn vrouw- iii kinderen
 ende eenen knecht
 Dierick Nel Peer Gerrits met sijn vrouw een kint ende knecht
 Adam Boot met sijn vrouw- viii kinderen
 Matheus met sijn huijsvrouw
 de weduwe Adriaen Janss Peymans-ii kinderen
 Stijn Jans- iii kinderen
 Lam wed met haer soon
 Nel Bruer met sijn huijsvrouw- ii kinderen
 Jan Adriaens met sijn vrouw- v kinderen
 Corn(elis) Lauwen wed -iiii kinderen
 de weduwe Jochim Adriaens- iii kinderen
 met eenen jonckwijff
 met sijn vrouw- ii kinderen
 Adriaen Corn(elisz) Boot wed- iii kinderen
 Jacob Willems met sijn vrouw- iii kinderen
 eenen knecht ende jonckwijff
 Corn(elis) Adriaens Backer - iii kinderen
 met sijn moeder
 Dierick Nelneff met sijn vrouw- iii kinderen
 Bertel Diercken met eenen knecht
 Adriaen Lenaerts met sijn vrouw- iii kinderen
 Lijntken Anen
 Domis Jansz wed met haer suster
 Adriaen Mer..... met sijn vrouw- iii kinderen
 Broer Adriaens met sijn vrouw- i kint
 Heyndrick Nelen met sijn vrouw
 Willem Boot met sijn vrouw- vii kinderen
 Corn(elis) Jansz de Laet met sijn vrouw- vii kinderen
 Peter Wouters met sijn vrouw- iii kinderen
 met eenen knecht
 Samen 1^{xxlii} personen
 Daniel Michielsz met sijn vrouw
 sijn moeder, een jonckwijff ende knecht- v p(er)soenen
 Heyndrick Adriaens met sijn vrouw

ende een jonckwijff - iii p(er)soenen
 Thonis Jacobs met sijn vrouw- iii kinderen
 Jan Willems met sijn vrouw- i haukint
 Adriaen Willems met sijn vrouw- ii p(er)soenen
 Adriaen Anemaet met sijn vrouw
 met eenen jonckwijff- v kinderen
 Govert Michielsz
 Jan Joppen met sijn vrouw- ii kinderen
 met een jonckwijff
 de weduwe Adriaen Meeus- ii kinderen
 Corn(elis) Adriaen Meeus met sijn vrouw- i kint
 Huybrecht Gerits met sijn vrouw - iii kinderen
 met twee jonckwijff ende eenen knecht
 Commer Braet met sijn vrouw- ii kinderen
 Willem Jacobs met sijn vrouw- iii kinderen
 Adriaen Heynen met sijn vrouw- ii kinderen
 Aert Petersz met sijn vrouw- i kint
 Adriaen Corn(elisz) met sijn vrouw - i kint
 Crijn Peters met sijn vrouw- ii kinderen
 Mercelis Corn(elisz) met sijn vrouw- i kint
 met een jonckwijff
 Aenken Ne... met haer sone- ii p(er)soenen
 Evert Nelen met sijn vrouw- iii kinderen
 Janneken Bertens met haer dochter- ii p(er)soenen
 Jan Jans van Chils met sijn vrouw- v kinderen
 Jan Corn(elisz) met sijn vrouw- iii kinderen
 Adriaen Aerts met sijn huijsvrouw- iii kinderen
 twee knechten
 Jan Jansz van Oosterhout met sijn huijsvrouw- i kint
 Corn(elis) Mercelis met sijn huijsvrouw- ii p(er)soenen
 Corn(lis) Adriaens met sijn vrouw- i kint
 met eenen knecht
 Samen l^xiiii persoenen
 Jan Corn(elisz) Neneff (d.i. Neelneeff) met sijn vrouw - i kint
 Adriaen Casteleyn wed met haer- iii p(er)soenen
 Jan Geriden met sijn huijsvrouw- i kint
 Bastiaen Casteleyn met sijn vrouw- v kinderen
 met eenen knecht
 Perken Leners met - ii kinderen
 Peter Faesz met sijn- iii p(er)soenen
 en een jonckwijff
 Peter Cleijesz met sijn huijsvrouw- ii p(er)soenen
 Jan Corn(elisz) met sijn vrouw ende- ii kinderen
 Peter Petersz wed met- ii kinderen
 Roel Jaspers met sijn vrouw ende- iii kinderen
 Willem Huyben wed met- ii kinderen
 Michiel Govers met sijn vrouw- vii kinderen
 Adriaen Jaecken met sijn vrouw- ii kinderen

Adriaen Cleijesz met zijn vrouw- ii kinderen
 De(nijs?) Huyben met zijn vrouw- vi kinderen
 Huybrecht Vroem?
 Marinus Jansz met zijn vrouw- ii kinderen
 Thomas Adriaensz met zijn vrouw- v kinderen
 de weduwe van Merten Govers met-ii kinderen
 Steven Lauwereys met zijn vrouw- ii kinderen
 Heyndrick Govers met zijn vrouw ende- v kinderen
 Gerit Stevens met zijn vrouw ende- i kint
 Bastiaen Cleysz met zijn vrouw ende- v kinderen
 Janneken Pauwels ende- iii kinderen
 den pastor- iii p(er)soenen
 Heyndrick Jansz met zijn vrouw ende - iii kinderen
 Corn(elis) Adriaen Nelen met zijn vrouw- iii kinderen
 met een jonckwijff
 Aert Jaecken met zijn vrouw ende -iiii kinderen
 Bouwen Jansz met zijn vrouw ende- vi kinderen
 Bastiaen Adriaens met zijn vrouw ende - i kint
 Jan Daniels met zijn vrouw ende- i kint
 Samen lxxliii personen
 Corn(elis) Heyndrick Vermoelen?
 Jenneken Blockmakers met haer suster- ii p(er)soenen
 Adriaen Stevens met zijn vrouw- iii kinderen
 met een jonckwijff
 Cornelis Huyben met zijn vrouw ende- iii kinderen
 Aenken Adriaenssen
 Meus Corn(elisz) met zijn vrouw- i kint
 jonckwijff ende knecht
 Adriaen Adriaensz met zijn vrouw- iiiii kinderen
 Peter Pauwels met zijn vrouw- ii kinderen
 Jenneken Phil(i)ps
 Gerit Corn(elisz) de Voicht met- iii p(er)soenen
 Willem Wouters met zijn vrouw
 Corn(elis) Adriaens met zijn vrouw-iii kinderen
 Mercelis Corn(elisz) Schets met zijn vrouw- ii kinderen
 Engel Lenaerts
 Lijsken Lauwereys met zijn (!) soon-ii p(er)soenen
 Berbel Huyben met twee soenen-iii p(er)soenen
 Merten Goverts met iiiii kinderen
 Anthonis Huyben met zijn vrouw
 en een eenen knecht - iii p(er)soenen
 Adam Jacobs met zijn vrouw- iii kinderen
 Adriaen Roelen met zijn vrouw- ii p(er)soenen
 Peter Willems met zijn vrouw- iiiii kinderen
 Huyb Willems met zijn vrouw- iiiii kinderen
 Denis Corn(elisz)
 Peerken Huyben met - ii kinderen
 Seger Jacobs wed met- ii kinderen

Mayken Adriaens
 Corn(elis) Goverts met sijn vrouw- v kinderen
 Jan Adriaans met sijn vrouw
 twee jonckwijff met een hou..... kint tesamen v p(er)soenen
 samen xcviij personen
 Corn(elis) Corn(elisz) Neneff (Neelneef) met sijn vrouw ende-
 iiii kinderen
 d'weduwe Cleys Sweeren
 Corn(elis) Braten wed met- ii kinderen
 Bastiaen Aertsen met sijn vrouw
 twee knechten, twee jonckwijff, ii kinderen
 Jan Huyben- i p(er)soen
 Samen xviii personen

Somma totalis vi^oxxxix personen

Dese namen personen sijn
 bij mij bode opte Made aldus be-
 nomen opten xvi aprilis 99.
 Corn(elis) de Backere

Nombre vande coppen off levende personen
 tot Drijmelen woonende, overgelevert aende
 Magistraet tot G(eertruyden)berge den xviii en
 Aprilis 99, om daervuyt te proportieneren
 de verhaelen den Ingesetenen vors(chreven), noodich
 sdaech, ter weke off ter maent.

Daniel Claeszn	viii	coppen
Adriaen Pieren	viii	"
Denijs Cornelisz	iii	"
Kors Gerr(i)tsz	iiii	"
Ariaen Cleijsz Bosser	vi	"
Lenert Lenertsz	iii	"
Govert Gerritsz	vi	"
Jacop Cornelisz de Groot	iiii	"
Pieter Willemsz	v	"
Cornelis Jansz Rijck	ii	"
Dingeman Cornelisz	iii	"
Henrick Claesz	vii	"
Willem Claesz	ix	"
Marten Jacopsz	vi	"
Adam Cornelisz	ix	"
Adriaen Adriaen Cleijsz	iii	"

Samen Lxxxvii coppen

Aldus getabulert ten dage vors(chreven) ende bij mij

Gerit Cornelisz, wethouder inden ambachte van drijmelen
on(der)g(e)tekent,
mij Secretaris aldaar mede present.

Geraert Cornelisz- M. vander Borcht

Het doop- en trouwboek van Oisterwijk 1663-1674 rechtgezet

W. de Bakker

Schepersdijk 15, Oisterwijk

Het door L. Kruijff in zijn beschrijving van de Doop- trouw- en begraafboeken in de provincie Noord-Brabant ('s-Gravenhage, 1965) als nummer 5 aangeduide rooms-katholieke doop- en trouwboek van de parochie Oisterwijk over de jaren 1663 tot 1674, waarin niet enkel deze gegevens van die plaats vermeld staan, maar ook de tot de parochie behorende dorpen Berkel, Huikelom, en Udenhout, zit netjes in een perkamenten bandje. In het verleden is gebruikers van dit boek opgevallen dat aan de datering van de aantekeningen wel wat mankeert. Voorin is daarom een gebruiksaanwijzing met dateringen aangebracht, echter wel met enkele vraagtekens. En dat niet ten onrechte. Doch dit hulpmiddel bevredigt ook niet.

Het boek is op zeker moment gerestaureerd, blijkbaar voordat het tevoren van een foliëring voorzien was, en zonder dat goed vastgelegd was, hoe het boek op dat moment in elkaar stak. Met andere woorden: bij de nieuwe binding is veel in het ongereede geraakt.

Slechts twee katernen zijn goed in de nieuwe band terechtgekomen:

fol. 1 - 12v met dopen van oktober 1663 tot september 1667;

en fol. 51 - 62v met huwelijken van oktober 1663 tot februari 1672.

Hieruit bleek dat het boek oorspronkelijk katernen van zes bladen, dus van 12 bladzijden of pagina's had.

Een aantal bladen draagt geen jaaraanduiding, bovendien komt op de overblijvende bladen tweemaal de aanduiding 1672 voor, doch ontbreekt 1671; en vinden we ook tweemaal 1674.

Omdat 1671 ontbreekt, ligt het voor de hand een van de twee aanduidingen 1672 te lezen als 1671. Bij 1674 troffen we eenmaal na vier doopinschrijvingen uit januari onderaan nog juist leesbaar: *fini*, terwijl bij de andere aanduiding van 1674 de maand januari aan de achterzijde voortgezet wordt tot en met de 31ste. Het volgende boek (Oisterwijk 6) vangt aan in de loop van januari 1674. Hier is dan ook duidelijk dat bij de bladzijde, waarop *fini* staat werkelijk dat jaar is aangegeven. Temeer daar

bij het schrijven van het boek die aanduiding hier geplaatst moet zijn: ze staat vrij op de bladzijde. De andere aanduiding kan later toegevoegd zijn, zoals op meer plaatsen later jaren zijn toegevoegd.

Na veel proberen kwam tenslotte een volgorde voor de dag, die men ongeveer sluitend kan noemen.

Het eerste katern is in orde zoals we al zagen.

Het tweede katern behoort mijns inziens te zijn:

fol. 13 - 14v met dopen van september 1667 tot juli 1668,

fol. 41 - 41v van juli (1668) tot september (1668),

fol. 30 - 31v van september (1668) tot december (1668),

fol. 15 - 16v van december (1668) tot februari (1669),

fol. 36 - 37v van maart (1669) tot mei (1669),

fol. 48 - 48v van mei (1669) tot juli (1669),

fol. 17 - 18v van augustus (1669) tot december (1669).

Het derde katern vervolgt met dopen op:

fol. 19 - 21v van december 1669 tot mei 1670,

fol. 42 - 42v van mei (1670) tot augustus (1670),

fol. 22 - 25v van augustus 1670 tot maart 1671
(al staat er 1672),

fol. 47 - 47v van maart (1671) tot april (1671),

fol. 26 - 28v van april (1671) tot september (1671).

Het vierde katern is wel heel erg verstrooid. Het moet zijn:

fol. 44 - 44v van september (1671) tot november (1671),

fol. 32 - 33v van november (1671) tot april 1672,

fol. 40 - 40v van mei (1672) tot juli (1672),

fol. 43 - 43v van juli (1672) tot september (1672),

fol. 29 - 29v van september (1672) tot december (1672),

fol. 38 - 38v van december (1672) tot januari (1673)
(al staat r — waarschijnlijk in een latere hand — 1674),

fol. 46 - 46v van februari (1673) tot april (1673),

fol. 49 - 49v van april (1673) tot juli (1673),

fol. 34 - 35v van juli (1673) tot november 1673,

fol. 45 - 45v met op folio 45 november 1673 tot januari 1674,

besloten met onderaan nog juist leesbaar wegens een versleten hoek: *fini*; en op de verso-kant niets dan een doopaantekening uit Haaren, waarschijnlijk van november 1664.

Het vijfde katern, dat goed bewaard is (fol. 51 - 62v) bevat de huwelijksinschrijvingen zoals we hiervoor zagen tot februari 1672.

Of het boek oorspronkelijk nog een zesde katern geteld heeft, is me niet duidelijk geworden. De overgebleven bladen kunnen ook

later los bijgevoegd zijn, toen het boek vol was. Het zijn voornamelijk trouwinschrijvingen, maar ertussendoor staan een aantal dopen geschreven. Dit bracht bij de reconstructie uiteraard wel de nodige problemen. Maar ik vermoed dat deze laatste drie pagina's zo geplaatst zijn geweest:

fol. 50 - 50v met huwelijksinschrijvingen van februari (1672) tot augustus (1672) en zes dopen van augustus (1672) tot november (1672),

fol. 39 - 39v met een doop uit 1672 (uit november?) en huwelijken van november 1672 tot april 1673,

fol. 63 - 63v met huwelijken van waarschijnlijk maart, daar het ene huwelijk op het vorige blad van 7 april vermoedelijk later toegevoegd is en het laatste uit maart daar van 21 maart is; hier gaat het door, zonder maandaanduiding met de 23-ste, en daarna volgt april. Het loopt door tot november 1673.

Ter completering, tussen de dopen op folio 21 staat het huwelijk vermeld van Henricus de Bont en Maria Gijsberts, met hun getuigen Peter Robben en Catharina de Graeff op 8 april 1670.

Vergelijking van deze datering met die voor in het boek zal hopelijk gebruikers van de indices op het boek in het Rijksarchief in Den Bosch tot voorzichtigheid manen.

Het wapen van Jan II, hertog van Brabant, 1294-1312

J. Th. M. Melssen

Purmerstraat 14, 5628 HE Eindhoven

In het juli/augustus-nummer van jaargang 20 (1971) van dit tijdschrift herlas ik enige tijd geleden het artikel van F. J. van Ettro over *Het wapen van de stad 's-Hertogenbosch* (p. 110—114). Korte tijd daarna bracht ik een bezoek aan de abdij van Postel, waar ik een onderzoek instelde naar de daar aanwezige gegevens met betrekking tot het kwartier Kempenland.

Hierbij trof ik twee beschadigde zegels aan van Jan II, hertog van Brabant, respectievelijk van 12 april 1299¹ en 30 augustus 1304², beide ruiterzegels, waarop het schild en schouderstuk van de ruiter en de schabrak, alle voorzien van het gevierendeelde wapen Brabant-Limburg, zichtbaar zijn, zoals afgebeeld in het artikel van de heer Van Ettro (p. 113). Als tegenzegel is het gevierendeelde schild zichtbaar.

In het werk van M. A. Erens, *De oorkonden der abdij Tongerlo*³, wordt nog een oorkonde van februari 1298 (nieuwe stijl) genoemd, waaraan eveneens genoemd ruiterzegel van hertog Jan hangt. Hierop zijn gevierendeeld schild op schouderstuk en schabrak nog zichtbaar.

Hiermee wordt dan voldaan aan de zinsnede uit genoemd artikel *Het wachten is op meldingen van schilden met vier Leeuwen voor Brabant-Limburg van vóór 1300!* (p. 113—114).

De mogelijkheid bestaat nog, dat er in de Belgische archieven nog oudere oorkonden met zegels van Jan II te voorschijn komen, nu de oorkonden van deze hertog zijn verzameld door P. de Ridder uit Dilbeek⁴.

Mijns inziens heeft Jan II bovengenoemd zegel laten vervaardigen in het begin van zijn regeringsperiode (1294—1295)⁵.

1. Abdijs Postel, charters Bergeijk, nummer 4 (1298, dominica in Palmis).

2. Abdijs Postel, charters Lommel, nummer 2 (1304, dominica post fest. S. Barth.).

3. M. A. Erens O. Praem., De oorkonden der abdijs Tongerlo, deel II, Tongerlo 1950, p. 40.

4. Brabants Heem, jrg. 30 (1978), p. 77 (zie ook noot 4 aldaar).

5. Een identiek zegel van Jan III vond ik in de abdijs Postel, charters Nettersel, nummer 1, terwijl diens zegel van 9 februari 1336 alleen het gevierendeelde schild vertoont (Abdijs Postel, charters Velkenswaard, nummer 3).

Van Os in de oudste Bossche Schepenprotocollen

Drs. Mechelien Spierings

Van der Nootstraat 11, 's-Hertogenbosch

In het leenregister van Brabant, bekend als het Spechtboek, omdat Klaas Specht het in 1374 bijhield, staat vermeld dat Marcelis de zoon van heer Godevart van Os dan dat huis in Os bezit; dat het zijn eigen vrij goed is, geen leengoed; wel moet dat huis open gehouden worden voor de hertog van Brabant, hetgeen betekent dat deze er gebruik van moest kunnen maken in geval van oorlog. De visserij op de oude Maas, gelegen onder den genechte van Kessel, is wel leengoed. Dat houdt Marcelis van de hertog al sover d'oude mase loopt, en daer mag nieman binnen visen dan hij, zo schijft Klaas Specht.

Voor dat leengoed moet Van Os telkens een viertal florijnen offeren aan de hertog. Ook mag hij in plaats van die 4 florijnen de hertog een „heect” geven, (een zeezalm of zeesnoek) die zo groot is dat hij 4 florijnen waard is.

Heer Godevart, de vader van Marcelis, staat voor dat leengoed reeds vermeld in het oudste leenboek dat we kennen en dat dateert van rond 1320. Ergens tussen 1320 en 1374 moeten die goederen dus aan Marcelis de zoon zijn gekomen.

Zoekend wie toch wel die Ridder Godevart van Os geweest kan zijn, komt men spoedig tot de ontdekking dat er vóór het jaar 1400 al heel wat personen zijn die Van Os genoemd worden, zij het dat dat dikwijls slechts wil zeggen dat zij uit Os komen of er woonachtig zijn. Toch bevinden zich onder die Van Ossen ook een aantal hoge heren en kanunniken. Zo stuiten we op een heer

Herman van Os, die in 1329 kamerdienaar of kamerling van de hertog is, een functie die wellicht te vergelijken valt met die van een boekhouder. Eveneens een heer Herman van Os is in 1338 ontvanger of rentmeester van de hertog en iets later is er een heer Alart van Os die dezelfde functie bekleedt. Deze twee rentmeesters worden genoemd in een groot aantal charters van Brabant die te Brussel bewaard worden, vaak bezegeld met een zegel waarop als hun wapen drie ossekopen driehoeksgewijs gerangschikt. Van heer Alart wordt in latere jaren vermeld dat hij proost was van Leuven, een functie die vaak werd vervuld door gunstelingen van de hertog. Dat vertelt Mina Martens in haar boek *L'administration ducal*.

Zij meent dat Herman en Alart *neefs* waren en dat het wel vaststaat dat zij inderdaad uit Os of uit de omtrek afkomstig waren. Het is haar namelijk gebleken dat Alart goederen bezat in de omgeving van Den Bosch en een huis of een deel van een huis had in die stad. Als de rekening tussen de hertog en heer Alart enige jaren voor het overlijden van de laatste vereffend moet worden, blijkt dat Alart zijn huis in Den Bosch aan de hertog moet verpanden. Dat huis staat nadien bekend als 's-Hertogen Hofstad.

Een huis in Den Bosch, zelfs al gaat het over de jaren van vóór 1400, moet uit de boeken te achterhalen zijn, want wat men ook van de Bosschenaren mag zeggen, zeker is dat zij de eeuwen door zeer zorgvuldig hebben boek gehouden.

Getuige daarvoor zijn de meer dan 600 dikke boeken met de minuten van verkopen en hypotheeken en zo meer van goederen in de stad en de Meierij.

In een van deze boeken ('s-Bosch R. 1206 blad 254) vonden we een akte waarbij de erfgenamen van wijlen Heer Herman van Os en die van wijlen Jonkvrouw Ida zijn chtgenote, hun rechten afstaan in een mansio ofwel een herenhuizing (oudtijds meestal van steen en staande op eigen terrein met een sloot of gracht). Dat huis stond in de Hinthamerstraat dichtbij het groot zieken-gasthuis. Nog gemakkelijker maakt het ons een oorkonde die bewaard wordt in het archief van het groot ziekengasthuis (de Godshuizen) te Den Bosch. Die oorkonde dateert van 6 december 1361 en zal in het archief van het gasthuis zijn gekomen omdat het de grond of een deel van de grond waarop dat huis stond had verkregen. In de inventaris die H. J. M. van Rooy van dat archief heeft gemaakt geeft deze onder regest nr. 69 (deel II) de inhoud van die oorkonde als volgt weer: Heer Alart van Os heeft een huis van wijlen zijn oom Heer Herman van Os, ridder gelegen buiten de gevangenpoort (dat was de Leuvensche poort in de Hinthamerstraat) tegenover het gasthuis gelegen, overgegeven aan zijn natuurlijke zoon Wedeken (of Udeken) van Os. Deze Wedeken heeft op zijn beurt later een zoon Heer Alart, priester en kloosterling van Afflighem ('s-Bosch R. 1182 blad

38vso) en dochters die blijkens acten in het Bossche Schepenprotocol goederen bezitten in Maasland.

Van Sasse van Ysselt in zijn boek *De voorname Huizen en Gebouwen van 's-Hertogenbosch*, vermeldt in deel III pag. 271 een aantal akten die alle betrekking hadden op dat huis dat in het verleden eigendom was van Heer Herman van Os, de oom van heer Alart. Wedeken van Os, de reeds genoemde natuurlijke zoon, was gehuwd met Beatrijs dochter van Claes van Berkel; en wie in het Bossche Schepenprotocol zou willen uitzoeken wat de Van Berkels allemaal met dat huis gedaan hebben, zou daaraan een hobby hebben voor vele regenachtige dagen.

Uit het bovenverhaalde zal al wel duidelijk zijn dat het toch niet zo eenvoudig is de stamboom te beschrijven van personen die zolang geleden geleefd hebben. Gelukkig zijn er zo af en toe meevallers. Dat gebeurt vooral wanneer er door oudere kinderen na het overlijden van een der ouders of van een broer of zuster, erfgoederen worden gedeeld of verkocht. Van een dergelijke akte is sprake in het Bossche Schepenprotocol R. 1181 op blad 116vso (of = pag. 230). Daar verhandelt Hubert van Ghemert als man van Katelijn, dochter van wijlen Aert Heyme, een cijs (men zou nu spreken van een obligatie) die vroeger ten behoeve van Heer Godevart van Os gekocht was van Gijsbert Lysscap. Die cijs was later weer verkocht door de kinderen van heer Godevart. Dat waren: Marcelis, heer Gielis, kanunnik van Aken, Dirck, Herman, heer Jan, priester investiet van de kerk van Braes(t) en hun zuster Liesbeth, en tevens door Jan Spyrcinc en joffrouw Dircxke zijn zuster, de kinderen van wijlen Dirck van Ghestel, Dirck zoon van Jan Luwe en Adam zijn broer, en door Leunis, Govart, Dircxke en Katelijn kinderen van wijlen Goyart van Erpe. Genoemde transactie geschiedt op 9 december 1398 door genoemde Hubert van Ghemert. In welke verhouding deze Hubert van Ghemert staat tot de kinderen van wijlen heer Godevart van Os, wordt duidelijk als we lezen dat Mechtelt weduwe van heer Godevart hertrouwd is met Aert Heyme. In juni 1383 draagt Ysenbeel, de dochter van wijlen Godevart van Os en Mechtelt, de goederen haar bij emancipatie beloofd door Aert Heyme, de tegenwoordige echtgenoot van Mechtelt, op aan Marcelis van Os (R. 1177 blad 53 en daarbij R. 1176 blad 215bisvso). En op 28 juli 1384(?) geven Peter van Nederveen, zoon wijlen Dirck Stercke van Breda en zijn echtgenote Ysenbeel, dr. w. Heer Goyart van Os, ridder, kwijting aan Aert Heyme en aan Marcelis van Os wegens een huwelijksgift (R. 1177 blad 143vso).

Marcelis, oudste zoon van Heer Godevart, moet in die jaren 1383—84 nog in leven zijn en we kunnen dus aannemen dat deze Marcelis dezelfde is die in 1383 nog schepen van Den Bosch was. Doch spoedig daarna moet hij zijn overleden, want in R. 1178 blad 153 verhuurt heer Goosen van Lienden, ridder, man

van joffrouw Sophie, weduwe van Marcelis van Os, een hoeve van wijlen Marcelis gelegen aan 't Wijbosch in Schijndel aan Jan die Laet te laatsrecht, waarna heer Gielis zoon wijlen Heer Goyart van Os, ridder, aan heer Goossen 18 gelderse guldens belooft, dat is op 8 mei 1390. Heer Goossen en Sophie sluiten in R. 1180 blad -170, dat is in 1394, huwelijksvoorwaarden af voor Dirck de dochter van wijlen Marcelis en Sophie met Aert van Tuyl. Wel is er ook in 1327 reeds een Marcelis van Os: zie Inventaris Grootzieken Gasthuis regest nr. 12. (Ook lezen we nog dat Aert Stamelart en Goyart zoons zijn van wijlen Marcelis de natuurlijke zoon van heer Godevart van Os).

Hoe het komt dat de kinderen van wijlen Goyart van Erpe optraden bij de hoger genoemde verkoping wordt duidelijk wanneer we lezen dat Liesbeth, de dochter van wijlen heer Godevart van Os, ridder, hertouwd is als weduwe van Goyart van Erpe met Willem van Ouden, een zoon van heer Rutger van Ouden, heer van Honsoort. Bij die gelegenheid gaat zij de tocht af voor haar kinderen van wijlen Goyart, dat zijn dan de hoger genoemde Leunis (van Erpe) en zijn broers en zusters, uit goederen van wijlen heer Godevart van Os, ridder. Daarbij is een hoeve in Hees en een aandeel in de z.g. Bronckhorstsche tienden in Os, ('s-Bosch R. 1178 blad 226 en d.d. 17 januari en april 1388). Katelijjn, haar dochter van Goyart van Erpe, is dan al gehuwd met Jan van Dommelen, de zoon van Boudeken Kistzoon van Eyndhoven en van Hilla..... (R. 11792 blad 656=1393 en R. R. 1180 blad 243=1393, waar Jan van Dommelen genoemd wordt met een zuster Luitgart, R. 1178 blad 226 en 263=13 april 1389). De goederen die daarna door deze kinderen worden verkocht blijken voor een groot deel te liggen onder St. Michiels-gestel. Wat de andere hoger genoemde personen met die cijnsverkoop te maken hadden laten we hier nu maar in het midden. Al mag wel vermeld worden dat van Jan van Dinther gezegd wordt dat Heer Godevart van Os zijn grootvader was, in (R 1250 blad 117), waar het gaat over de rosmolen in Os die was van Heer Godevart.

Dat de Bronckhorstsche tienden in Os toebehoorden aan Heer Godevart van Os komt nog eens naar voren, wanneer Goyart, de zoon van wijlen Dirck zoon van wijlen Heer Godevart van Os, ridder, in september 1395(?) ('s-Bosch R. 1180 blz. 503) een tiende deel dat hem toekomt in de zg. tienden van Bronckhorst gelegen in de parochie Os verkoopt aan Henrick Aert Heyme. Daar staat dat wijlen Heer Godevart, ridder, die tienden verworven had van de gebroeders heer Willem heer van Bronckhorst en heer Dirck van Bonckhorst, heer van Batenborch, ridders. Bij die verkoop wordt er op gewezen dat die tienden te leen hangen van de abt van Echternach. Misschien is die koop of het bezit van die tienden de reden waarom Henrick Aert Heyme zich Henrick van Bronckhorst noemt. Doch het is niet uitgesloten

dat Mechtelt, de weduwe van heer Godevart van Os, ridder, die zoals we gezien hebben hertrouwde met Aert Heyme (vader van Henrick) zelf een Van Bronckhorst was en dat die tienden door het huwelijk van Godevart met Mechtelt in het bezit van heer Godevart zijn gekomen.

Van Dirck, de zoon van heer Godevart van Os, ridder, lezen we dat ook hij leengoed hield van de hertog van Brabant en wel onder Eerde St. Oedenrode. Zijn kleinzoon Dirck, de zoon van Godert Dirckszoon van Os, verkoopt dit op 30 mei 1441 aan Claes van Berkel. Deze zoon Dirck zn.w. heer Godevart wordt in de Bossche protocollen vaak genoemd Dirck van Steenre. Steenderen is een plaats in de buurt van Doesburg bij Bronckhorst (en dichtbij de Gelderse toren) gelegen. En inderdaad in het boek van de O.L. Vrouwe Broederschap te Doesburg, vinden we onder de overleden broeders een Dirck van Steenre, hoewel hier natuurlijk geen zekerheid bestaat dat deze de zoon van heer Godevart van Os is (Men zie Dr. C. I. Kruisheer, *De O.L. Vrouwe Broederschap te Doesburg*). Dirck was gehuwd met joffrouw Beel (van Os).

Beel is reeds weduwe in april 1384 R. 1177 blad 119. Zij komt daar voor met haar schoonzoon Goyart van Beest, man van haar dochter Beel emancipeert haar zoon Goyart op 30 december 1382 ('s-Bosch R 1177 blad 14).

De nalatenschap van Dirck van Steenre, zoon van wijlen Heer Godevart van Os, ridder, wordt gedeeld in februari 1397 ('s-Bosch R. 118 blad 700 e.v.). De delenden zijn joffrouw Aleyt (die later begijn is in Den Bosch en bij testament het klarenklooster begiftigt), Govert van Os, zoëven genoemd, Dirckxe gehuwd met Goyart van Beest, Luytgart die de vrouw is van Henrick van Baex, junior, en juffrouw Meynsa die non is in Binderen.

Herman heer Godevartszoon van Os had kinderen Goyart en Katelijne die op 23 april 1403 door hun moeder Gloria, weduwe van Herman, die hertrouwd is met Dirck van Emmichoven ('s-Bosch R 1183 blad 129vso) geëmancipeerd worden. Gloria was de nat. dochter van wijlen Heer Henrick van den Broeck kanunnik van St. Oedenrode (R. 1451-52-66). Katelijne, de dochter, blijkt gehuwd met Goyart van Ghemert, zoon van Dirck van Ghemert (en van Sophie dochter van Wouter Spierinc van Dinther), ('s-Bosch R. 1185 blad 122vso en 259). In het Bossche Schepenprotocol (R. 1180 blad 503) september 1395? maken we kennis met nog een familie Van Os namelijk met Herman van Os, zoon van wijlen Willem van Panheel of Panhedel (een plaatsje in de omtrek van Roermond). Herman verkoopt daar aan zijn broer Jan zijn molens in Hees en Os met diverse landerijen, waarna Jan dat alles weer verhuurt aan Herman.

Overzicht

(Marcelis van Os)

..... (?)

Heer Goyart van Os, ridder
x Mechtelt (van Bronckhorst?)

kinderen:

- 1) Marcelis x Sophie
hebben een dochter Dircxke
- 2) Heer Gielis
- 3) Dirck (van Steenre) x Beel
kinderen:
Goyart
Dircxke x Goyart van Beest
Luytgart x Henrick van Baex
Aleyt (begijn)
Meynsa (non)
- 4) Herman x Gloria
kinderen:
Goyart
Katelijne
- 5) Heer Jan
- 6) Liesbeth x 1) Goyart van Erp
kinderen: Leunis
Jan
Goyart
Katelijne x Jan van Dommelen
Dircxke
x 2) Willem van Ouden
- 7) Ysenbeel x Peter van Nederverne

Heer Herman van Os
x Yda

(?)

Herman van Os (rentmeester van Brabant)
(heeft een broer Jan)

Willem van Panheel van Os
(heeft een zuster Margriet
trouwt Jan Meerte)

Herman
trouwt Liesbeth(?)

Willem

trouwt Mechtelt nat. dr. van Heer Henrick van der Leck, heer van Heeswijk
weduwe van Roelof Berwout (van wie een zoon Aernt Berwout)

kinderen:

Henrick
Willem
Alart
Margriet
Mechtelt

Jan van Os (van Panheel)

Alart van Os (rentmeester van Brabant)
(proost van Leuven)

heeft een nat. zoon:
Wedeken van Os
heeft een zoon Alart
(kloosterling van Affligem)
en dochters

Herman Willemszoon van Panheel van Os staat te boek in de leenregisters van Brabant voor een derde van twee tienden in Drunen die waren van wijlen Heer Herman van Os en eerder van Godert van Bussel. Willem, de zoon van Herman Willems zoon, was gehuwd met joffrouw Mechtelt de nat. dr. van Heer Henrick van der Leck heer van Heeswijk. Deze Mechtelt was toen reeds weduwe van Roelof Berwout van wie zij een zoon Aert Roelof Berwout had ('s-Bosch R 1195 blad 99 = mei 1425). Willem en Mechtelt hadden nog als zoons Alart, Henrick en Willem en dochters Mechtelt en Margriet. Deze Margriet huwde Goyart Aert Dicbier, die als weduwnaar van Margriet hertrouwde met Ermgart Henricksdochte van den Velde.

Willem van Panheel, zoon van wijlen Herman van Os, had een zuster Margriet. In 's-Bosch R. 1198 blad 149vso, dat is op 12 november 1427, belooft Willem ten bate van zijn zuster joffrouw Margriet, de huisvrouw van Jan Meerte, mede ten behoeve van hun kinderen Margriet, Katelijn, Jan, Joris en Aleit een erfcijns uit een huis etc. van Willem van Os binnen die Vest in Os en uit ander goed, waarbij ook een huis in Den Bosch in de Hinthamerstraat, met betaling te Brussel.

Een genealogie van deze familie Van Panheel van Os bevindt zich in de Kon. Bibliotheek te Brussel, in Fonds Houwaert MSS II nr. 6601, die op sommige punten met de hier genoemde gegevens uit het Bossche schepenenprotocol zou kunnen worden aangevuld.

Natuurlijk mogen we niet onvermeld laten dat er ook nog geweest is Heer Gielis van Os, ridder, meergenaamd van Hees, die in 1445 ('s-Bosch R. 1216 - blad IIIvso) een zoon heeft, Heer Gielis; en ook een Heer Jan van Os alias van Heesch met een natuurlijke zoon Jan (R. 1197 blad 101vso). Onder de natuurlijke kinderen van de genoemde personen, mogen genoemd worden de afstammelingen van Marcelis Delienzoon van Os, stammend van Marcelis, de natuurlijke zoon van Marcelis, zoon van heer Godevert van Os. Wanneer we nu proberen dit alles in een overzicht samen te vatten ziet er dat als volgt uit:

Laten we besluiten met op te merken dat reeds in 1238 een Henrick van Os zijn goederen, waaronder een hoeve gelegen in Berlicum, en de rechtspraak, bij zijn overlijden schenkt aan de abdij van Berne. (zie *Oorkondenboek van Noord-Brabant*). Dat was zijn eigen vrij goed en het lag in de nabijheid van de in dit artikel vermelde goederen van de familie Van Os onder Wijbosch (= Schijndel) en Eerde (= St. Oedenrode).

Voor wie van puzzelen houdt zij nog gesignaleerd dat in een genealogie van de Heren van Heeswijk, opgesteld door J. A. le Fort, aanwezig in het archief van het Kasteel van Heeswijk, R.A. 's-Bosch, (waarbij p.m. een uitgave van St. Bormans *Tables des MSS. généalogiques de le Fort*, uitgave Archives de l'état de Liège) als oudste heer van Heeswijk een Hubert wordt ge-

noemd wie Le Fort als wapen geeft een schild beladen met 2/1 ossekoppen, doorsneden met een balk waarop een lელი. Er is weinig kans op dat die stamboom zonder feilen is, maar hoe kon de samensteller op de gedachte komen deze heren van Heeswijk een wapen toe te kennen met ossekoppen?

Voor de samenstelling van dit artikel werd gebruik gemaakt van de leenregisters van het hertogdom Brabant (R.A. 's-Bosch schaduwarchief nrs. 3, 4 en 7) en het Bossche Schepenprotocol als aangegeven in de tekst.

Verder van:

L. Galesloot, *Le livre des feudataires de Jean III*, Brussel 1865.

C. I. Kruisheer, *De O.L.Vr. Broederschap te Doesburg*.

Mina Martens, *L'Administration Ducal en Brabant au moyen age*, Brussel 1954.

H. J. M. van Rooy, *Inventaris van het groot ziekengasthuis van 's-Hertogenbosch*.

A. F. O. van Sasse van Ysselt, *De voorname huizen en gebouwen van 's-Hertogenbosch*, deel III.

A. Verkooren, *Chartes et Cartulaires de Brabant 1912*, delen I en II.

De inwoners van Leende anno 1601

J. Th. M. Melssen,

Purmerstraat 14, Eindhoven

In het rechterlijk archief van de heerlijkheid Heeze, Leende en Zesgehuchten komen lijsten voor uit 1601, waarop alle gezinshoofden uit Leende (22 december 1601) en Heeze (10 januari 1602) staan vermeld, die schade hebben gelden bij het doortrekken van de legers van graaf Maurits van Nassau (28 en 30 oktober 1601, naar en van Weert), graaf Frederik van den Berghe, graaf Hendrick van den Berghe (Bamis 1601), het Friese Regiment, het regiment van 'conte Busquoy' (in augustus 1601) e.a.

Op de lijst van Leende worden 173 gezinshoofden vermeld, evenals op de lijst van Heeze.

De inwoners van Leende verklaren verder *dat henne principale inwoenders ende gevers sijn vertrocken, ende noch dagelicx hoe langer soe meer sijn vertreckende, alsoe dat hennen inwoenderen ende huysen niet en sijn ter eender helft als sij plegen*. Ook verklaren zij, dat het 'heffboeck' normaal 75 gulden opbrengt, terwijl thans slechts 25 gulden wordt opgebracht.

Het dorp Leende blijkt een schade van tenminste 8678 gulden, het dorp Heeze tenminste 3304 gulden te hebben opgelopen. Deze schade is voornamelijk ontstaan aan koren, gerst, stro, rogge, hooi, paarden, schapen, huisbrand, linnen en wollen klederen, koper- en ijzerwerk en andere meubelen¹.

NOOT

1. Rijksarchief in Noord-Brabant, R Heeze 76/II.

Dit sijn de namen die beschadicht sijn van de legers, soe van d'eene als d'andere sijde, ontrent:

Jan van Stercxel	LXXVIII	gl.	Joest Lemmen Coppen	XXXIX	gl.
Willem Hoeymekers	LXV	gl.	Lijn Leenen	XXV	gl.
Gielen Vriesen	IcXX	gl.	Henrick Sweers	LXXXV	gl.
Peter van Burckel	LIIII	gl.	Aert Hoeben	XLVI	gl.
Jacop Colen	VII	gl.	Jen van Hal	XX	gl.
Jacop den Gelaesmaker	LXXV	gl.	Wouter Verover	XXI	gl.
Peter Alen	LX	gl.	Henrick Vee	XXII	gl.
Peter Stevens	L	gl.	Loeff Loefs	XXXVI	gl.
Arien Nasen	XVIII	gl.	Arien Jutten	XXX	gl.
Wouter Peters	LII	gl.	Pouwels van Huechten	L	gl.
Thonis Wouters	XXVI	gl.	Fij Vriesen	II	gl.
Frans Smulders	L	gl.	Aert Buijs	IcLX	gl.
Jenneken Hannen	VIII	gl.	Janus Hannen	L	gl.
Gielen Dingsen	XLII	gl.	Jan Fossen	LXXX	gl.
Geert Gueyens kynder	L	gl.	Jacop Pouwel Pompen	LXXV	gl.
Willem Truyen	LX	gl.	Aert Raessen	XXX	gl.
Thonis Engelen	IcXX	gl.	Bernaert Pompen	L	gl.
Merriken Reyden	XXXIII½	gl.	Abraham van Vlijmen	XXVIII	gl.
Aert Juecken	XI	gl.	Jan Belien	XX	gl.
Goirt Lobben	X	gl.	Dirck Jans	III	gl.
Peter Berchmans	XXVII	gl.	Peter Driessen	Ic	gl.
Heyl Stappers	Ic	gl.	Thonis Delen	IcXXV	gl.
Peter van Roy	XLVIII	gl.	Arien Lenaerts	IX	gl.
Jan Goessens	IcXL	gl.	Henrick Leenen	XLVII	gl.
Lambert den Snijer	XXVI	gl.	Dirck van Soemeren	VIII	gl.
Jan den Kremer	XX	gl.	Dirck Fons (Fous?)	XIII	gl.
Theus Weynen	XIII	gl.	Willem Ruevens	VI	gl.
Jacop Broeckmans	IIII	gl.	Delis Box	XXIIII	gl.
Jen Schepers	VI	gl.	Thonis Tielens	LXV	gl.
Willem Mr. Delis	XVI	gl.	Claes Reyden	XL	gl.
Jacop Smulders	LXXXV	gl.	Jan Bax	IX	gl.
Geert Vlesschers soen	XXI	gl.	Jacop Clercx	I	gl.
Jan de Weert	XXXIIII	gl.	Jan den Smet	LXXX	gl.
Gielen van Duersen	XX	gl.	Peter Metsers	XVII	gl.
Dries van Maris	Ic	gl.	Goirt Peters	XLV + L	gl.
Arien Verover	XLV	gl.	Stijn Bouwen	IIII	gl.
Phlips van Vessem	XXX	gl.	Thijs Blesen	XXX	gl.
Thoenis Verhagen	LXX	gl.	Peter Daems	VIII	gl.
Jan Hoeben	XL	gl.	Jan Theus	V	gl.
Willem Bitters	LXX	gl.	Wouter van Genuechten	X	gl.
Thonis Schepers	LXV	gl.	Henrick den Schoenmaker	XXXV½	gl.
Henrick Lobben	XLII	gl.	Thonis Smulders	IcLXXV	gl.
Aert Wouters	XXIII	gl.	Arien Thoenis	XLVI	gl.
Henrick Bax	X	gl.	Aleyt Aerts	LX	gl.
Willem Maes	XVIII	gl.	Peter Verover	XXXVI	gl.
Wouter van Hees	XXX	gl.	Marten vanden Biesen	IIII½	gl.
Peter Cocx	IcXC	gl.	Jan Baeten	XXIX	gl.
Willem van Luxenborch	VIII	gl.	Jan Herbers de Jonge	XXVI½	gl.
Arien van Werdingen	XXI	gl.	Henrick Bouen	XXV	gl.
Frans van Asten	XX	gl.	Aert Costers	XIII	gl.
Geridt Bax	XL	gl.	Aert Lobben	XXV	gl.
An van Severen	X	gl.	Henrick Fons (Fous?)	II	gl.
Jacop van Hal	LXXX	gl.	Henrick Loefs	IcI	gl.
Jan van Liessent	XII	gl.	Tielen Tielens	XXV	gl.
Henrick Stappers	IcL	gl.	Jan Lobben	XXXV	gl.
Peter Wouters	XIII	gl.	Jan den Schoenmaker	t'samen dat sijn	
Dries van Asten	XVIII	gl.	huys affgebrant is	Vc	gl.
Willem Donckers	XVI	gl.			

Jan Mr. Delis	LXXIII	gl.	Jan Bluysen	II ^c XXXII	gl.
Herbert Joesten	XII	gl.	Willem Rommers	XII	gl.
Jacop Jan Pompen	XXXII	gl.	Arien Maes	XI	gl.
Reym Hoirs	II ^c	gl.	Jenneken van Eyndoven	I ^c L	gl.
Wreys Herbers	LXXIII	gl.	Jacop Bluysen	XXX	gl.
Willem Thijs	III	gl.	Aert Grieten	XXV	gl.
Willem Berchmans	XLIII	gl.	Willem Belien	XXXVI	gl.
Wreys Berchmans t'samen met dat zijn huys is affgebrant	VI ^c V	gl.	Peter Weynen	XV	gl.
Aert van Hal	XXIII	gl.	Aert Josephs	L	gl.
Henrick Thijs	XII	gl.	Jan Daemkens	I ^c XXV	gl.
Peter Aert Delen	XIII	gl.	Peter Baeten	XXV	gl.
Joest Aert Coppen	X	gl.	Geridt Daems	VIII	gl.
Dielis van Werdingen	VIII	gl.	Thijs Berchmans	LVI	gl.
Jan Danckers	XXIII	gl.	Gielen Heesterbeecx	XXIIII ¹ / ₂	gl.
Jan Wouters	IX	gl.	Jan Wueyten	XL	gl.
Jan Ruevens	X	gl.	Thijs Thijs	XV	gl.
Henrick van Roy	XVIII	gl.	Jan van Hout	LXXIII	gl.
Jan Herbers den ouden	XL	gl.	Arien Nasen	XII	gl.
Peter Clevers	XVIII	gl.	Jan Dries	LXXVI	gl.
Pouwel Berchmans	XXX	gl.	Jan Gueyens den ouden	XL	gl.
Henrick den Smet	X	gl.	Jan Gueyens de jonge	XXXI	gl.
Henricxken Coppen	XXIII	gl.	Willem van Vechelen	LXXX	gl.
Jacop Verschaeft	XV	gl.	Ariken Baeten	XXV	gl.
Peter Tielens	XLVI	gl.	Lijn Gobben en Willem	LXXX	gl.
Thijs van Buel	LXIII	gl.	Jan Jutten	XXXII	gl.
Vaes van Son	XXXV	gl.	Peter Homans	XVI ¹ / ₂	gl.
Willem Blesen	LI ¹ / ₂	gl.	Jan van Pelt	XC	gl.
Heylken Grieten	XII	gl.	Wouter Colen	X	gl.
Peter den Snijder	XIII	gl.			
Thonis Hayegen	XX	gl.			
Aleyt Danckers	XIII	gl.			

Item boven dese certificatie is noch een huys affgebrant ende twee perden ontreden ende is niet aengebracht geweest.

Genealogische aantekeningen betreffende de heerlijkheden Onsenoort en Nieuwkuijk

J. P. H. Goossens

Van Musschenbroekstraat 26, 's-Hertogenbosch

Met de dood van *Huybrecht van Wijck* in 1554 is het geslacht der heren *van Wijck van Onsenoort* in de mannelijke lijn uitgestorven. De stamvader van dit geslacht was de Vlijmense schout *Jan Kuyst Aernt Diddersz*, die 8 Mei 1382 met de heerlijkheid Honsoirde (Onsenoort) werd beleend. Later kwam (waarschijnlijk door erfenis) ook de heerlijkheid Nieuwkuijk in hun bezit¹. Van *Huybrecht van Wijck* gingen beide heerlijkheden in 1554 over op diens dochter *Agnes*, gehuwd met *Carel Adriaansz van Malsen*. Hun zonen waren o.a.:

1. *Adriaan van Malsen*, die in 1583, na de dood van zijn moeder, met de heerlijkheden Onsenoort en Nieuwkuijk werd be-

leend. Hij stierf 6 Juni 1638. Zijn vrouw was *Josina van Varick*, gest. 24 Dec. 1641, dochter van *Jan en Maria van Erp*.

2. *Huybert van Malsen*, gehuwd met *Ottelina van Hargen*, vrouwe van Oosterwijk, Houweningen en Crayestein.

Van Adriaan van Malsen gingen beide heerlijkheden in 1638 over op diens zoon *Carel*. Deze huwde 1646 *Anna Maria van Arkel*, geboren 1614, gest. 1682, dochter van *Otto*, heer van Ammerzoden, en *Françoise d'Affaytadi*. Hun huwelijk bleef kinderloos.

Op 17 April 1672 werd ten overstaan van de notaris Adriaen Schoonhoven en getuigen binnen Zwammerdam het testament gepasseerd van *Charles baron van Malsen*, heer van Onsenoort en Nieuwkuijk, waarbij zijn achterneef *Gerrit baron van Poelgeest* tot universeel erfgenaam werd benoemd, met dien verstande, dat het levenslang vruchtgebruik der na te laten goederen zou berusten bij testateurs zusters *Johanna barones van Malsen*, gehuwd met *Hendrick Heym*, heer van Maurick, en *Joffr. Maria Margareta barones van Malsen*, kanunnikes in het Adellijk Stift van Munsterbilsen.

Carel van Malsen is 26 Aug. 1672 gestorven. Zijn beide zusters lieten de nalatenschap verzegelen, waarvan 6 Sept. 1672 door Schepenen van Onsenoort proces-verbaal is opgemaakt. Een maand later op 5 October volgde de ontzegeling, op verzoek van *Gerrit van Poelgeest*, doch onder protest van *Carel van Malsen's* weduwe, *Anna Maria van Arkel*, die 11 October een inventaris van de nalatenschap liet opmaken.

Door het bovenstaande is de moeilijkheid die tot dusver bestond (zie „Taxandria” Jrg. VII (1900), blz. 287) volledig opgehelderd. Zowel *Gerrit van Poelgeest* als *Hendrick Heym* hebben zich volkomen terecht heer van Onsenoort en Nieuwkuijk genoemd, eerstgemelde als blote eigenaar, laatstgemelde als vruchtgebruiker nomine uxoris.

In 1680 werd het kasteel van Maurick gerechtelijk aangeslagen en het jaar daarop aangekocht door de familie van *Beresteyn*. *Hendrick Heym*, die het voorouderlijk goed noodgedwongen heeft moeten verlaten, nam zijn intrek op Onsenoort, waar hij de laatste dagen van zijn leven heeft doorgebracht. Blijkens een schepenacte van Onsenoort d.d. 28 April 1681 is hij op Zondag 9 Maart 1681, pl.m. 4 à 5 uur n.m., op het adellijk huis van Onsenoort „in de demaste Camer” gestorven. De begrafenis vond plaats op Zaterdag 15 Maart d.a.v.

Een andere schepenacte van 4 April 1681 bevat de inventaris van zijn nagelaten roerende goederen, welke goederen zich bevinden op Ed. huize van Onsenoort. Beide acten zijn opgemaakt ten verzoeken van Vrouwe *Maria Ernestina Albertina grvin van Merode*, douairière de Poelgest, vrouwe van Poelgeest, Koudekerk, vrijgrondvrouwe van Hoogmade, vrijvrouwe van Onsenoort,

Nieuwkuijk etc. etc., erfgename onder beneficium van inventaris van de voormelde *Hendrick Heym*.

Gerrit van Poelgeest, de erfgenaam van *Carel van Malsen*, werd pl.m. 1625 geboren als zoon van *Gerrit*, heer van Poelgeest, Koudekerk en Hoogmade, en *Isabella van Malsen*, dochter van *Huybert en Ottelina van Hargen*, hierboven genoemd. Hij trouwde 6 Aug. 1661 te Villers-sur-Lesse *Maria Ernestina Albertina de Mérode*, dochter van *Eitel Friedrich graaf de Mérode-Waroux*, heer van Ottignies, en *Anna Catharina de Beaufort de Celles*.

Uit dit huwelijk zijn verscheidene kinderen geboren, waaronder *Gerard (ookwel Gerrit) van Poelgeest*, majoor der cavalerie in Staatse dienst, gest. 's-Hertogenbosch 22 Oct. 1713 en begraven in de Kruiskerk (St. Catharien). Met hem is het roemruchte geslacht van *Poelgeest* in de mannelijke lijn uitgestorven. Ruim 25 jaren later stierf zijn zuster *Charlotte Emanuelle* als kanunnikes in het klooster van Nijvel en dit betekende het einde van een geslacht, dat in onze vaderlandse geschiedenis een rol van betekenis heeft gespeeld, doch mede door zijn trouw aan de voorvaderlijke godsdienst jammerlijk in verval geraakte.

De herinnering aan dit gebeuren wordt levendig gehouden door een fraai-gebeeldhouwde met wapens versierde deur in de kerk van Nijvel, waarin de kunstenaar *Laurent Delvaux* deze woorden grift: „1739 Don fait par Ch. E. née baronne de Poelgeest, Chanoisse de Nivelles, dernière du nom et des armes de cette très illustre maison, décédée la dite année le 23 décembre”.

Gerrit van Poelgeest, de echtgenoot van *Maria Ernestina Albertina de Mérode* is 9 Oct. 1678 te Leiden gestorven: zijn weduwe zou in 1713 in het klooster van Halle zijn overleden.

Enige decennien tevoren, in 1690, had zij als voogdes over haar onmondige zoon *Gerard* de heerlijkheden Onsenoort en Nieuwkuijk verkocht aan *Mattheus Hoeufft*, heer van Oyen. Korte tijd later gingen achtereenvolgens ook de heerlijkheden Hoogmade, Poelgeest en Koudekerk in vreemde handen over.

Naschrift:

Bovenstaand artikeltje is reeds in de jaren vijftig geschreven, maar toen niet gepubliceerd, omdat het wachten was op een afbeelding van de vermelde deur in de kerk van Nijvel. Wijlen de heer B. W. van Schijndel te Brussel heeft mij destijds niet aan een foto kunnen helpen. Ten einde raad heb ik in 1963 ter plaatse zelf enige nasporingen gedaan, echter zonder resultaat.

Bij een bombardement in 1940 is de collegiale kerk van St. Gertrudis zeer zwaar beschadigd en wellicht is deze historische deur toen ook voorgoed verloren gegaan. De kerk zelf is inmiddels gerestaureerd.

1. In 1383 wordt Bouden Kuyst door Jan van Kuyck, heer van Hoogstraten, met de heerlijkheid Nieuwkuijk beleend (Familiearchief van Van de Mortel - De La Court, Rijkearchief in Noord-Brabant, wordt thans geïnventariseerd). (J. Melssen)

Vragen

Abonnee C. J. A. van Gisbergen, Vleutenseweg 397, 3532 HH Utrecht vraagt of een onzer abonnee hem kan helpen bij het vinden van gegevens over de volgende wapens: wapencollectie Posthumus (waarin ook een wapen Vloemans = 3 groene zuilen op zilver, 1—2 gesteld); Teurlincx; Blomjous (Blondeau uit Henegouwen, ca. 1600); De Rooy (Waalwijk); Van Doormaal; Van Daelen (Sprang); Van Hees (Hilvarenbeek); Daems en Van Heumen (Oirschot); Van den Broeck (Tilburg); Peynenborch; Van Herbeek (Oirschot); Van Spreeuwel (Hilvarenbeek).

Aan de abonnees

Wij zijn genooddaakt, vanwege de de laatste jaren opgetreden prijsverhogingen de abonnementsprijzen ingaande 1979 aan te passen. De abonnementsprijzen zullen per 1 januari 1979 bedragen:

Nederland en België: f 23,—

rest buitenland: f 25,—.

Wij hopen, dat u zult begrijpen dat wij deze noodzakelijke verhoging betreuren. Zonder deze aanpassing komt het voortbestaan van het tijdschrift echter ernstig in gevaar.

Administratie De Brabantse Leeuw

REGISTER ZEVENENTWINTIGSTE JAARGANG 1978*

INHOUDSOPGAVE

Adriaenssen, L. F. W., Paymans. Stamboom van een Meierijs geslacht (1300—1800)	1, 33
— , Stamboom van de Brabantse familie Woestenborg (1400—1800)	77, 109, 141
Bakker, W. de, Het doop- en trouwboek van Oisterwijk 1663—1674 rechtgezet	176
Belonje, J., Enige bezitters van Overhage bij Cuijk	98
— , Huis Hatert	146
— , Notities over Huis Burgt onder Stratum	156
— , Een generaal-majoor der genie op Den Barendonk	165
Boot, R., Namen van alle inwoners van Made en Drimmelen in 1599	171
Brekelmans, F. A., Genealogische bronnen voor de stad Breda en randgemeenten	107
Bruystens, H. J., Het boerengeslacht Bruystens rondom Heus- den aan de Maas	18
Ettro, F. J. van, boekbespreking van: Ottfried Neubecker, Heraldiek, Bronnen, symbolen en betekenissen	105
Gerlach OFMCap., p., Wapenschilden op schilderijen van Ne- derlandse primitieven	37
Gils, J. van, <i>De abdijhoeven van Tongerlo te Alphen, Chaam en Goirle</i>	129
Goossens, J. P. H., Genealogische aantekeningen betreffende <i>de heerlijkheden Onsenoort en Nieuwkuijk</i>	188
Kappelhof, A. C. M., Noordbrabantse gemeentewapens	159
Melssen, J. Th. M., Eindhovenaren als poorters van Utrecht, 1300—1700	30
— , William Trockmorton, drossaard van Cranendonk 1653—1660, II	32
— , Moord en brand in Peelland (1668—1802)	53
— , Moord en brand in Den Bosch en haar vrijheid (1668—1802)	94
— , Het wapen der familie Bluijssen, 1668	102
— , Nog enkele poorters van Antwerpen	103
— , Verklaring over handel in koperwerk, 1667	156
— , Jan van Cranendonk en Jutta van Haps, 1359	170
— , Het wapen van Jan II, hertog van Brabant, 1294—1312	178
— , De inwoners van Leende anno 1601	186
Spierings, Mechelen, Van Os in de oudste Bossche Schepenprotocollen	179
<i>Brabants banier en blazoën</i>	76
Correcties en aanvullingen	106
Vragen	191

NAAMREGISTER

Aa, v. d., 26, 71, 144 — Aalst, v., 67 — Aarts, 58, 68 — Abbadie, d., 96 — Abrahams, 121, 122 — Abspoel, 23 — Ackdonck, v., 94 — Ackerman, 69 — Adams(e), 7, 65 — Adriaans, 60, 64 — Adriaen(s)(e)(n), 64, 73, 79, 85, 111, 115, 137, 172—175 — Adrianus VI (**paus**), 106 — Adrichem, v., 47 — Aecken, v., 90 — Ael, v., 116, 117 — Aernts, 31 — Aerts(en), 30, 62, 71, 75, 80, 111, 134, 172, 173, 175, 187 — Affaytadi, d., 189 — Aitzinger, 106 — Alaturye, 39 — Alber(t)s, 10, 70 — Alen, 187 — Aleyten, 80 — Aikemade, 47 — Al(l)aerts, 36, 116, 126 — Alphen, v., 112, 126, 134 — Ameyde, 32 — Ameyden, v., 104 — Amsterdam, v., 50 — Anchems, 79 — Andries(sen)(s), 16, 81, 84, 120, 123, 142 — Anemaet, 173 — Anen, 172 — Ansems, 22 — Anthonis(sen), 58—60, 71, 94 — Antoni, 19 — Antony, 18, 19 — Antoon v. Bourgondië, 45 — Appels, 78, 81, 82, 84, 120 — Arenberg, v., 47 — Ariensze, 67 — Arkel, v., 189 — Arnhem, v., 95 — Asten, v., 187 — Augustijns, 136 — Authausen, v., 58 — Axel, v., 135.

Ba(a)kermans, 64 — Baardwijk, v., 20, 29 — Babelaar, 97 — Backer, 172 — Backere, d., 175 — Backers, 69 — Ba(c)x, 36, 83, 87, 91, 110, 113, 134, 141, 187 — Baekel, v., 66 — Ba(e)ten, 90, 187, 188 — Baex, v., 183, 184 — Bairents, 71 — Balcom, v., 24, 27 — Balen, v., 13 — Balthoven, v., 5 — Baltus, 60, 71 — Baniers, 67 — Bartels, 60 — Bassenn, v., 150 — Bastiaens, 70, 171 — Beaufort d. Celles, d., 190 — Beaumont, v., 9 — Becker, d., 66, 115 — Beckers, 87, 117, 134, 137, 138 — Beckhoven, v., 86, 92 — Becx, 70, 103 — Bedaf, v., 29 — Bee(c)k, v., 2, 97 — Beeck, v. d. 57, 94, 153 — Beeldsnijder, 158, 159 — Beer, d., 7 — Beers, v., 19, 121, 124, 148 — Beersmans, 113 — Beest, v., 183, 184 — Beke, v. d., 45, 46 — Bel, 69 — Belgaare, d., 75 — Belien, 187, 188 — Bellaerts, 143 — Beloe, 155 — Benson, 49 — Berchmans, 187, 188 — Ber(c)kel, (v.), 125, 148, 149, 181, 183 — Berckmans, 103 — Beren(t)s, 111, 142 — Berestyn, v., 189 — Bergen, v., 85 — Berg(h), v. d., 28, 95 — Berghe, v. d., 186 — Berkens, 67 — Bernaerts, 84 — Bernagien, v., 10 — Bertelen, 172 — Bertens, 173 — Berthen, v. d., 78 — Berwout, 184, 185 — Besselaer, v. d., 71 — Beugen, v., 13, 56 — Beurden, v., 29, 30 — Bevers, 72 — Beynen, 75 — Bie, d., 12, 142 — Biemans, 73 — Bienfait, 112 — Biesen, v. d., 187 — Biestraaten, 21 — Bitters, 187 — Blansac, 153 — Blesen, 187, 188 — Blockmakers, 174 — Blomjous, 191 — Blondeau, 191 — Bluijssen, 102, 188 — Bockhoven, v., 19 — Bode, d., 14 — Boedtbergh, v., 148 — Boenders, 4 — Boeren, 75 — Boest, 103 — Bogaars, 3 — Bogaart, v. d., 96 — Bogert, 31 — Boinenburg gen. Honstein, v., 151 — Bollen, 68 — Bolsius, 56 — Bont, d., 81, 107, 178 — Boogaerts, 104 — Boomaars, 25 — Boorten, 75 — Boot, 171, 172 — Boots, 103 — Borchmans, 78, 81, 115, 126 — Borch, v. d., 176 — Borckel, v., 125 — Borgaerts, 68 — Bornkessel, 62 — Bosch, 33, 37, 38, 46, 47 — Boschmans, 118 — Boschuysen, 38 — Bosser, 175 — Bottlenbergh-Schirp, v. d., 152 — Boumeester, d., 103 — Bouten, 25 — Bou(w)en, 187 — Bouwman, 26 — Box, 187 — Box(t)el, 13, 74 — Boydens, 103 — Braet, 173 — Braght, v., 66 — Brand, v. d., 132, 133 — Brands, 6 — Brandtsteyn, 96 — Braten, 175 — Breckeveld, 72 — Bredero, 14 — Bree, v., 29, 63, 96 — Breght, 60 — Brekelmans, 83 — Brembt, v., 152 — Bressers, 82 — Breugel, v., 1, 67, 71, 75 — Brienens, v., 150 — Broe(c)k, v. d., 56, 65, 98, 120, 183, 191 — Broeckmans, 187 — Broecx, 115, 120, 121 — Broekhoven, v., 91 — Broenen, 94 — Bron(c)khorst, v., 38, 47, 98, 99, 182—184 — Bronsel, 63 — Brouwers, 6, 87, 115, 133 — Bruer, 172 —

Bruers, 79, 80, 90, 110, 143 — Bruggen, v., 6, 14 — Bruinsma, 27 — Bruistens, 22, 24 — Brularts, 147 — Brull, 156 — Brusten, 18 — Bruyn, d., 91, 166 — Bruyrs, 143 — Bruysten(s), 18—30 — Bruystinus, 18 — Buck, 155 — Budelenberg, 155 — Buderick, 147 — Buel, v., 4, 188 — Buerden, v., 87 — Buirette, d., 153 — Bul, 67, 103 — Burckel, v., 187 — Buren, v., 148, 151, 152 — Burlestein, v., 147 — Busquoy, 186 — Bussel, v., 57, 185 — Buys, 24, 187 — Bijnen, 104 — Bijnen, v., 21 — Bijns, 104.

Celen, 103 — Champignons, 4 — Chils, v., 173 — Christiaan II (**koning v. Dene-marken**), 46 — Christiaans, 96 — Christus, 38.

(Zie ook onder de letter K.)

Daelen, v., 191 — Da(e)men, 71, 110, 171 — Daemkens, 188 — Daems, 10, 187, 188, 191 — Dal, v., 29 — Dalem, v., 152 — Dalen, v., 6/7, 153 — Dammase, 51 — Danckers, 5, 188 — Danen, 103 — Daniels, 75, 174 — Davidts, 64 — Deckers, 68, 109, 123, 124 — Delen, 187, 188 — Delft, v., 24 — Delis, 187, 188 — Delvaux, 190 — Dens, 134, 135 — Deuren, v., 64 — Deurs(s)en, v., 64, 66, 73, 97 — Deutz, 68 — Deventer, v., 95 — Dicbier, 185 — Dickens, 82 — Dielissen, 70 — Diels, 36, 116 — Diem, v., 27 — Diercken, 172 — Diercxssens, 104 — Diessen, v., 23, 83, 107, 111 — Diest, v., 112 — Dingsen, 187 — Dint(h)er, v., 74, 95, 182 — Dir(c)(k)(x)(s)(en), 61, 67, 75, 119 — Doendel, 73 — Doensen, 57 — Dollekens, 28 — Domis, 171 — Dommelen, v., 64, 75, 182, 184 — Dommels, 67 — Donckers, 75, 187 — Donders, 93 — Dongen, v., 6, 36 — Dooren, v., 3 — Doormaal, v., 191 — Doormalen, v., 118 — Doornik, v., 74 — Dopff, d., 152 — Doremans, 69 — Dort, v., 96 — Dortmund(t), v., 2, 3 — Drabbe, 72 — Dresselaers, 117 — Dries(se)(n)(s), 58, 83, 104, 115, 172, 187, 188 — Drunen, v., 20, 21 — Druyts, 116 — Deursen, v., 187 — Dun, v., 107, 110, 133, 139 — Duppen, v., 66 — Duyren, v., 64 — Duyssel, v., 95 — Duysters, 61 — Duyve, d., 143 — Dij(c)k, v., 64, 87, 95, 133 — Dyveland, v., 49.

Eelkens, 133, 135 — Eeltiëns, 135 — Eers(s)el, v., 80, 90 — Eeten, v., 140 — Egelmeer, 59 — Egmond (v. Nijenborgh), v., 51 — Eindhoven, v., 30, 31 — Elisabeth I (**koningin v. Engeland**), 155 — Els, v., 97 — Elsen, v. d., 66, 67 — Elsteren, v., 97 — Emberts, 71 — Emens, 67 — Emmen, 114 — Emmic, v., 183 — Empel, v., 67, 97 — Engel, 98 — Engelbrechts, 48 — Engelen, 62, 65, 187 — Engelen, v., 29, 94 — Engelsom, 148 — Engelsom, v., 148 — Erck, v., 114 — Erffven, 118 — Erp(e), v., 94, 181, 182, 184, 189 — Esch, 95 — Este, d., 38 — Everard, 150 — Everts, 64 — Evertzen, 61 — Eyck, v., 38, 86 — Eyke, 59 — Eyil, v., 98 — Eymers, 62 — Eynde(n), v. d., 2, 126 — Eyndoven, v., 188 — Eynhouts, 67 — Eytzen, 96 — Eytzinger, 106.

Fabri, 112, 125 — Fa(e)s(en), 58, 60, 171, 173 — Fay, d., 96 — Feulingius, 32 — Fernaguut, 49 — Feytmans, 114, 126 — Fiers, 84, 118 — Fitters, 29 — Flood, 100 — Floren, 134, 137, 138 — Fons, 187 — Fossen, 187 — Fous, 187 — Franc-ken, 116 — Franssen, 69, 71, 94 — Frederickx, 144 — Freen, 61 — Frens(sen), 64, 156 — Friesheym, 96 — Fritthoff, 148 — Frijdthof, 155 — Fryselin, 104.

Gael, 48 — Galen, v., 98 99 — Garce, 96 — Gardinge, v., 20 — Gastel, v., 89 — Geel, v., 34 — Geenen, 82 — Geenvaessen, 61 — Geraets, 28 — Ge(e)rar(d)ts, 60, 70 — Ge(e)ven, 67, 69 — Geffen, v., 26, 97 — Gefkens, 61 — Gelaesmaker, d., 187 — Gelder, d., 95 — Geldrop, v., 67, 72 — Gemert, v., 72

— Genderen, v., 20 — Gent, d., 97 — Gent, v., 95 — Genuechten, v., 187 — Geriden, 173 — Ger(r)its(en), 29, 30, 58, 74, 136, 172, 173, 175 — Gerven, v., 76 — Gerwen, v., 57, 72 — Gestel, v., 25 — Geurts, 31, 60, 70 — Gielens, 62 — Gier, d., 95 — Giessen, v., 19 — Gils, v., 139 — Glabbeek, (v.), 62, 96 — Gheest, v. d., 150 — Ghemert, v., 181, 183 — Ghenen, 82 — Ghestel, v., 181 — Ghilze, v., 79 — Ghyben, 88, 129 — Ghysels, 117 — Ghyskens, 81, 90 — Gobben, 188 — Godfried III (**heer v. Breda**), 132 — Goedens, 104 — Goerts, 31 — Goes, v. d., 40 — Goessens, 104, 187 — Goirle, v., 119, 120 — Goissens, 118 — Gommer(t)s, 61, 81 — Go(o)sen(s), 30, 65, 68, 110 — Goorts, 57, 59, 60, 66 — Goris(sen), 66, 134 — Gorkum, v., 5 — Gorp, v., 107 — Gor(r)op, v., 78, 83, 123 — Gossa(e)rt, 46, 51 — Gov(a)er(t)s, 34, 68, 173—175 — Goyaarts, 62 — Goyerts, 71 — Graats, 58 — Graeff, d., 178 — Graeff, v. d., 7 — Graham, 96 — Gray, 101 — Grevenbroek, v., 86 — Grielens, 115, 126 — Griendt, v. d., 23, 24 — Grieten, 188 — Grimbergen, v., 96 — Grint, v. d., 26, 30 — Groeneveld, 63 — Groof, d., 74 — Groot, d., 31, 70, 175 — Grootens, 62 — Gros, d., 38 — Gründing, 25 — Gruyter, d., 95, 110, 118 — Grymeston, 38 — Gueyens, 187, 188 — Guichard, 156 — Guttrijp, 94 — Gylis, 111 — Gijsbert (**heer v. Haps**), 170 — Gijsberts, 31, 66, 178 — Gijsen, 153 — Gyssel, v., 79, 86.

Haagen, v. d., 75 — Haatert, d., 149 — Hackeney, 46 — Ha(e)mers, 6 — Ha(e)-ren, v., 79, 85, 134 — Hage, 49 — Hagelaars, 72 — Hagemans, 67 — Haigen, v. d., 71 — Hal, v., 187, 188 — Halder, v., 1 — Halewijn, (v.), 28, 49 — Ham, v., 97 — Ham, v. d., 8 — Hamborgh, v., 95 — Hammans, 89 — Hamont, 72 — Hanebergh, 72 — Hanegraef, 116 — Hannen, 187 — Hannock, 50 — Haps, v., 170 — Hardie, 96 — Hargen, v., 189, 190 — Hart, d., 23, 24 — Hartsteen, 34 — Hatertom, v. d., 150 — Hat(t)ert, (v.) (d.), 146—149, 154, 155 — Hausen, 148 — Havel, 159 — Havenen, 188 — Havermans, 132—134 — Haze, d., 10 — Heede, v. d., 49 — Heemskerck, v., 51, 52 — Heert, d., 65 — Heesbeen, 29 — Hees(ch), v., 72, 96, 131, 185, 187, 191 — Heesterbeecx, 188 — Heestermans, 135 — Heeswijck, v., 71, 72, 75 — Held, 2 — Heldewier, 153 — Hellemond, v., 142 — Hemert, v., 159 — Hen(d)ri(c)(k)(x)(s), 3, 30, 31, 57, 64, 65, 71, 73, 75, 87, 104, 110, 120, 131 — Hendrik VI (**koning v. Engeland**), 38 — Herbeek, v., 191 — Herbers, 187, 188 — Herck, 119 — Hermans, 116, 121, 126, 130 — Herpen, v., 19, 95 — Herpt, v., 20, 26 — Hersmans, 110 — Hertganck, o.d., 110 — Hese, v., 119 — Hesius, 65 — Hessels, 110, 120, 121, 123 — Heu, l., 13 — Heuckelom, v., 144 — Heugten, v., 57 — Heumen, v., 191 — Heuvel, v. d., 64, 70, 97 — Heijden, v. d., 66, 78 — Heym, 189, 190 — Heymans, 104 — Heyme, 181—183 — Heynen, 173 — Heynsbergen, v., 96 — Heyschen, 80 — Heyst, v., 77, 78, 88 — Heze, v., 11, 12 — Hickspoor, 62 — Hildebrand, 27 — Hobbelen, 26 — Hoeben, 187 — Hoebens, 32 — Hoecken, 140 — Hoeffmans, 79 — Hoen, 97 — Hoeps, v., 170 — Hoeufft, 190 — Hoeven, 57, 119 — Hoeven, v. d., 22 — Hoevenaars, 3 — Hoeymekers, 187 — Hofhuysen, 113, 114 — Hogerts, 30 — Hoirs, 188 — Holsteijn-Beck, v., 153 — Homans, 188 — Hompesch, 61 — Hondecouter, d., 49 — Hon(d)t, d., 107, 114 — Hoobosch, 104 — Hoofd, v., 121 — Hoof(f), v., 69, 121 — Hooft, v., 68 — Hooge, d., 27 — Hopman, 56 — Hor(e)-voorts, 133 — Horn, v., 39 — Hor(r)evo(i)rts, 131 — Horst, v. d., 5, 152, 155, 156 — Hose, 45 — Hosemans, 107 — Hottinger, 169 — Houbraken, 58 — Hout, v., 75, 188 — Houts, v., 73 — Hout(t)en, v., 62, 73, 74 — Houvaert, v. d., 89 — Hove, v., 121, 122 — Hövell, v., 149 — Hoven, v. d., 5 — Hoytema, v., 166 — Huechten, v., 187 — Hugten, v., 63 — Hulsel, v., 83 — Hulshout, v. d., 121 —

Hulst, v., 95 — Hummel, 100 — Hupkens, 156 — Hur(c)k, v. d., 71, 75, 76, 95 — Hurn, v., 66 — Husen, v., 148 — Huyben, 111, 118, 173—175 — Huyberts, 61, 63, 94 — Huysberg, 34.

Ingenool, 165, 166 — Isaacksen, 31 — Isabella (**koningin v. Portugal**), 46.
(Zie ook onder de letter Y.)

Jacob II (**koning van Schotland**), 40 — Jacobs, 31, 50, 70, 75, 83, 104, 112, 116, 143, 172—174 — Jacops(en), 135, 171, 175 — Jaecken, 173, 174 — Jeanne d. Fiance, 39 — Jaersvelt, v., 122 — Jan I (**hertog v. Brabant**), 138 — Jan II (**hertog v. Brabant**), 178, 179 — Janssenboy, 125 — Jans(s)(z)(e)(n)(s), 19, 21, 30, 31, 59—61, 66, 68—70, 73, 109, 116, 122, 136, 140, 171, 172, 174, 187 — Jasjers, 64, 173 — Jochims, 66 — Joesten, 188 — Jon(c)kers, 63, 70, 94, 123 — Jong(h), d., 7, 28, 135, 142 — Joordens, 74 — Joos, 95 — Joosten, 57, 66, 69, 115, 144 — Joppen, 171, 173 — Jorissen, 59 — Josephs, 188 — Juecken, 187 — Justen, 61 — Jutten, 61, 187, 188.

Kaay, v. d., 67 — Kam, v., 65 — Campen, 71 — Kant, v. d., 72 — Canters, 67 — Cants, 103 — Capelle, v., 52 — Capellen, 155 — Kapiteyn, 29 — Cardinael, 61 — Karel V (**keizer v. Duitsland**), 46, 51 — Carondelet, 46 — Carstanien, v., 23 — Casembroot, v., 38 — Casteleyn, 173 — Caster, v., 112 — Cauwenberg, 8 — Kavon, 97 — Keer, 100, 101 — Kees, 61 — Keessen, 61 — Ke(e)telaers, 120, 123 — Kemmenay, 69 — Kemmeren, 6 — Kempen, 78, 88 — Kempen, v., 96 — Kemps, 71 — Kersten, 37 — Kessel, v., 13 — Kessels, 94 — Keteleers, 114 — Kevens, 104 — Keysere, d., 40 — Kieboom, v. d., 21 — Kiesdonck, 71 — Ki(e)vijs, 2, 75, 94 — Kilsdonk, v., 72 — Kimmenade, v., 74 — Kimps, 65 — Kinderen, d., 22, 71 — Kipping, 26, 27, 29 — Kist, 182 — Cla(a)ssen, 59, 64, 70 — Claes(sen), 31, 33, 50, 60, 104, 118, 175 — Clant, 60 — Kleef, v., 46 — Klercq, d., 50 — Clercq, 76 — Clercx, 187 — Cletry, 98 — Cleve, v., 46 — Clevers, 188 — Cleijne, 63 — Cleijnties, 74 — Cleijs, 173—175 — Cleys(sen), 72, 87 — Klink, 75 — Cloodwyck, v., 9 — Clut, 155 — Knaken, 75 — Knikman, 100 — Knippenberg (v.), 151, 155 — Kocks, 23 — Co(c)x, 56, 69, 187 — Koe-hoorn, 75 — Coekshof, 61 — Coelen, 51 — Koenen, 59, 64, 157 — Coenis, 68 — Col, v., 69, 70 — Colissone, 50 — Commeren, 172 — Co(o)len, 66, 68, 73, 79, 187, 188 — Cools, 87 — Coopal, 74 — Cop, 5 — Coppens, 187, 188 — Cop-pens, 86/87, 103 — Cornelis(se)(n), 31, 50, 63, 73, 74, 85, 103, 134, 135, 172—176 — Corput, v. d., 85 — Corsten, 60, 83, 91 — Corstens, 68, 90, 104 — Corstiaens, 75 — Corstius, 155 — Corstkens, 81 — Cort, d., 29, 80, 90, 91 — Korte, d., 148 — Corten, 149 — Kortiek, v., 73 — Cortjans, 79 — Costen, 59 — Koster, 75 — Costers, 187 — Court, 94 — Courtville, d., 49 — Couwen-berg(h), 30, 36, 96 — Cox v. Spengler, 100 — Craendonc, v., 170 — Cranen-broeck, 73 — Cranendonk, v., 170 — Kremer, d., 187 — Crepper, d., 94 — Creijwinckel, 156 — Cribelier, 22 — Crillaerts, 36 — Croeyen, 103 — Krol, 26 — Crols, 107 — Cromme, d., 120 — Cronenburgh, 94 — Crooner, 103 — Croy, v., 39, 75 — Krugte, v., 26 — Kruysen, 28 — Culemborg, 66 — Kun, v. d., 14, 34 — Kuppig, 26 — Cuvelier, 104 — Cuycks, 75 — Cuyk, v., 95 — Cuylen, 69 — Cuyper, d., 57 — Kuypers, 29, 76 — Kuyst, 188.

Laack, v. d., 69, 143 — Laan, v. d., 27, 47/48 — Laar, v. (d.), 63, 66, 73, 81, 116 — Laarhoven, v., 21, 70, 90 — Laats, 62 — La(d)thouwer, d., 65, 81 — Laerro-ven, v., 112 — Laet, d., 172, 182 — Laet, v. d., 106, 107 — Lafferté(e), 56, 57,

97 — Lallor, 94 — Lamberts, 30, 31, 63, 89 — Lambrechts, 92, 111 — Langcamp, 67 — Lang(e)ryth, v. d., 90, 112 — Langhjahr, v., 152 — Lanschot, 104, 105 — Lansloot, 104 — Laros, 30 — Laure, 58 — Laureysen, 35 — Lauwen, 172 — Lauwere, d., 65 — Lauwereys, 174 — Layden, v., 82 — Le(c)k, v. d., 87, 184, 185 — Leder, 29 — Lee, v. d., 5 — Leemans, 24, 111 — Leemputte(n), v. (d.), 17, 72 — Leende, v., 72 — Leender(t)s, 68, 71, 74, 94, 121, 128 — Leenen, 59, 117, 187 — Leest, v. d., 63, 64 — Leeuw, d., 13, 21, 82 — Leeuwen, 79, 89 — Leeuwen, v., 24, 152 — Legius, 67 — Leiden, 48 — Leithen, v. d., 67 — Lemmens, 109 — Len(a)erts, 172, 174, 175, 187 — Leners, 173 — Lens, 69 — Lent, v., 95 — Levi, 74, 97 — Ley, v. d., 95 — Leyendecker, 96 — Leyten, 26, 82, 110 — Liemt, v., 124 — Lienden, v., 181 — Lier, v., 33 — Lieshou(d)(t), v., 63, 73, 74 — Liessent, v., 187 — Lin, v., 95 — Linde(n), v. d., 29, 57, 65, 68, 74, 75, 107, 109 — Lindeburgh, v., 48 — Lingers, 65 — Lintermans, 58 — Lion, 107 — Lip, v. d., 64 — Lobben, 187 — Lodens, 75 — Lodewijks, 70 — Loeff, 169 — Loeffs, 187 — Loeyen, 104 — Loiano, 45 — Lomans, 57 — Lombaerts, 143 — Loo, v., 3, 6 — Loon, v., 1, 85, 122, 133/134 — Louw, d., 63, 84 — Lovens, 66 — Loverbos, 69 — Lovestael, 66 — Loyaen, 143 — Loijens, 65 — Lucas, 156 — Luvemborch, v., 187 — Luwe, 181 — Luyben, 18 — Luyens, 122 — Luyten, 83, 110, 115, 122, 141 — Lijmlick, v., 31 — Lysscap, 181.

Maartens, 64, 69, 71 — **Mabuse**, 46 — **Mael**, v., 138 — **Maes**, 187 — **Malejnede**, d., 97 — **Mallant**, 21, 27 — **Malsen**, v., 188—190 — **Man**, d., 101 — **Mansveld**, v., 96 — **Marcelis**, 68, 112 — **Margaretha (koningin v. Denemarken)**, 40 — **Margaretha v. Oostenrijk**, 46, 47, 51 — **Maria v. Hongarije**, 46 — **Marhuls(en)**, (v.), 151, 152, 155 — **Maris**, v., 187 — **Martens**, 60, 80, 98, 119, 121, 123 — **Martil**, 128 — **Massys**, 45, 46, 51 — **Mat(t)(h)eus(sen)**, 90, 104, 142 — **Matt(h)ys(sen)**, 36, 58, 81 — **Maurits (prins v. Oranje)**, 186 — **Meel**, v., 134 — **Meer**, v. d., 11, 12 — **Meerhem**, v., 170 — **Me(e)rmans**, 92, 107 — **Meerssen**, v., 148, 149 — **Meerte**, 184, 185 — **Meertens**, 74 — **Meesters**, 22 — **Meeus(en)**, 89, 142, 173 — **Meeuwen**, v., 6 — **Meeuwisse**, 22 — **Melis**, 118, 123 — **Melis**, v., 69 — **Mélun**, d., 52 — **Memlinc**, 40 — **Mensel**, v., 96 — **Mercelis**, 173 — **Merheym**, v., 170 — **Merode**, v., 112, 125, 189, 190 — **Merode-Petershei(i)m**, v., 43, 44, 52 — **Merode-Waroux**, d., 190 — **Merquen**, 121 — **Merwick**, v., 148 — **Merij**, d., 107 — **Messemaeckers**, 86 — **Metsers**, 85, 187 — **Metten**, 82, 91 — **Metznabel**, 104 — **Meulendijks**, 70 — **Meurs**, 21 — **Meurs**, v., 39 — **Meyer**, d., 81 — **Meynhardt**, 166, 169 — **Micault**, 50, 51 — **Michiels(zen)**, 31, 73, 95, 115, 171—173 — **Middegael**, v., 9 — **Middegael**, 109, 123 — **Mierlaer**, v., 147 — **Mierlo**, v., 58 — **Mikers**, 122 — **Mil**, v., 61 — **Millinck**, 10 — **Mimpen**, 30 — **Minne**, 95 — **Mode**, 66 — **Moeynen**, 145 — **Mol**, d., 34, 40 — **Molder**, d., 83, 90, 110, 114 — **Molemakers**, 157 — **Molener**, 36 — **Mombers**, 12 — **Mommers**, 12 — **Moncken**, 147 — **Montanus**, 26 — **Montfoort**, v., 48 — **Moonen**, 56, 114, 115, 117—120, 142, 143, 145 — **Moors**, 74 — **Moosdijck**, v. d., 73 — **Moreel**, 45 — **Mostaert**, 47, 48 — **Mourut**, 169 — **Moutshaert**, 153 — **Mulder**, 34, 95 — **Mulder**, d., 88 — **Mulders**, 96 — **Munnixhoff**, 63 — **Muskens**, 2 — **Mutsaart(s)**, 127, 130, 133—135, 142 — **Mutsert**, 3 — **Mijs(s)**, 110, 115.

Naeykens, 119 — **Nagel**, v., 62 — **Nasen**, 187, 188 — **Nassau**, v., 97 — **Neder-venne**, v., 181, 184 — **Neekens**, 61 — **Ne(e)(l)ne(e)ff**, 172, 173, 175 — **Nefkens**, 24, 172 — **Nelen**, 171—174 — **Nelson**, 150 — **Niessen**, 60 — **Nieuwenhuysen**, v. (d.), 77, 97, 111, 120 — **Nistelro(o)y**, v., 60, 67, 75 — **Nobel**, 62 — **No(e)yens**,

89, 110, 118 — Nollmans, 70 — Nooten, v., 66 — (N)ouwelant, v. d., 133 — Nouwen, 6, 80, 82, 85, 118 — Noyen, 16, 62 — Nunen, v., 70, 71 — Nuwenhuyzen, v. d., 109 — Nuys, v., 96 — Nijls, d., 117 — Nyssen, 143.

Occo, 50 — Oem, 9 — Oerlemans, 5 — Oers, v., 3 — Oetelaar, v. d., 71 — Oeyen, v., 2 — Oirschot, v., 120 — Oomen, 122 — Ooms, 74 — Oosterhout, v., 69, 173 — Oostsanen, v., 50, 51 — O(o)yen, v., 2, 26, 56, 57 — Ophovius, 157 — Opstal, v., 91 — Oranje (-Nassau), v., 158, 167 — Orley, v., 46 — Orten, v., 94, 96 — Os, v., 179—185 — Osch, v., 67 — Ostaden, v., 121 — Otten, 80, 82, 113, 123 — Otterdijck, v., 73 — Ouden, v., 182, 184 — Oultremont, d., 47 — Outheusden, v., 1, 19 — Ouweland, v. d., 29 — Overa, v., 141 — Overbe(e)k(e), v., 24, 40 — Overdijk, v., 122.

Paesmans, 15 — P(a)(e)yman(s), 1—17, 33—37, 172 — Painjers, 61 — Pallandt, v., 152 — Palm(a), d., 16 — Panhe(d)el (v. Os), 183—185 — Papen, 115 — Paravicini d. Capelli, 166 — Parmentier, 47 — Patre, 149 — Paulius, 59, 72, 97 — Pauw, 40 — Pauw, d., 96 — Pauwels, 89, 92, 125, 174 — Peels, 65 — Peerlingsh, 61 — Pe(e)ters, 19, 30, 31, 57, 59, 62, 84, 92, 120, 143, 156, 172, 173, 187 — Pelgrom, 11, 104 — Pellemans, 62 — Pelt, v., 188 — Penninckx, 59 — Peren, 171 — Petra-Sancta, 106 — Peynenborch, 191 — Philipoom, 29 — Philips(en), 18, 31, 58, 174 — Pieren, 175 — Piete, 74 — Pieters, 68 — Pirron, 26 — Pluimen, 9 — Pluym, v. d., 23 — Pluym, 84 — Poel, v. d., 110, 123 — Poelgeest, v. d., 189, 190 — Pol(l), v. d., 29, 119 — Pollart, 147 — Pompen, 104, 187, 188 — Ponchaa, 97 — Poppel, v., 84, 114 — Portail, d., 156 — Portinari, 45 — Posthumus, 191 — Potters, 96 — Pourbus, 49 — Praets, 53 — Primus, 121 — Princen, 85, 92, 114 — Proninckx, 60 — Proost, 116, 117, 126 — Provost, 47 — Pruysen, 24 — Putten, v., 69 — Pijl, 24 — Pymans, 9 — Pynenburgh, 86, 93 — Pijper, d., 23.

Quaede v. Ravestein, d., 148 — Quay, d., 165, 166 — Quesnoy, d., 49 — Quintstadt, 23.

Raack, v., 118, 121 — Raedts, 152 — Raemsdon(c)k, (d.), 85, 92 — Raes v. Haemstede, 40 — Raessen, 67, 187 — Rameijssen, 135 — Rauwers, 62 — Rawling, 150 — Reck, 20 — Reekum, v., 157 — Rehm, 45 — Rense, 131 — Reijers, 57 — Reyman, 187 — Reynders, 57, 62 — Reyniers, 61 — Reyntgens, 110, 111 — Reyntjens, 110 — Ricken, 97 — Ridder, d., 96 — Riebeke, v., 47 — Ri(e)berg(h)s, 138, 139 — Ried, v., 64 — Riel, v., 5 — Rienis, 66 — Rietbergen, 138 — Rixtel, v., 63 — Roaper, 150 — Robben, 178 — Robbers, 66 — Rocchen, 18 — Rochefort, 95 — Roeffe, 96 — Roef(f)s, 57, 90 — Roeffven, 71 — Roelen, 174 — Roeloffs, 10 — Roeper, 149 — Roesen, 67 — Roessel, v., 91 — Roessing(h), 169 — Roostenborg, 107 — Roey, v., 85 — Rolin, 38 — Rommers, 188 — Roover, d., 117 — Rooy, d., 191 — Rooy, v., 20, 25, 68, 71, 75, 84, 96 — Roper, (d), 146, 148—156 — Ropper, 150 — Ros, 97 — Rosen, 79 — Rosmalen, v., 95 — Roy, d., 20 — Roy, v., 19, 123, 187, 188 — Roya, d., 45 — Roye, d., 104 — Royerts, 71 — Rouw, d., 30 — Rovers, 71 — Ruefens, 135 — Ruevens, 187, 188 — Rutten, 62, 75 — Ruyter, d., 27 — Ruytere, d., 104 — Ruyters, 74 — Rijck, 175 — Ryck, v. d., 14 — Rij(u)kers, 59, 114 — Ryckevorssel, v., 13 — Rijk, v., 63 — Rijken, 61 — Rypperda, 3 — Rysbosch, 117, 124 — Rijsingen, v., 64 — Ryswyck, v., 82, 98 — Rijt, v., 71 — Rijt, v. d., 57 — Rijshoven, v., 156.

Saksen-Heilburg, v., 60 — Sampson, 51 — Sande(n), v. d., 70—72, 90, 107, 111, 127 — Sanders, 58, 60, 81, 84, 118 — Santbeek, v., 87 — Santheuvel, v. d., 85 — Saveni, 62 — Savonetty, 94 — Savoy, d., 45 — Savoye, v., 48 — Scellens, 142 — Scerpenbergh, v., 91 — Scerpenborch, v., 110 — Schadd, 166 — Schalks, 94 — Schetters, 12 — Sc(h)ellekens, 80, 83, 111, 127 — Schenck, 11 — Schenkels, 72 — Schenkens, 15 — Schepers, 187 — Schets, 174 — Scheyndel, v., 66 — Schilders, 119 — Schippers, 23 — Schmitzen, 46 — Schoenmaker, 72 — Schoenmaker, d., 187 — Schoenmeker, d., 187 — Schoffers, 130, 135, 138 — Schoofs, 143 — Schoonen, 94 — Schoonhoven, 189 — Schoormans, 133, 139 — Schoot, v. d., 65 — Schram, 13 — Schrock, 63 — Schueten, 32 — Schuyties, 60 — Schijndel, v., 20 — Sciecken, 142 — Sebrechts, 112 — Seerder, 61 — Selst, v., 5 — Serumva, 65 — Sevenborn, v., 170 — Severen, v., 187 — Sibben, 118 — Sibben, v., 156 — Silverenberch, v., 37 — Simons, 49, 62, 69, 73 — Sintemer, 98 — Sints, d., 57 — Slaats, 58, 97 — Sledden, 114, 118 — Sle(e)gers, 57, 70, 74 — Sleuwen, v., 66 — Sluyers, 66 — Sluyters, 58 — Smet, d., 74, 187, 188 — Smit(h), d., 61, 71, 81 — Smit(h)s, 35, 74, 75, 81, 98, 107, 144 — Smits, d., 94 — Smolders, 26, 83, 90 — Smullinck, 148 — Smulling(h), 148, 149, 152, 155 — Snellen, 109 — Snoeck, 91, 166—169 — Snoy, 40 — Snij(d)er, d., 187, 188 — So(e)m(m)eren, v., 65, 72, 187 — Soens, v., 94 — Soetens, 107 — Soeteriks, 63 — Somers, 67 — Son, v., 28, 188 — Sonneveld, v., 52 — Soutelande, 48 — Spaan, 96 — Spaen v. Ringenberg, v., 155 — Spaendonck, v., 129 — Spapen, 115 — Specht, 179 — Speelmans, 69 — Spengler, 99, 102 — Sperck, 97 — Speyart v. Woerden, 47 — Speyk, v., 23 — Spierinc(kx), 75, 183 — Spieringhs, 72 — Spingels, 65 — Spre(e)uwel, v., 90, 91, 110, 117, 123, 191 — Spreeuwenburgh, v., 64 — Sprongh, 71 — Spulle, v., 78 — Spyrcinc, 181 — Staak, v. d. 82 — Stalpaerts, 118, 128 — Stalp(h)ers, 127, 128 — Stamelart, 182 — Stapels, 81, 90 — Stappaerts, 91 — Stappen, v. d., 64 — Schram, 131, 133 — Scheffers, 12 — Sc(h)ellekens, 80, 83, 111, 118, 127 — Stappers, 187 — Steen, v. d., 64, 94 — Steenbergensis v. Hogendorp, 139 — Steenre, v., 183, 184 — Stercke, 181 — Ster(c)xel, v., 64, 187 — Sterksel, v., 67 — Stevens, 171, 174, 187 — Stickers, 9 — Stiphout, v., 59, 64, 67, 94 — Stockt, v. d., 39/40 — Stouton, 32 — Stouten, 64 — Stouters, 153 — Stouts, 131, 133, 134 — Straten, v., 25 — Strijpe, v., 9 — Sturler, (d.), 158 — Sturler, d. Wangen, 157 — Stürler, (d.), 158 — Swaens, 20 — Swartens, 61 — Sweeren, 175 — Sweers, 187 — Swegers, 73 — Switten, 79, 119 — Swijmers, 60 — Swijmen, 64 — Sijkes, 91 — Sijmons, 7, 72. (Zie ook onder de letter Z.)

Taanom, v., 27 — Tabbers, 1 — Taeterbeeck, 157 — Tani, 45 — Tayt, 81 — Teeuwens, 59 — Tempelaers, 31 — Terling(hs), 94, 95 — Tetering, v., 7 — Teulings, 90 — Teullinx, 59 — Teurlinx, 191 — Tevelingen, v., 51 — Teynham, 149 — Theunis(se)(n), 60, 63, 65, 71, 75 — Theus, 187 — Thiel, v., 57 — Thielen, 79, 89, 156 — Thielmans, 110, 114, 117 — Thoenen, 171, 172 — Tho(e)nis, 30, 59, 187 — Thorma(e)s, 67, 79 — Thijs(sen), 57, 61, 63, 68, 165, 188 — Tielens, 187, 188 — Trel(le)mans, 30, 73 — Tilborgh, v., 85, 140 — Timmermans, 74, 113, 114 — Timmers, 70 — Toelinckx, 80 — Tongeren, v., 96 — Toriaens, 141 — Tremont, 61 — Trier, v., 118, 138, 139, 143 — Trockmorton, 32 — Trouwen, 65 — Truyen, 187 — Tulder, v., 86 — Turnhout, v., 25 — Tuyl, v., 182 — Tylmans, 31.

Ubelen, v., 145 — Uden, v., 72, 79 — Ulsen, v., 95 — Uytreght, v., 95.

Vaassen, 61 — Vaast, 62 — Vaen, 20, 21 — Vaerten, 87, 134—136 — Valcke-
nier, 166 — Valkenburgh, 95 — Vanloo, 72 — Varick, v., 189 — Vas Roper, 150, 151 — Vechelen, v., 188 — Vee, 187 — Veen, v., 120, 128 — Veerdonck, v. d., 64 — Veghel, v., 12, 59 — Veldekens, 144 — Velde(n), v. d., 66, 84, 185 — Velten, v. d., 72, 75 — Venne, v. d., 125 — Venninckx, 107 — Veraa, 80 — Ver-
aalst, 72 — Veraldonck, 69 — Verbanith, 143 — Verbeeck, 69 — Verberck, 130

— Verbunt, 23 — Verburg(h), 17, 33 — Vercuijlen, 71 — Verhagen, 72, 187 — Verheggen, 114 — Verheyden, 5, 74 — Verhoeff, 24 — Verhoeven, 22, 29, 59, 60, 71, 107 — Verhuechten, 126 — Verkuil, 30 — Verkuijlen, 72 — Veriegh, 85 — Vermeeren, 81 — Vermeulen, 24, 63, 68 — Vermeyen, 51 — Vermin, 159 — Vermoelen, 174 — Vermynen, 90 — Verouden, 57 — Verover, 187 — Verreyt, 58 — Versantvoort, 70 — Verschaeft, 188 — Verschuren, 58 — Verspagen, 59 — Verstappen, 57 — Versteyen, 28 — Versteynen, 94 — Vervoort, 60, 71 — Vessem v., 187 — Vet, d., 66 — Vinck, 94 — Vingerhoets, 85, 143 — Vlaenderbergh, v., 45 — Vleimings, 74 — Viesschers, 187 — Vlieden, v., 91 — Vlockhoven, v., 69 — Vloemans, 191 — Vlijmen, v., 28, 187 — Vogel, d., 34 — Vogels, 58, 71, 73, 74 — Voicht, d., 174 — Vollaerts, 98 — Voorst, v., 151 — Voorst v. Schade wijck, v., 151 — Voort, v. d., 73, 136 — Vorst, v. d., 66, 68 — Vosch, 128 — Voskens, 118 — Vrancken, 78, 83, 110 — Vreede, v., 94 — Vreysen, 65 — Vriedhoff, 149 — Vries, d., 22, 57, 70 — Vriesen, 187 — Vroom, 174 — Vromans, 4 — Vroom, d., 71 — Vrijthoff, 156 — Vucht, v., 10 — Vulder, d., 99 — Vuyssten, 64 — Vuysstenberchs, 79, 80.

Waemel, v., 95 — Walon, 69, 96 — Walravens, 58 — Walschots, 91 — Wanke, 29 — Wappers, 119 — Warenbergh, v. d., 73 — Wassenaer, v., 48, 97 — Wassenaer v. Duivenvoorde(-Amstel), 47 — Wassenbergh, (v.), 95, 97 — Wauters, 30 — Weerd, v., 61 — Weerde, v., 6, 94 — Weert d., 9, 187 — Wel, v., 67 — Welle, v., 51 — Wellis, (d.), 36 — Welpendorp, 155 — Wenemar (**heer v. Cuyk**), 170 — Werden, v., 11 — Werdigen, v., 187, 188 — Wessing, 29 — Westacker, v. d., 19 — Westelbeers, v., 78 — Wetering, v. d., 98 — Weyden, v. d., 38, 39, 48 — Weyen, v., 62 — Weynen, 187, 188 — Weyten, 112 — Wiel, v. d., 3, 29 — Wielandt, v., 66 — Wielant, 49 — Wilberts, 57, 62 — Wilc, d., 104 — Wildenberg, v. (d.), 53, 58 — Wildt, d., 19 — Wilke, 56, 98 — Willegermans, 9, 12 — Willekens, 114 — Willem I (**koning v. Nederland**), 76, 163 — Willem (**heer v. Bostel**), 170 — Willem (**heer v. Bronckhorst**), 182 — Willem (**prins v. Oranje**), 148 — Willems(en), 31, 57, 66, 70, 71, 96, 104, 109, 118, 171—175 — Winckel, 61 — Wintelre, v., 60 — Winters, 115 — With, d., 110, 113, 120 — Witloks, 22 — Wit(t), d., 70, 80 — Witte, d., 45, 79, 90, 110 — Witten, 89, 111 — Woensel, v., 122 — Woesten Bergh, 86 — Woestenbergh(h)(s), (v.) (d.), 82, 85—87, 93, 128, 143, 145 — Wo(e)stenborch(s), (v.), 78, 83, 89, 92, 115, 119—121, 142 — Wo(e)stenbo(u)rg(h)(s), 77—93, 109—129, 141—145 — Woestenburch, 81 — Woestenburg(h), v., 144 — Wolf, d., 80 — Wolfs, 92 — Wouters, 58, 63, 75, 94, 116, 117, 123, 156, 172, 174, 187, 188 — Wouwels, 64 — Woystenborchs, 115 — Wuestenberch(s), (v.), 78—80, 144 — Wuestenbergh(e)(n), (v.), 77, 87, 144 — Wues(t)enborch(s), (v.) (d.), 78—85, 88—92, 109—115, 117—122, 124, 125, 141—144 — Wuestenborgh(s), 80, 82, 84 — Wueyten, 188 — Wurmout, v., 95 — Wustenburg(h)(s), 81, 83, 84, 92, 128, 143 — Wuystenberchs, 79, 80 — Wuystenborch(s), 79—81 — Wuystenburchs, 88 — Wuytens, 62 — Wyck, v., 3, 4, 73, 188 — Wijck v. Onsenoort, v., 188 — Wijenhorts, v., 148 — Wijlich, v., 151 — Wijnants, 69, 137 — Wijnelaars, 73 — Wijnders, 65 — Wijnen, 73 — Wijntrack, 20 — Wyten, 79, 86, 114 — Wyters, 5 — Wijtingh, 95.

Ysenbrant, 49. (Zie ook onder de letter I.)

Zangrius, 106 — Zebregts, 121 — Zeeland, v., 68, 96 — Zeelant, v., 64 — Zeelst, v., 120 — Zeylbergh, v. d., 81 — Zoerendonck, v., 81 — Zon, v., 79 — Zwanenberg, 29 — Zweens, 111 — Zwilden, 114. (Zie ook onder de letter S.)

* Samensteller: P. Th. de Lange, Eindhoven. De redactie is de heer De Lange zeer erkentelijk hiervoor.